

ROMÂNIA
JUDEȚUL MEHEDINȚI
COMUNA BRANIȘTEA
Tel: 0252395190
E-mail: secretar@clbranistea.ro
Nr. 2594/20.07.2021

ANUNȚ

În conformitate cu prevederile Legi nr. 52/2003, privind transparența decizională în administrația publică, republicată cu modificările și completările ulterioare aducem la cunoștința persoanelor interesate că a fost elaborat **proiectul de hotărâre:**

1. Proiect de hotărâre nr. **22 privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea, județul Mehedinți, pentru perioada 2021 - 2027.**

Inițiator proiect: primar Ion MARIN.

Proiectul de hotărâre mai sus menționat poate fi consultat la sediul primăriei sau pe site-ul www.clbranistea.ro, meniul Informații publice, sub meniul Dezbateri publice.

Propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind proiectul de act normativ mai sus menționat se pot depune până în data de **02.08.2021, orele 16⁰⁰** la sediul Comunei Braniștea, județul Mehedinți, prin fax la nr. 0252395190 sau e-mail secretar@clbranistea.ro conform reglementărilor legale în materie.

Autoritatea administrației publice locale Comuna Braniștea va transmite proiectul de act normativ tuturor persoanelor care au depus o cerere pentru primirea acestor informații.

Autoritatea publică în cauză este obligată să decidă organizarea unei întâlniri în care să se dezbată public proiectul de act normativ, dacă acest lucru a fost cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate publică.

PRIMARUL COMUNEI BRANIȘTEA,

.....

MARIN Ion

PROIECT de HOTĂRÂRE nr. 22
privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea,
Județul Mehedinți, pentru perioada 2021 - 2027

Consiliul Local al Comunei Braniștea, județul Mehedinți, având în vedere:

- ca dezvoltarea economică și socială a unei localități sau zone este legată de existența unei strategii de dezvoltare care analizează situația existentă și prevede direcțiile de dezvoltare precum și prioritățile proiectelor ;
  - referatul de aprobare al Primarului Comunei Braniștea **nr. 2592/20.07.2021** prin care se propune aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea pentru perioada 2021 – 2027 ;
  - nota de fundamentare **nr. 2593/20.07.2021** la proiectul de hotărâre privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea pentru perioada 2021 – 2027 ;
  - anunțul privind transparența decizională **nr. 2594/20.07.2021** ;
  - raportul compartimentului de specialitate **nr. 2595/20.07.2021** ;
  - avizul comisiilor de specialitate ale Consiliului Local Braniștea;
  - prevederile **art. 129, alin. 2, lit. b, alin. 4, lit. e, art. 136, art. 139, alin. 1 din OUG nr. 57/2019** privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare ;
- În temeiul **art. 196, alin. 1, lit. a din OUG nr. 57/2019** privind Codul administrativ,

HOTĂRĂȘTE

Art. 1 Se aprobă Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea, Județul Mehedinți pentru perioada 2021 – 2027, conform Anexei nr. 1 care face parte integrantă din prezenta hotărâre .

Art. 2 Prezenta hotărâre poate fi atacată potrivit prevederilor Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la Tribunalul Mehedinți.

Art. 3 Prezenta hotărâre se va comunica:

- Instituției Prefectului - județul Mehedinți, în vederea exercitării controlului de legalitate;
- Primarului Comunei Braniștea, județul Mehedinți;
- va fi afișată la avizierul instituției, precum și pe site-ul instituției www.branistea.ro .

20.07.2021

Inițiator,
Primar,
I. Marin

Avizat de legalitate
Secretar General Comuna Braniștea,
Blăgniceanu Ionuț

ROMÂNIA
JUDEȚUL MEHEDINȚI
COMUNA BRANIȘTEA
PRIMAR
Tel: 0374049508 Fax: 0252395190
E-mail: secretar@clbranistea.ro
www.clbranistea.ro
Nr. 2592/20.07.2021

REFERAT DE APROBARE
la Proiectul de Hotărâre nr. 22
privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea,
Județul Mehedinți, pentru perioada 2021 - 2027

Având în vedere:

- faptul că Strategia locală reprezintă unul dintre pașii care susțin procesele de dezvoltare locală, contribuind semnificativ la creșterea absorbției fondurilor europene nerambursabile, a capacității instituționale, la transparența actului de guvernare locală, la îmbunătățirea serviciilor oferite cetățenilor și implicit va îmbunătăți șansele unei creșteri economice și sociale durabile ;
- faptul că Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea constituie cadrul în care se va realiza dezvoltarea deplină și sistematică în următorii ani în vederea îmbunătățirii calității vieții locuitorilor Comunei Braniștea ;
- faptul că ea servește atât intereselor publice dar și celor private, datorită menținerii și îmbunătățirii elementelor de ordin economic, social și de mediu, esențiale pentru prosperitatea pe termen lung a cetățenilor și a mediului economic ;
- prevederile art. 129, alin. 1, alin. 2, lit. b, alin. 4, lit. e, art. 136, art. 139, alin. 1, lit. a și art. 196, alin. 1, lit. a și art. 243, alin. 1, lit. din OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare;

Ținând cont de argumentele prezentate mai sus, consideram necesar și oportun proiectul de hotărâre privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea, județul Mehedinți pentru perioada 2021 - 2027 .

Pentru aceste considerente, propun analizarea și supunerea lui spre aprobare.

Primar,
I. Marin

RAPORT COMPARTIMENT DE SPECIALITATE
la Proiectul de Hotărâre nr. 22
privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea,
Județul Mehedinți, pentru perioada 2021 - 2027

Având în vedere:

- proiectul de hotărâre nr. 22 privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea, județul Mehedinți pentru perioada 2021 – 2027 ;
- referatul de aprobare al Primarului Comunei Braniștea nr. **2592/20.07.2021** prin care se propune aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea, județul Mehedinți pentru perioada 2021 – 2027 .
- anunțul privind transparența decizională nr. **2594/20.07.2021** ;
- prevederile **art. 129, alin. 2, lit. b, alin. 4, lit. e, art. 136, art. 139, alin. 1 din OUG nr. 57/2019** privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare ;
- Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Braniștea s-a elaborat într-un proces participativ, luând în considerare, în principal:
  - Documentele strategice existente la nivel județean / regional / european / internațional ;
  - Analiza situației economico-sociale a localității la nivelul anului 2021 ;
  - Propunerile de domenii prioritare / idei de proiecte completate ;
  - Propunerile de idei elaborate și / sau colectate la nivelul UAT ;
  - Oportunitățile accesării fondurilor europene nerambursabile (în contextul Planului pentru bugetul multianual 2021 – 2027 și al planului național de relansare subsecvent mecanismului de relansare economică) ;
- Necesitatea dezvoltării durabile a Comunei Braniștea în mod planificat și ținând cont de oportunitățile accesării fondurilor europene în perioada 2021 – 2027 ;

Astfel, urmare celor de mai sus, considerăm că proiectul de hotărâre respectă cadrul legal și se impune adoptarea acestuia de către Consiliul Local al Comunei Braniștea.

Inspector,
Compartiment Financiar-Contabil

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALA

2021 – 2027

A

COMUNEI BRANISTEA

JUDETUL MEHEDINTI

Introducere

Principiile de abordare a dezvoltarii economico-sociale locale

Elaborarea strategiei de dezvoltare locala are ca scop identificarea, analiza si implementarea obiectivelor strategice de dezvoltare a comunicatii locale in domeniile de actiune identificate la nivel local, si integrate in cele la nivel judetean, regional, national si european. Realizarea obiectivelor strategice, in special in sfera economica au ca rezultat dezvoltarea economica locala, cresterea calitatii vietii si bunastarii sociale.

Dezvoltarea economica locala este procesul prin care administratia locala si/sau comunitatea, bazata pe grupuri, administreaza resursele existente si intra intr-un nou angajament de parteneriat fie cu sectorul privat, fie una cu cealalta, pentru a crea noi locuri de munca si pentru a stimula activitatile economice intr-o zona economica bine definita.

Dezvoltarea economica presupune dezvoltarea capacitatii economice regionale sau locale si formularea raspunsului la schimbarile economice, tehnologice, sociale, etc. Dezvoltarea care, indeplinind cerintele generatiei actuale, faciliteaza generatiilor viitoare indeplinirea propriilor optiuni, este dezvoltare durabila. Dezvoltarea durabila urmareste reconcilierea intre doua aspiratii fundamentale, si anume necesitatea dezvoltarii economice si sociale, dar si protectia si imbunatatirea starii mediului.

In elaborarea strategiei de dezvoltare au fost utilizate elementele specifice locale pornind de la:

- date economice
- date privind populatia
- infrastructura
- mediul inconjurator
- amenajarea teritoriului
- analiza distributiei serviciilor etc.

precum si de la o evaluare realista a modului in care comunitatea locala doreste sa evolueze.

Strategia a fost elaborata in colaborare cu SC FOCUS AUTOMATIC CONSULTING SRL, cu contributia Primariei BRANISTEA, a comunitatii, a angajatilor din institutiile publice locale, agentilor economici, institutiilor si organizatiilor locale, prin intermediul sondajelor, consultarilor comunitatii si dezbaterii publice.

Ca urmare, din punct de vedere metodologic, strategia are la baza si se fundamenteaza pe urmatoarele instrumente si proceduri de lucru:

- analiza de continut;
- analiza de date statistice din surse organizate;
- comparatii de date statistice pe scara evolutiva;
- analiza SWOT;
- analiza si interpretarea unor studii, rapoarte, cercetari, strategii si norme locale, judetene, regionale, nationale si europene.

Cadrul conceptual al elaborarii strategiei de dezvoltare locala

Conceptul de dezvoltarea durabila a comunitatilor rurale isi are originile la nivel mondial din anul 1992, in cadrul Conferintei de la Rio de Janeiro, 170 de state, printre care si Romania, au recunoscut in mod unanim si au cazut de acord asupra nevoii urgente de a adopta o strategie globala pentru secolul urmator, denumita „AGENDA 21”.

Conform prevederilor stabilite in cadrul Conferintei de la Rio, fiecare autoritate locala are obligatia de a elabora propria strategie de dezvoltare durabila. „AGENDA 21” locala implica necesitatea ca autoritatile locale sa lucreze in parteneriat cu toate sectoarele comunitatii respective, punand accentul pe participarea comunitatii si pe democratia locala largita, oferind o modalitate de integrare a problemelor sociale, economice si de mediu, care sa conduca, in final, la definirea de obiective, strategii, politici si actiuni la nivel local.

„AGENDA 21” recunoaste ca autoritatile / municipalitatile locale au de jucat un rol crucial in dezvoltarea durabila, deoarece:

- reprezinta comunitatea locala si lucreaza in numele ei
- au un rol planificator important, deoarece desfasoara, deleaga sau influenteaza multe din serviciile de care depinde calitatea vietii
- administreaza/poseda parti importante din patrimoniul construit sau natural; pot influenta prin educatie, sfaturi, informatii si exemplu propriu
- pot cataliza parteneriate cu alte organizatii; au un impact mare in calitate de consumatori, achizitori si patroni.

Dezvoltarea durabila a comunitatilor are ca scop major eradicarea saraciei la nivel local, punand accent pe resursele locale, care pot fi structurate in patru categorii:

- capitalul uman: cunostinte, abilitati, capacitati, creativitate, strategii de adaptare
- capitalul fizic: cladiri, drumuri, retele etc.
- capitalul natural: sol, aer, apa, flora, fauna etc.
- capitalul social: structuri de administrare si luare a deciziilor, comunitatea, cultura.

Dezvoltarea rurala poate fi considerata si un demers de dezvoltare teritoriala, ea incluzand aspecte economice, social-politice, culturale, ecologice etc., prin stimularea si favorizarea dezvoltarii interne, mobilizand, in acest sens, mijloacele umane si financiare care concura la aceasta dezvoltare si asigurand convergenta.

CONTEXTUL STRATEGIC AL ELABORARII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE

Contextul european de dezvoltare

Europa trece printr-o perioada de transformare. Criza 2008-2010 a anulat anii de progrese economice si sociale si a pus in evidenta deficientele structurale ale economiei Europei. Intre timp, lumea evolueaza rapid, iar provocarile pe termen lung (globalizarea, presiunea exercitata asupra resurselor, imbatranirea) se intensifica.

Din cauza crizei, obiectivul de garantare a unei cresteri economice viitoare este mult mai greu de realizat. Situatia inca fragila a sistemului financiar franeaza redresarea, avand in vedere dificultatile cu care se confrunta atat intreprinderile, cat si gospodariile pentru a obtine credite, a cheltui si a investi.

Europa poate reusi daca actioneaza in mod colectiv, ca Uniune, trebuind sa faca fata urmatoarelor provocari: deficiente structurale (rata medie de crestere a Europei este net inferioara fata de a principalilor parteneri economici, ratele de ocupare a fortei de munca in Europa sunt inferioare cu a altor state ale lumii ca SUA sau Japonia, accelerarea imbatranirii populatiei), intensificarii provocarilor globale (economii globale tot mai interconectate, nevoia finantelor mondiale de masuri corective, provocari globale legate de clima), trecerea la actiune pentru evitarea declinului si iesirea din criza.

Europa 2027 - O noua politica de coeziune

In cadrul urmatorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politica de investitii a UE si una dintre cele mai tangibile expresii ale solidaritatii. In luna iunie 2018, Comisia a reinnoit initiativa „Calea catre excelenta”, pentru a continua sa ofere sprijin adaptat si expertiza regiunilor ramase in urma in ceea ce priveste inovarea.

Initiativa va ajuta regiunile sa-si conceapa, sa-si actualizeze si sa-si ajusteze strategiile de specializare inteligenta - altfel spus, strategiile lor regionale de inovare bazate pe domenii de nisa in care detin atuuri concurentiale - inainte de inceperea perioadei bugetare 2021-2027. Totodata, initiativa va ajuta regiunile sa identifice resursele UE adecvate pentru finantarea proiectelor inovatoare si sa se asocieze cu alte regiuni care detin atuuri similare pentru a crea clustere de inovare.

Alaturi de propunerile Comisiei privind viitoarea politica de coeziune si de noul program „Orizont Europa” si in conformitate cu noua agenda pentru cercetare si inovare a Comisiei, initiativa „Calea catre excelenta” este o alta modalitate prin care Comisia ajuta regiunile Europei sa se pregateasca pentru viitor, cu strategii de inovare solide sprijinite de fondurile UE in urmatorul buget pe termen lung al Uniunii pentru perioada 2021-2027.

Comisarul pentru politica regionala, Corina Cretu, a declarat: „Specializarea inteligenta va fi mai importanta decat oricand in perioada de dupa 2020. Pentru ca aceste strategii sa isi afirme intregul potential in urmatorii ani, sunt necesare doua lucruri: dezvoltarea parteneriatelor si un grad mai mare de asumare, in special in regiunile care trebuie sa recupereze cele mai mari decalaje. Aceasta initiativa va contribui la pregatirea terenului pentru strategii de inovare solide in perioada de dupa 2020.”

Carlos Moedas, comisarul pentru cercetare, stiinta si inovare, a adaugat: „Tocmai am propus cel mai ambitios program de finantare a cercetarii si inovarii in UE, de pana acum, Orizont Europa, cu un buget de 100 de miliarde EUR pentru perioada 2021-2027. Aceasta inseamna totodata ca regiunile vor avea mai multe posibilitati de a-si exploata la maximum potentialul in materie de cercetare si inovare. „Calea catre excelenta” le va ajuta sa combine surse de finantare din partea UE pentru a sprijini proiecte inovatoare.”

Tibor Navracsics, comisarul pentru educatie, cultura, tineret si sport, a declarat: „In cadrul acestei initiative, Centrul Comun de Cercetare – serviciul stiintific si de cunoastere al Comisiei – isi va utiliza expertiza pentru a ajuta regiunile sa-si valorifice punctele forte si sa-si urmeze prioritatile, sa invete unele de la celelalte si sa-si exploateze la maximum cele mai valoroase atuuri: talentul si creativitatea oamenilor.”

Initiativa, coordonata de Centrul Comun de Cercetare, va oferi regiunilor patru forme de sprijin principale:

- Expertii Comisiei si expertii externi vor ajuta regiunile sa identifice domeniile unde se pot aduce imbunatatiri in cadrul strategiilor lor de specializare inteligenta, in cadrul sistemelor lor regionale de inovare (calitatea cercetarii publice, legaturi eficiente intre intreprinderi si centrele de cercetare si medii favorabile intreprinderilor) si in modul in care coopereaza cu alte regiuni in domeniul cercetarii si al inovarii.
- Totodata, expertii vor ajuta regiunile sa profite de toate sursele potentiale de finantare, cum ar fi Orizont Europa, Europa digitala si fondurile politicii de coeziune, si sa le combine datorita noilor oportunitati pentru crearea de sinergii oferite de propunerile Comisiei privind fondurile UE in perioada 2021-2027.
- Centrul Comun de Cercetare va contribui la identificarea si remedierea blocajelor regionale specifice care franeaza inovarea, cum ar fi lipsa de interactiune dintre mediile de afaceri locale si mediul academic sau participarea redusa in cadrul actualului program Orizont 2020.
- De asemenea, Centrul Comun de Cercetare va crea oportunitati de colaborare in retea si va organiza ateliere de lucru, oferindu-le reprezentantilor regiunilor posibilitatea de a se intalni si de a efectua schimburi de bune practici in domeniul dezvoltarii strategiilor regionale de inovare. Se va facilita astfel si dezvoltarea unor parteneriate pentru investitii interregionale in inovare.

DEZVOLTAREA REGIONALA SI COEZIUNEA DUPA 2020 NOUL CADRU PE SCURT

Cinci prioritati investitionale mijlocite optim de UE

Investitiile in dezvoltare regionala se vor axa mai ales pe obiectivele 1 si 2. Acestor prioritati li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele FEDR si ale Fondului de coeziune, in functie de prosperitatea relativa a statelor membre.

- o Europa mai inteligenta, prin inovare, digitalizare, transformare economica si sprijinirea intreprinderilor mici si mijlocii
- o Europa mai verde, fara emisii de carbon, punerea in aplicare a Acordului de la Paris si investitii in tranzitia energetica, energia din surse regenerabile si combaterea schimbarilor climatice
- o Europa conectata, cu retele strategice de transport si digitale
- o Europa mai sociala, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale si sprijinirea calitatii locurilor de munca, a invatamantului, a competentelor, a incluziunii sociale si a accesului egal la sistemul de sanatate
- o Europa mai apropiata de cetatenii sai, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local si a dezvoltarii urbane durabile in UE.

O ABORDARE MAI PERSONALIZATA A DEZVOLTARII REGIONALE

Politica de coeziune continua investitiile in toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai putin dezvoltate, in tranzitie, mai dezvoltate)

Metoda de alocare a fondurilor se bazeaza inca, in mare masura, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (somajul in randul tinerilor, nivel scazut de educatie, schimbari climatice si primirea si integrarea migrantilor), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia in continuare de sprijin special de la UE.

Politica de coeziune continua sa sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local si sa autonomizeze gestionarea fondurilor de catre autoritatile locale. Creste si dimensiunea urbana a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltarii urbane durabile si printr-un nou program de colaborare in retea si de consolidare a capacitatilor dedicat autoritatilor urbane, sub denumirea Initiativa urbana europeana.

SIMPLIFICARE: REGULI MAI SCURTE, MAI PUTINE SI MAI CLARE

Pentru intreprinderile si antreprenorii care beneficiaza de sprijinul UE, noul cadru ofera mai putina birocratie si modalitati mai simple de solicitare a platilor, prin utilizarea optiunilor simplificate in materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acopera in prezent 7 fonduri UE implementate in parteneriat cu statele membre („gestionare partajata”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare incredere in sistemele nationale si extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificarilor.

UN CADRU MAI FLEXIBIL

Noul cadru reuneste stabilitatea necesara planificarii investitiilor cu nivelul corespunzator de flexibilitate bugetara, pentru a face fata unor evenimente neprevazute. O evaluare intermediara va determina daca este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finantare, pe baza prioritatilor emergente, a executarii programelor si a celor mai recente recomandari specifice fiecarei tari.

In anumite limite, se vor permite transferuri de resurse in cadrul programelor fara a fi necesara o aprobare oficiala a Comisiei. O dispozitie specifica faciliteaza mobilizarea de fonduri UE incepand din prima zi, in caz de dezastru natural.

O LEGATURA MAI STRANSA CU SEMESTRUL EUROPEAN SI CU GUVERNANTA ECONOMICA A UNIUNII

Politica de coeziune sprijina reformele pentru crearea unui mediu favorabil investitiilor, in care intreprinderile pot sa prospere. Se va asigura deplina complementaritate si coordonare cu Programul de sprijin al reformei, in forma sa noua si consolidata.

In perioada bugetara, recomandarile specifice fiecarei tari (RST) formulate in contextul semestrului european vor fi luate in considerare de doua ori: la inceput, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, si apoi in cadrul evaluarii intermediare. Pentru a stabili conditiile propice cresterii economice si crearii de locuri de munca, noile conditii favorizante vor contribui la inlaturarea obstacolelor din calea investitiilor.

Aplicarea lor va fi monitorizata pe intreaga perioada financiara.

MAI MULTE OPORTUNITATI PENTRU SINERGII IN SETUL UE DE INSTRUMENTE BUGETARE

Cadrul de reglementare unic care acopera fondurile politicii de coeziune si Fondul pentru azil si migratie vor facilita crearea de strategii de integrare a migrantilor la nivel local sprijinite prin resurse

UE utilizate in sinergie; Fondul pentru azil si migratie se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migrantilor in momentul sosirii, in timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor sociala si profesionala. In afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricola comuna, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.

INTERREG: ELIMINAREA OBSTACOLELOR TRANSFRONTALIERE SI SPRIJINIREA PROIECTELOR INTERREGIONALE PENTRU INOVARE

Cooperarea interregionala si transfrontaliera va fi facilitata de noua posibilitate ca o regiune sa utilizeze parti din propria alocare pentru a finanta proiecte in alta parte a Europei, Impreuna cu alte regiuni.

Noua generatie a programelor de cooperare interregionala si transfrontaliera („Interreg”) va ajuta statele membre sa depaseasca obstacolele transfrontaliere si sa dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontiera si pentru tarile dornice sa-si armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul actiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investitiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzatoare de „specializare inteligenta” vor fi sprijinite mai mult pentru alcatuirea clusterelor paneuropene in sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulara, sistemele avansate de fabricatie sau securitatea cibernetica.

NORME CONSOLIDATE PENTRU INVESTITIILE UE CELE MAI PERFORMANTE

Toate programele isi vor mentine cadrul de performanta cu obiective cuantificabile (numarul de locuri de munca create sau accesul suplimentar la retele in banda larga). Noul cadru instituie un bilant anual al performantei, sub forma unui dialog politic intre autoritatile programului si Comisie. Performanta programelor va evaluata si cu ocazia evaluarii intermediare. Din motive de transparenta si pentru ca cetatenii sa poata urmari progresele inregistrate, statele membre vor trebui sa raporteze toate datele de implementare o data la doua luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizata automat.

UTILIZAREA MAI INTENSA A INSTRUMENTELOR FINANCIARE

Lacunele investitionale importante nu pot fi eliminate doar prin acordarea de subventii. Ele pot fi eficient completate de instrumentele financiare, care au efect potentator si sunt mai apropiate de piata. In mod voluntar, statele membre vor putea sa transfere o parte din resursele politicii lor de coeziune catre noul fond InvestEU gestionat la nivel central, ca sa acceseze garantia furnizata de bugetul UE. Va fi mai usor sa se combine granturile si instrumentele financiare. Noul cadru include si dispozitii speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

MAI MULTE EFORTURI DE COMUNICARE PENTRU A IMBUNATATI VIZIBILITATEA POLITICII DE COEZIUNE

Pentru o Europa tot mai apropiata de cetateni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre si regiunile au

consolidat cerintele de comunicare, de exemplu in ceea ce priveste organizarea de evenimente pentru inaugurarea proiectelor mari cu finantare de la UE si dezvoltarea unor planuri de informare prin retelele sociale.

In acelasi timp, comunicarea pe tema proiectelor finantate de la UE se simplifica, introducandu-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finantarile disponibile pentru intreprinderi si o baza de date unica pentru proiecte gestionata de Comisie.

Comisia Europeana a propus un buget pragmatic si modern pentru perioada 2021-2027:

Acesta este un raspuns onest la realitatea actuala, in care se asteapta ca Europa sa joace un rol mai important in asigurarea securitatii si a stabilitatii intr-o lume instabila, intr-un moment in care Brexit va lasa un gol considerabil in bugetul nostru. Propunerea Comisiei raspunde acestei duble provocari prin reduceri de cheltuieli si prin noi resurse in egala masura. Finantarea noilor si principalelor prioritati ale Uniunii va fi mentinuta sau consolidata, ceea ce inseamna, in mod inevitabil, reduceri in alte domenii. Miza fiind atat de mare, este momentul sa actionam in mod responsabil. Propunerea de buget este, prin urmare, nu numai precisa, ci si realista.

Propunerea Comisiei aliniaza bugetul Uniunii la prioritatile noastre politice – astfel cum se reflecta in agenda pozitiva stabilita de presedintele Jean-Claude Juncker in discursul sau privind Starea Uniunii din 14 septembrie 2016 si aprobata de liderii UE27 la Bratislava la 16 septembrie 2016 si in Declaratia de la Roma din 25 martie 2017. Concentrandu-se pe domeniile in care Uniunea este cea mai in masura sa furnizeze rezultate, acest buget este conceput pentru o Europa care protejeaza, capaciteaza si apara.

Presedintele Comisiei Europene Jean-Claude Juncker a declarat: „Aceasta zi este un moment important pentru Uniunea noastra. Noul buget reprezinta o oportunitate de a ne modela viitorul ca o Uniune noua si ambitioasa, formata din 27 de state membre unite prin solidaritate. Prin propunerea de astazi, am prezentat un plan pragmatic care arata cum sa obtinem mai multe rezultate cu mai putine resurse. Tinand cont de contextul economic favorabil, avem un timp de respiro, ceea ce nu ne scuteste insa de faptul ca trebuie sa facem economii in anumite domenii. Vom asigura buna gestiune financiara prin introducerea primului mecanism privind statul de drept. Aceasta inseamna sa actionam responsabil cand este vorba de banii contribuabililor nostri. Mingea este acum in terenul Parlamentului si al Consiliului. Cred cu tarie ca ar trebui sa ne propunem sa ajungem la un acord inainte de alegerile pentru Parlamentul European de anul viitor.”

Günther H. Oettinger, comisarul responsabil pentru buget si resurse umane, a declarat: „Aceasta propunere de buget este cu adevarat despre valoarea adaugata a UE. Investim si mai mult in domenii in care un stat membru nu poate actiona singur sau in care actiunea comuna este mai eficienta – fie ca este vorba de cercetare, migratie, controlul la frontiere sau aparare. Continuum sa finantam politicile traditionale, dar modernizate, cum ar fi politica agricola comuna si politica de coeziune, deoarece beneficiem cu totii de pe urma standardelor ridicate ale produselor noastre agricole si a regiunilor care recupereaza decalajele economice.”

1. Un buget axat pe rezultate: resurse pe masura ambitiilor

Uniunea Europeana cu 27 de membri si-a stabilit prioritatile politice si are acum nevoie de resursele necesare pentru a raspunde acestora.

In ansamblu, Comisia propune un buget pe termen lung de 1.135 de miliarde de euro in credite de angajament (exprimate in preturile din 2018)[1] pentru perioada 2021-2027, echivalentul a 1,11% din

venitul national brut al UE27 (VNB) . Acest nivel al angajamentelor se traduce in 1.105 miliarde de euro (sau 1,08 % din VNB) in credite de plata (in preturile din 2018). Aceasta include integrarea in bugetul UE a Fondului european de dezvoltare – principalul instrument al UE de finantare a cooperarii pentru dezvoltare cu tari din Africa, zona Caraibilor si Pacific si care in prezent este un acord interguvernamental. Daca se ia in considerare inflatia, acesta este comparabil ca dimensiune cu bugetul actual pentru perioada 2014-2020 (inclusiv Fondul european de dezvoltare).

Pentru a finanta prioritatile noi si urgente, vor trebui majorate actualele niveluri de finantare. Investitiile actuale in domenii precum cercetarea si inovarea, tineretul, economia digitala, gestionarea frontierelor, securitatea si apararea vor contribui la prosperitate, sustenabilitate si securitate in viitor. De exemplu, bugetul alocat programului Erasmus+ si al Corpului european de solidaritate va fi dublat.

In acelasi timp, Comisia a examinat in mod critic domeniile in care se pot face economii si in care se poate imbunatati eficienta. Comisia propune o reducere moderata a finantarii pentru politica agricola comuna si politica de coeziune – cu aproximativ 5% in cazul fiecareia dintre ele – pentru a reflecta noua realitate a unei Uniuni cu 27 de state membre. Aceste politici vor fi modernizate pentru a se asigura ca ele pot produce in continuare rezultate, consumand mai putine resurse, si ca pot inclusiv sprijini noi prioritati. De exemplu, politica de coeziune va avea un rol din ce in ce mai important de jucat in sprijinirea reformelor structurale si in integrarea pe termen lung a migrantilor.

Rezultatul acestor schimbari va fi o reechilibrare a bugetului si acordarea unei prioritati mai mari domeniilor in care bugetul UE poate avea un impact maxim.

2. Un buget modern, simplu si flexibil

Bugetul UE este modest prin comparatie cu dimensiunea economiei europene si cu bugetele nationale. Cu toate acestea, bugetul UE poate avea un impact semnificativ in vietile cetatenilor si ale intreprinderilor – cu conditia de a se investi in domeniile in care Uniunea poate avea un impact mai mare decat au cheltuielile publice la nivel national, domenii in care poate aduce o reala valoare adaugata europeana. Printre exemple se pot cita proiectele de cercetare care reunesc cei mai buni cercetatori din Europa, infrastructuri sau proiecte de anvergura menite sa asigure reusita transformarii digitale sau dotarea Uniunii cu instrumentele de care are nevoie pentru a-si proteja si apara cetatenii. Acest lucru este indispensabil in lumea actuala aflata in schimbare rapida, in care Europa se confrunta cu provocari demografice, cu instabilitatea in vecinatatea sa si cu multe alte chestiuni presante care transcend granitele nationale.

Prin urmare, Comisia propune un buget modern, simplu si flexibil:

Modern: O noua Uniune cu 27 de membri are nevoie de un buget nou si modern, care sa arate ca Europa a integrat invatamintele din trecut. Aceasta inseamna reducerea in continuare a birocratiei atat pentru beneficiari, cat si pentru autoritatile de management prin norme mai coerente pe baza unui cadru unic de reglementare. Totodata, inseamna si stabilirea unor obiective mai clare si punerea unui accent mai mare pe performanta. Astfel va fi mai usor atat sa se monitorizeze si sa se masoare rezultatele, cat si sa se efectueze modificari, daca este necesar.

Simplu: Structura bugetului va fi mai clara si mai bine adaptata prioritatilor Uniunii. In prezent, fondurile sunt impartite la un numar mult prea mare de programe si instrumente, atat in interiorul, cat si in afara bugetului. Prin urmare, Comisia propune reducerea numarului de programe cu mai mult de o treime (de la 58 in prezent la 37 in viitor), de exemplu, prin regruparea in noi programe integrate a surselor de finantare fragmentate si prin simplificarea radicala a utilizarii instrumentelor financiare, inclusiv prin intermediul fondului InvestEU.

Flexibil: Provocarile recente – in special criza migratiei si a refugiatilor din 2015 – au aratat in mod clar limitele flexibilitatii bugetului actual al UE pentru a reactiona suficient de rapid si de eficace. Propunerea Comisiei include, asadar, o flexibilitate sporita atat in cadrul programelor, cat si intre acestea, consolidarea instrumentelor de gestionare a crizelor si crearea unei noi „Rezerve a Uniunii”, care sa ne permita sa facem fata evenimentelor neprevazute si sa raspundem situatiilor de urgenta in domenii cum ar fi securitatea si migratia.

3. Bugetul UE si statul de drept: buna gestiune financiara

O inovatie majora in cadrul bugetului propus este consolidarea legaturii dintre finantarea UE si statul de drept. Respectarea statului de drept reprezinta o conditie prealabila esentiala pentru buna gestiune financiara si pentru eficacitatea finantarii din partea UE. Comisia propune, prin urmare, un nou mecanism, care sa protejeze bugetul UE de riscurile financiare legate de deficientele generalizate care afecteaza statul de drept in statele membre. Cu ajutorul noilor instrumente propuse, Uniunea va putea sa suspende, sa reduca sau sa restrictioneze accesul la finantarea din partea UE in mod proportional cu natura, gravitatea si amploarea deficientelor care afecteaza statul de drept. O astfel de decizie ar urma sa fie propusa de Comisie si adoptata de Consiliu prin vot cu majoritate calificata inversa[3].

4. Un buget al UE pentru o uniune economica si monetara puternica si stabila

O zona euro stabila este o conditie prealabila pentru crearea de locuri de munca, crestere economica, investitii si echitate sociala in intreaga Uniune Europeana. In decembrie 2017, ca parte a foii sale de parcurs pentru aprofundarea uniunii economice si monetare a Europei, Comisia a stabilit modul in care pot fi elaborate noi instrumente bugetare in cadrul finantelor publice ale UE pentru a promova stabilitatea zonei euro si convergenta catre zona euro. In noul cadru financiar multianual, sunt propuse doua noi instrumente:

- Un nou program de sprijin pentru reforme, care – cu un buget total de 25 de miliarde de euro – va oferi sprijin financiar si tehnic tuturor statelor membre pentru realizarea reformelor prioritare, in special in contextul semestrului european. In plus, un mecanism de convergenta va oferi un sprijin specific statelor membre din afara zonei euro in contextul eforturilor acestora de aderare la moneda comuna.

- O Functie europeana de stabilizare a investitiilor, care va contribui la mentinerea nivelului investitiilor in cazul socurilor asimetrice majore. Aceasta va demara sub forma de Imprumuturi reciproce („back-to-back”) de la bugetul UE in valoare de pana la 30 de miliarde de euro, la care se va adauga o asistenta financiara acordata statelor membre pentru acoperirea costurilor aferente dobanzii. Imprumuturile vor oferi sprijin financiar suplimentar in momentele in care finantele publice vor fi limitate, insa investitiile prioritare vor trebui mentinute.

5. Surse moderne de finantare pentru bugetul UE

Noile prioritati necesita noi investitii. Din acest motiv, Comisia propune sa le finanteze printr-o combinatie de fonduri noi (aproximativ 80%), realocari si economii (aproximativ 20%).

Pe baza recomandarilor Grupului la nivel inalt privind „Viitoarea finantare a UE”, Comisia propune modernizarea si simplificarea sistemului general de finantare actual – „resurse proprii” – si diversificarea surselor de venituri la buget.

Noi surse pentru finantarea bugetului pe termen lung

Comisia propune simplificarea sistemului actual de resurse proprii bazat pe taxa pe valoarea adaugata (TVA) si introducerea unui „cos” cuprinzand noi resurse proprii care sa fie asociat prioritatilor noastre politice.

Cosul de noi resurse proprii propus cuprinde:

- 20% din veniturile provenite din sistemul de comercializare a certificatelor de emisii;
- o cota de prelevare de 3% aplicata noii baze fiscale consolidate comune a societatilor (care va fi introdusa treptat dupa adoptarea legislatiei necesare);
- o contributie nationala, calculata pe baza cantitatii de deseuri de ambalaje din plastic care nu se recicleaza in fiecare stat membru (0,80 euro per kilogram).

Aceste noi resurse proprii vor reprezenta aproximativ 12% din totalul bugetului UE si ar putea contribui cu pana la 22 de miliarde de euro pe an la finantarea noilor prioritati.

Corectii

– Iesirea Regatului Unit din UE reprezinta o buna ocazie sa ne ocupam de complicatul sistem de corectii – si chiar de „corectii la corectii”. Comisia propune sa se elimine toate corectiile si sa se reduca de la 20% la 10% suma pe care o pastreaza statele membre atunci cand colecteaza veniturile vamale (acestea fiind una dintre „resursele proprii”) pentru bugetul UE. Datorita celor doua masuri, bugetul UE va deveni mai simplu si mai echitabil.

– Pentru a se evita orice crestere brusca si drastica a contributiilor unora dintre statele membre, Comisia propune eliminarea treptata a corectiilor actuale pe parcursul unei perioade de cinci ani.

Etape urmatoare

Pe baza propunerilor din 2 mai 2018, Comisia va prezenta, in saptamanile urmatoare, propuneri detaliate privind viitoarele programe financiare specifice pentru fiecare sector.

Decizia privind viitorul buget pe termen lung al UE va reveni Consiliului, care va hotari in unanimitate, cu aprobarea Parlamentului European. Timpul constituie factorul esential. Negocierile cu privire la actualul buget al UE au durat prea mult. Prin urmare, programe financiare cheie au fost intarziate si proiecte cu un real potential de redresare economica au fost amanate.

Prin urmare, este necesar sa se acorde maxima prioritate negocierilor, fiind de dorit sa se ajunga la un acord inainte de alegerile pentru Parlamentul European si de summitul de la Sibiu din 9 mai 2019. Comisia va face tot ce li sta in putere pentru a se ajunge rapid la un acord.

Propuneri legislative UE

In perioada 29 – 30 mai 2018, Comisia Europeana a publicat propunerea privind **pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027**. Acesta cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regionala (FEDR) si Fondul de coeziune (FC)
- Regulamentul privind cooperarea teritoriala;
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontaliera;
- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).

Regulamentul privind prevederile comune contine **un set unic de norme pentru 7 fonduri UE** implementate in gestiune partajata, respectiv: Fondul european de dezvoltare regionala, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul european pentru pescuit si afaceri maritime (FEPAM), Fondul

pentru azil si migratie (FAMI), Fondul pentru securitate interna (ISF) si Instrumentul pentru frontiere externe si vize (IBMF). Comparativ cu actuala perioada de programare, CPR nu mai acopera Fondul european pentru agricultura si dezvoltare rurala (FEADR).

Negocierile privind politica de coeziune la nivelul Consiliului au demarat in luna septembrie 2018, sub Presedintia austriaca fiind finalizate aspectele privind abordarea strategica si programarea si management si control. **Pe durata Presedintiei romane a Consiliului UE**, s-au finalizat aspectele privind conditii pentru eligibilitate si cadrul de performanta, monitorizare, evaluare, comunicare si vizibilitate, sprijin financiar din fonduri, management financiar si obiectivele, definitiile, delegarea puterilor, implementarea, prevederile tranzitorii si finale ale CPR, precum si regulamentele specifice politicii de coeziune, respectiv FEDR, FC, FSE+ si CTE).

In data de 14 ianuarie 2020, Comisia Europeana a **publicat** propunerea privind Fondul pentru tranzitie echitabila (Just Transition Fund – JTF), ca parte componenta a unui pachet mai amplu legislativ referitor la Pactul Ecologic European (European Green Deal).

Fondul pentru Tranzitie Echitabila este complementar fondurilor Politicii de Coeziune, fiind necesara modificarea in consecinta a proiectului de regulament privind dispozitiile comune ce guverneaza perioada de programare 2021-2027.

Prezentare

Titlul programului	Programul Operational Tranzitie Echitabila 2021-2027
Titular	Ministerul Fondurilor Europene Directia Generala Programare si Coordonare Sistem
Institutia care aproba programul	Comisia Europeana
Prevederile in baza carora a fost elaborat programul	Regulamentul privind prevederile comune (CPR) Regulamentul de instituire a Fondului pentru Tranzitie Justa
Procedura de adoptare	Decizie a Comisiei Europene Conform art. 18 din Regulamentul privind prevederile comune (CPR), Comisia Europeana evalueaza programul si conformitatea acestuia cu prezentul regulament si cu regulamentele specifice fondului, precum si coerenta acestuia cu Acordul de parteneriat relevant sau cu setul de informatii relevante mentionate la articolul 8 alineatul (2). In evaluarea sa, Comisia tine seama, in special, de modul in care au fost adresate recomandarile relevante pentru fiecare tara. Comisia poate face observatii in termen de trei luni de la data depunerii programului de catre statul membru.

	<p>Statul membru revizuieste programul tinand cont de observatiile facute de Comisie.</p> <p>Comisia adopta o decizie prin intermediul unui act de punere in aplicare care aproba programul in cel mult sase luni de la data depunerii programului de catre statul membru.</p>
Sectorul	<p>Diversificare si reconversie economica, Cercetare si inovare Digitalizare Energie Mediu Ocuparea fortei de munca Formare profesionala</p>
Zona probabil afectata	Judetele Hunedoara, Gorj, Prahova, Galati, Dolj, Mures cu posibilitatea de a include si alte judete sau regiuni din unele judete ulterior negocierii cu CE (NUTS 3)
Populatia	Populatia judetelor Hunedoara, Gorj, Prahova, Galati, Dolj, Mures cu posibilitatea de a include si populatia altor judete sau regiuni din aceste judete ulterior negocierii cu CE

Obiectiv specific unic	Prioritati de investitii	Tipuri de proiecte	Program de implementare	Cerinte privind EIM
<p>FTE permite regiunilor si cetatenilor sa faca fata efectelor sociale, economice si de mediu ale tranzitiei catre o economie neutra din punct de vedere climatic.</p>	Investitii in crearea de noi intreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri si servicii de consultanta	<p>N/A</p> <p>*Anexa 1 din proiectul de Regulament Comun prevede tipurile de interventie (tipuri de proiecte) aferente FEDR, FSE+ si FC pentru cele 5 Obiective de Politica initiale.</p> <p>Desi Obiectivul Specific unic(OS) al Fondului pentru o Tranzitie Echitabila este la acelasi nivel cu celelalte 5 Obiective de Politica(OP) nu are alocate tipuri de interventie specifice. Totusi, avand in vedere sectoarele asupra carora FTE isi concentreaza interventiile el poate imprumuta interventiile sau parti din interventiile alocate celor 5 OP.</p> <p>Astfel tinand cont de specificul acestui fond si de momentul aparitiei lui, tipurile de proiecte vor fi identificate ulterior elaborarii planurilor teritoriale de tranzitie echitabila.</p>	<p>2021-2027</p> <p>Calendarul de implementare al proiectelor va fi detaliat in cadrul fiecarei decizii de finantare in parte, cu respectarea termenului final de implementare prevazut in actualele regulamente europene.</p> <p>Proiectele care vor fi elaborate dupa adoptarea POTE 2021 – 2027 vor veni in sprijinul teritoriilor care se confrunta cu transformari economice si sociale si vor contribui semnificativ la tranzitia acestora catre o economie neutra din punct de vedere climatic , in limita fondurilor alocate pentru fiecare Axa Prioritara.</p>	NU
	Investitii in activitati de cercetare si inovare de promovare a transferului de tehnologii avansate si sprijinirea cooperarii dintre industrie si cercetatori			NU
	Investitii productive in IMM-uri, inclusiv in intreprinderi nou infiintate, care conduc la diversificare si reconversie economica;			NU
	Investitii in dezvoltarea de tehnologii si infrastructuri pentru o energie curata la preturi accesibile.			DA
	Investitii in reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera in eficienta energetica si energia din surse regenerabile pentru IMM-uri si intreprinderi mari			DA
	Investitii in regenerarea si decontaminarea siturilor			DA
	Investitii in proiecte de restaurare a terenurilor si de reconversie			DA
	Investitii in schemele de gestionare a deseurilor la nivel de judet in vederea consolidarii economiei circulare,			NU
	Actiuni de prevenire a generarii de deseuri si reducerea cantitatii acestora, precum si actiuni de crestere a reutilizarii eficiente si reciclarii acestora;			NU

Obiectiv specific unic	Prioritati de investitii	Tipuri de proiecte	Program de implementare	Cerinte privind EIM
	Perfectionarea si recalificarea lucratorilor		Precizam ca in urmatoarea perioada de programare, conform proiectelor de regulamente, nu mai exista notiunea de proiect major si nici obligatia de a avea o lista de proiecte anexata la program	NU
	Asistenta pentru cautarea unui loc de munca acordata persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca			NU
	Incluziunea activa a persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca			NU
	Cresterea capacitatii administrative a beneficiarilor implicati in elaborarea, implementarea si monitorizarea proiectelor			NU

Context

In conformitate cu documentele nationale aprobate de Guvernul Romaniei (Memorandumul cu tema: Programele operationale/nationale si arhitectura institutionala de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027 din data de 27 februarie 2020), Ministerul Fondurilor Europene va asigura functia de Autoritate de Management pentru Programul Operational Tranzitie Echitabila 2021-2027, aspecte reflectate si in cadrul Acordului de Parteneriat negociat cu Comisia Europeana.

Programul Operational Tranzitie Echitabila 2021-2027 este un document strategic de programare care acopera domeniile Diversificare si reconversie economica, Cercetare si inovare, Digitalizare, Energie (reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera, regenerabile) ,Mediu (deseuri,situri contaminate, Ocuparea fortei de munca,Formare profesionala, obiectivul acestuia fiind de a contribui la *Strategia programului*, luand in considerare obiectivele si prioritatile specifice tematice selectate in functie de nevoile nationale, regionale si locale.

Programul Operational Tranzitie Echitabila 2021-2027 ce face obiectul negocierii cu Comisia Europeana, va fi implementat in conformitate cu prevederile cadrului strategic comun 2021-2027 si al Regulamentelor fondurilor europene aferente.

Programul Operational Tranzitie Echitabila 2021-2027 nu prezinta conexiune cu alt program operational pe acelasi sector (nu exista subordonare ierarhica). Pe de alta parte, pot fi identificate legaturi orizontale si sinergii cu programe operationale privind alte sectoare la acelasi nivel – Programul Operational Crestere Inteligenta si Digitizare, Programul Operational Regional, Programul Operational Dezvoltare Durabila, Programul Operational Capital Uman.

Calendar orientativ de elaborare

Start: Martie 2020

Versiunea finala de lucru (data predarii): Aprilie 2021

Versiunea finala aprobata: Mai – Iunie 2021

Modificari si efecte posibile

In cazul cand programul ar determina modificari semnificative de actiune, comportament sau decizie ale persoanelor, intreprinderilor, institutiilor guvernamentale, aceste modificari ar putea sa conduca la:

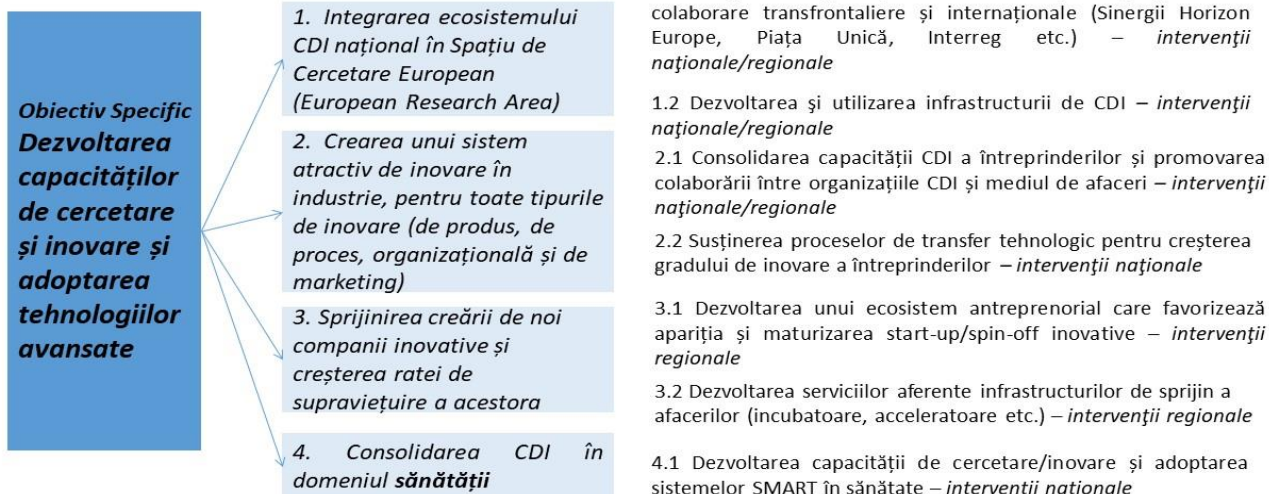
Articol	DA/NU	Descriere indicand daca modificarea ar putea avea un efect negativ sau pozitiv asupra mediului
1. dezvoltarea infrastructurii si cladirilor	NU	

2. amenajarea unor terenuri noi sau zone importante pentru conservarea naturii;	NU	
3. modificari in consumul social de energie si in special de combustibili si deci ale emisiilor de CO2 si alte gaze cu efect de sera	DA	POTE 2021-2027 sustine tranzitia catre o economie neutra din punct de vedere climatic contribuind la continuarea implementarii directivelor europene privind efortul statelor membre de a reduce emisiile de gaze cu efect de sera, astfel va avea un impact pozitiv cu implicatii directe asupra reducerii emisiilor de CO2.
4. modificari de consum social al altor resurse naturale /de ex. apa, soluri, minerale sau agregate);	NU	
5. modificarea cantitatii sau tipurilor de deseuri produse (solide, lichide, periculoase) sau de poluanti emisi in apa, pe teren sau in aer;	DA	POTE 2021-2027 va avea un impact pozitiv prin sprijinirea investitiilor care promoveaza prevenirea generarii de deseuri, reutilizarea, reciclarea, inclusiv utilizarea lor ca materii prime secundare/subprocese, in vederea cresterii eficientei utilizarii resurselor naturale
6. modificari ale emisiilor de gaze cu efect de sera din alte surse (de ex. metan de la ferme zootehnice sau depozite de deseuri);	NU	
7. schimbari semnificative ale modalitatilor de deplasare.	NU	
8. impact asupra oamenilor si comunitatilor, de ex. Prin cresterea nivelului de zgomot, tulburarilor sau neplacerilor;	NU	
9. riscuri pentru sanatatea publica	NU	

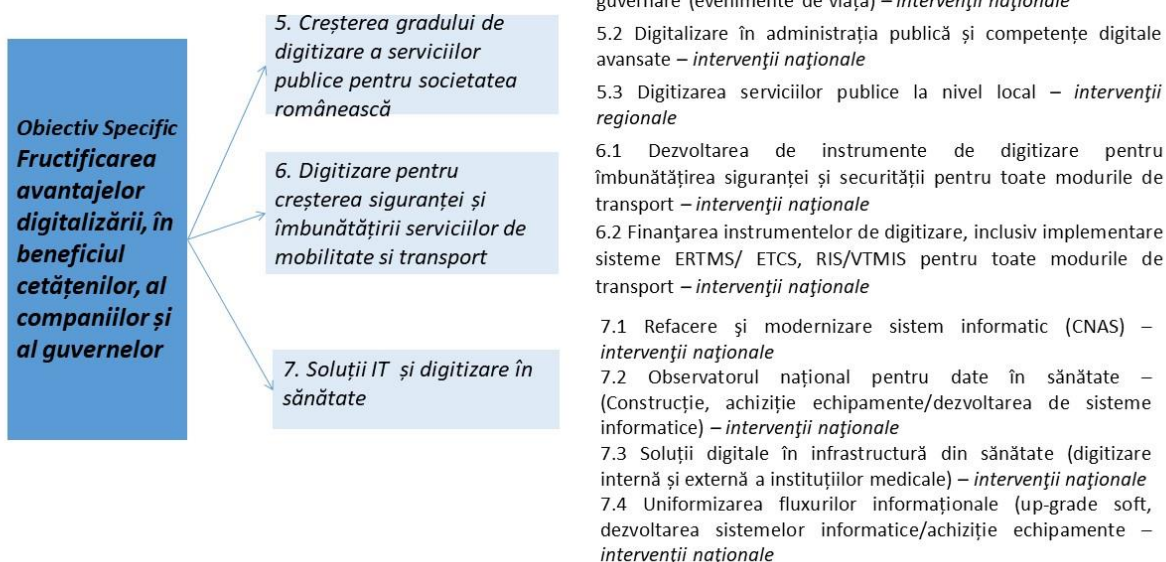
Prioritati nationale de investitii pentru finantarea din Fondurile Europene post 2020

Prioritatea 1 - O Europa mai inteligenta

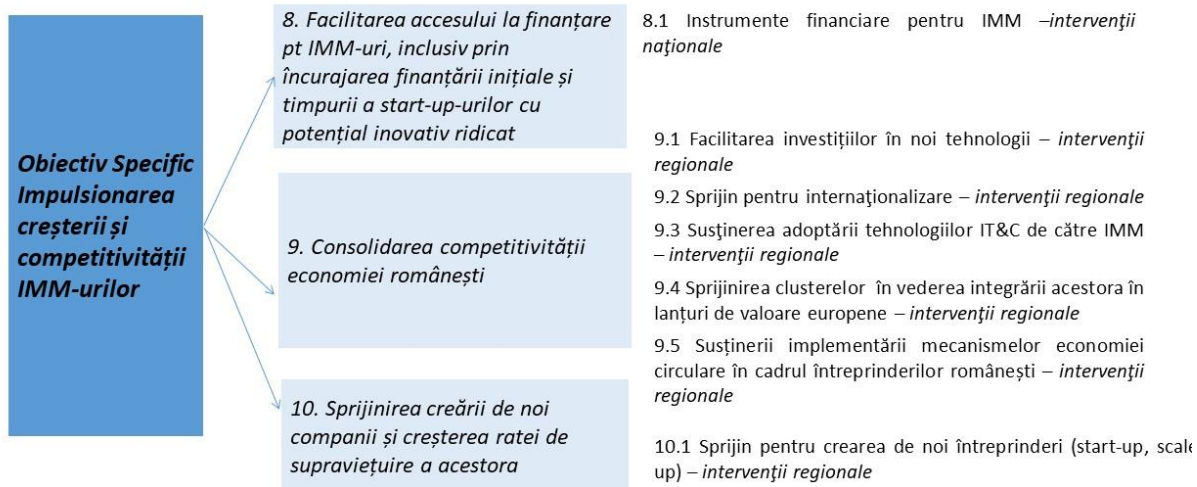
P1. CERCETARE ȘI INOVARE

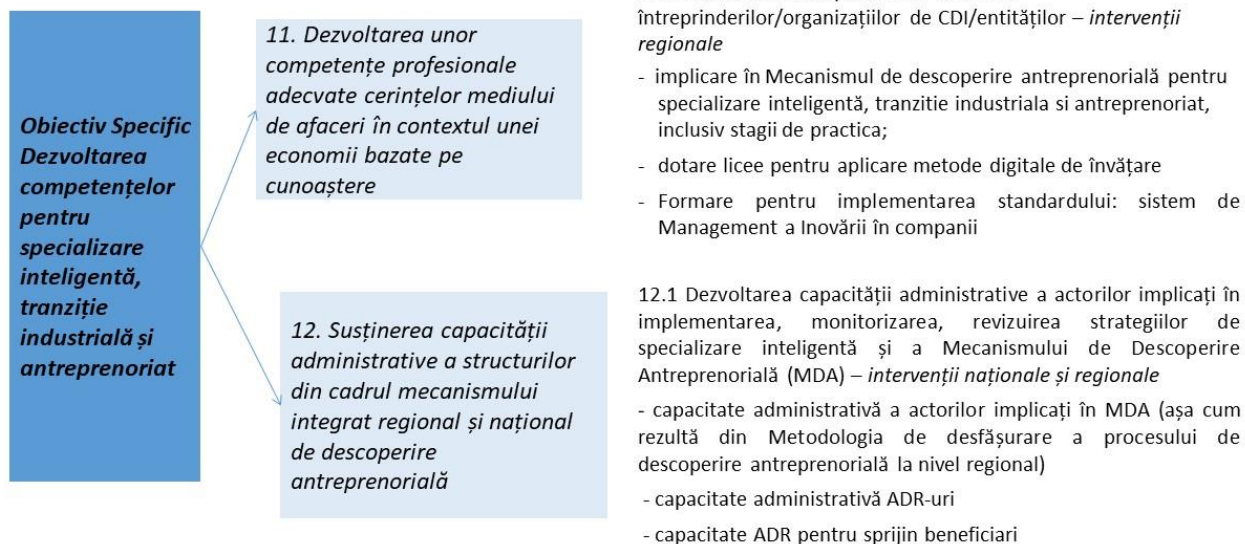
P1. DIGITALIZARE

P1. COMPETITIVITATE

P1. SPECIALIZARE INTELIGENTĂ, TRANZIȚIE INDUSTRIALĂ ȘI ANTREPRENORIAL

Prioritatea 2 - O Europa mai verde

P2 - Energie

Obiectiv Specific
Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice

Măsuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-și îmbunătăți performanța energetică

Îmbunătățirea performanței energetice în industriile energointensive

Măsuri de sprijin pentru ESCOs

Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată

Consolidarea capacității AM, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților

P2 - Energie

Obiectiv Specific
Promovarea energiei din surse regenerabile

Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor

Măsuri de creștere a adecvanței rețelei naționale de energie electrică pentru a crește capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natură variabilă

Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice

Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie

Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații SCADA(Trebuie decisă mutarea în OP1)

Obiectiv Specific
Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E

Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier

P2. Schimbări climatice, riscuri, apă

Obiectiv Specific
Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor

Managementul inundațiilor

Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului.

Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.

Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere.

Obiectiv Specific
Promovarea gestionării sustenabile a apei

Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, inclusiv consolidarea suplimentară și extinderea a operatorilor regionali.

Finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare

Continuarea investițiilor în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratate a apei potabile.

P2. Economia circulară

Obiectiv specific
Promovarea tranziției către o economie circulară

Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri.

Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri.

Investiții în consolidarea capacității părților interesate fie publice sau private, pentru a susține tranziția la economia circulară și care să promoveze acțiuni/măsuri privind economia circulară, inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată și reciclarea.

P2. Biodiversitate

Obiectiv specific
Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate. Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice

Măsuri pentru implementarea infrastructurii verzi

Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate

P2. Aer

Obiectiv specific
Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului cu echipamente noi astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE și achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE.

Implementarea măsurilor care vizează creșterea calității aerului :

- *măsuri legate de îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor din mediul urban cu instalații mai performante ;*
- *finanțarea sistemelor de încălzire pentru scopuri de atenuare a schimbărilor climatice, atât la nivelul agenților economici cât și la nivelul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică la nivelul autorităților publice și/ sau altor entități publice (spitale, unități de învățământ etc.) sau a instalațiilor individuale de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor, utilizând gaz natural.*

P2. Situri contaminate

Obiectiv specific
Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Măsuri de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor

Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcțională terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate și reincluderea acestora în circuitul social/ economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, în vederea creării condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

P2. Mobilitate urbana

Obiectiv specific
Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport pe cale ferată și cu metroul și de acces la TEN-T centrală și globală de transport, inclusiv soluții combinate.

Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și în municipiile și zona lor funcțională prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă

Prioritatea 3 – O Europa mai conectată

P3. CONECTIVITATE

Obiectivul Specific
Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală

Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de **transport rutier**

Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de **transport pe calea ferată**

Îmbunătățirea serviciilor de transport pe calea ferată pe scurt și lung parcurs, prin creșterea capacității de transport și măsuri de reformă

Îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport și punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului, pentru reducerea numărului de decese din accidente rutiere și diminuarea

Investiții în infrastructură și suprastructură portuară situate pe rețeaua TEN-T central și globală, inclusiv acces în porturi, investiții multimodale în porturi și pentru îmbunătățirea conectivității transfrontaliere

Investiții în dezvoltarea de terminale intermodale inclusiv acces și echipamente

Investiții în modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere pe rețeaua TEN-T central și globală și crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre, inclusiv măsuri de îmbunătățire a impilor de trecere, includerea de noi servicii și proceduri operaționale.

Asistență tehnică acordată principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precădere Compania Națională de Căi Ferate și Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autorități de transport și Ministerul Transporturilor

P3. CONECTIVITATE

Obiectivul Specific
Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Dezvoltarea rețelelor rutiere naționale de acces la TEN-T centrală și globală de transport

Dezvoltarea rețelelor feroviare de acces la TEN-T centrală și globală de transport

P3. BROADBAND

**Obiectivul Specific
îmbunătățirea
conectivității digitale**

Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă Broadband - Investiții în infrastructură de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor "Planului național sau regional privind banda largă" (condiție favorizantă)

Prioritatea 4 – O Europa mai sociala

P4. OCUPARE

OS (i) Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, someri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale

(i)1. Dezvoltarea mecanismului de integrare multidisciplinară a politicilor din ocupare, educație, asistența socială și sănătate prin armonizarea cadrului legal între serviciile oferite forței de muncă de cele patru sectoare

(i)2. Noi abordări de furnizare de servicii integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactive, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reîntoarse în țară, migranți etc.), prin pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor

(i) 3. Valorificarea potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs)

(i) 4. Asigurarea forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite

(i)5. Promovarea spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale

(i) 6. Facilitarea accesului la ocupare a persoanelor dezavantajate

P4. OCUPARE

OS (ii) **Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii** pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plăsării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă.

OS (iii) Promovarea **participării echilibrate după gen pe piața muncii** și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată

OS (iii) Bis Promovarea **adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor**, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății

(ii) 1. Dezvoltarea unui **mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare** a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite **în anticipare** și de utilizare a rezultatelor pentru **întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii**

(iii) 1. Crearea de oportunități pentru **integrarea femeilor** pe piața muncii

(iiibis) 1. Crearea unui **mediu de muncă sănătos, sigur, accesibil și prietenos pentru angajați**, în special pentru cei cu nevoi speciale (din grupul țintă)

P4. EDUCAȚIE

OS (iv) Îmbunătățirea **calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii**, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale

(iv) 0. **Adaptarea** programelor de pregătire din educație și formare la cerințele pieței, în competențe cheie și digitale

(iv)1. Creșterea **calității, eficacității și relevanței ofertei și serviciilor de educație** (la toate nivelurile)

(iv)2. Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților, **serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere**

(iv)3. Îmbunătățirea **formării cadrelor didactice** pentru creșterea calității și eficacității procesului educativ

P4. EDUCAȚIE

OS (v) Promovarea **accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii**, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar

(v).1. Creșterea **accesului** la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii.

(v)2. **Formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice** pentru o educație incluzivă

(v)3. Proiectarea și furnizarea unor **servicii suport pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii**

(v)4. Creșterea **accesului la educație** (la toate nivelurile) și formare de calitate pentru **persoanele cu dizabilități**

P4. EDUCAȚIE

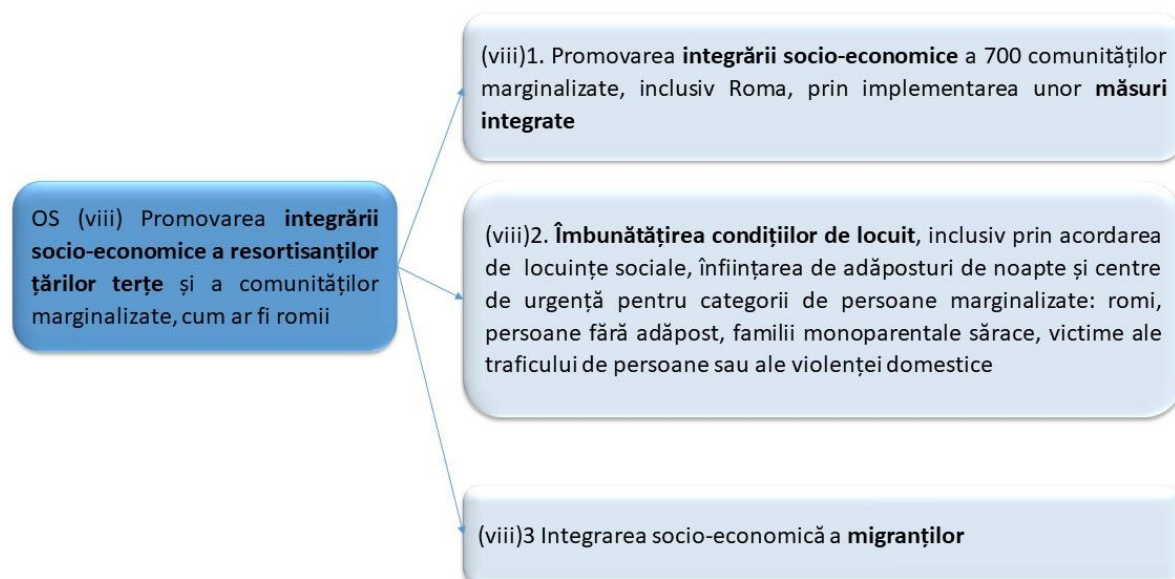
OS (vi) Promovarea **învățării pe tot parcursul vieții**, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale

(vi) 1 Creșterea **participării la formare profesională continuă** (sistem de educație)

(vi) 2. Sprijinirea **tranzițiilor în educație și pe piața muncii**, în contextul participării la formare pe tot parcursul vieții.

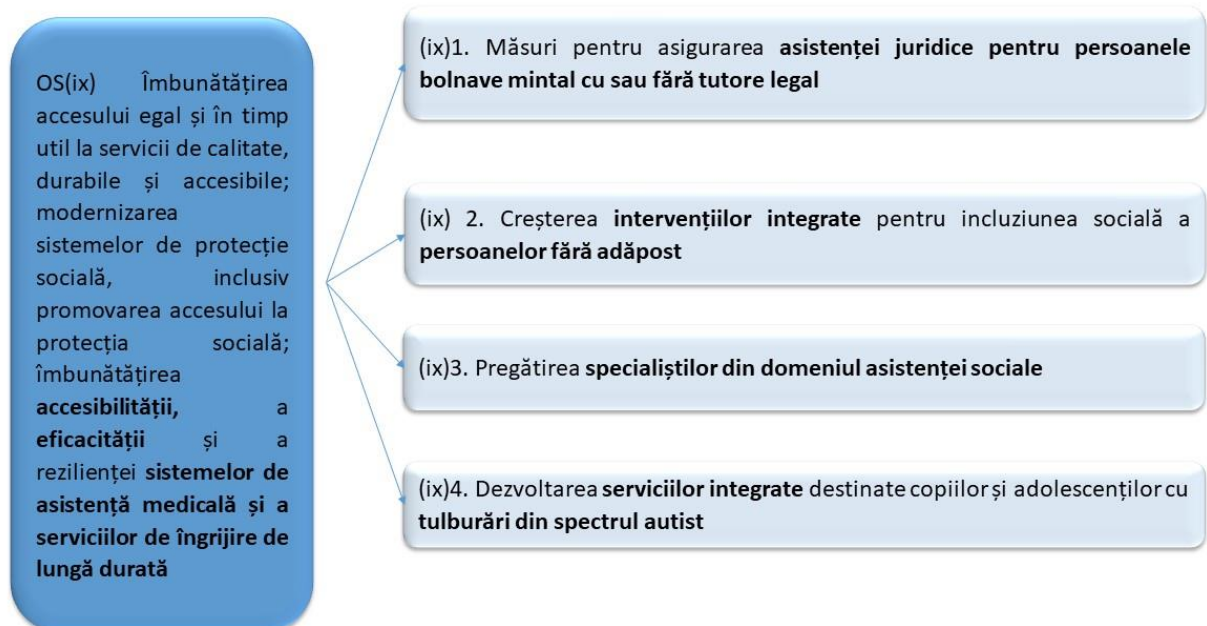
(vi) 3. Consolidarea participării populației în **procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii**

P4. INCLUZIUNE SOCIALA

26

P4. INCLUZIUNE SOCIALA

P4. SANATATE

OS(ix) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea **accesibilității**, a **eficacității** și a rezilienței **sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată**

(ix) 1. Continuarea **investițiilor în spitalele regionale/ județene și spitale prioritare naționale** (lista scurtă MS în baza unor criterii de prioritizare– Reabilitarea/ Constructia spitalelor județene și spitale prioritare naționale si dotarea cu echipamente de specialitate, pregătire si perfectionare resursa umana

(ix) 2. Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează prevenirea și controlul **bolilor netransmisibile**

(ix) 3. Sprijinirea **programelor dedicate de sănătate**, de exemplu, programe pentru mamă și copil, programe în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule, sănătate mintală, boli rare, prevenirea problemelor dentare

(ix) 4. Creșterea accesului la **servicii medicale primare la nivelul comunității/** Asistență medicală de bază în comunitățile sărace/marginalizate/dezavantajate

(ix) 5. Dezvoltarea si imbunatatirea sistemului de **pregatire pentru personalul** cu atributii in **domeniul asistentei medicale de urgenta** . Acordarea de prim ajutor calificat si asistenta medicala de urgenta

(ix) 6. Dezvoltarea serviciilor de **îngrijire la domiciliu, îngrijire pe termen lung** și servicii și infrastructuri comunitare, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap; sprijinirea măsurilor naționale eficiente de îmbătrânire activă

(ix) 7. Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează îmbunătățirea capacităților de diagnostic și supraveghere a **bolilor transmisibile**, raportarea acestora și îmbunătățirea măsurilor de prevenire și control

P4. INCLUZIUNE SOCIALA

(x). Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor

(x)1. Îmbunătățirea **accesului tuturor copiilor la servicii de calitate**

(x) 2. **Integrarea socială** a unor **grupuri specifice aflate în risc de excluziune**

(x)3. Incurajarea **incluziunii active a persoanelor în vârstă** prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active

(x)4. Sprijinirea **dezinstitutionalizare**

P4. INCLUZIUNE SOCIALA

(xi) Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere.

(xi)1. Abordarea deprivării materiale

Prioritatea 5 – O Europa mai aproape de cetatenii sai

P5. Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană

Obiectiv specific
Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

Investiții în turism – stațiuni turistice urbane de interes național

Investiții în infrastructura din domeniul cultural

Investiții în patrimoniul cultural

Investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice

P5 - Dezvoltare teritorială integrată

Obiectiv specific
Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

Sprijin pentru structurile de guvernare ITI (Delta Dunării și Valea Jiului) - sprijin pentru pregătirea și conceperea strategiilor teritoriale

Sprijin pentru structurile de guvernare CLLD (ZUM-uri) – pregătire, gestiune și animare

Sprijin pentru SIDU – pregătire, gestiune și animare

Arhitectura programelor operationale – politica de coeziune 2021-2027

1. Premise:

- menținerea sistemului de management și control al fondurilor europene aferente politicii de coeziune din perioada de programare 2014-2020

- imbunatatirea si simplificarea anumitor aspecte pentru a veni in sprijinul beneficiarilor politicii de coeziune.
- descentralizarea implementarii si cresterea leadership-ului din partea tuturor actorilor implicati

2. Principii

- mai buna coordonare intre proiectele/operatiunile finantate luand in calcul noile provocari
- o abordare unitara in termeni de proceduri/practici prin comasarea tuturor autoritatilor de management in cadrul MFE care va asigura coordonarea orizontala a structurilor de management
- o simplificare si mai buna coordonare pentru functia de AM si functia contabila prin integrarea celei din urma in cadrul AM
- concentrarea si asigurarea continuitatii expertizei
- o adaptare reala a interventiilor la nevoile si specificul regional prin descentralizarea gestiunii si implementarii la nivelul ADR-urilor
- o abordare inovativa si integrata prin elaborarea programelor multifond

3. Arhitectura institutionala

MFE	MLPDA	MADR	MAI
<ul style="list-style-type: none"> • Coordonator Politica de Coeziune 	<ul style="list-style-type: none"> • Programele de cooperare teritoriala 	<ul style="list-style-type: none"> • Politica Agricola Comună, Politica Comună în domeniul pescuitului si Fondul aferent afacerilor maritime 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondurile aferente domeniului afaceri interne • Fondul azil, migrație și integrare (FAMI) • Fondul securitate internă (FSI) • Instrumentul pentru managementul frontierei și vize (IMFV)

4. Arhitectura programelor operationale

- Programe operationale aferente implementarii politicii de coeziune la nivel national:
- Programul Operational Dezvoltare Durabila (PODD)
- Programul Operational Transport (POT)
- Programul Operational Crestere Inteligenta si Digitalizare (POCID)
- Programul Operational Sanatate (multifond) (POS)
- Programul Operational Capital Uman (POCU)
- Programul Operational Combaterea Saraciei (POCS)
- Programele Operationale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
- Programul Operational Asistenta Tehnica (multifond) (POAT)
- Programul Operational pentru Tranzitie Echitabila

5. Functia de autoritate de management

- MFE - PODD, POCID, POS, POCU, POCS, POAT, POTE
- MTIC - POT
- ADR - 8 Programe Operationale Regionale

6. Functia contabila

- Autoritatea de Certificare si Plata din cadrul Ministerului Finantelor Publice - pentru programele operationale regionale pentru toate programele, inclusiv cele regionale, ACP va indeplini atributiile ce deriva din relatia cu Comisia Europeana (primirea fondurilor de la CE, asigurarea schimburilor valutare si alimentarea conturilor AM, tinerea evidentelor contabile privind sumele primite si efectuarea reconcilierilor bancare, elaborarea previziunilor cererilor de plata ce urmeaza a fi transmise CE prin intermediul SFC, in colaborare cu MFE)
- Autoritatile de Management pentru alte programe decat cele regionale vor indeplini si functia contabila aferenta programului gestionat

7. Functia de audit

- **Autoritatea de Audit de pe langa Curtea de Conturi a Romaniei**, organism independent din punct de vedere operational fata de Curtea de Conturi si fata de celelalte autoritati responsabile cu managementul si implementarea fondurilor externe nerambursabile, va indeplini functia de audit.

8. Prioritati de investitii/Axe Prioritare PO Transport

- Imbunatatirea conectivitatii prin dezvoltarea retelei TEN-T de transport rutier
- Imbunatatirea conectivitatii prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritoriala
- Imbunatatirea conectivitatii prin dezvoltarea retelei TEN-T de transport pe calea ferata
- Imbunatatirea mobilitatii nationale, durabila si rezilienta in fata schimbarilor climatice prin cresterea calitatii serviciilor de transport pe calea ferata
- Imbunatatirea conectivitatii prin cresterea gradului de utilizare a transportului cu metroul in regiunea Bucuresti-Ilfov
- Imbunatatirea conectivitatii si mobilitatii urbane, durabila si rezilienta in fata schimbarilor climatice prin cresterea calitatii serviciilor de transport pe calea ferata
- Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal
- Cresterea gradului de utilizare a cailor navigabile si a porturilor
- Cresterea gradului de siguranta si securitate pe reseaua rutiera de transport
- Asistenta tehnica

9. Prioritati de investitii/Axe Prioritare PO Dezvoltare Durabila

- Tranzitie energetica bazata pe eficienta energetica, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, retele si solutii de stocare (interventii adresate mediului privat)

- Instrumente financiare
- Dezvoltarea infrastructurii de apa si apa uzata si tranzitia la o economie circulara
- Protectia mediului prin conservarea biodiversitatii, asigurarea calitatii aerului si decontaminarea siturilor poluate
- Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, prevenirea si gestionarea riscurilor

10. Prioritati de investitii/Axe Prioritare - PO Crestere Inteligenta si Digitalizare

- Cresterea competitivitatii economice prin cercetare si inovare
- Dezvoltarea unei retele de mari infrastructuri de CDI
- Cresterea competitivitatii economice prin digitalizare
- Dezvoltarea infrastructurii Broadband

11. Prioritati de investitii/Axe Prioritare - PO Sanatate

- Continuarea investitiilor in spitale regionale: Craiova, Cluj, Iasi- faza a II-a
- Servicii de asistenta medicala primara, comunitara si servicii oferite in regim ambulatoriu
- Servicii de recuperare, paliatie si ingrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de Imbatranire a populatiei si profilului epidemiologic al morbiditatii
- Cresterea eficacitatii sectorului medical prin investitii in infrastructura si servicii
- Abordari inovative in cercetarea din domeniul medical
- Informatizarea sistemului medical
- Masuri FSE care sustin cercetarea, informatizarea in sanatate si utilizare metode moderne de investigare, interventie, tratament

12. Prioritati de investitii/Axe Prioritare - PO Capital Uman

- Valorificarea potentialului tinerilor pe piata muncii
- Prevenirea parasirii timpurii a scolii si cresterea accesului si a participarii grupurilor dezavantajate la educatie si formare profesionala
- Cresterea calitatii si asigurarea echitatii in sistemul de educatie si formare profesionala
- Adaptarea ofertei de educatie si formare profesionala la dinamica pietei muncii si la provocarile inovarii si progresului tehnologic
- Cresterea accesibilitatii, atractivitatii si calitatii invatamantului profesional si tehnic
- Cresterea accesului pe piata muncii pentru toti
- Antreprenoriat si economie sociala
- Sustinerea reformelor pe piata muncii in acord cu dinamica pietei muncii

- Consolidarea participarii populatiei in procesul de invatare pe tot parcursul vietii pentru facilitarea tranzitiilor si a mobilitatii

13. Prioritati de investitii/Axe Prioritare - PO Combaterea Saraciei

- Dezvoltarea locala plasata sub responsabilitatea comunitatii (interventii adresate grupurilor de actiune locala)
- Dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii
- Comunitati marginalizate
- Reducerea disparitatilor intre copiii in risc de saracie si/sau excluziune sociala si ceilalti copii
- Servicii pentru persoane varstnice
- Sprijin pentru persoanele cu dizabilitati
- Sprijin pentru grupuri vulnerabile
- Ajutorarea persoanelor defavorizate

14. Prioritati de investitii/Axe Prioritare - 8 PO Regionale:

- O regiune competitiva prin inovare, digitalizare si intreprinderi dinamice (interventii OP1 adresate mediului privat, organizatiilor CDI, parteneriate)
- O regiune cu orase Smart
- O regiune cu orase prietenoase cu mediul
- Dezvoltarea sistemelor de incalzire centralizate
- O regiune accesibila
- O regiune educata
- O regiune atractiva
- Asistenta tehnica

ELEMENTELE CADRULUI STRATEGIC COMUN 2021-2027

La nivel european, orientarea strategica privind utilizarea fondurilor europene este data de Cadrul Strategic Comun (CSC), care acopera cele cinci mari fonduri europene:

- Fondul European pentru Dezvoltare Regionala,
- Fondul Social European,
- Fondul de Coeziune,
- Fondul de Solidaritate al UE,
- Instrumentul pentru Asistenta de Preaderare

Politica de coeziune continua investitiile in toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai putin dezvoltate, in tranzitie, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurile se bazeaza inca, in mare masura, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (somajul in randul tinerilor, nivel scazut de educatie, schimbari climatice si primirea si integrarea migrantilor), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia in continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continua sa sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local si sa autonomizeze

gestionarea fondurilor de catre autoritatile locale. Creste si dimensiunea urbana a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltarii urbane durabile si printr-un nou program de colaborare in retea si de consolidare a capacitatilor dedicat autoritatilor urbane, sub denumirea Initiativa urbana europeana.

Pentru intreprinderile si antreprenorii care beneficiaza de sprijinul UE, noul cadru ofera mai putina birocratie si modalitati mai simple de solicitare a platilor, prin utilizarea optiunilor simplificate in materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acopera in prezent 7 fonduri UE implementate in parteneriat cu statele membre („gestionare partajata”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare incredere in sistemele nationale si extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificarilor.

Noul cadru reuneste stabilitatea necesara planificarii investitiilor cu nivelul corespunzator de flexibilitate bugetara, pentru a face fata unor evenimente neprevazute. O evaluare intermediara va determina daca este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finantare, pe baza prioritatilor emergente, a executarii programelor si a celor mai recente recomandari specifice fiecarei tari.

In anumite limite, se vor permite transferuri de resurse in cadrul programelor fara a fi necesara o aprobare oficiala a Comisiei. O dispozitie specifica faciliteaza mobilizarea de fonduri UE incepand din prima zi, in caz de dezastru natural.

Politica de coeziune sprijina reformele pentru crearea unui mediu favorabil investitiilor, in care intreprinderile pot sa prospere. Se va asigura deplina complementaritate si coordonare cu Programul de sprijin al reformei, in forma sa noua si consolidata.

In perioada bugetara, recomandarile specifice fiecarei tari (RST) formulate in contextul semestrului european vor fi luate in considerare de doua ori: la inceput, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, si apoi in cadrul evaluarii intermediare. Pentru a stabili conditiile propice cresterii economice si crearii de locuri de munca, noile conditii favorizante vor contribui la inlaturarea obstacolelor din calea investitiilor. Aplicarea lor va fi monitorizata pe intreaga perioada financiara.

Cadrul de reglementare unic care acopera fondurile politicii de coeziune si Fondul pentru azil si migratie vor facilita crearea de strategii de integrare a migrantilor la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate in sinergie; Fondul pentru azil si migratie se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migrantilor in momentul sosirii, in timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor sociala si profesionala. In afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricola comuna, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.

Cooperarea interregionala si transfrontaliera va fi facilitata de noua posibilitate ca o regiune sa utilizeze parti din propria alocare pentru a finanta proiecte in alta parte a Europei, Impreuna cu alte regiuni.

Noua generatie a programelor de cooperare interregionala si transfrontaliera („Interreg”) va ajuta statele membre sa depaseasca obstacolele transfrontaliere si sa dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de

frontiera si pentru tarile dornice sa-si armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul actiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investitiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzatoare de „specializare inteligenta” vor fi sprijinite mai mult pentru alcatuirea clusterelor paneuropene in sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulara, sistemele avansate de fabricatie sau securitatea cibernetica.

Toate programele Isi vor mentine cadrul de performanta cu obiective cuantificabile (numarul de locuri de munca create sau accesul suplimentar la retele in banda larga). Noul cadru instituie un bilant anual al performantei, sub forma unui dialog politic intre autoritatile programului si Comisie. Performanta programelor va evaluata si cu ocazia evaluarii intermediare. Din motive de transparenta si pentru ca cetatenii sa poata urmari progresele inregistrate, statele membre vor trebui sa raporteze toate datele de implementare o data la doua luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizata automat.

Subventiile singure nu pot face fata nevoilor semnificative de investitii. Ele pot fi completate eficient de instrumente financiare, care au un efect de parghie si sunt mai aproape de piata. In mod voluntar, statele membre vor putea transfera o parte din resursele politicii de coeziune noului fond InvestEU administrat central, pentru a accesa garantia oferita de bugetul UE. Combinarea subventiilor si instrumentelor financiare este mai usoara, iar noul cadru include si dispozitii speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

Pentru o Europa tot mai apropiata de cetateni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre si regiunile au consolidat cerintele de comunicare, de exemplu in ceea ce priveste organizarea de evenimente pentru inaugurarea proiectelor mari cu finantare de la UE si dezvoltarea unor planuri de informare prin retelele sociale.

In acelasi timp, comunicarea pe tema proiectelor finantate de la UE se simplifica, introducandu-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finantarile disponibile pentru intreprinderi si o baza de date unica pentru proiecte gestionata de Comisie.

Fondul European de Dezvoltare Regionala

FEDR urmareste consolidarea coeziunii economice si sociale in cadrul Uniunii Europene prin corectarea dezechilibrelor existente intre regiunile acesteia.

FEDR Isi concentreaza investitiile asupra mai multor domenii prioritare cheie. Aceasta abordare este cunoscuta sub denumirea de "concentrare tematica":

- Inovare si cercetare;
- Agenda digitala;
- Sprijin pentru intreprinderile mici si mijlocii (IMM-uri);
- Economie cu emisii reduse de carbon.

Resursele FEDR alocate acestor prioritati depind de categoria regiunii.

- In regiunile mai dezvoltate, cel puțin 80% din fonduri trebuie sa se concentreze pe cel puțin doua dintre aceste prioritati;
- In regiunile de tranzitie, concentrarea este de 60% din fonduri;
- Concentrarea este de 50% in regiunile mai puțin dezvoltate.

In plus, unele resurse FEDR trebuie sa fie canalizate in mod specific spre proiectele legate de o economie cu emisii reduse de carbon:

- Regiunile mai dezvoltate: 20%;
- Regiunile de tranzitie: 15%; si
- Regiunile mai puțin dezvoltate: 12%.

Cooperarea teritoriala europeana

In cadrul programelor de cooperare teritoriala europeana, cel puțin 80% din fonduri se vor concentra asupra celor patru domenii prioritare mentionate mai sus.

Caracteristici teritoriale specifice

FEDR acorda, de asemenea, o atentie deosebita caracteristicilor teritoriale specifice. Actiunile FEDR vizeaza reducerea problemelor economice, de mediu si sociale in zonele urbane, punandu-se un accent special pe dezvoltarea urbana durabila. Cel puțin 5% din resursele FEDR sunt rezervate pentru acest sector, prin intermediul "actiunilor integrate" gestionate de orase.

Zonele dezavantajate in mod natural din punct de vedere geografic (zone izolate, muntoase sau slab populate) beneficiaza de tratament special. In cele din urma, zonele ultraperiferice beneficiaza, de asemenea, de asistenta specifica de la FEDR pentru abordarea potentialelor dezavantaje cauzate de gradul de izolare a acestora.

Fondul Social European

FSE investeste in oameni, punand accentul pe imbunatatirea oportunitatilor de ocupare a fortei de munca si de educatie in cadrul Uniunii Europene. Acesta vizeaza, de asemenea, imbunatatirea situatiei persoanelor celor mai vulnerabile care se confrunta cu riscul de saracie.

FSE investeste in toate regiunile UE. Pentru perioada 2014-2020, peste 80 de miliarde de euro sunt alocate statelor membre pentru investitii in capitalul uman. La aceasta suma se mai adauga cel puțin 3,2 miliarde de euro, alocate initiativei "Locuri de munca pentru tineri".

Pentru perioada 2014-2020, FSE va pune accentul pe patru dintre obiectivele tematice ale politicii de coeziune:

- promovarea ocuparii fortei de munca si sprijinirea mobilitatii lucratorilor;
- promovarea incluziunii sociale si combaterea saraciei;

- efectuarea de investitii in domeniul educatiei, al formarii competentelor si al invatarii pe tot parcursul vietii; si
- consolidarea capacitatii institutionale si a eficientei administratiei publice.

In plus, 20% dintre investitiile FSE vor viza activitatile de imbunatatire a incluziunii sociale si de combatere a saraciei. Aceasta este cunoscuta sub denumirea de concentrare tematica.

Fondul de Coeziune

Fondul de coeziune este destinat statelor membre al caror venit national brut (VNB) pe cap de locuitor este mai mic de 90% din media UE. Acesta vizeaza reducerea disparitatilor economice si sociale si promovarea dezvoltarii durabile.

In prezent, se supune acelorasi norme de programare, de gestionare si de monitorizare ca si FEDR si FSE, prin intermediul Regulamentului de stabilire a unor dispozitii comune.

In mai 2018, Comisia si-a publicat propunerile de reglementare a politicii de coeziune a UE pentru perioada de dupa 2020. Acestea includ un regulament privind Fondul european de dezvoltare regionala (FEDR) si Fondul de coeziune. Fondul de coeziune va continua sa sprijine proiectele din cadrul obiectivului „Investitii pentru locuri de munca si crestere economica”. Aceasta propunere pastreaza concentrarea tematica. Fondul de coeziune va sprijini doua obiective specifice: o economie mai ecologica, cu emisii reduse de dioxid carbon si circulara (OP2); si o Europa mai conectata (OP3). Comisia a propus o lista de activitati care nu vor fi sprijinite de FEDR si de Fondul de coeziune, de exemplu acordarea de sprijin direct intreprinderilor mari, infrastructurilor aeroportuare (cu exceptia regiunilor ultraperiferice) si unor tipuri de activitati de gestionare a deseurilor (cum ar fi depozitele de deseuri).

Pentru perioada de programare 2021-2027, alocarea propusa pentru Fondul de coeziune este de 41,3 miliarde EUR, din care contributia la Mecanismul pentru interconectarea Europei ar fi de 10 miliarde EUR. Fondul de coeziune pentru perioada de dupa 2020 va finanta proiecte in aceleasi 15 state membre sprijinite si in perioada de programare 2014-2020.

Fondul de coeziune pune la dispozitie o suma totala de 63.4 de miliarde de euro pentru activitati din urmatoarele categorii:

- retele transeuropene de transport, in special proiectele prioritare de interes european, astfel cum au fost identificate de UE. Fondul de coeziune va sprijini proiectele de infrastructura din cadrul Facilitatii "Conectarea Europei";
- mediu: in acest domeniu, Fondul de coeziune poate sprijini, de asemenea, proiecte legate de energie si de transport, atat timp cat acestea aduc beneficii vizibile mediului inconjurator in ceea ce priveste eficienta energetica, utilizarea surselor de energie regenerabile, dezvoltarea transportului feroviar, sustinerea intermodalitatii, consolidarea transportului public etc.

Asistenta financiara acordata de Fondul de coeziune poate fi suspendata printr-o decizie a Consiliului (aprobata prin majoritate calificata) in cazul in care un stat

membru prezinta un deficit public excesiv sau in cazul in care nu a remediat problema sau nu a luat masurile corespunzatoare in acest sens.

Fondul de Solidaritate al UE

Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene (FSUE) este principalul instrument de care dispune UE pentru a face fata catastrofelor naturale majore si pentru a-si manifesta solidaritatea cu regiunile din Europa afectate de dezastre. Fondul a fost creat ca reactie la inundatiile devastatoare care au lovit Europa Centrala in vara anului 2002. De atunci, a fost utilizat in cazul a 80 de dezastre de diverse tipuri: inundatii, incendii forestiere, cutremure, furtuni si seceta. Pana in prezent, au fost sprijinite 24 de tari europene diferite, suma totala alocata depasind 5 miliarde de euro.

Instrumentul pentru Asistenta de Preaderare

Incepand din ianuarie 2007, Instrumentul pentru Asistenta de Preaderare (IAP) inlocuieste o serie de programe si instrumente financiare comunitare destinate tarilor candidate sau tarilor potential candidate la aderare, si anume programele PHARE, PHARE CBC, ISPA, SAPARD, CARDS si instrumentul financiar pentru Turcia.

Domeniile de interventie ale Instrumentului pentru Asistenta de Preaderare 2007-2013 ("IAP I") cuprind cinci componente:

- ajutor pentru tranzitie si consolidarea institutiilor;
- cooperare transfrontaliera (cu statele membre ale UE si celelalte tari eligibile pentru IPA);
- dezvoltare regionala (transport, mediu si dezvoltare economica);
- dezvoltarea resurselor umane (consolidarea capitalului uman si combaterea excluziunii);
- dezvoltare rurala.

Tarile beneficiare IPA sunt repartizate in doua categorii:

- Tarile candidate la aderare la UE (Turcia, Albania, Muntenegru, Serbia si Republica Macedonia de Nord) sunt eligibile pentru toate cele cinci componente ale IPA;
- Tarile potential candidate din Balcanii de Vest (Bosnia si Hertegovina, Kosovo in baza Rezolutiei nr.1244/99 a Consiliului de Securitate al Natiunilor Unite).

Cadrul juridic si asistenta financiara IPA 2014-2020 ("IPA II") intra in responsabilitatea DG Vecinatate si Negocieri privind Extinderea, cu exceptia cooperarii transfrontaliere intre statele membre si tarile beneficiare IPA.

Viitoarea politica agricola comuna – PAC

Propunerile legislative pentru viitorul politicii agricole comune, bazate pe noua obiective, sunt caracterizate prin ambitii mai mari legate de protejarea mediului si combaterea schimbarilor climatice, printr-o mai buna directionare a sprijinului si printr-o noua modalitate de lucru.

La 1 iunie 2018, Comisia Europeana a prezentat cateva propuneri legislative privind politica agricola comuna (PAC) dincolo de anul 2020. Scopul este ca PAC sa devina mai usor adaptabila la provocari actuale si viitoare precum schimbarile climatice si reinnoirea generatiilor, sprijinind in acelasi timp fermierii europeni si competitivitatea agriculturii.

Uniunea Europeana elaboreaza un buget insotit de o planificare pragmatica si moderna, pe termen lung, pentru perioada 2021-2027. Banii si eforturile trebuie sa se orienteze catre aspectele care conteaza pentru europeni. Comisia propune o reducere moderata, de circa 5 %, a fondurilor pentru PAC – aceasta din cauza reducerii contributiilor, in conditiile in care Uniunea va ramane cu 27 de state membre.

Pe baza a noua obiective clare, viitoarea PAC va continua sa asigure accesul la alimente de calitate superioara si un sprijin puternic pentru modelul european de agricultura, care este unic.

Cele 9 obiective ale viitoarei PAC sunt:

- sa le asigure fermierilor un venit echitabil
- sa amelioreze competitivitatea
- sa restabileasca echilibrul de putere in lantul alimentar
- sa combata schimbarile climatice
- sa protejeze mediul
- sa conserve peisajele si biodiversitatea
- sa sprijine reinnoirea generationala
- sa ajute la dinamizarea zonelor rurale
- sa protejeze calitatea alimentelor si sanatatea

Principalele aspecte ale propunerilor

1. Sprijin mai bine directionat, pentru mai multa echitate

Pentru a asigura stabilitatea si predictibilitatea, sprijinul pentru venit va ramane o parte esentiala a PAC. In cadrul acestuia, platile de baza vor depinde in continuare de suprafata fermei, in hectare. Viitoarea PAC vrea insa sa prioritizeze fermele mici si mijlocii si sa incurajeze tinerii sa devina fermieri. De aceea, Comisia propune ca:

- sprijinul pe hectar sa fie mai mare pentru fermele mici si mijlocii
- proportia de plati directe primite de o ferma dincolo de suma de 60 000 EUR sa fie redusa, iar platile sa fie limitate la 100 000 EUR/ferma, pentru o distributie mai echitabila a platilor
- minimum 2 % din platile directe alocate fiecarei tari din UE sa fie rezervate pentru tinerii fermieri, fonduri care ar urma sa fie insotite de sprijin financiar din cadrul masurilor pentru dezvoltare rurala si a celor care faciliteaza accesul la terenuri si transferul de terenuri
- tarile UE sa trebuiasca sa se asigure ca nu primesc sprijin decat fermierii veritabili.

2. Ambitii mai mari pentru protectia mediului si combaterea schimbarilor climatice

Fermierii joaca un rol-cheie in combaterea schimbarilor climatice, protejarea mediului si conservarea peisajelor si a biodiversitatii. Propunerea Comisiei Europene

stabileste ambitii mari in aceste directii. Printre cerintele obligatorii ar urma sa se numere:

- conservarea solurilor bogate in carbon, prin protejarea zonelor umede si a turbariilor
- utilizarea unui instrument obligatoriu pentru gestionarea nutrientilor, menit sa amelioreze calitatea apei si sa reduca nivelurile de amoniac si de protoxid de azot
- rotatia culturilor, in locul diversificarii acestora

Fermierii vor putea sa actioneze si mai decisiv, urmand sa fie recompensati daca depasesc cerintele obligatorii. Statele membre vor dezvolta programe ecologice voluntare pentru a sprijini si stimula fermierii sa adopte practici agricole benefice pentru clima si mediu.

3. Fermierii europeni, in centrul societatii

Fermierii sunt inima comunitatilor rurale. Ei dau intregii Europe bunuri publice vitale. Viitoarea PAC propune stimularea zonelor rurale prin masuri care:

- sa ajute tinerii sa devina fermieri, prin indrumare oferita de fermieri mai experimentati, prin imbunatatirea transferului de cunostinte de la o generatie la alta si prin dezvoltarea unor planuri de succesiune
- sa incurajeze statele membre sa faca mai mult la nivel national, de exemplu prin norme mai flexibile privind impozitarea si mostenirea, pentru a imbunatati accesul tinerilor fermieri la terenuri
- sa le impuna fermierilor cerinte mai stricte de siguranta si calitate a alimentelor, de exemplu prin acordarea sprijinului financiar doar daca acestia respecta normele de reducere a utilizarii pesticidelor sau antibioticelor.

Un nou mod de lucru

Comisia Europeana propune un sistem mai flexibil, cu un mod de lucru mai simplu si mai modern. Politica va muta accentul de pe conformitate si reguli pe rezultate si performanta.

Tarile UE vor elabora planuri strategice in care sa arate cum intentioneaza sa atinga cele 9 obiective europene utilizand instrumentele PAC si, in acelasi timp, sa satisfaca nevoile specifice ale fermierilor si comunitatilor lor rurale.

Noul mod de lucru va mai presupune:

- simplificarea proceselor administrative: tarile vor trimite un singur plan strategic care sa acopere platile rurale, dezvoltarea rurala si strategiile sectoriale
- facilitarea practicilor care protejeaza mediul: plecand de la un set de standarde si obiective valabile in toata Uniunea, fiecare tara isi va adapta la realitatea din teritoriu toate actiunile menite sa protejeze mediul si sa combata schimbarile climatice
- simplificarea sprijinului pentru tinerii fermieri: planul strategic unic va asigura coerenta actiunilor de sprijinire a reinnoirii generationale, intrucat va acoperi atat platile directe, cat si dezvoltarea rurala. In plus, tinerii fermieri vor putea obtine mai usor sprijin complementar pentru venit si pentru instalare, intrucat se vor reduce criteriile UE de eligibilitate.

Stimularea inovarii

Cunostintele si inovarea sunt esentiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient si sustenabil. Viitoarea PAC va incuraja investitiile mai mari in cercetare si inovare si, totodata, va ajuta fermierii si comunitatile rurale sa profite de rezultate.

Este foarte important sa construim sisteme mai solide de cunostinte si inovare in agricultura (AKIS), prin care sa sustinem initierea si dezvoltarea proiectelor de inovare, sa le difuzam rezultatele si sa le folosim cat mai mult posibil. Includerea strategiilor nationale AKIS in planurile strategice ale PAC, asa cum prevede articolul 102 din propunerea de regulament de stabilire a unor norme de sprijin pentru planurile strategice care urmeaza sa fie elaborate de tarile UE in cadrul PAC, va stimula structurarea si organizarea ecosistemului national de inovare. Daca toate tarile UE ar avea sisteme AKIS care functioneaza bine, s-ar evita dublarea eforturilor, s-ar reduce costurile, s-ar mari impactul finantarii europene, nationale si regionale si s-ar accelera inovarea.

Strategiile AKIS de succes au patru seturi principale de actiuni:

- consolidarea fluxurilor de cunostinte si a legaturilor dintre cercetare si practica
- consolidarea tuturor serviciilor de consiliere pentru fermieri si sustinerea unei bune comunicari intre acestea in cadrul AKIS
- consolidarea inovarii interactive care reuneste mai multe teme si mai multe tari
- sprijinirea tranzitiei digitale in agricultura

Comisia Europeana a propus alocarea a 10 miliarde EUR din programul Orizont Europa pentru cercetare si inovare in domeniul alimentar, agricol, al dezvoltarii rurale si al bioeconomiei. Parteneriatul european pentru inovare in domeniul agriculturii (PEI-AGRI) va continua sa concentreze sursele de finantare ale programului Orizont Europa si ale programelor de dezvoltare rurala pentru a stimula competitivitatea si sustenabilitatea agriculturii si silviculturii.

Bugetul pe termen lung al UE pentru perioada 2021-2027

La 21 iulie 2020, liderii UE au convenit asupra unui buget total de 1 824,3 miliarde EUR. Combinand cadrul financiar multianual (1 074,3 miliarde EUR) si un efort extraordinar de redresare, cunoscut sub denumirea Next Generation EU (750 de miliarde EUR), pachetul va ajuta UE sa se refaca dupa pandemia de COVID-19 si va sprijini investitiile in tranzitia verde si cea digitala.

Contextul national de dezvoltare durabila

Program de convergenta

Programul de convergenta 2020 este realizat tinand cont de orientarile trasate de Comisia Europeana (CE) pentru un continut mai restrans al acestor documente in aceasta runda de raportare. Aceasta flexibilitate vine pe fondul dificultatilor ridicate in a realiza o prognoza macroeconomica si bugetara credibila pe termen mediu, avand in vedere contextul provocarilor generate de pandemia COVID-19 si starii de urgenta decretate.

Suplimentar, pentru a veni in sprijinul Statelor Membre (SM) ale Uniunii Europene in contextul crizei generate de pandemia COVID-19, Comisia Europeana a declansat in data de 20 martie, cu acordul Consiliului European, "clauza generala derogatorie" de la prevederile Pactului de Stabilitate si Crestere (PSC).

In esenta, clauza permite abaterea temporara si ordonata de la regulile fiscale existente, atat la nivel european, cat si la nivel national, pentru toate statele membre (SM) aflate intr-o situatie de criza generalizata cauzata de o incetinire economica severa a zonei euro sau a UE in ansamblu.

In practica, SM se pot abate de la tinta obiectivului pe termen mediu (OTM) sau de la calea de ajustare catre aceasta atat in timpul evaluarii, cat si la punerea in aplicare a programelor de stabilitate sau de convergenta. In cadrul bratului corectiv al PSC, clauza va permite un tratament diferit pentru cheltuielile generate de pandemia COVID-19 in cadrul procedurii deficitului excesiv (EDP).

Decizia CE de a activa clauza a venit in contextul in care, pentru a combate si a gestiona cu succes efectele pandemiei COVID-19, SM sunt nevoite sa actioneze si prin masuri de natura fiscala, fara a fi restrictionate de regulile fiscale impuse. Mai multe SM inclusiv RO au anuntat sau au adoptat deja masuri fiscale si bugetare pentru a creste capacitatea sistemului de sanatate, pentru oferi ajutor cetatenilor si sectoarelor afectate, masuri de sustinere a lichiditatii sau alte forme de garantii si facilitati pentru companii.

Transmiterea de catre statele membre si evaluarea de catre Comisia Europeana a Programului de Convergenta reprezinta o componenta a Semestrului European, care reprezinta un ciclu de coordonare a politicilor economice si bugetare. Semestrul European este instrumentul principal pentru Strategia Europa 2020, instrumentul preventiv al Pactului de Stabilitate si Crestere (amendat prin intrarea in vigoare, in data de 13 decembrie 2011, a pachetului de 6 acte comunitare), al Procedurii de dezechilibre macroeconomice si al Pactului Euro Plus.

Programul de convergenta editia 2020 are la baza prima rectificare bugetara din 2020 si prognoza cadrului macroeconomic din aprilie (varianta de primavara 2020).

Romania a inregistrat in anul 2019 un deficit bugetar cash estimat la 4,4 % din PIB, caruia li corespunde un deficit ESA estimat de 4,3% din PIB.

In urma acestor rezultate Comisia Europeana cu aprobarea Consiliului UE a declansat procedura de deficit excesiv (EDP) pentru depasirea pragului de 3% stabilit pentru deficitului ESA prevazut prin Pactul de Stabilitate si Crestere. Recomandarile aprobate pentru Romania in cadrul procedurii sunt de a reveni la un deficit de sub 3% pana in anul 2022, iar pentru anul 2020 era stabilita o tinta a deficitului ESA de 3,6% similara cu estimarile din Strategia fiscal-bugetara.

Planificarea bugetara pe anul 2020 conform primei rectificari bugetare, stabileste deficitul bugetar in termeni cash la 6,7% din PIB corespunzator unui deficit ESA similar. Adancirea deficitului bugetar comparativ cu anul anterior are loc pe fondul reducerii activitatii economice in sectoarele afectate de COVID-19, dar si ca urmare a cresterii cheltuielilor sociale sau de stimulare a economiei.

Romania a inregistrat in ultimii ani o crestere economica bazata pe consum, sustinut de politica fiscala prociclica. Acestea au condus la deteriorarea dezechilibrelor

externe si la un nivel al inflatiei peste media tarilor din zona. Desi s-a amplificat contributia negativa a exportului net la cresterea economica, pe fondul largirii ecartului nefavorabil dintre dinamica exporturilor si cea a importurilor de bunuri si servicii, acest efect a fost contrabalansat de evolutia pozitiva a cererii interne.

Anul 2020 este marcat de criza generata de pandemia COVID-19, care a afectat atat cererea interna cat si cea externa. Asteptarile sunt de o recuperare in forma de "V" dupa scaderea economica estimata in trimestrul II.

Politica bugetara expansionista din ultimii ani a condus ca la sfarsitul anului 2019 deficitul bugetar sa depaseasca pragul de 3% stabilit prin Pactul de Stabilitate si Crestere, astfel ca a fost declansata procedura de deficit excesiv Impotriva Romaniei.

Componentele PIB

	2018	2019	2020
PIB real	4,4	4,1	-1,9
Consumul final	6,3	6,0	0,0
- Cheltuielile consumului privat	7,3	5,9	-0,7
- Cheltuielile consumului public	2,1	6,4	2,4
Formarea bruta de capital fix	-1,2	18,2	-2,6
Exporturi de bunuri si servicii	6,2	4,6	-6,7
Importuri de bunuri si servicii	9,1	8,0	-5,6

Sursa: Comisia Nationala de Strategie si Prognoza

In cadrul cererii interne, se estimeaza ca investitiile brute (formarea bruta de capital fix) se vor reduce cu 2,6%, fiind asteptat un comportament investitional precaut din partea mediului privat. Intr-o mai mica masura vor fi afectate cheltuielile cu consumul privat (0,7%) care sunt sustinute de cresterea moderata a castigului salarial net si de inclinatia spre consum a populatiei. Consumul guvernamental vor avea un impact pozitiv (2,4%), ca urmare a masurilor adoptate de Guvern pentru controlul si diminuarea efectelor negative ale pandemiei. Atat exportul, cat si importul de bunuri si servicii vor inregistra dinamici negative comparativ cu anul 2019 (-6,7%, respectiv -5,6%).

In conditiile perturbarii relatiilor comerciale pe pietele externe, este de asteptat ca deficitul de cont curent sa se ajusteze de la 4,6% din PIB in anul 2019 si 4,5% in scenariul de baza, la 4,1% din PIB in estimarea curenta. Reducerea deficitului de cont curent este determinata de estimarea contractiei la nivelul deficitului balantei comerciale (de la -18,6 miliarde euro prevazut in prognoza de iarna, la -16,8 miliarde euro). Pe de alta parte, la nivelul serviciilor se preconizeaza o reducere a excedentului cu 0,7 miliarde euro ca urmare a scaderilor asteptate a se inregistra in domeniul transporturilor cat si a serviciilor turistice.

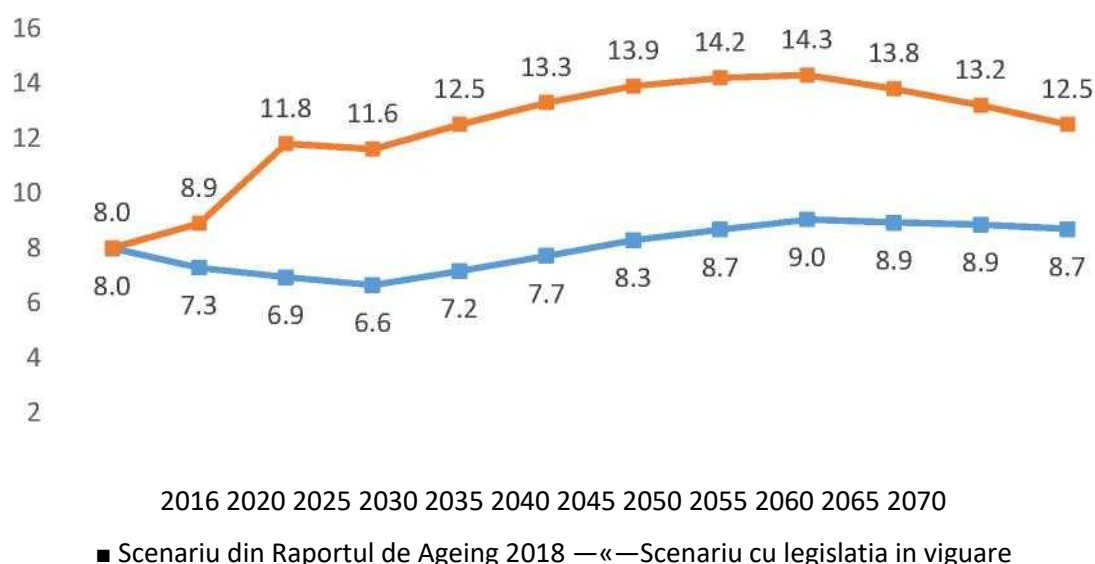
Viabilitatea finantelor publice pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizata in detaliu o data la trei ani, atat in cadrul Raportului de sustenabilitate fiscala,

cat si in cadrul Raportului privind Imbatranirea populatiei.

Proiectiile din cadrul Raportului de Imbatranire a populatiei din 2018, actualizate in cursul anului 2019 in cazul Romaniei conform cerintelor Comisiei Europene pentru a include prevederile legislative in vigoare, estimeaza o crestere semnificativa a cheltuielilor cu pensiile comparativ cu scenariul anterior in cazul Romaniei.

Proiectia actualizata a cresterii cheltuielilor strict legate de Imbatranirea populatiei (cheltuieli cu pensii, educatie, sanatate si ingrijire pe termen lung), indica, pentru Romania, o crestere de 6 pp din PIB pentru perioada 2016-2070 (fata de 2,1 pp variatie prognozata in cadrul exercitiului anterior). Media europeana fiind de 1,8 pp in ambele runde.

Grafic : Nivelul cheltuielilor cu pensiile publice ca % in PIB luand in calcul legislatia in vigoare

Sursa: calcule MFP

Similar cu alte state membre ale Uniunii Europene, cresterea cheltuielilor legate de Imbatranirea populatiei sunt generate in Romania si de o rasturnare mai accentuata a piramidei varstelor. Schimbarile demografice vor modifica structura populatiei Romaniei. Amploarea si viteza Imbatranirii populatiei depind de tendintele viitoare in ceea ce priveste speranta de viata, fertilitatea si migratia. Procesul de Imbatranire rapida va modifica raportul dintre populatia la varsta de pensionare si populatia activa, ceea ce va aduce schimbari majore in structura pe varste si implicatii negative pe piata fortei de munca. Raportul dintre persoanele in varsta de peste 65 de ani si cele in varsta de munca (15-64 de ani) creste semnificativ, ceea ce inseamna ca in perspectiva urmatoarelor ani sistemul public de pensii va avea resurse mult diminuate in raport cu cheltuielile. Rezultatele previziunii demografice oferite de Eurostat pentru Romania, indica o scadere semnificativa a populatiei, cu 4,7 milioane persoane mai putin in 2070 comparativ cu anul 2018.

Contextul international al dezvoltarii durabile

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabila a rezultat in urma unui proces international indelungat de analiza, care recunoaste ca problemele globale se pot rezolva doar prin solutii la nivel global. Modificarea perceptiei si constientizarea evolutiei fara precedent a societatii, cresterea natalitatii la scara globala, a accelerarii economiilor tarilor in curs de dezvoltare si a disparitatilor sociale au pus in evidenta limitele cresterii planetare. Cresterea preturilor la anumite resurse a evidentiat faptul ca Pamantul si poate epuiza resursele fizice regenerabile si neregenerabile, conducand la un dezechilibru catastrofal.

Bazele progresului in domeniul protectiei mediului, corelat cu dezvoltarea, au fost introduse pentru prima data pe agenda internationala la Conferinta de la Stockholm (1972). Rezultatul a fost crearea Programului ONU pentru mediu prin adoptarea unei Declaratii privind protectia mediului in scopul de „a apara si imbunatati mediul uman pentru generatiile prezente si viitoare”. La aceasta conferinta s-a conferit legitimitate conceptului de dezvoltare durabila cu cei trei piloni: *economic, social si de mediu*.

Cei trei piloni prin care Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabila se structureaza au fost definiti in Raportul Comisiei Brundtland (1987):

1. **ECHITATEA SOCIALA** - prin care natiunile in curs de dezvoltare trebuie sa aiba posibilitatea de a-si satisface nevoile de baza in ceea ce priveste ocuparea fortei de munca, alimentatia, asigurarea energiei, apei si canalizarii;
2. **CRESTEREA ECONOMICA** - la nivelul natiunilor in curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vietii din tarile dezvoltate;
3. **MEDIUL** - cu nevoia de a conserva si imbunatati baza de resurse disponibile prin schimbarea treptata a modului in care trebuie sa se dezvolte si sa fie folosite tehnologiile.

Aceasta abordare a fost posibila prin punerea in evidenta a conceptului de „depasire a limitelor”. S-a constientizat ca resursele naturale, de care societatea are nevoie si care sunt limitate, au fost depasite, creand in acelasi timp un dezechilibru ecologic la nivel planetar, prin cresterea economica iresponsabila. Astfel, s-a constatat ca numai prin sustinerea simultana a celor trei piloni - social, economic si de mediu - se poate ajunge la o dezvoltare durabila si la un viitor comun la nivel global.

Primul Summit al Natiunilor Unite pentru mediu si dezvoltare de la Rio, in 1992, a abordat reducerea ponderii economice, astfel incat sa nu fie afectata capacitatea de mentinere a echilibrului biofizic al Pamantului, fara a renunta insa la bunastarea sociala. Declaratia de la Rio si Agenda 21 au dezvoltat teme de mediu in beneficiul social si anume: calitatea vietii, utilizarea resurselor naturale, protectia bunurilor globale, managementul comunitatilor umane si cresterea economica .

Summit-ul Mileniului, din 2000, a ratificat Declaratia Mileniului, primul

document cadru la nivel international pentru combaterea saraciei, a foamete, a bolilor si inegalitatilor la nivel mondial Pentru a realiza aspiratiile Declaratiei Mileniului, s-au definit 8 obiective specifice de dezvoltare, cunoscute ca Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, 21 de tinte si 60 de indicatori, cu termen de realizare 2015 .

Conferinta ONU privind Dezvoltarea Durabila Rio20, din 2012, a elaborat documentul Viitorul pe care Il dorim, care a inregistrat progresele in directia realizarii Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului si a facut trecerea catre stabilirea Obiectivelor de Dezvoltare Durabila pentru Agenda de dupa 2015. Acest document este o recunoastere in continuare a importantei celor trei dimensiuni ale dezvoltarii durabile - social, economic si de mediu .

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabila - Transformarea lumii noastre, adoptata la 25 septembrie 2015 de sefii de stat si guverne din 193 de tari, in cadrul Adunarii Generale a ONU, este o versiune, fundamental modificata, a cadrului conceptual al dezvoltarii durabile, structurate pe un pachet de 17 obiective de dezvoltare durabila, sustinute prin 169 de tinte subiacente.

Agenda 2030 solicita actiuni din partea tuturor tarilor, sarace, bogate si cu venituri medii. Recunoaste ca incetarea saraciei trebuie sa fie insotita de un plan care sa contribuie la crestere economica si abordeaza o serie de nevoi sociale, inclusiv educatie, sanatate, protectie sociala si locuri de munca, abordand in acelasi timp problemele combaterii schimbarilor climatice si protectia mediului. Aceasta acopera, de asemenea, aspecte precum inegalitatea, infrastructura, energia, consumul, biodiversitatea, oceanele si industrializarea. Agenda promoveaza implicarea tuturor partilor interesate, prin democratizarea procesului decizional pe tema dezvoltarii durabile. Se subliniaza responsabilitatea si rolul generatiilor tinere pentru crearea dezvoltarii durabile.

Perspectiva Romaniei asupra dezvoltarii durabile

Pornind de la ideea ca beneficiile dezvoltarii economice trebuie sa fie mai mari decat costurile, inclusiv cele legate de conservarea si imbunatatirea mediului, prima strategie de Dezvoltare Durabila a Romaniei din 1999 a avut ca obiectiv imbunatatirea progresiva si mentinerea bunastarii populatiei in corelare cu cerintele folosirii rationale a resurselor naturale si ale conservarii ecosistemelor. Aderarea la Uniunea Europeana in 2007 a ajustat prioritatile nationale, prin *Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila. Orizonturi 2013-2020-2030* (SNDD), aprobata de Guvernul Romaniei la 12 noiembrie 2008, vizand reducerea decalajului socio-economic fata de cel al statelor membre ale Uniunii Europene.

Pentru ca dezvoltarea durabila sa reuseasca in Romania si, prin urmare Agenda 2030, impreuna cu angajamentele Uniunii Europene, aceasta strategie este construita in jurul cetateanului si nevoilor generatiilor viitoare.

Strategia pleaca de la premisa ca, dezvoltarea durabila prezinta un cadru de gandire care, odata insusit de catre cetatean, va ajuta la crearea unei societati mai echitabile, definita prin echilibru si solidaritate si care sa poata face fata schimbarilor aduse de probleme actuale globale, regionale si nationale, inclusiv scaderea demografica. Grija statului fata de cetatean si respectul cetateanului fata de institutii, fata de aproapele sau, de valorile morale si diversitatea culturala si etnica vor duce la o societate durabila.

Pe plan economic este nevoie de garantarea unei cresteri economice pe termen

lung de care sa beneficieze cetatenii Romaniei. Desi economia unei tari adeseori se masoara prin cifre, care nu iau in considerare potentialul cetateanului, transformarea economiei intr-una durabila si competitiva necesita un nou mod de actiune care sa se centreze pe inovatie, optimism si rezilienta cetatenilor. O asemenea abordare va crea o cultura a antreprenoriatului in care cetateanul se poate realiza material si aspirational.

Sub aspect social este nevoie de o societate coeziva, care sa beneficieze de imbunatatirea sistemului de educatie si sanatate, de reducerea inegalitatilor dintre barbati si femei, dintre mediul urban si rural, care sa conduca la promovarea unei societati deschise, in care cetatenii se pot simti apreciati si sprijiniti. E nevoie de cultivarea rezilientei populatiei, in asa fel incat cetateanul, intr-un cadru institutional echitabil, sa isi poata realiza visurile acasa. In acelasi timp, statul trebuie sa ajute la sporirea potentialului cetateanului prin abordarea problemelor legate de sanatate, de educatie si de limitele pietei libere, probleme la care se poate raspunde prin politici publice, rezultatul fiind un nivel de trai cat mai ridicat pentru toti cetatenii. Sporirea capitalului social - crearea unui simt civic definit prin incredere intre cetateni - va conduce la deblocarea potentialului cetatenilor romani pentru a se realiza prin forte proprii, asigurand totodata si dezvoltarea durabila a comunitatilor lor.

Constientizarea importantei mediului a crescut semnificativ in ultimii ani, atat in ceea ce priveste mediul natural, cat si la cel antropocentric. Protejarea naturii este responsabilitatea tuturor datorita impactului biunivoc om - mediu, dar si o oportunitate a cetatenilor de a se uni intr-un scop nobil, prin constientizarea acestei responsabilitati. Realizarea unui mediu antropocentric durabil poate fi atins prin cultivarea unui sentiment de apartenenta si de comunitate, care sa elimine simtul singuratatii cetateanului, factor de risc in realizarea potentialului personal si, in ultima instanta, a functionarii comunitare.

Ca membra a comunitatii internationale, dar mai ales ca membra a Uniunii Europene, Romania are interesul de a implementa principiile dezvoltarii durabile pe plan national. Strategia sustine ca Romania sa fie in 2030 o tara membra a unei Uniunii Europene puternice, in care decalajele dintre tari vor fi reduse, iar cetatenii Romaniei vor putea trai intr-o tara in care statul serveste nevoile fiecarui cetatean intr-un mod echitabil, eficient si cu preocupari crescute si constante pentru un mediu curat.

Obiectivele pentru o dezvoltare durabila

Evaluarea primului deceniu de implementare a Strategiei Nationale de Dezvoltare Durabila la orizontul anilor 2013-2020-2030, din 2008, se suprapune in mare cu perioada de cand Romania a devenit stat membru cu drepturi si obligatii depline in cadrul Uniunii Europene. In acest fel se poate constata ca a existat de la inceput un inalt grad de congruenta conceptuala si operationala intre obiectivele dezvoltarii durabile si cele ale integrarii europene a tarii.

Daca in etapa de tranzitie conceptul de Dezvoltare Durabila a fost acceptat mai mult declarativ, ca urmare a insusirii documentelor ONU in materie, dupa anul 2000, odata cu inceperea tratatelor de aderare la UE, el a devenit o parte integranta a constructiei legislative si institutionale, gasindu-si reflectarea in principalele directii ale politicii de stat. Se poate aprecia ca incorporarea acquisului comunitar si aplicarea instrumentelor de lucru agreeate la nivelul UE au constituit principalul motor al alinierii accelerate a Romaniei la principiile si practicile dezvoltarii durabile.

Primii doi ani de la aderarea la UE au marcat o crestere dinamica a economiei romanesti, justificand asumarea unor obiective strategice si tinte de etapa ambitioase pentru perioada urmatoare. Insa criza economico-financiara a afectat grav Romania, a dus la o cadere drastica a produsului intern brut (PIB) si a veniturilor populatiei si s-a prelungit, prin efectele sale pana in 2010-2011. Criza a scos in evidenta o seama de vulnerabilitati structurale si functionale persistente care impun resetarea unor prioritati, cu mobilizarea corespunzatoare a resurselor bugetare proprii si utilizarea rationala a fondurilor de solidaritate, coeziune, agricultura si dezvoltare rurala alocate Romaniei prin actualul si viitorul cadru financiar multianual ale UE. In ansamblu, in ciuda dificultatilor intampinate, bilantul primului deceniu de implementare a SNDD este pozitiv, demonstrand rezilienta si sustenabilitatea optiunilor strategice ale societatii romanesti si apartenenta sa la UE. Aceasta apreciere este sustinuta de faptul ca produsul intern brut al Romaniei calculat la paritatea puterii de cumparare a sporit de la 39% din media UE in 2006 la 63% in 2017, cu perspectiva realista, potrivit programului de convergenta, sa ajunga la 80% in 2020.

Conform sondajelor Eurobarometrului din primavara anului 2018, cetatenii Romaniei isi mentin atitudinea optimista cu privire la viitorul lor european in proportie de 65% in comparatie cu media de 58% in totalitatea statelor membre ale UE. Se creaza astfel premisele materiale pentru infaptuirea obiectivelor si tintelor Strategiei in conformitate cu Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabila a ONU si cu dispozitiile relevante ale UE.

In continuare, se releva neajunsurile constatate si se identifica domeniile specifice in care sunt necesare eforturi si resurse suplimentare pentru realizarea obiectivelor de convergenta si apropierea semnificativa de media Uniunii Europene.

Globalizarea a contribuit la reducerea saraciei absolute, inasa este necesara continuarea eforturilor de reducere a saraciei relative si pentru a asigura o viata demna pentru toti. In acest scop, Agenda 2030 tinteste segmentele periferice din societate si incurajeaza orientarea societatii intr-o directie care sa asigure cetatenilor o viata echitabila, demna si prospera.

Strategia isi propune reducerea numarului cetatenilor care traiesc in saracie severa si relativa in toate dimensiunile acesteia, potrivit definitiilor nationale. Strategia are in vedere reducerea numarului de persoane care traiesc sub pragul de saracie, stimularea participarii pe piata muncii a persoanelor apte de munca, dezvoltarea sistemului de protectie si asistenta sociala.

Rata saraciei

Romania inregistreaza o pondere ridicata a persoanelor care sufera de deprivare materiala severa, raportata la media UE. Conform datelor INS din 2016, procentul de persoane care sufera de deprivare materiala severa era de 23,8% .

Rata saraciei relative in perioada 2007-2016 (stabilita la nivelul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent) a fost evaluata de INS la 24,6-25,3%, fata de nivelul mediu din UE de 16,6-17,3%. Conform Eurostat, in 2016, 49,2% dintre copiii din Romania, cu varste cuprinse intre de 0 si 17 ani, prezentau risc de exclusiune sociala, comparativ cu media UE de 26,4%, Romania inregistrand cel mai mare numar de astfel de cazuri . Coeficientul GINI, care masoara gradul inegalitatii in societate, a fost de asemenea revizuit cadrul legislativ in domeniul serviciilor sociale, al prevenirii marginalizarii si exclusiunii sociale, al incluziunii sociale prin ocupare, prin: adoptarea Legii asistentei sociale nr. 292/2011 (a adus elemente de reforma care au

stabilit complementaritatea dintre cele doua componente ale asistentei sociale si masuri integrate de asistenta sociala pentru prevenirea si combaterea saraciei si riscului de excluziune sociala, pentru asistenta sociala a copilului si a familiei, asistenta sociala a persoanelor cu dizabilitati si asistenta sociala a persoanelor varstnice); aprobarea Strategiei nationale privind incluziunea sociala si reducerea saraciei 2015-2020 si a Planului strategic de actiuni pentru perioada 2015-2020; aprobarea Strategiei nationale pentru promovarea Imbatranirii active si protectia persoanelor varstnice pentru perioada 2015-2020 si a Planului operational de actiuni pentru perioada 2016-2020.

In perioada 2009 - 2017, cadrul legislativ a fost imbunatatit prin aprobarea unor masuri care au vizat reglementarea, functionarea si finantarea serviciilor sociale, precum: elaborarea unor noi standarde minime de calitate pentru toate tipurile de servicii sociale, aprobarea standardelor de cost pentru serviciile sociale, crearea Nomenclatorului serviciilor sociale, imbunatatirea procedurii de acreditare a furnizorilor de servicii sociale si a procedurii de licentiere a serviciilor, imbunatatirea regulamen asistenta sociala, continuarea derularii de programe de finantare a serviciilor sociale (programul de acordare a subventiilor asociatiilor si fundatiilor romane cu personalitate juridica care infiinteaza si administreaza unitati de asistenta sociala, programe de interes national, proiecte cu fonduri europene).

De asemenea, in aceeasi perioada s-au inregistrat progrese si in privinta acordarii alocatiilor de stat pentru copii, pentru sustinerea familiei si de plasament, de acordare a concediului si indemnizatiei pentru cresterea copilului, de acordare a ajutorului social, de acordare a ajutoarelor pentru incalzirea locuintei si a programului privind stimularea participarii la invatamantul prescolar a copiilor provenind din familii defavorizate, prin majorarea cuantumurilor si corelarea acestora cu modele europene, in scopul activizarii persoanelor si reducerea dependentei de masurile sociale pasive.

A fost aprobata Legea nr. 196/2016 privind venitul minim de incluziune, care reglementeaza instituirea acestui tip de venit, ca beneficiu de asistenta sociala acordat familiilor si persoanelor singure aflate in situatii de dificultate, in scopul prevenirii si combaterii saraciei si riscului de excluziune sociala.

Pentru asigurarea unei abordari coordonate si fundamentate pe dovezi in elaborarea si implementarea politicilor, programelor si interventiilor orientate catre persoanele sarace si vulnerabile si catre zonele sarace si marginalizate, respectiv pentru cresterea calitatii serviciilor publice, a fost creat un set de instrumente de planificare strategica (harti interactive privind distributia teritoriala a serviciilor sociale si infrastructura acestora, nevoia de servicii sociale si de infrastructura, rata saraciei relative si rata saraciei in munca).

Legea nr. 219/2015 privind economia sociala, cu modificarile si completarile ulterioare, a creat premisele necesare dezvoltarii domeniului economiei sociale in Romania, cu impact direct asupra incluziunii sociale prin ocuparea persoanelor din grupuri vulnerabile. La 31 decembrie 2017, la nivel national erau atestate 99 de intre-prinderi sociale in 33 de judete si erau certificate 9 intreprinderi sociale de insertie in 5 judete.

A fost elaborata Strategia Nationala in domeniul politicii pentru tineret 2015-2020 aprobata in anul 2015, care abordeaza politicile pentru tinerii de 14-35 ani. Pentru a contribui la incluziunea sociala a tinerilor, aceasta contine masuri si directii de actiune pentru tinerii care au parasit institutiile de plasament, tineri ai strazii, tineri fara acces la o locuinta si fara perspectiva obtinerii unei, tineri romi, tineri cu nevoi educationale speciale, tineri victime ale exploatarii, tineri cu HIV/SIDA si tineri victime ale

discriminarii.

In 2016 a fost aprobata Strategia nationala „O societate fara bariere pentru persoanele cu dizabilitati” 2016-2020 si Planul operational privind implementarea acesteia.

Eradicarea foamei, asigurarea securitatii alimentare, imbunatatirea nutritiei si promovarea unei agriculturi sustenabile

Romania a depasit, in mare masura, problemele legate de foamete, dar se dezvolta noi provocari legate de nutritie. Pentru o societate mai sanatoasa, trebuie dezvoltata o agricultura durabila si constientizarea importantei nutritiei sanatoase. Romania detine locul al saselea in Europa din perspectiva suprafetei agricole utilizate , motiv pentru care eficienta agricola, consolidarea exploatatilor agricole si a intreprinderilor de procesare alimentara, sunt o prioritate.

Strategia vizeaza dezvoltarea unui sector agroalimentar durabil si competitiv pentru imbunatatirea calitatii vietii si asigurarii unor conditii de viata in mediul rural apropiate de cele din mediul urban, promovarea productiei autohtone si ecologice si valori-ficarea produselor traditionale si montane cu valoare adaugata.

Malnutritia

Cazurile de malnutritie depistate la copiii de pana la 14 ani, provenind preponderent din mediile dezavantajate sau vulnerabile, au inregistrat o scadere usoara, mentinandu-se totusi la peste 3.000 pe an. Situatia are perspective de ameliorare dupa introducerea mecanismului de asistenta medicala comunitara pentru ameliorarea accesului si incluziunii, in care functioneaza 1.100 asistenti medicali si 420 mediatorii sanitari.

In 2014 obezitatea afecta 15,9 % dintre europenii cu varsta de peste 18 ani, iar 35,7% erau pre-obezi, ceea ce indica faptul ca mai mult de jumătate dintre adultii europeni aveau exces de greutate. Rata obezitatii in Romania era sub 10% in 2014, fiind tara europeana cu cea mai mica rata, dar aceasta are tendinta de crestere .

Productia agricola

Agricultura ocupa un loc important in economia Romaniei si are perspective considerabile de dezvoltare in context european, datorita conditiilor pedoclimatice favorabile si potenti-alului in sfera productiei ecologice. In perioada 1995-2016, contributia agriculturii la formarea PIB-ului national a inregistrat o scadere majora, de la 14,7% in 1995 la 4,7% in 2016, in conditiile in care ponderea fortei de munca ocupata in agricultura avea o valoare foarte apropiata de cea inregistrata in 1995.

In anul 2015, ponderea fortei de munca in agricultura, in Romania, era de 25,9%, fiind cea mai mare pondere din UE, a carei medie era de 4,4%. 84% dintre lucuratorii in agricultura din Romania se incadrau in categoria personalului nesalariat, in timp ce ponderea medie a lucuratorilor nesalariati din sectorul agricol in UE era de 72%, valoarea adaugata bruta generata la nivel de lucurator fiind redusa cu circa 50% fata de media UE . Toate acestea arata ca agricultura romaneasca se confrunta cu o problema majora privind productivitatea scazuta a muncii si implicit randament relativ mic al productiei agricole.

In ciuda productivitatii scazute, Romania este printre principalii exportatori de porumb si grau la nivel mondial, datorita marimii suprafetei agricole disponibile. Astfel, provocarea viitoare este de a imbunatati nivelul productivitatii agricole, fara a periclita

factorii de mediu (aer, apa, calitatea solului, biodiversitatea), prin eliminarea principalilor factori limitatori ai randamentului productiei: fragmentarea exploatareilor agricole si lipsa cooperarii intre fermieri (aproape 75% din fermele din Romania au o suprafata mai mica de 2 ha si 70% au venituri mai mici de 2.000 euro), nivelul de pregatire al fermierilor, nivelul redus de capitalizare, statutul profesional nedefinit cu claritate al agricultorului, nivelul de dotare tehnologica al fermelor. Romania este mult in urma altor tari europene din punctul de vedere al sistemului de irigatii, in conditiile in care seceta afecteaza frecvent peste 50% din terenul agricol, iar numai 12% din terenul agricol dispune de irigatii viabile. In anul 2016, a fost elaborat si aprobat Programul National de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigatii din Romania, cu o valoare a investitiilor de cca. 1 miliard euro, care vizeaza adaptarea agriculturii la schimbarile climatice si reducerea efectelor acestora asupra productiei agricole, in principala, dar si asupra altor factori de mediu, precum si a populatiei, prin reabilitarea infrastructurii principale de irigatii existente si apartinand domeniului public al statului.

Agricultura ecologica si produse traditionale

Agricultura ecologica este un sistem dinamic in Romania, inregistrand in ultima perioada o tendinta ascendenta. In anul 2010, totalul suprafetei cultivate dupa metoda de productie ecologica era de 182.706 ha (cca. 1,4% din totalul suprafetei agricole utilizate), iar la sfarsitul anului 2017 de 258.470,927 ha, cu un numar total de aproximativ 8.434 de operatori certificati in sistemul de agricultura ecologica, o crestere de circa 41,5%.

In vederea cresterii competitivitatii, a incurajarii produselor locale si a protejarii resurselor naturale a fost creat cadrul legislativ privind atestarea produselor traditionale, retetelor consacrate si utilizarea mentiunii facultative de calitate „produsului montan” - acesta din urma in scopul dezvoltarii zonelor montane, pentru sprijinirea producatorilor din aceste areale si pentru cresterea valorii adaugate a produselor. Inregistrarea produselor in sisteme de calitate nationale si europene reprezinta o sursa de valorificare a produselor ale caror caracteristici sunt legate de originea geografica, benefica pentru economia rurala. Astfel, sistemele de calitate pun accentul atat pe productia de bunuri alimentare calitative, cat si pe siguranta si securitatea alimentara a consumatorilor.

Cercetarea, noile tehnologii si materii prime, cat si o mai buna utilizare a nutrientilor sau a tratamentului gunoierului de grajd pot schimba modul de productie agricola de astazi, pentru trecerea la o economie circulara functionala. Este necesara o analiza a calitatii nutritionale a produselor agricole, intrucat continutul de nutrienti al anumitor categorii de legume este in scadere din cauza utilizarii masive a pesticidelor si fertilizantilor non-organici.

Finantarea europeana

Implementarea politicilor agricole ale UE a sporit intr-o oarecare masura sustenabilitatea economiei agrare romanesti prin racordarea la normele si standardele comunitare de calitate si competitivitate, inclusiv sub aspect ecologic si sustinerea financiara a fermelor mari prin plati directe in cadrul mecanismelor de Politica Agricola Comuna (PAC).

Cu toate acestea, in cei 10 ani de la aderarea la UE, nu s-a reusit gasirea unor solutii practice pentru sprijinirea micilor gospodarii de subzistenta, astfel incat 2,6 milioane de unitati de tip traditional taranesc, circa jumatate din total, au fost

considerate neeligibile si au ramas in afara sistemului platilor directe pe suprafata de teren. Aceasta situatie s-a corectat prin ajustarea corespunzatoare a schemelor de aplicare a platilor directe din primul pilon al PAC, in cadrul ciclului financiar multianual (CFM) al UE 2014-2020. De asemenea, in CFM Post 2020 se vor aduce, in continuare, ameliorari ale sistemului de plati directe dedicate gospodariilor taranesti de subzistenta.

Asigurarea unei vieti sanatoase si promovarea bunastarii tuturor, la orice varsta

Imbunatatirea serviciilor si accesului la asistenta medicala de calitate este esentiala pentru functionarea unei societati durabile centrate pe pacient si preventie. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viata sanatos si proactiv, favorizarea activitatilor sociale si preventia si educatia medicala. Abordarea sanatatii si bunastarii populatiei trebuie sa includa si abordarea bolilor psihice si a dizabilitatilor.

Strategia are in vedere reducerea ratei mortalitatii materne si infantile, diminuarea incidentei imbolnavirilor de boli infectioase si cronice, respectiv prevenirea si tratarea abuzului de substante nocive si a bolilor mintale.

Sanatatea populatiei si speranta de viata

Din punct de vedere al sanatatii populatiei, Romania prezinta unele particularitati specifice in context european. Pe de o parte, la indicatorul privind incidenta bolilor cardio-vasculare, cancerului sau diabetului, cifrele, desi in crestere, sunt comparabile cu cele din tarile dezvoltate, pe de alta parte, la indicatorul privind rata unor boli infectioase, tuberculoza sau unele boli cu transmitie sexuala (as-numitele boli ale saraciei, specifice unor grupuri sociale defavorizate) cifrele constatate in Romania se apropie mai mult de cele inregistrate in tarile in curs de dezvoltare. Presiunea asupra sistemului medical este accentuata si de fenomenul de imbatranire a populatiei, ca rezultat al unor tendinte demografice nefavorabile (scaderea natalitatii si emigrarea unei parti insemnate din populatia activa, aflata la varsta reproducerii).

Speranta medie de viata in Romania era printre cele mai scazute in 2016, respectiv 75,3 ani fata de media UE de 81 ani. Procesul accentuat de imbatranire a populatiei si problemele de sanatate asociate cu inaintarea in varsta reprezinta o preocupare majora.

Finantarea sistemului de sanatate

In perioada 2007-2016, finantarea sectorului de sanatate din Romania aproape s-a dublat in termenii alocarilor bugetare, de la 1.752,9 milioane lei in 2007 la 4.086,6 milioane lei in 2016. Ca procent din bugetul alocat, acesta reprezinta 4,5% din PIB in anul 2018, situandu-se pe ultimul loc in UE, care aloca in medie aproximativ 8% din PIB. La aceasta se adauga nivelul redus al cheltuielilor publice cu destinatie sociala in Romania, de 34,9% din PIB, in comparatie cu media UE de 49,1%.

Infrastructura

In urma masurilor legislative (adoptarea prin HG nr. 1028/2014 a Strategiei nationale de sanatate 2014 - 2020 si a Planului de actiuni asociat), administrative si sociale intreprinse in ultimii ani, s-au realizat unele progrese in dezvoltarea de spitale, policlinici, laboratoare; stabilizarea personalului medical si paramedical, printr-o mai buna remunerare; modernizarea serviciilor de ambulanta si a interventiilor de urgenta;

extinderea rețelei de asistență medicală și socială, cu accent pe segmentele vulnerabile sau defavorizate ale populației.

Personalul medical

Conform datelor INS, numărul medicilor (exclusiv medicii dentisti) a crescut de la 48.199 în 2007, la 57.304 în 2016. Este de remarcat faptul că, în timp ce în 2007 numărul medicilor din sectorul public era de 41.736, acest număr a scăzut la 35.680 specialiști în 2016, comparativ cu sectorul privat, unde s-a înregistrat o creștere de 3,4 ori, de la 6.463 în 2007 la 21.624 în 2016.

Mortalitatea maternă și infantilă

Mortalitatea maternă a fost în România anulului 2017 de 12,7 decese materne la 100 mii născuți vii, față de 15,5 decese materne la 100 mii născuți vii în 2006. Conform Eurostat, mortalitatea infantilă a înregistrat o tendință de scădere de la 11 decese la 1.000 de născuți vii în 2008, la 7,2 decese la 1.000 născuți vii în 2017, dar se situează încă la o valoare înaltă față de media UE de 3,6 la 1.000 născuți vii.

Vaccinarea

Raportul UE despre starea de sănătate în România din 2017 subliniază faptul că rata vaccinării împotriva difteriei, tetanosului și tusei convulsive, precum și împotriva poliomielitei și a rujeolei (pojarului) a scăzut în perioada 2000 - 2017 cu 10% la copiii de un 1 an. Documentul sugerează, ca un posibil motiv pentru acest fenomen, lipsa cazurilor în ultimii ani și creșterea în influența a mișcării anti-vaccinare. Acest fenomen este confirmat și de statisticile oferite de Organizația Mondială a Sănătății (OMS), care demonstrează că, în România, rata acoperirii vaccinului antirujeolă a înregistrat o tendință descrescătoare în ultimii ani. În anul 2011, aceasta a scăzut sub pragul optim de 95% (care este pragul pentru o „imunitate de cohortă”), ajungând la 76% în 2016.

Bolile infecțioase

Pentru depistarea bolilor infecțioase s-a perfecționat un sistem național de testare, tratament, monitorizare și consiliere a pacienților seropozitivi sau susceptibili la infecție HIV/ SIDA. În perioada 2010-2015 s-au efectuat, în medie, peste 300 mii teste pe an dintre care cca 2.000 s-au dovedit pozitive. Din datele INS, în anul 2016 erau 6.672 pacienți luați în evidență cu HIV și 15.075 pacienți cu SIDA.

Incidența tuberculozei a scăzut între 2006 și 2016 cu 43,4%, de la 96,1 persoane la 100 mii de locuitori, la 54,4 persoane la 100 mii locuitori. Totuși, România s-a clasat în 2016 pe primul loc din UE la numărul de cazuri confirmate de tuberculoză. În România 1.100 de persoane mor anual de tuberculoză și alte 16.000 sunt diagnosticate, majoritatea din rândul populației tinere și active. Apariția rezistenței la medicamentele antituberculoase majore transformă tuberculoza dintr-o boală vindecabilă într-o boală greu curabilă sau chiar incurabilă.

Hepatita virală constituie una dintre amenințările majore la adresa sănătății publice la nivel european, estimându-se că 13,3 milioane de persoane trăiesc cu hepatita B cronică și aproximativ 15 milioane de persoane cu hepatita C; hepatita B provoacă circa 36.000 de decese și hepatita C circa 86.000 de decese pe an în statele membre europene, în regiunea europeană a OMS.

Bolile cronice

În privința bolilor cronice s-a acționat în special pentru reducerea poverii cancerului, diabetului și afecțiunilor cardio-vasculare, precum și a mortalității specifice prin folosirea mai largă a mijloacelor terapeutice și medicației moderne, prin intervenții de screening organizat la nivel național pentru depistarea precoce și tratarea corespunzătoare a acestor afecțiuni și prin campanii de informare și conștientizare. La indicatorul privind incidența bolilor cardio-vasculare cifrele, deși în creștere, sunt comparabile cu cele din țările dezvoltate. Un studiu Eurostat privind ponderea deceselor cauzate de boli ale sistemului circulator la nivelul UE prezintă date alarmante pentru România, respectiv 954,8 persoane decedate la 100 mii de locuitori în anul 2015, comparativ cu 381,4 persoane decedate la 100 mii de locuitori cât era media europeană.

În fiecare an, peste 3,4 milioane de persoane sunt diagnosticate cu cancer în Europa și, dacă această tendință va continua, cancerul va deveni în curând cea mai importantă cauză de dizabilitate în Europa. Pe de altă parte, asistăm la un avans al tehnologiei, ce poate conduce la îmbunătățirea rezultatelor. Peste 66.000 de europeni diagnosticați cu cancer în 2012 vor trăi mai mult cu cel puțin cinci ani după diagnosticare, în comparație cu un deceniu în urmă.

Consumul excesiv de substanțe nocive

Raportul OMS din 2016 a evidențiat că în România 4.297.711 de cetățeni erau fumători. În raport s-a anticipat că circa o treime dintre aceștia sunt predispuși la o moarte prematură datorită fumatului. Conform Raportului CE privind starea de sănătate în UE - România profilul sănătății în 2017, consumul total de alcool în România se situează la același nivel cu media UE (9,6 litri pe cap de locuitor, comparativ cu 10 litri în 2014), iar consumul episodic excesiv de alcool reprezintă o problemă de sănătate publică serioasă.

Bolile psihice

Sănătatea mintală, un drept al omului, ocupă un loc aparte la nivelul UE. Ca instrument de facilitare și încurajare a punerii în aplicare a Pactului European de Sănătate Mintală în Europa, Comisia Europeană a lansat în anul 2015 un mecanism pe internet (on-line) „UE-Compass” care urmărește colectarea, schimbul și analiza informațiilor privind politicile și activitățile statelor membre în domeniul sănătății mintale. Nivelul sănătății mintale și al bunăstării populației reprezintă o resursă esențială pentru reușita României ca economie și societate bazată pe cunoștințe, care trebuie să fie dezvoltată și protejată în mod activ.

Conform Raportului național al stării de sănătate a populației din 2016, publicat de Institutul Național de Sănătate Publică, „datele înregistrate privind incidența și prevalența bolilor psihice sunt mult subevaluate în rapoartele periodice”. Raportul evidențiază creșterea incidenței bolilor psihice de la 802,8 cazuri la 100 mii de locuitori în 2006, la 1.159,8 cazuri la 100 mii de locuitori în 2015. Conform datelor OMS, în România prevalența depresiei a fost de 931.842 de cazuri în anul 2015, reprezentând 5% din populația țării. De asemenea, OMS a subliniat corelația dintre sinucidere și bolile psihice.

Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți

Accesul și participarea la educație de calitate sunt esențiale pentru funcționarea

adecvata a unei societati durabile. Educatia nu este doar un proces premergator intrarii pe piata fortei de munca. Educatia trebuie tratata ca un proces care pregateste generatiile tinere pentru provocarile viitorului si se deruleaza pe tot parcursul vietii, incurajand inovatia, meritocra- tia, gandirea critica constructiva, curiozitatea, conduita si emanciparea.

Strategia se adreseaza in principal urmatoarelor domenii: accesul tuturor copiilor la educatie timpurie, invatamant primar si secundar echitabil si calitativ, care sa conduca la rezultate relevante si eficiente, cresterea substantiala a numarului de tineri si adulti care detin competente profesionale relevante, care sa faciliteze angajarea la locuri de munca decente si antreprenoriatul. Asigura faptul ca toti elevii dobandesc cunostintele si competentele necesare pentru promovarea dezvoltarii durabile.

Educatia formala

Performantele invatamantului romanesc se situeaza pe o pozitie inferioara in raport cu media UE. Conform testului PISA, un test standard organizat de OECD in 2015, in Romania, s-au obtinut rezultate slabe la Citire, Matematica si Stiinte in proportie de 38,7%, aproape dublu fata de media UE de 19,7%, reprezentand un oarecare progres insa, comparativ cu 52,7% din 2006. Printre cauzele identificate de OECD au fost: infrastructura necorespunzatoare, abandonul scolar, lipsa constientizarii importantei formarii continue, subfinantarea .

O alta variabila importanta in procesul educational subliniat de OECD este „bunastarea elevului”. Pe langa procesul educativ, scoala prezinta pentru elevi prima interactiune cu societatea si aceasta experienta are o influenta profunda in atitudinea si conduita lor. Elevii invata sa fie rezilienti, sa socializeze si sa fie ambitiosi in privinta aspiratiilor lor in viata. Raportul PISA III subliniaza corelatia dintre anxietatea cauzata de scoala, hartuirea in scoli si performantele scolare scazute. In plus, relatia dintre elev si profesor are un impact major in dezvoltarea elevului, sentimentul de apartenenta la comunitate fiind o variabila cheie in dezvoltarea academica.

Infrastructura invatamantului

Din cauza nivelului scazut al salarizarii personalului didactic (partial corectat abia in anii 2016-2017) si a conditiilor uneori grele de lucru, calitatea invatamantului lasainca mult de dorit. In mediul rural 38% dintre scoli au toaleta exterioara, peste 25% nu au incalzire centrala, 20% nu au autorizatie sanitara de functionare, 17% nu dispun de sursa autorizata de alimentare cu apa si doar 60% dintre scoli au biblioteca proprie. Accesul persoanelor cu dizabilitati sau cerinte educationale speciale la invatamantul de masa este redus si necesita o imbunatatire, pe fondul unei constientizari mai sustinute a nevoilor speciale si prin alocari suplimentare de resurse materiale si umane, in special in medii defavorizate.

Rata de parasire timpurie si rata de abandon scolar

Parasirea timpurie a scolii in procent de 18,1% in anul 2017, fata de 20% in 2006, este inca peste media UE de 10,6% in anul 2017. Rata de parasire timpurie a scolii in functie de mediul de rezidenta arata un decalaj de 17 puncte procentuale intre rural, de 26,3% si urban de 9,3%. Diferenta se poate observa si intre orasele mici si mari, unde rata de abandon este in crestere, de la 14,4% in 2012 la 17,5% in 2017. Rata de parasire timpurie a scolii pe regiuni arata, de asemenea, o diferentiere puternica intre regiunile sarace si cele mai dezvoltate. In regiunile Nord-Est si Sud-Est rata de parasire timpurie a

scolii este cea mai ridicata, inregistrand un nivel aproape de patru ori mai mare fata de cel al regiunii Bucuresti-Ilfov, de 23,6% si respectiv 22,4%, fata de 5,5% in 2017. La nivel intraregional, cu riscul de abandon scolar se confrunta cu precadere tinerii din grupuri vulnerabile, cum ar fi familiile sarace sau cele de etnie roma.

Educatia pe tot parcursul vietii

Situatia din 2017 releva faptul ca doar 1,1% dintre persoanele ocupate cu varsta cuprinsa intre 25 si 64 de ani au urmat o forma de invatamant sau de formare profesionala, in ultimele patru luni, in timp ce media europeana se situeaza la aproximativ 10,5%. O explicatie posibila este aceea ca inca nu exista traditia de a oferi angajatilor posibilitatea de formare si/sau dezvoltare a unor abilitati, precum cele de operare pe computer. Aceeasi sursa mentioneaza ca, daca la nivel european 22% dintre firmele cu cel putin 10 angajati le ofera acestora cursuri de dezvoltare a abilitatilor de operare pe computer si internet (TIC), in Romania acest fenomen se intalneste in doar 5% dintre firme, procent care situeaza Romania pe ultimul locin UE. In cazul intreprinderilor mari (cu peste 250 de angajati), la nivel european mai mult de doua treimi dintre acestea ofera asemenea cursuri, in timp ce in Romania doar 28%.

Educatia pentru dezvoltare durabila

Conform UNESCO, educatia pentru Dezvoltare Durabila reprezinta „un instrument cheie pentru realizarea ODD-urilor”. Dezvoltarea Durabila reprezinta o paradigma bazata pe etica si educatie pentru Dezvoltare Durabila si are ca scop dezvoltarea competentelor care ajuta indivizii sa reflecteze la propriile lor actiuni, tinand seama de impacturile lor actuale si viitoare, sociale, culturale, economice si de mediu. Aceasta educatie trebuie sa devina parte integranta a calitatii educatiei, inerenta conceptului invatarii continue.

Finantarea

Datele Eurostat arata ca Romania are cel mai mic procent alocat in bugetul national pentru educatie, de aproape doua ori mai mic decat media europeana. In 2014, Romania a alocat doar 2,75% din PIB pentru acest sector. In 2016, Romania a inregistrat o crestere a alocarii, ajungand la 3,7% din PIB pentru educatie, fata de media europeana de 4,7%.

Reforme adoptate

Legea Educatiei Nationale nr. 1/2011 mentioneaza, pentru prima data in legislatia din domeniul invatamantului romanesc, conceptul de educatie timpurie, aratand deschiderea catre cele mai noi studii in neurostiinta si psihopedagogie, care evidentiaza rolul educatiei timpurii in evitarea unor comportamente nedorite ale copilului pe traseul scolarizarii viitoare, cu efecte in planul reducerii parasirii timpurii a scolii, a rezultatelor scolare slabe si a sanselor scazute de angajare pe piata muncii. Legea are sectiuni speciale referitoare la invatamantul pentru copiii capabili de performanta, la Programul Scoala dupa scoala, alternative educationale. Datorita reformei adoptate, cuprinderea copiilor in sistemul de educatie timpurie, in segmentul de invatamant prescolar, a fost de 87% in 2016, cu o imbunatatire fata de 76,2% in 2006, dar inca sub media UE de 94,8%.

Invatamantul superior beneficiaza de autonomie universitara, cu asumarea raspunderii publice exprimat in carta universitara, politici de echitate si etica universitara cuprinse in Codul de etica si deontologie profesionala. Sistemul national de

invatamint superior este organizat pe cicluri de studii - licenta, master, doctorat, programe postdoctorale de cercetare avansata, respectiv programe postuniversitare de formare si dezvoltare profesionala continua si programe postuniversitare de perfectionare.

Pentru a imbunatati sistemul de educatie in Romania si a-l face mai flexibil, mai coerent si mai deschis nevoilor societatii, in 2009 s-a constituit Cadrul National al Calificarilor din Invatamantul Superior (CNCIS), iar in 2011 Registrul National al Calificarilor din Invatamantul Superior (RNCIS) a devenit operational in limbile romana si engleza, sub forma unei aplicatii informatice de tip portal.

Incepand cu anul 2014 s-a constituit cadrul legal pentru organizarea si functionarea centrelor de consiliere si orientare in cariera in invatamantul superior. Spre exemplu, in anul 2017 s-a inregistrat un numar de 34.883 de elevi, 42.422 de studenti si 12.216 de absolventi de universitati, care au beneficiat de serviciile de consiliere si orientare in cariera. In 2017 s-a asigurat cadrul legal pentru organizarea si functionarea de societati antreprenoriale stu-dentesti (SAS), ca mecanism de sprijinire, dezvoltare si incurajare a spiritului antreprenorial in mediul universitar, in vederea cresterii competitivitatii universitatilor din Romania.

Au fost adoptate primele strategii in domeniul educatiei si formarii profesionale: Strategia pentru reducerea parasirii timpurii a scolii 2015-2020, Strategia Nationala pentru Invatamant Tertiari 2015-2020, Strategia Nationala de Invatare pe Tot Parcursul Vietii 2015- 2020 si Strategia Educatiei si Formarii Profesionale din Romania pentru perioada 2016-2020, care sunt monitorizate si evaluate.

In vederea dezvoltarii competentelor digitale, in planul-cadru pentru invatamantul gimnazial, a fost introdusa pentru prima oara in trunchiul comun - incepand cu anul scolar 2017-2018 - disciplina Informatica si TIC, cu o ora pe saptamana. In cadrul proiectului „Internet in scoala ta” au fost conectate 2.446 de scoli din mediul rural si mic urban la internet de banda larga, numarul beneficiarilor situandu-se la 714.339 elevi si 56.203 profesori.

Promovarea unei cresteri economice sustinute, deschisa tuturor si durabila, a ocuparii depline si productive a fortei de munca si asigurarea de locuri de munca decente pentru toti

Dezvoltarea durabila incurajeaza delimitarea cresterii economice de impactul negativ asupra mediului si asupra societatii. Obiectivul urmareste cresterea economica durabila si promoveaza munca si un trai decent pentru toti, indiferent de gen, locatie geografica si descendentă. Devine vitala implementarea principiului „nimeni nu ramane in urma”.

Strategia urmareste sustinerea cresterii economice pe cap de locuitor si sustinerea sectoarelor productive si diversificarea produselor cu valoare adaugata, crearea locurilor de munca decente, antreprenoriatul, cresterea intreprinderilor micro, mici si mijlocii, modernizarea tehnologica si inovarea, asigurarea muncii decente pentru toti cetatenii, inclusiv pentru tineri si persoanele cu dizabilitati, renumerarea egala pentru munca de valoare egala, accesul la finantare. Se sustine un turism durabil care creeaza locuri de munca si promoveaza diversitatea culturala, produsele locale si respectul pentru traditii si mediul in care traim.

Cresterea economica si competitivitatea

In cadrul noii abordari a UE privind politica industrială se pune un accent sporit pe competitivitate în context global, prin asigurarea sustenabilității producției și consumului, majorarea eficienței în utilizarea resurselor materiale, revitalizarea industriilor prelucrătoare cu valoare adăugată mare și echilibrarea relativă cu sectorul serviciilor, care a cunoscut o dezvoltare vertiginoasă în ultimele decenii. În România, industria (inclusiv construcțiile) are un aport la formarea PIB de 30,2% în 2016, mai mare decât media UE de 22%, încadrându-se într-o tendință descrescătoare în favoarea serviciilor, similar cu ceea ce se întâmplă în majoritatea țărilor europene.

În România sectorul serviciilor a depășit 50% din PIB. Începând din anul 2012 și până în 2016 a crescut, situându-se încă sub media UE de 66%. În termenii contribuției la venitul național brut, ponderea principală este detinută de activitățile comerciale, urmate de administrația publică și apărare, educație, sănătate și asistență socială. Dintre cele 189 de profesii reglementate prin atestare în România, 22,2% sunt în domeniul serviciilor, situându-se încă sub media europeană. În schimb, proporția profesiilor reglementate ca intensive în cunoaștere și contribuții creative este destul de apropiată de media UE. O profesie recent introdusă în lista celor atestate în România este și cea de expert în Dezvoltare Durabilă.

Sistemul financiar-bancar

Dezvoltarea economică depinde, în mod semnificativ, de complexitatea sistemului financiar-bancar. Capitalizarea în sectorul bancar românesc este în creștere, mai ales după criza parcursă și care a afectat România mai mult decât alte țări din UE. Chiar dacă nu este vorba despre evoluții spectaculoase la nivelul acestui indicator, semnalele sunt pozitive și relevă un sistem financiar-bancar tot mai puternic și mai interesat de calitatea capitalului de care dispune. Este necesar ca România să continue efortul amplu de consolidare și de restructurare în sectorul bancar.

Datele statistice aferente anului 2016 au indicat datoria publică raportată la PIB de 37,4%. România fiind într-un proces de continuă îndatorare, trebuie să arate prudență și să evite riscul sistemic și direcționarea banilor împrumutați către acțiuni care nu generează dezvoltare economică, care nu au un impact social și de mediu favorabil. Românii reușesc să acumuleze resurse importante de capital atât în perioade de creștere economică, cât și în perioade de recesiune. Datele arată că rata economisirii în România a crescut constant, depășind în 2012 media UE și media Zonei Euro (un aspect pozitiv pentru capitalul și investițiile autohtone). Criza din 2007-2008 a contribuit masiv la impulsivitatea economisirilor. Se poate observa o schimbare de comportament a cetățenilor români, care au devenit mai prudenți cu privire la momentele în care pot avea probleme cu locul de muncă, cu veniturile sau cu valoarea activelor pe care le dețin.

Ocuparea forței de muncă

În anul 2017, conform Institutului Național de Statistică și Eurostat, populația ocupată a fost de 8.670.556 persoane. Rata de ocupare pentru populația în vârstă de 20-64 de ani a fost de 68,8%, dintre care 77,3% la bărbați și 60,2% la femei. Vârștii între 55-64 de ani au înregistrat o rată de ocupare de 44,5%. Rata somajului a fost de 4,9%. România a înregistrat o rată a ocupării în rândurile persoanelor cu studii superioare, pentru grupa de vârstă 15-64 ani, cu aproximativ 4 puncte procentuale mai mare decât media UE, respectiv 87,9% față de 84,0%.

Activitățile industriale din România s-au concentrat în ultimii ani în sectoarele de

tehnologie joasa (low-tech) si medie (medium-tech). Industriile de tehnologie joasa (low-tech) au angajat 69% din forta de munca fata de 62% in UE. Procentajul in zona de tehnologie inalta (high-tech) este de 4% comparativ cu media UE de 7%. Se remarca evolutia dinamica in zona tehnologia informatiei si comunicatiilor din Romania, mai ales in ultimii 5-6 ani, cu o crestere a contributiei la PIB de la 3,8% in 2010, la 5,0% in 2015 si 5,3% in 2016. Se creeaza astfel premisele unei participari active si consistente a Romaniei la infaptuirea Agendei UE privind construirea pietei unice digitale.

Start-up si climatul de afaceri

Succesul unui Start-Up este strans legat de climatul de afaceri. Conform raportului „Doing Business in Uniunea Europeana 2017: Bulgaria, Romania si Ungaria” al Bancii Mondiale, Romania a facut progrese semnificative in imbunatatirea mediului antreprenorial. Raportul argumenteaza ca Romania a inregistrat progrese mai mari decat orice alt stat membru UE, cu exceptia Poloniei, din punct de vedere al alinierii la cele mai bune practici in domeniul legislatiei aplicabile mediului de afaceri. Acest lucru este deosebit de important pentru intreprinderile mici si mijlocii, care reprezinta mai mult de 98% din toate intreprinderile la nivel UE si asigura circa 66% din locurile de munca din sectorul privat .

Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comert si Antreprenoriat deruleaza Programul pentru stimularea infiintarii intreprinderilor mici si mijlocii „Start-up Nation - Romania” care asigura finantarea, in perioada 2017-2020, unui numar maxim anual de 10.000 beneficiari.

Turismul

Romania a ratificat Protocolul privind turismul durabil la Conventia-cadru privind protectia si Dezvoltarea Durabila a Carpatilor Un obiectiv asumat in cadrul Conventiei Carpatice, si realizat la Brasov, este Centrul Romania - Platforma pentru Turism Durabil.

Se afla in implementare Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului National al Romaniei 2007-2026, care are in vedere: utilizarea optima a resurselor de mediu, care constituie un element cheie in dezvoltarea turismului, mentinand procesele ecologice esentiale si contribuind la conservarea patrimoniului natural si a biodiversitatii; respectarea autenticitatii socio-culturale a comunitatilor gazda, conservarea patrimoniului construit, a vietii culturale si a valorilor traditionale contribuind la intelegerea interculturala si toleranta; asigurarea operatiunilor economice viabile, pe termen lung, care sa ofere beneficii socio-economice pentru toate partile interesate, fiind distribuite corect, inclusiv locuri de munca stabile si oportunitati de a castiga venituri si servicii sociale pentru comunitati contribuind la reducerea saraciei.

De asemenea este elaborata Strategia nationala de dezvoltare a ecoturismului in Romania si au fost aprobate „Criteriile pentru desemnarea destinatiilor ecoturistice” pana in prezent fiind declarate destinatii ecoturistice: zona Mara-Cosau-Creasta Cocosului - Maramures, zona Tara Hategului-Retezat si zona Tinutul Zimbrului.

Consolidarea mijloacelor de implementare si revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabila

Romania, ca membra a comunitatii internationale si a familiei europene, Isi asuma responsabilitatea de a se implica in efortul comun pentru sprijinirea dezvoltarii durabile. Problemele globale impun solutii globale, aceasta abordare necesita si colaborare, respectiv finantare publica (nationala si internationala) pentru atingerea

obiectivelor din Agenda 2030.

In vederea sprijinirii acestui obiectiv prin strategie, Romania intelege sa-si sustina angajamentele internationale, aderarea la Zona Euro, la spatiul Schengen si la Organizatia pentru Dezvoltare si Cooperare Economica si sa joace un rol proactiv pe plan european si international.

Asistenta oficiala pentru dezvoltare (AOD)

Romania a devenit stat donator de asistenta oficiala pentru dezvoltare in 2007, odata cu accesarea la UE. Volumul fondurilor alocate in acest scop din bugetul national a crescut de la 0,11% din venitul national brut in 2014 la 0,14% in 2016. Prin politica sa de cooperare pentru dezvoltare, Romania isi propune sa contribuie la lupta impotriva saraciei extreme si sa vina in sprijinul dezvoltarii de institutii democratice sustenabile in tari aflate in curs de dezvoltare prin impartasirea propriilor experiente.

Asistenta bilaterala se realizeaza in parteneriat cu institutii publice, organizatii internationale, reprezentanti ai societatii civile sau ai mediului privat sub forma de proiecte de dezvoltare, imprumuturi sau granturi, burse de studiu pentru invatamantul liceal sau universitar (catre 80 de state), sprijin bugetar, asistenta umanitara. Ca volum efectiv, principalele destinatii ale asistentei oficiale pentru dezvoltare acordate de Romania au fost statele din regiunea largita a Marii Negre, din Parteneriatul Estic si din Balcanii de Vest, dar si state din Africa de Nord si Orientul Mijlociu (MENA) si statele insulare din Caraibe si Pacificul de Sud (CARICOM).

Din anul 2013 Romania a devenit principalul donator de asistenta pentru dezvoltare pentru Republica Moldova, dar si principalul sau partener economic (din 2014). Printre prioritatile programelor derulate s-a pus un accent special pe promovarea bunelor practici in domeniul justitiei si combaterii coruptiei, revitalizarea camerelor de comert si industrie, modernizarea sistemului de educatie de la cel prescolar (construirea de gradinite), la colaborarea inter-universitara, functionarea optima a institutiilor centrale, autoritatilor locale si a organismelor societatii civile.

Aproximativ 20 de ministere si institutii publice din Romania contribuie anual la programul Romaniei de cooperare pentru dezvoltare. Principale state beneficiare de asistenta pentru dezvoltare au fost in ultimii ani Republica Moldova, Serbia, Ucraina, Albania, Georgia, Armenia, Turcia, Egipt, Tunisia, Iordania, Siria, Maroc.

Asistenta multilaterala a fost materializata prin contributii la bugetele specifice ale UE, organizatiilor sau institutiilor specializate din sistemul ONU sau prin participarea la fonduri comune cum ar fi Fondul Verde pentru Clima.

Infiintata in 2016, Agentia Romaniei de Cooperare Internationala pentru Dezvoltare (RoAid), sub coordonarea Ministerului Afacerilor Externe, este responsabila de implementarea programelor si proiectelor din domeniul cooperarii pentru dezvoltare si ajutorului umanitar. Prin noul cadru legislativ adoptat in 2016 se urmareste eficientizarea acordarii asistentei pentru dezvoltare statelor beneficiare de AOD si consolidarea cooperarii cu partenerii strategici. RoAid isi concentreaza activitatea in fiecare tarain functie de prioritatile tematice si geografice stabilite tinandu-se cont de expertiza Romaniei si de avantajele comparative, reflectand de asemenea prioritatile comunitatii internationale, activitatile celorlalti donatori, cat si politicile nationale de cooperare pentru dezvoltare.

Uniunea Europeana, impreuna cu statele sale membre, s-a angajat sa joace un rol activ in scopul accelerarii progreselor in directia atingerii obiectivelor de dezvoltare durabila, pentru a se asigura responsabilizarea in fata cetatenilor si pentru a se garanta

ca „nimeni nu este lasat in urma". Astfel, ca urmare a schimbului de opinii si a exprimarii pozitiilor nationale privind politicile de dezvoltare durabila intr-o maniera integrata, statele membre UE au agreat pozitii comune concretizate prin adoptarea unor documente precum:

- Comunicarea privind pasii urmatiori pentru un viitor durabil al Europei - actiunea europeana pentru durabilitate
- Comunicarea privind un nou consens european privind dezvoltarea
- Comunicarea privind un parteneriat reinnoit cu tarile din Africa, Zona Caraibilor si Pacific
- Concluziile Consiliului UE privind actiunea UE pentru implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabila Un viitor european durabil: Reactia UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabila.

De la nivelul global al Natiunilor Unite, pana la cel regional al UE, de la angajamentele politico-militare ale Aliantei Nord-Atlantice, pana la eforturile institutiilor de la nivel national, securitatea necesita contracararea unui spectru larg de amenintari prin masuri coerente si integrate in domeniul politic, economic, societal, militar si ecologic. Dimensiunea ecologica a securitatii include trei directii: problemele de mediu cauzate de razboi sau conflicte armate, disputele internationale generate de controlul, accesul sau posesia resurselor si dezastrele naturale sau catastrofele industriale.

Ministerul Apararii Nationale, recunoscand importanta protectiei mediului, ca dimensiune a securitatii nationale si garantie pentru o dezvoltare durabila, a desfasurat activitati specifice, atat la nivel national cat si international, actionand astfel pentru indeplinirea angajamentelor asumate de catre Romania in cadrul Aliantei Nord-Atlantice. Romania are, in prezent, vizibilitate suficienta si dispune de un real potential de imagine in cadrul Aliantei Nord-Atlantice in domeniul protectiei mediului, iar conjunctura poate fi exploatata pentru consolidarea pozitiei detinute si continuarea eforturilor de impunere ca lider in domeniu.

Avand in vedere ca procesul de implementare a obiectivelor de dezvoltare durabila stabilite in Agenda 2030 trebuie coordonat de guvernele nationale, dat fiind amploarea acesteia, si ca natura aspectelor pe care le vizeaza presupune un grad ridicat de coerenta si coordonare a politicilor sectoriale, dar si cunoasterea modelelor altor state, unde coordonarea este asumata la cel mai inalt nivel politic, prin Hotararea Guvernului nr. 313/2017 a fost infiintat Departamentul pentru Dezvoltare Durabila, care functioneaza in cadrul aparatului de lucru al Guvernului, in subordinea prim-ministrului. Departamentul are functii de coordonare a activitatilor de implementare rezultate din setul de 17 ODD ale Agendei 2030, de planificare si de integrare a datelor si informatiilor comunicate de catre institutiile cu atributii in domeniu, de raportare catre Guvern, asupra elaborarii sau implementarii setului de masuri de dezvoltare durabila la nivel national, precum si de coordonare a activitatilor de localizare si prioritizare a tintelor si obiectivelor specifice, de monitorizare a indicatorilor dezvoltarii durabile, de formulare de propuneri, de reprezentare interna si externa a Departamentului pentru Dezvoltare Durabila.

In vederea asigurarii coerentei politicilor in domeniu, este nevoie, totodata, de intarirea cadrului strategic prin elaborarea unui Plan de actiuni, realizarea unui cadru legal si institutional adecvat, precum si de actualizarea setului de indicatori nationali specifici lider de domeniu.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabila a adus o noua viziune nu doar in ceea

ce priveste esenta obiectivelor stabilite, respectiv caracterul universal si interconectat al acestora, dar si in ceea ce priveste implementarea obiectivelor si monitorizarea acestora, care se bazeaza pe recunoasterea faptului ca succesul materializarii nu depinde doar de actorul stat, ci si de ceilalti actori implicati, pana la cetatean.

Strategia Nationala pentru Dezvoltarea Durabila a Romaniei 2030, denumita in continuare Strategie, tinand cont de particularitatile Romaniei si in urma consultarilor intreprinse si a semnalelor primite de la participantii la numeroasele dezbateri publice initiate cu reprezentanti din toate segmentele societatii, stabileste prioritatile nationale in contextul dezvoltarii durabile. Strategia reprezinta modalitatea de conectare practica, de articulare a Romaniei la parteneriatele nationale, regionale, europene si globale specifice. Totodata, ca efect al participarii voluntare a Romaniei la raportarile periodice cu privire la stadiul implementarii Agendei 2030, Strategia contribuie la cresterea credibilitatii, eficacitatii si impactului politicilor implementate.

O implementare de succes implica un cadru legislativ si institutional consolidat, cu mecanisme functionale si cu stabilirea de roluri clar definite. Asa cum s-a prevazut si in Strategia adoptata in 2008, se impune instituirea unui Comitet Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabila sub presedintia prim-ministrului, iar in absenta acestuia de un viceprim-ministru desemnat. Comitetul Interdepartamental are in componenta membri ai guvernului.

Elaborarea actelor normative precum si reprezentarea la nivel national si international, revine fiecărei autoritati publice centrale reprezentate in Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabila, pe domeniul sau de competenta, in relatie cu domeniul dezvoltarii durabile.

Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabila se va infiinta prin Hotarare a Guvernului, conform art. 12, alin. 2 din Legea nr. 90/2001, aceasta urmand sa elaboreze Rapoarte anuale si sa aprobe Planul de actiuni, in conditiile legii. Secretariatul permanent al Comitetului Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabila va fi asigurat de catre Departamentul pentru Dezvoltare Durabila din cadrul aparatului de lucru al Guvernului. Comitetul Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabila va inainta Raportul anual Parlamentului Romaniei.

Comitetul interministerial pentru coordonarea integrarii domeniului protectiei mediului in politicile si strategiile sectoriale la nivel national, care functioneaza pe langa autoritatea publica centrala pentru protectia mediului, conform HG 741/2011, va continua sa coordoneze componenta protectiei mediului. Pentru coordonarea eficienta a implementarii Strategiei se va consolida cadrul institutional existent prin suplimentarea numarului de personal al Departamentului pentru Dezvoltare Durabila.

La nivelul autoritatilor publice centrale, cu atributii in domeniul dezvoltarii durabile, se vor crea nuclee pentru dezvoltare durabila, acolo unde nu exista, formate din personal existent, care sa urmareasca atat implementarea obiectivelor de dezvoltare durabila ce tin de domeniul de activitate al institutiei, cat si sa reprezinte puncti de legatura intre fiecare institutie si Departamentul pentru Dezvoltare Durabila, pe de o parte si Institutul National de Statistica pe de alta parte.

Pentru cresterea capacitatii administrative a institutiilor publice implicate, Departamentul pentru Dezvoltare Durabila va facilita organizarea de cursuri de formare de experti in dezvoltare durabila pentru personalul implicat in implementarea strategiei.

In spiritul Agendei 2030, pentru o implementare eficienta a Strategiei este nevoie de sprijinul si implicarea tuturor actorilor. Tineretul, organizatiile neguvernamentale, sectorul privat, autoritatile locale, sindicatele, patronatele,

institutele de cercetare-dezvoltare si inovare, sfera academica, mass media, cultele religioase, fermierii, varstnicii, familiile trebuie implicati in actiunile conexe implementarii. Pentru asigurarea unui dialog continuu, se va facilita infiintarea unei coalitii pentru dezvoltare durabila, din reprezentanti ai societatii civile. Pentru a asigura participarea constanta a mediului academic, a cercetarii si a societatii civile, respectiv urmarirea efectelor politicilor din domeniul dezvoltarii durabile, se va constitui Consiliul Consultativ pentru Dezvoltare Durabila, la initiativa Departamentului pentru Dezvoltare Durabila, prin Hotarare a Guvernului, prin Hotarare a Guvernului, conform art. 12, alin. 1 din Legea nr. 90/2001, din personalitati din mediul stiintific si academic, reprezentanti ai comunitatii de afaceri, ai partenerilor sociali si ai societatii civile. Consiliul Consultativ pentru Dezvoltare Durabila va avea rolul de a oferi consultanta, suport stiintific si tehnic, de a initia si elabora documente programatice si metodologii pentru implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabila.

De asemenea, Consiliul Consultativ pentru Dezvoltare Durabila va avea rolul de a sustine si incuraja implementarea de bune practici relevante pentru Romania, cu rezultate pozitive la nivel european si international, in cadrul mecanismelor administratiilor publice implicate in procesul de dezvoltare durabila. Pentru eficienta si transparenta in implementarea Strategiei, Departamentul pentru Dezvoltare Durabila, impreuna cu celelalte structuri implicate in implementare si monitorizare, vor dezvolta Programe de comunicare, informare si constientizare cu implicarea tuturor institutiilor si cetatenilor.

Departamentul pentru Dezvoltare Durabila va sustine raportarea periodica catre UE a progreselor inregistrate de Romania in directia punerii in aplicare a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabila, a participarii active la noul consens european si mondial privind dezvoltarea, deoarece acest proiect ambitios raspunde tendintelor si provocarilor globale, care pentru prima data sunt universal acceptate si aplicabile tuturor tarilor, iar UE s-a angajat sa fie lider in punerea in aplicare a acestora.

In cadrul mecanismului de urmarire si revizuire introdus de Agenda 2030 la nivel ONU, statele membre sunt incurajate sa realizeze evaluari periodice ale progreselor realizate. Panain anul 2018, 102 de state au prezentat raportari voluntare in fata Forumului Politic la Nivel Inalt privind Dezvoltarea Durabila (HLPF), printre care si Romania.

Pana in 2030, Romania isi propune sa mai prezinte cel putin doua raportari.

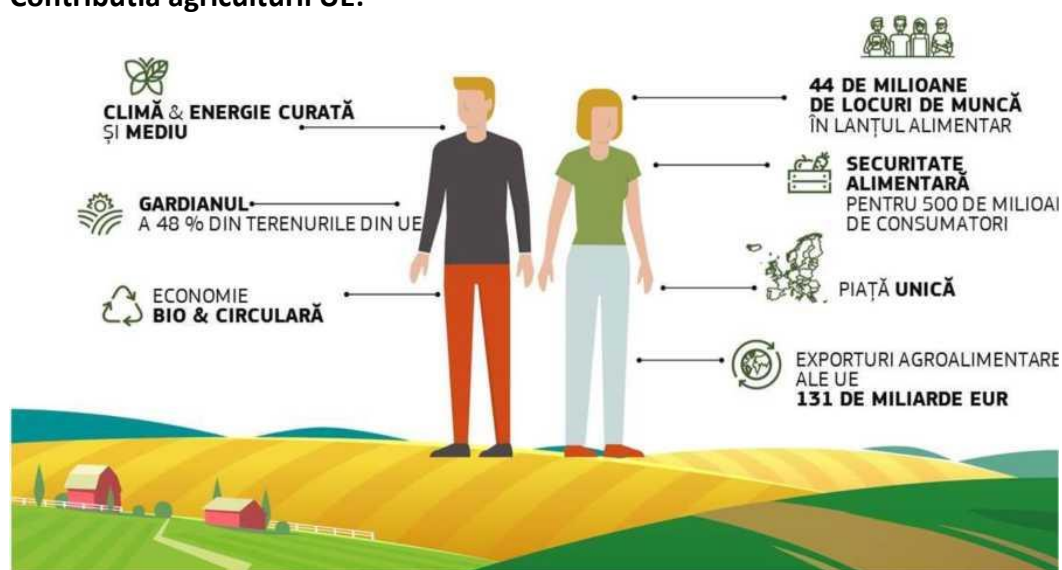
Politica agricola comuna PAC 2021-2027

1. Un nou context

Sectorul agricol si zonele rurale ale UE detin roluri foarte importante pentru bunastarea si viitorul Uniunii. Agricultura UE este unul dintre producatorii mondiali majori de alimente si garanteaza securitatea alimentara pentru un numar de peste 500 de milioane de cetateni europeni. Fermierii din UE sunt si primii gardieni ai mediului natural, fiindca ei se ingrijesc de resursele naturale: sol, apa, aer si biodiversitate pe 48 % din terenurile UE (silviculorii avand in grija alte 36 de procente) si pun la dispozitie absorbanti de CO2 vitali si resurse regenerabile pentru industrie si energie. In acelasi timp, fermierii depind direct de aceste resurse naturale. De agricultura depinde un numar mare de locuri de munca, fie in cadrul sectorului insusi (care ofera de lucru in mod regulat la 22 de milioane de persoane), fie in sectorul alimentar mai extins (agricultura, prelucrarea alimentelor, distributia cu amanuntul si serviciile conexe asigura Impreuna aproximativ 44 de milioane de locuri de munca). In zonele rurale ale

UE, in ansamblul lor, locuiesc 55 % dintre cetatenii sai , acestea fiind, in acelasi timp, locuri de interes principal pentru ocuparea fortei de munca, recreere si turism.

Contributia agriculturii UE:

Niciunul dintre aceste beneficii nu poate fi însă considerat ca fiind de la sine înțeles. Spre deosebire de majoritatea celorlalte sectoare economice, agricultura este puternic afectată de vreme; acest sector este de asemenea pus adesea la încercare de prețurile volatile, de dezastre naturale, de organisme dăunătoare și de boli, urmarea fiind că, anual, cel puțin 20% dintre fermieri pierd mai mult de 30% din venituri în raport cu media celor trei ani anteriori. În același timp, presiunea asupra resurselor naturale este încă foarte vizibilă prezentă, parțial ca urmare a unor activități agricole. Schimbările climatice risca să intensifice gravitatea dificultăților create de toate problemele menționate mai sus. Politica agricolă comună (PAC) ar trebui, prin urmare, să fie motorul principal al unei tranziții către o agricultură mai durabilă.

Datorită PAC, a fost posibilă dezvoltarea celei mai integrate piețe unice. Grație PAC, sectorul agricol al UE poate să satisfacă exigențele cetățenilor în ceea ce privește securitatea, siguranța, calitatea și durabilitatea alimentelor. În același timp însă, sectorul se confruntă cu problemele profitabilității scăzute, provocate, printre altele, de standardele înalte de producție ale UE, de costurile mari ale factorilor de producție și de structura fragmentată a sectorului primar. Sectorul concurează acum la prețurile de pe piața mondială în majoritatea sectoarelor, este lider în termeni de diversitate și calitate a produselor alimentare și detine cel mai mare volum de exporturi agroalimentare de la nivel mondial (în valoare de 131 de miliarde EUR în 2016).

Sprijinului oferit de platile directe i se datoreaza actualmente rezilienta a 7 milioane de ferme, care acopera 90 % din terenul agricol. Acestea reprezinta aproximativ 46 % din veniturile comunitatii agricole a UE, proportia fiind inasa mult mai mare in numeroase regiuni si sectoare. Platile directe le ofera astfel o stabilitate relativa a veniturilor fermierilor care se confrunta cu o volatilitate semnificativa a preturilor si a productiei, iar datorita sprijinului lor, baza de productie a alimentelor vitale de calitate ridicata din UE isi mentine raspandirea pe tot teritoriul Uniunii. Impactul lor este completat prin instrumente de piata. Si zonele care se confrunta cu constrangeri naturale beneficiaza de sprijin specific.

Politica de dezvoltare rurala are o contributie substantiala la economia agricola si la mijloacele esentiale de trai din mediul rural in diverse moduri. Aceasta politica sprijina investitiile, consolidarea cunostintelor, organizarea lantului de aprovizionare, protectia mediului si actiunile climatice. Programele de dezvoltare rurala pentru perioada 2014-2020 pornesc de la acest aspect si extind dispozitiile referitoare la inovare si gestionarea riscurilor. Crearea Parteneriatului european pentru inovare privind productivitatea si durabilitatea agriculturii (PEI-AGRI) a oferit un impuls crearii si partajarii de cunostinte. Cu toate acestea, mai trebuie inca depuse eforturi importante pentru a se facilita accesul fermierilor la cunostinte .

Trebuie desprinse invataturi din consultarea publica realizata in prima jumatate a anului 2017 pe tema „modernizarii si simplificarii PAC”, care a confirmat un consens larg in privinta faptului ca instrumentele actuale ale PAC reuesc sa abordeze numai intr-o anumita masura provocarile actuale. Sunt incluse aici si provocarile legate de mediu si clima, domenii in care majoritatea fermierilor si a altor parti interesate considera ca PAC ar trebui sa faca mai mult. In acelasi timp, excesul de birocratie a fost evidentiat ca un obstacol principal ce Impiedica actuala politica sa Isi atinga cu succes obiectivele.

Masurile care vizeaza terenurile sunt esentiale pentru indeplinirea obiectivelor UE legate de mediu si clima, iar fermierii sunt agentii economici primari care pot contribui la realizarea acestor obiective sociale importante. In acest context, trebuie sa analizam platile directe pentru a asigura ca o mare parte din suprafata cultivata in mod activ din UE este gestionata prin intermediul unor practici favorabile mediului. Platile actuale legate de suprafata din cadrul dezvoltarii rurale pornesc de la aceasta baza. In parte datorita PAC, agricultura ecologica s-a extins semnificativ, acoperind 6% din SAU in 2015 fata de 2% in 2000.

Implementarea „ecologizarii” este considerata ca fiind uneori mai putin ambitioasa decat s-a intentionat si este identificata in cadrul consultarii publice ca elementul cel mai Impovarator si complex al PAC, care li limiteaza eficacitatea. Schimbarile climatice au devenit intre timp o prioritate si mai urgenta, comunitatea agricola urmand sa se confrunte cu costuri ridicate in viitor.

Aceasta opinie a fost pusa in evidenta si de platforma REFIT, care a plasat accentul pe sarcina administrativa excesiva aferenta actualelor masuri de ecologizare, pe sistemul de control si audit si pe suprapunerile tot mai mari dintre pilioanele I si II . Astfel cum a indicat platforma REFIT, este necesar sa se diminueze sarcina de reglementare a PAC si sa se amelioreze rentabilitatea acesteia, asigurandu-se totodata realizarea obiectivelor si sporindu-se gradul de integrare al PAC in alte domenii de politica.

In 2018 a fost prezentat Parlamentului European si Consiliului un prim raport referitor la implementarea cadrului actual comun de monitorizare si evaluare a PAC, inclusiv primele rezultate cu privire la modul in care functioneaza. Evaluarea impactului,

care va sta la baza propunerii Comisiei pentru politica agricola comuna din perioada de dupa 2020, va lua in considerare toate dovezile disponibile referitoare la functionarea politicii pana in prezent (inclusiv rezultatele evaluarii si contributia platformei REFIT) si va utiliza aceste informatii atunci cand va analiza solutii specifice pentru viitor.

In timp ce a abordat obiectivele stabilite pentru PAC in tratat, politica agricola comuna a continuat sa evolueze, determinand cresterea valorii adaugate europene. PAC a intensificat substantial si accentul pe care il pune pe mediu, clima si contextul rural mai larg in care se desfasoara activitatile agricole. Sectorul a putut astfel sa-si sporeasca productivitatea cu aproape 9% incepand din 2005, diminuand, in acelasi timp, cu 24% emisiile de gaze cu efect de sera din 1990 incoace si reducand ingrasamintele folosite, cu impact pozitiv asupra calitatii apei. Cu toate acestea, in lipsa unui sprijin politic mai puternic si mai ambitios, este improbabil ca emisiile din agricultura UE sa continue sa scada in acelasi ritm. PAC trebuie sa continue sa-si intensifice reactiile la aceste provocari si trebuie, de asemenea, sa joace un rol major in realizarea prioritatilor Comisiei Juncker, in coerenta perfecta cu alte politici, in special:

- stimuland crearea de locuri de munca de calitate, cresterea si investitiile;
- exploatand potentialul uniunii energetice, al economiei circulare si al bioeconomiei, sprijinind totodata grija fata de mediu si combaterea schimbarilor climatice si adaptarea la acestea;
- transferand cercetarea si inovarea din laboratoare pe teren si pe pietele;
- conectand complet fermierii si mediul rural la economia digitala si
- contribuind la agenda Comisiei Europene referitoare la migratie.

In acelasi timp, UE este angajata ferm sa actioneze in sensul Acordului COP21 de la Paris si al obiectivelor de dezvoltare durabila ale ONU (ODD). Mai concret, PAC sta la baza politicilor prevazute in cadrul privind energia si clima pentru 2030, care solicita sectorului agricol sa contribuie la indeplinirea tintei de la nivelul intregii economii de reducere a emisiilor cu 40% pana in 2030 si la Strategia de adaptare a UE. Agricultura europeana trebuie, de asemenea, sa contribuie intr-o mai mare masura la realizarea obiectivelor de mediu ale UE. Aceste angajamente nu pot fi duse la indeplinire fara fermieri, silvicultori si alti actori din mediul rural care gestioneaza peste jumătate din terenurile UE, sunt utilizatori-cheie si gardieni ai resurselor naturale asociate si pun la dispozitie absorbanti de carbon de amploare, precum si resurse regenerabile pentru industrie si energie. Din acest motiv, o PAC modernizata ar trebui sa-si sporeasca valoarea adaugata europeana reflectand un grad mai mare de ambitie in domeniul mediului si climei si ocupandu-se de preocuparile cetatenilor cu privire la productia agricola durabila.

Declaratia de la Cork 2.0 din 2016, „O viata mai buna in zonele rurale”, a exprimat aspiratiile ambitioase privind reusitele viitoare ale agriculturii si mediului rural din UE si contributiile pe care le-ar putea avea acestea la societate in ansamblul ei. In declaratie este prezentata o agenda pentru reformarea PAC pentru ca aceasta sa indeplineasca mai bine obiectivele si pentru a o pune in concordanta cu provocarile prezentului. Este nevoie, in special, sa se investeasca in competente, servicii publice, infrastructura si in consolidarea capacitatilor, in scopul de a se construi comunitati rurale dinamice.

Cartea alba privind viitorul Europei, prezentata de Comisie la 1 martie 2017, a provocat o dezbatere complexa despre viitorul UE, invitand Uniunea si statele sale membre sa interactioneze mai bine cu cetatenii, sa fie mai responsabile fata de acestia si sa duca la indeplinire mai repede si mai bine ceea ce s-a convenit la nivel colectiv, precum Pilonul european al drepturilor sociale. Documentul de reflectie al Comisiei din

28 iunie 2017 privind Viitorul finantelor UE stimuleaza si mai mult aceasta dezbatere, prin prezentarea de optiuni si scenarii pentru orientarea viitoare a bugetului UE, incluzand, printre alte optiuni, un grad de cofinantare a PAC si implicatiile acestuia. Dupa cum s-a reamintit in documentul de reflectie, bugetul UE ar trebui sa continue sa tina seama de tendintele actuale care vor modela UE in anii urmatori. Mai exista si o serie de provocari noi in privinta carora bugetul UE va trebui sa faca mai mult decat face astazi. In acest context, vor trebui analizate toate instrumentele existente, inclusiv PAC. Prezenta comunicare nu anticipeaza asadar nici rezultatul acestei debateri, nici propunerile pentru urmatorul cadru financiar multianual (MFF).

Documentul de reflectie privind Viitorul finantelor UE a solicitat trecerea la o crestere noua, sustenabila care sa combine considerentele economice, sociale si de mediu intr-un mod holistic si integrat si o mai mare concentrare pe furnizarea de bunuri publice.

Acesta este fondul pe care PAC trebuie sa faca urmatorii pasi in evolutia sa - modernizand si simplificand si cooperand strans cu alte politici ale UE, pentru a solutiona o serie larga de probleme urgente si a scoate la lumina tot ce au mai bun sectorul agricol si zonele rurale ale Uniunii, punand mai mult accent pe standarde superioare si pe rezultate efective, si pentru a-i sprijini pe fermieri in a anticipa provocarile si evolutiile viitoare importante si a face fata acestora.

2. Catre un nou model de a obtine rezultate si o PAC mai simpla

PAC trebuie sa evolueze in diverse moduri si sa aiba reactii mai eficace la provocarile si oportunitatile care apar la nivelul UE, la nivel national, regional, local, precum si la nivelul fermei. Aceasta inseamna inclusiv ca PAC trebuie sa isi rationalizeze guvernanta si sa isi imbunatateasca modul in care indeplineste obiectivele UE, dar si sa isi reduca semnificativ sarcina birocratica si administrativa.

Actualul sistem al PAC de indeplinire a obiectivelor se bazeaza pe cerinte detaliate la nivelul UE si prevede controale stricte, penalitati si masuri de audit. Aceste reguli sunt adesea foarte prescriptive, mergand pana la nivelul fermei. In mediul extrem de diversificat care exista in Uniune in privinta agriculturii si a climei, nici abordarile de tip descendent, nici cele de tip solutie universala nu sunt potrivite insa pentru obtinerea rezultatelor dorite si a valorii adaugate europene.

In modelul de atingere a obiectivelor pe care Il va presupune viitoarea PAC, Uniunea ar trebui sa stabileasca parametrii de baza in termeni de politici (obiectivele PAC, tipuri generale de interventie, cerinte de baza), in timp ce statele membre ar trebui sa detina o responsabilitate mai mare si sa fie mai raspunzatoare de modul in care indeplinesc obiectivele si ating tinte convenite. Obiectivele PAC ar indeplini obligatiile inscrite in Tratatul privind UE, dar si obiectivele si tinte deja convenite, de exemplu, cu privire la mediu si schimbarile climatice (COP 21), precum si o serie de ODD. Atunci cand pregatesc planuri strategice privind PAC, statele membre vor tine seama de instrumentele lor de planificare adoptate care isi au sursa in legislatia si politicile UE in domeniul mediului si climei. In acelasi timp, statele membre ar fi responsabile de furnizarea unei monitorizari si a unei raportari credibile cu privire la performante, contribuind la asigurarea bugetului.

Un grad mai ridicat de subsidiaritate ar face posibila luarea in considerare in mai mare masura a conditiilor si nevoilor locale, in raport cu aceste obiective si tinte. Statelor membre le-ar reveni sarcina de a adapta interventiile PAC pentru a-si intensifica contributia la indeplinirea obiectivelor UE. Statele membre ar mentine structurile

actuale de guvernanta - care trebuie sa continue sa asigure o monitorizare si un control eficace al atingerii tuturor obiectivelor de politica -, dar ar avea in acelasi timp o influenta mai puternica in ceea ce priveste conceperea cadrului de conformitate si control aplicabil beneficiarilor (incluzand controalele si penalitatile).

Pentru a spori valoarea adaugata europeana si a mentine o piata agricola interna functionala, statele membre si-ar lua deciziile nu izolat, ci in cadrul unui proces structurat care s-ar materializa in intocmirea unui plan strategic privind PAC, care ar viza interventiile din ambii piloni I si II, asigurandu-se astfel coerenta politicilor atat in cadrul viitoarei PAC, cat si cu alte politici. Modelul de realizare a obiectivelor va continua astfel sa asigure conditii echitabile, mentinand caracterul comun si cei doi piloni ai politicii. Comisia ar evalua si ar aproba aceste planuri in vederea cresterii la maximum a contributiei pe care o are PAC la indeplinirea prioritatilor si a obiectivelor UE si la atingerea tintelor statelor membre in materie de clima si energie. Acest aspect este important pentru a se asigura mentinerea unei abordari comune fata de indeplinirea obiectivelor in domeniul mediului si al climei in toate statele membre. Mai multa ambitie este singura optiune de politica viabila in aceasta privinta.

Procesul de planificare ar trebui conturat mult mai simplu, ramanand in mod clar sub nivelurile de complexitate exemplificate de actuala programare in domeniul dezvoltarii rurale. Aceasta inseamna, mai concret, ca ar trebui eliminate de la nivelul legislatiei UE elementele prescriptive privind conformitatea, precum detaliile masurilor si regulile de eligibilitate pentru acestea. Simplificarea respectiva ar favoriza si abordarile integrate si inovatoare si ar face cadrul de politici mai adaptabil si deschis la inovare.

Aceasta inseamna ca PAC si planurile statelor membre ar trebui sa se axeze, mai intai de toate, pe obiective si pe rezultatele preconizate, lasand suficienta marja statelor membre si regiunilor sa abordeze propriile caracteristici. In conformitate cu logica abordarii Comisiei „buget axat pe rezultate”, un viitor sistem de indeplinire a obiectivelor ar trebui, asadar, sa fie mai concentrat pe rezultate, sa stimuleze subsidiaritatea oferindu-le statelor membre un rol mult mai important in a pune in aplicare schemele din cadrul PAC, in a urmari tintele realiste si adecvate convenite si in a contribui la reducerea sarcinii administrative legate de UE pentru beneficiari. Intr-un astfel de context, optiunile simplificate in materie de costuri si tehnologiile moderne ofera oportunitati uriase de reducere a acestei sarcini, in special in ce priveste controalele. Ar trebui sa li se permita fermierilor si cetatenilor deopotri sa beneficieze de aceste progrese cu un cadru mai putin prescriptiv.

In acest mod, astfel cum s-a proclamat in Declaratia de la Cork 2.0, arhitectura PAC in ansamblu ar asigura interventii orientate in directia indeplinirii unor obiective economice, sociale si de mediu bine definite, reflectand totodata nevoile si aspiratiile teritoriilor in cauza.

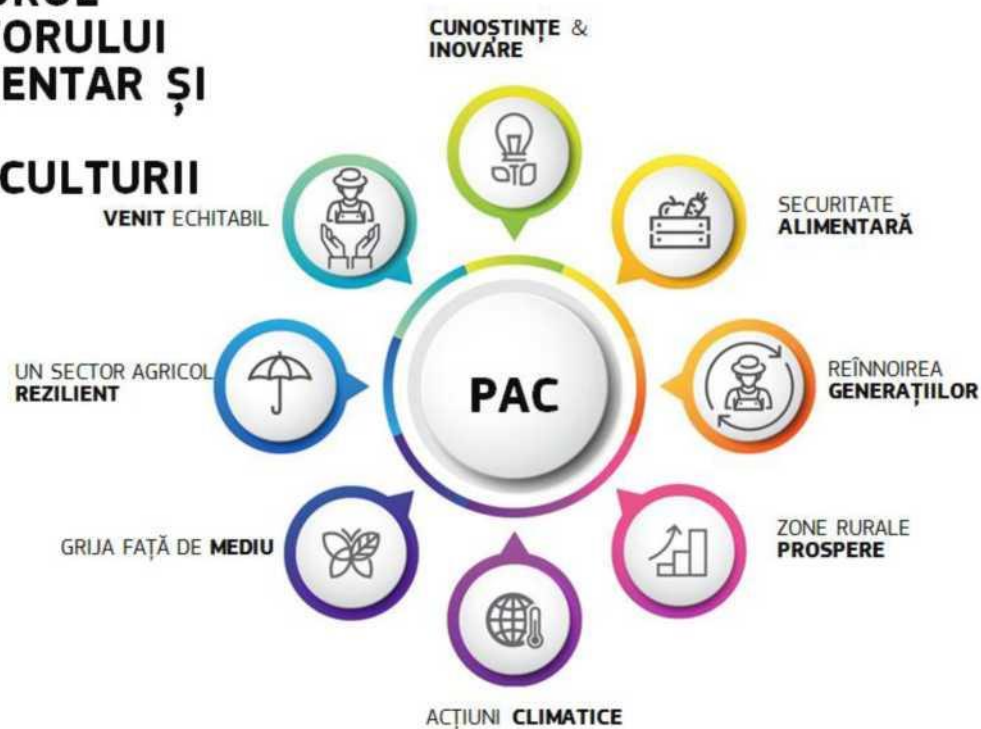
O alta functie esentiala a Comisiei ar consta, desigur, in supravegherea obtinerii de rezultate si a respectarii normelor de baza ale UE, precum si a angajamentelor internationale in cadrul unui sistem bine conceput de audit si asigurare. In acest scop, procesul de asigurare ar trebui adaptat la cerintele unui mod de elaborare a politicilor orientat catre rezultate, care include elaborarea si aplicarea unor indicatori solizi si masurabili si a unei monitorizari si raportari credibile cu privire la performante.

3. O PAC mai inteligenta, mai moderna si mai durabila

Cetatenii europeni ar trebui sa aiba in continuare acces la produse alimentare

sigure, de inalta calitate, la preturi accesibile, variate si hranitoare. Felul in care sunt produse si comercializate alimentele ar trebui sa se adapteze la asteptarile cetatenilor, in special in ceea ce priveste efectul asupra sanatatii lor, a mediului si a climei. Pentru a putea asigura acest lucru in contextul unei populatii mondiale in crestere, al presiunii mai mari asupra mediului si al schimbarilor climatice, PAC trebuie sa continue sa evolueze, pastrandu-si orientarea catre piata si sprijinind pe mai departe modelul fermei familiale din UE in toate regiunile Uniunii. In mod similar, PAC trebuie sa sprijine eforturile depuse pentru a se aborda cauzele profunde ale migratiei catre UE si sa fie compatibila cu aceste eforturi.

VIITORUL SECTORULUI ALIMENTAR ȘI AL AGRICULTURII

Indeplinirea acestor obiective va deveni posibilă dacă se va porni de la ceea ce a realizat deja PAC prin obiectivele sale de politică, într-un context economic, climatic, de mediu, social, tehnologic, industrial și politic nou. Secțiunea următoare stabilește principalele obiective ale viitoarei PAC:

- de a promova un sector agricol inteligent și rezilient;
- de a intensifica grija față de mediu și acțiunile climatice și de a contribui la realizarea obiectivelor UE în domeniul mediului și al climei;
- de a consolida structura socioeconomică a zonelor rurale.

Pentru a îndeplini aceste obiective, sectorul agricol și zonele rurale ale UE vor trebui să fie mai bine conectate la dezvoltarea capitalului uman și la cercetare, iar sprijinul acordat inovării va trebui intensificat.

Viitoarea PAC va trebui de asemenea să continue să abordeze așteptările societății privitoare la producția alimentară durabilă, în special la siguranța alimentară, calitatea alimentelor, standardele de mediu și privind bunăstarea animalelor.

3.1. O utilizare mai eficienta a cercetarii si inovarii pentru o mai buna legatura intre ceea ce stim si ceea ce crestem

Inovatiile din diverse domenii (in agronomie, de exemplu solutii bazate pe natura, inovatii legate de ameliorarea animalelor si a plantelor, de agricultura verticala, zootehnie, biologie, tehnologie, domeniul digital, organizare si produse) sunt la indemana si pot fi de folos caracterului multifunctional al sistemelor agricole si agroalimentare din UE. Cercetarea si inovarea fac parte din premisele progresului in privinta tuturor provocarilor cu care se confrunta sectorul agricol si zonele rurale ale UE: de natura economica sau sociala ori legate de mediu. Nevoile si contributiile zonelor rurale ar trebui sa se reflecte clar in agenda de cercetare a Uniunii Europene, iar viitoarea PAC va trebui sa stimuleze si mai mult sinergiile cu politica de cercetare si inovare pentru dezvoltarea inovarii.

Dezvoltarea tehnologica si digitalizarea fac posibile progrese mari in ceea ce priveste eficienta resurselor, consolidand un sector agricol care respecta mediul si clima, care reduce impactul asupra mediului si climei al agriculturii, sporeste rezistenta si sanatatea solului si determina o scadere a costurilor pentru fermieri. Cu toate acestea, utilizarea noilor tehnologii in agricultura ramane sub asteptari si raspandita in mod inegal pe teritoriul UE, fiind necesar, in special, sa se abordeze accesul la tehnologie al fermelor de dimensiune mica si mijlocie.

Nu numai tehnologia, ci si accesul la cunostinte solide, importante si noi este foarte neuniform in Uniune. Acest aspect impiedica functionarea anumitor instrumente ale PAC si afecteaza competitivitatea si potentialul de dezvoltare ale sectorului agricol in ansamblul sau. Dimpotriva, capacitatea PAC de a intensifica fluxul de cunostinte intre parteneri din parti diferite ale UE ofera o valoare adaugata pronuntata si totodata va duce la reduceri ale costurilor, va contribui la cresterea impactului finantarii UE si va intensifica inovarea in diferitele parti ale UE.

							
O PRODUCTE mai mare Plantarea si recoltele optimizate, precum si aplicarea optimizata de tratamente amelioreaza productivitatea.	Date si INFORMASI DESPRE PRODUCTIE in timp real Accesul in timp real la informatii despre intensitatea luminii solare, umiditatea solului, pietele, gestionarea septelului si altele li ajuta pe fermieri sa ia decizii mai bune intr-un timp mai scurt.	O CALITATE superioara Informatiile exacte despre procesele de productie si calitatea acestora li ajuta pe fermieri sa adapteze si sa amelioreze caracteristicile produselor, precum si valorile lor nutritive.	UN SEPTEL mai sanatos Senzorii pot detecta si preveni starea de sanatate precara a animalelor intr-un stadiu incipient, reducand necesitatea tratamentelor. Imbunatatita prin localizarea prin intermediul sistemelor de supraveghere si alarma.	Un CONSUM mai redus DE APA Un consum mai redus de apa datorita senzorilor pentru umiditatea solului si previziunilor meteorologice mai precise.	COSTURI DE PRODUCTIE mai reduse O eficienta crescuta a utilizarii resurselor prin procese automatizate de gestionare a culturilor si septelului, ducand la costuri de productie mai reduse	O EVALUARE mai precisa A FERMELOR SI A TERNULUI Datele despre istoricul productiilor li ajuta pe fermieri sa-si planifice culturile viitoare si sa faca previziuni mai bune despre randamentele viitoare ale acestora, precum si despre valoarea terenurilor pe care le detin.	O AMPRENTA mai redusa asupra MEDIULUI, ENERGIEI SI CLIMII O utilizare mai eficienta a resurselor duce la reducerea amprentei productiei alimentare asupra mediului si climei

Sprijinul acordat pentru cunostinte, inovare si tehnologie va fi esential in procesul de pregatire a PAC pentru viitor. Schemele menite sa consolideze performantele economice si de mediu, precum si adaptarea la schimbarile climatice si atenuarea acestora vor fi legate de serviciile de consiliere care ofera consultanta,

competente si inovare.

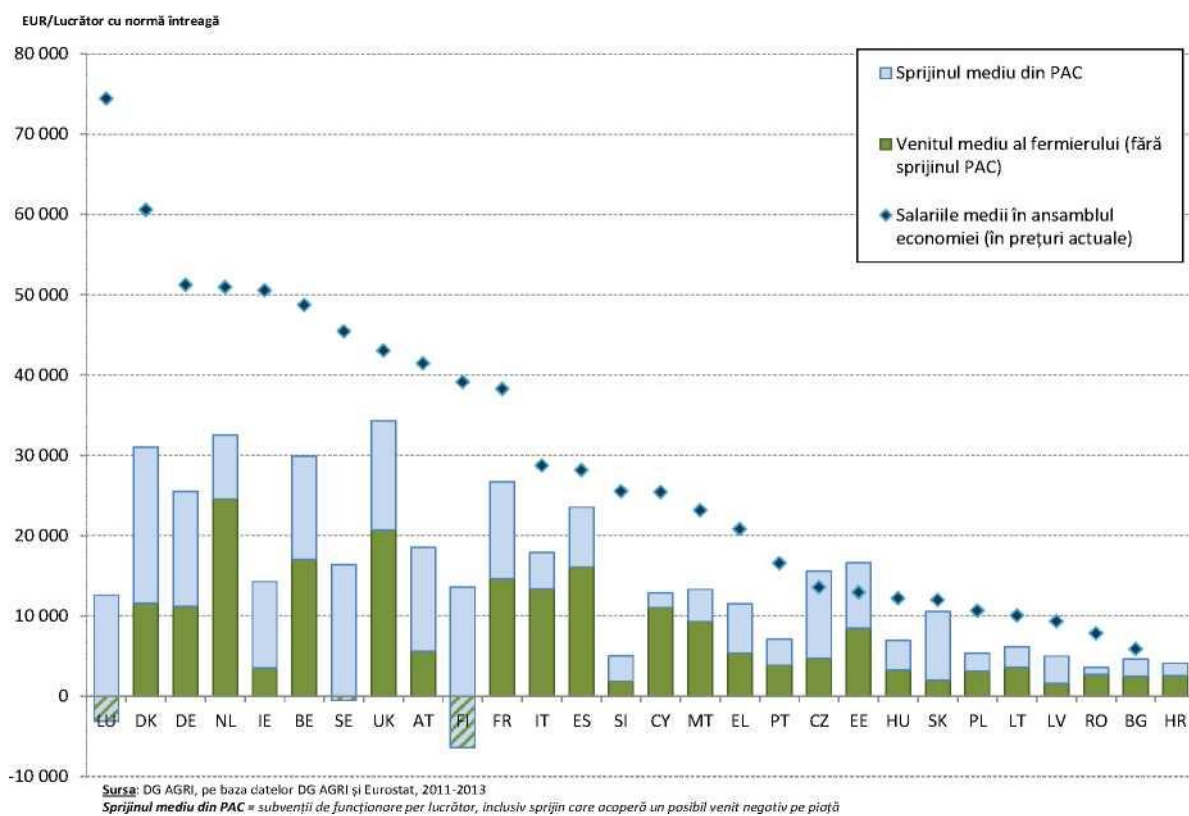
Parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea si durabilitatea agriculturii (EIP-AGRI) si Parteneriatul european pentru inovare in domeniul apei si-au dovedit valoarea, mobilizand sectorul agricol in directia inovarii. EIP-AGRI a finantat proiecte-pilot cu participanti multipli si creeaza retele peste tot in Europa pentru a face disponibile noile cunostinte pe scara larga. Succesul sau depinde de performanta combinata a consultantilor, a formarii pe teme de agricultura si a sistemelor de educatie, a cercetatorilor si a organizatiilor de fermieri, la care se face adesea referire sub numele de Sistemul agricol de cunoastere si inovare (AKIS) si care functioneaza foarte diferit de la un stat membru la altul. Rolul consultantului agricol se distinge ca avand o importanta deosebita. O PAC moderna ar trebui sa sprijine consolidarea serviciilor de consiliere agricola din cadrul sistemelor agricole de cunoastere si inovare. Aceasta ar trebui sa devina o conditie pentru aprobarea planurilor strategice privind PAC. Consolidarea serviciilor de consiliere agricola ar trebui sa fie facilitata prin intensificarea sprijinului pentru realizarea de schimburi intre colegi, pentru crearea de retele si cooperarea dintre fermieri inclusiv prin organizatiile de producatori (OP), deoarece aceste elemente pot fi vectori importanti ai schimbului de cunostinte, ai inovarii si ai reducerii costurilor pentru fermieri in mod foarte regulat.

3.2. Promovarea unui sector agricol inteligent si rezilient

3.2.1. Sprijin pentru un venit echitabil care sa-i ajute pe fermieri sa traiasca din munca lor

Astfel cum s-a subliniat in Documentul de reflectie privind Viitorul finantelor UE, platile directe acopera partial diferenta care exista intre veniturile din sectorul agricol si cele din alte sectoare economice. Platile directe ofera o plasa de siguranta importanta pentru venituri, asigurand existenta unei activitati agricole pretutindeni in Uniune, inclusiv in zonele care se confrunta cu constrangeri naturale (care primesc si plati pentru venit in cadrul politicii de dezvoltare rurala), cu diversele beneficii economice, de mediu si sociale asociate, inclusiv furnizarea de bunuri publice. De aceea, platile directe raman o parte esentiala din PAC, in concordanta cu obligatiile care li revin acesteia in temeiul Tratatului privind UE.

Venitul mediu al fermierului (fara sprijinul din PAC) = venitul intreprinderii per lucrator - subventii de funcționare

Nota: sprijinul din PAC nu include sprijinul pentru investitii; venitul mediu al fermierului fara sprijinul din PAC in LU si FI a fost negativ in perioada avuta in vedere - venitul negativ compensat de sprijinul din PAC este indicat in grafic.

Deși rolul platilor directe in stabilizarea veniturilor agricole este in general binevenit, faptul ca 20 % dintre fermieri primesc 80 % din plati este uneori tinta unor acuzatii care îl considera „inechitabil”. Aceste cifre reflecta un sistem in care platile sunt legate de teren, iar acesta este distribuit in mod concentrat intre un numar mic de fermieri. Deși jumătate dintre beneficiarii PAC sunt ferme foarte mici si majoritatea platilor merg catre ferme familiale profesioniste de dimensiune medie, ar trebui promovata o repartizare mai echilibrata a sprijinului. Platile directe își vor indeplini misiunea mai eficace si mai eficient daca sunt simplificate si mai bine directionate. Orice modificare ar trebui insa sa mentina unul dintre atuurile principale ale politicii: protectia pietei interne bine functionale pe care a creat-o PAC de-a lungul anilor.

In scopul de a se directiona platile directe intr-un mod mai eficace pentru a asigura un venit tuturor fermierilor din intreaga UE, astfel cum s-a mentionat in *documentul de reflectie* amintit mai sus, ar trebui explorate urmatoarele posibilitati (neexhaustive), cu scopul de a se asigura un sprijin echitabil si mai bine orientat acordat veniturii fermierilor:

- O plafonare obligatorie a platilor directe care sa tina seama de mana de lucru, pentru a se evita efectele negative asupra locurilor de munca;
- Ar putea fi introduse si plati degresive ca modalitate de a se reduce sprijinul pentru fermele de dimensiuni mai mari;
- Un accent mai mare pe o plata redistributiva, pentru a se putea furniza sprijin in mod directionat, de exemplu fermelor de dimensiune mica si medie;

- Sa se asigure ca sprijinul este dedicat adevaratilor fermieri, concentrandu-se asupra celor care practica agricultura in mod activ pentru a-si castiga existenta.

Totodata, PAC trebuie sa isi joace rolul in respectarea principiilor de „egalitate intre membrii sai, indiferent daca sunt mari sau mici, din est sau din vest, din nord sau din sud”, reamintite de presedintele Juncker in discursul sau din 2017 intitulat „Starea Uniunii”. In acest sens, PAC ar trebui sa reduca diferentele dintre statele membre in ceea ce priveste sprijinul pe care ii acorda aceasta politica. Desi trebuie sa se tina seama de marea diversitate a costurilor relative implicate de mana de lucru si de teren, precum si de potentialul agronomic diferit de pe teritoriul UE, toti fermierii din UE se confrunta cu provocari similare.

3.2.2. Realizarea de investitii pentru a se imbunatati recompensele de piata ale fermierilor

PAC ar trebui sa joace un rol mai important in a-i ajuta pe fermieri sa obtina venituri mai mari de pe piata. Este in mod clar nevoie sa se intensifice investitiile in restructurarea, modernizarea, inovarea si diversificarea fermelor, investitiile in adoptarea de noi tehnologii si oportunitati bazate pe solutii digitale, precum agricultura de precizie, utilizarea volumelor mari de date si energiile curate, in scopul de a se ameliora caracterul sustenabil, competitivitatea si rezilienta fermelor individuale, inclusiv la efectele negative ale schimbarilor climatice. Pozitia fermierilor in lantul de distributie alimentar este un factor important si va fi discutata si in propunerea planificata de ameliorare a lantului de distributie alimentar al UE. Sunt necesare reflectii suplimentare pe tema rolului si a functionarii eficiente a organizatiilor de producatori agricoli. Organizatiile de producatori recunoscute pot fi un instrument util care sa le permita fermierilor sa isi consolideze pozitia de negociere in lantul valoric, sa coopereze pentru reducerea costurilor si sa isi sporeasca competitivitatea pentru a-si ameliora recompensele de piata. Deoarece organizatiile de producatori sunt importante indeosebi pentru micii fermieri, este esential ca acestea sa fie organizate astfel incat sa le ofere oportunitati acestora. Lanturile valorice rurale durabile, care apar in domenii precum industriile bazate pe conceptul bio, bioenergie si economia circulara, precum si turismul durabil ofera fermierilor si intreprinderilor rurale posibilitati de a-si diversifica activitatile comerciale, de a limita foarte mult riscurile si de a obtine venituri suplimentare: politica in discutie ar trebui sa se concentreze tot mai mult pe sprijinirea acestor eforturi.

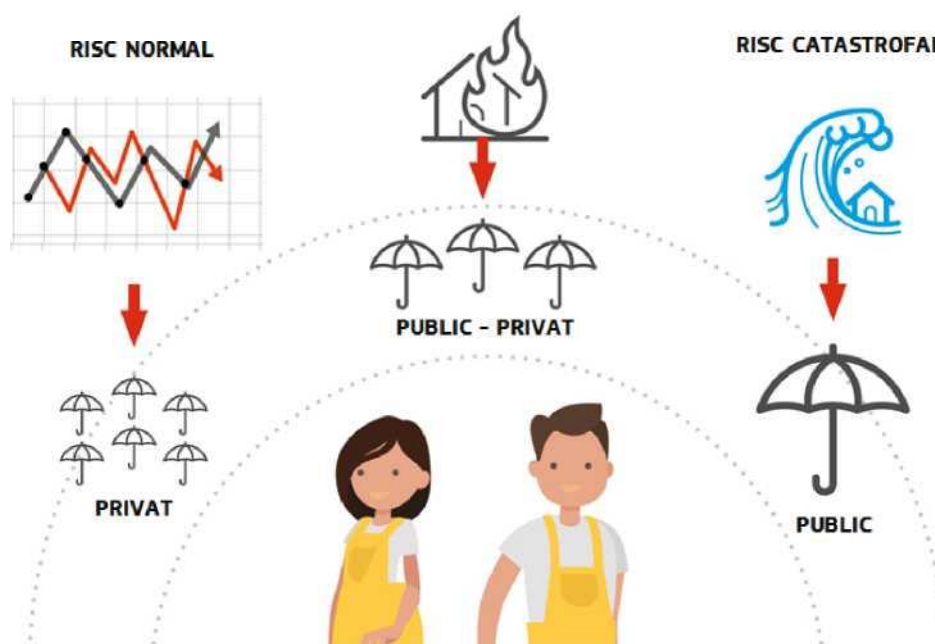
Modul in care functioneaza sprijinul acordat investitiilor in cadrul PAC ar trebui si el ameliorat printr-o mai buna integrare a consilierii in afaceri si promovare a investitiilor si a mecanismelor colective prin care sa se obtina sinergii eficiente cu cercetarea si inovarea. Actuala lacuna legata de investitii in sectorul agriculturii trebuie solutionata si printr-o utilizare mai intensa a instrumentelor financiare inovatoare care sa tina seama de caracteristicile agriculturii, precum si prin proiecte mai integrate care sa faca legatura intre diferite instrumente ale UE (FEIS, fondurile ESI). O cale de urmat ar putea fi o colaborare mai stransa cu Banca Europeana de Investitii (BEI).

3.2.3. Gestionarea riscurilor

In contextul unei orientari mai accentuate catre piata a PAC, o expunere mai mare la piata a dus la riscuri mai ridicate in privinta volatilitatii preturilor si la o presiune tot mai puternica asupra veniturilor. Riscurile isi au sursa si in schimbarile climatice, in

frecventa crescuta si gravitatea mai accentuata care le sunt asociate acestora a fenomenelor extreme si in crizele sanitare si fitosanitare mai dese care afecteaza septelul din UE si bunurile agronomice. Desi fermierii, in calitatea lor de antreprenori, sunt in ultima instanta cei responsabili de conceperea propriilor strategii in cadrul exploatareii, este important si sa se instituie un cadru solid pentru sectorul agricol, in scopul de a se preveni riscurile si crizele sau de a se gasi solutii la acestea, obiectivul urmarit fiind cresterea rezilientei sectorului si, in acelasi timp, oferirea stimulentei potrivite care sa atraga investitii private.

Dezvoltarea unui cadru adecvat pentru gestionarea riscurilor:

PAC pune deja la dispozitie un set de instrumente stratificat care li ajuta pe fermieri sa previna si sa gestioneze riscurile, de la plati directe si interventie pe piata la compensatii in urma crizelor si la actualele masuri din pilonul al doilea, in special instrumentul de stabilizare a veniturilor (IST) si sprijinul pentru asigurari. De exemplu, pot fi eficiente unele instrumente de stabilizare specifice sectorului care sa aiba un nivel de declansare de 20% pentru pierderea de venit. Este important sa se analizeze daca ar trebui ca structura PAC sa fie si mai mult ajustata pentru ca functionarea sa sa devina mai eficienta. Mai mult, ar trebui sa se analizeze modul in care pot fi mai bine exploatate posibilitatile existente in ceea ce priveste gestionarea riscurilor, de exemplu prin utilizarea indicilor pentru calcularea pierderilor de venit ale fermelor, reducandu-se birocratia si costurile.

Pot fi imbunatatite intelegerea si importanta acordata de comunitatea agricola instrumentelor de gestionare a riscurilor in general si asigurarilor agricole in special. Cunostintele despre beneficiile acestor sisteme pot fi ameliorate prin formari in domeniul dezvoltarii rurale, initiative de transfer al cunostintelor si includerea in serviciul de consiliere agricola.

In viitorul apropiat, va fi creata o platforma permanenta la nivelul UE dedicata gestionarii riscurilor, care va pune la dispozitie un forum pentru fermieri, autoritatile

publice si partile interesate pentru ca acestia sa faca schimb de experiente si bune practici si avand ca obiective sa imbunatateasca implementarea actualelor instrumente si sa ofere contributii pentru viitoarele evolutii de politica.

In acelasi timp, este util sa se analizeze in ce mod se poate dezvolta in continuare o abordare integrata si coerenta a prevenirii si gestionarii riscurilor, precum si a rezilientei fata de acestea, care combina in mod complementar interventii la nivelul UE cu strategii ale statelor membre si instrumente ale sectorului privat abordand stabilitatea veniturilor si riscurile legate de clima. O abordare flexibila este, in acest context, o conditie necesara pentru ca solutiile adaptate diferitor tipuri de nevoi regionale si sectoriale ale fermierilor si sprijinirea orientarii acestora catre piata sa devina posibile.

Ar trebui insa explorate noi directii. Instrumentele financiare care stimuleaza intrarile de capital privat pot ajuta la depasirea deficitelor temporare de fluxuri de lichiditati. Pot fi avute in vedere si alte masuri complementare fata de actualul set de instrumente dedicat gestionarii riscurilor, precum sprijinul pentru reasigurarea fondurilor mutuale sau stimulentele pentru economisirile precautionare.

Pe langa setul de instrumente al PAC, anumite masuri de la nivelul statelor membre ar putea fi de ajutor, cu conditia ca acestea sa fie compatibile cu normele privind ajutoarele de stat. Este, de exemplu, cazul unor dispozitii in materie de politici care descurajeaza actualmente fermierii de la realizarea de economii in anii buni pentru a se descurca in anii cu recolte slabe.

3.3. Intensificarea grijii fata de mediu si a actiunilor climatice si contributia la realizarea obiectivelor UE in domeniul mediului si al climei

Schimbarile climatice si presiunile exercitate asupra resurselor naturale vor continua sa afecteze agricultura si sa puna probleme in ceea ce priveste securitatea alimentara. Obiectivele UE pentru 2030 in domeniul climei si energiei stabilesc tinte ambitioase. Ca toate celelalte sectoare, agricultura ar trebui sa aiba o contributie echitabila la realizarea acestora, astfel cum se subliniaza in propunerile Comisiei privind partajarea eforturilor si exploatarea terenurilor, schimbarea destinatiei terenurilor si silvicultura (LULUCF). In acelasi timp, agricultura este unul dintre sectoarele cele mai vulnerabile la schimbarile climatice. Deficitul de apa, regimul in schimbare al precipitatiilor, cresterile si variatia generale ale temperaturii, intensitatea si frecventa sporite ale fenomenelor extreme legate de clima, prezenta si persistenta unor (noi) organisme daunatoare si boli, precum si riscurile de incendiu reprezinta deja provocari pentru practicile si productia agricola si forestiera actuala. Fermierii si silvicultorii nu sunt insa doar utilizatori ai resurselor naturale, ci si gestionari indispensabili ai ecosistemelor, habitatelor si peisajelor. Orice tip de PAC noua ar trebui sa reflecte o ambitie mai mare si sa se axeze mai mult pe rezultate in ceea ce priveste utilizarea eficienta a resurselor, grija fata de mediu si actiunile climatice.

Viitoarea PAC ar trebui sa foloseasca in mod optim rezultatele cercetarii, sa se asigure ca se face schimb de cunostinte si ca acestea sunt puse in practica, precum si sa sprijine raspandirea tehnologiilor moderne, in scopul de a se obtine o contributie maxima a agriculturii la realizarea obiectivelor de la nivelul UE si de la nivel mondial. Agricultura care respecta clima, sprijinita de formare, consultanta si inovare, este o parte din raspuns; este insa nevoie de o politica agricola care sa fie ferm angajata sa furnizeze bunuri publice si servicii ecosistemice legate de sol, apa, biodiversitate, calitatea aerului, actiunile climatice si de realizarea de amenajari peisagistice. Este de

asemenea important ca aportul PAC la indeplinirea acestor obiective sa fie strategic si masurabil.

Actuala arhitectura a PAC, care tine seama de aspectele ecologice si se bazeaza in principal pe punerea in aplicare complementara a trei instrumente distincte de politica: ecoconditionalitatea, platile directe de ecologizare si masurile voluntare de agromediu si clima, va fi inlocuita si toate operatiunile vor fi integrate intr-o abordare mai orientata, mai ambitioasa si cu toate acestea flexibila. Noul model de realizare a obiectivelor va permite statelor membre sa conceapa o combinatie de masuri obligatorii si voluntare in pilonul I si pilonul II, pentru a realiza obiectivele in domeniul mediului si al climei definite la nivelul UE. Statele membre vor trebui sa defineasca tinte cuantificate prin care se va asigura ca sunt indeplinite obiectivele convenite in domeniul mediului si al climei, definite la nivelul UE. Statele membre vor avea flexibilitatea de a elabora planuri strategice, care sa faca posibila abordarea nevoilor in materie de mediu si clima la nivel local. Ar trebui sa se analizeze modul in care o cerinta obligatorie pentru intreaga UE de a avea un plan de gestionare a substantelor nutritive si stimulente pentru agricultura de precizie, care face parte din planul strategic privind PAC al oricarui stat membru, ar putea duce la rezultate mai bune. Comisia va analiza, printre altele, si modul in care ar putea concepe masuri care sa produca o valoare adaugata europeana ridicata, precum conservarea pasunilor permanente, intretinerea si crearea elementelor de peisaj, agricultura in zone care se confrunta cu constrangeri naturale, agricultura ecologica, precum si scheme individuale sau colective care vizeaza sanatatea solului, biodiversitatea si gestionarea bazinelor hidrografice.

Acordarea de sprijin pentru venit fermierilor va fi conditionata de adoptarea de catre acestia a unor practici favorabile mediului si climei, care vor deveni scenariul de referinta pentru practici voluntare mai ambitioase. Noua conditionalitate se va baza pe aplicarea unui set rationalizat de conditii legate de mediu si clima, care sa furnizeze bunuri publice in aceste doua domenii. Aceste practici ar fi definite mai in detaliu de statele membre pentru ca acestea sa tina mai bine seama de situatia specifica a fiecaruia, de riscurile si nevoile legate de clima, asigurandu-se totodata ca practicile respective contribuie in mod corespunzator la realizarea obiectivelor convenite la nivelul UE. Statele membre ar trebui sa se asigure ca tintele convenite sunt atinse si sa monitorizeze performantele intr-un mod fiabil si credibil. Se vor obtine beneficii suplimentare pentru mediu si/sau clima prin scheme voluntare de baza si scheme mai ambitioase de agromediu si clima care vor permite statelor membre si/sau regiunilor sa-si vizeze propriile preocupari specifice.

Aceasta abordare va duce la simplificare: un set de cerinte privind platile directe, un set unic de norme de gestionare si control si o reducere a sarcinii administrative care li revine statului membru si fermierului. Un grad mai mare de subsidiaritate va elimina abordarea de tip solutie universala si va asigura o legatura clara cu protectia mediului a actiunilor intreprinse. Cu toate acestea, pentru a se asigura coerenta cu obiectivele generale ale UE, toate actiunile si tintele propuse de statele membre vor fi aprobate de Comisie intr-un cadru UE agreat ca parte din planul strategic privind PAC.

Performanta generala a noii arhitecturi care tine seama de aspectele ecologice ar trebui sa incurajeze promovarea abordarilor bazate pe cooperare/colective, implicand fermierii si partile interesate intr-un proces de furnizare de bunuri publice in domeniul mediului si al climei care se concentreaza pe rezultate si elaborand scheme ce integreaza furnizarea de cunostinte si investitiile de mediu.

3.4. Consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale

3.4.1. Crestere si locuri de munca in zonele rurale

Numeroase zone rurale din UE sunt afectate de probleme structurale, precum lipsa de oportunitati atractive de angajare, lipsa personalului calificat, investitii deficitare in conectivitate si servicii de baza si un exod semnificativ al tinerilor. Intr-o Uniune in care toti cetatenii sunt egali, politicile UE trebuie sa se concentreze mai mult asupra potentialului si a aspiratiilor cetatenilor din mediul rural si ale comunitatilor rurale. PAC, in special politica de dezvoltare rurala, are un rol important de jucat in promovarea locurilor de munca si a cresterii in mediul rural, precum si in conservarea calitatii mediului in zonele rurale.

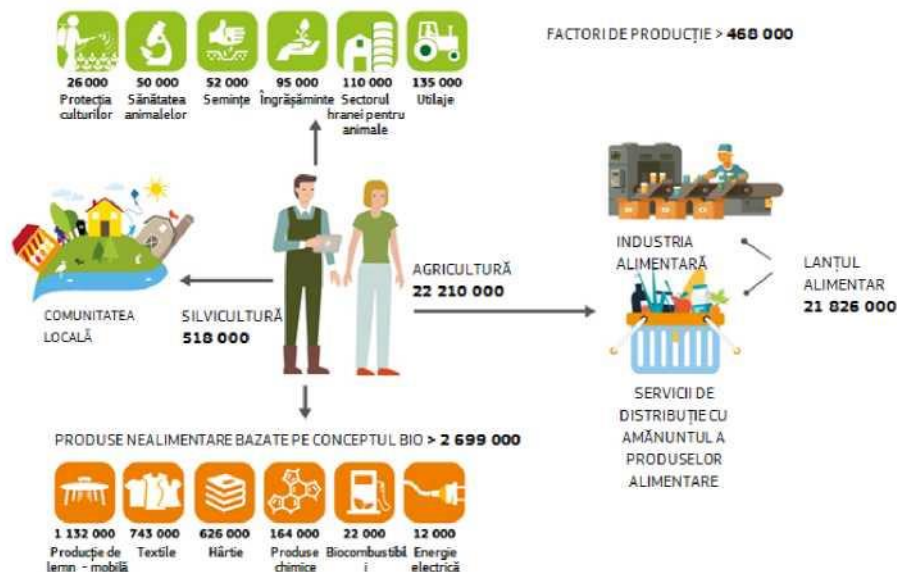
Investitiile comune europene si nationale in infrastructura si in dezvoltarea capitalului natural si uman au o importanta primordiala in a sprijini locurile de munca sustenabile si de calitate din zonele rurale. Comunitatile rurale ar trebui sa aiba un acces mai bun la serviciile publice, la asistenta medicala, la formarea profesionala, la programele de dezvoltare de noi competente in special in sectorul digital, la educatia de calitate si la conectivitate.

PAC este una dintre mai multele politici ale UE care contribuie la prosperitatea zonelor rurale si trebuie sa isi amelioreze complementaritatea cu alte politici ale UE, precum politica de coeziune, care asigura si finantare substantiala din partea Uniunii in zonele rurale, si mecanismul pentru interconectarea Europei, precum si cu fondurile si strategiile nationale. O coordonare intensificata intre aceste politici ar avea ca rezultat mecanisme mai simple de realizare a obiectivelor si mai putina birocratie pentru administratii si cetateni.

Noile lanturi valorice rurale, precum energia curata, bioeconomia emergenta, economia circulara si turismul durabil, pot oferi un potential valoros pentru crestere si locuri de munca in zonele rurale. Produsele secundare din sectorul agroalimentar si din silvicultura ar putea capata o noua valoare ca factori de productie pentru bioenergie si industriile bazate pe conceptul bio, in timp ce dejectiile animaliere se pot transforma in biogaz si ingrasaminte, sustinand astfel si tranzitia energetica, si reciclarea mai extinsa a substantelor nutritive. Acest lucru contribuie si la inlocuirea resurselor si a materialelor mai poluante si neregenerabile, dar si la reducerea risipei si a pierderilor de alimente. Agricultura si silvicultura durabile sunt doua sectoare strategice in sensul dezvoltarii acestui potential.

Extinderea bioeconomiei pana la un model de afaceri durabil ar trebui astfel sa se transforme intr-o prioritate pentru planurile strategice privind PAC si sa sprijine strategia UE referitoare la economia circulara, precum si dezvoltarea unor noi modele de afaceri care sa produca beneficii pentru fermieri si silvicultori, creand, in acelasi timp, locuri de munca. Va creste in acest fel si potentialul PAC de a contribui la realizarea uniunii energetice si la politica industrială a UE prin promovarea productiei curate si eficiente de energie, inclusiv prin mobilizarea durabila a biomasei cu respectarea principiilor de baza ale strategiei UE privind economia circulara. FEIS si alte instrumente financiare ar trebui sa antreneze un sprijin suplimentar din programele de dezvoltare rurala, cu scopul de a furniza Imprumuturi la costuri reduse si pe termen mai lung antreprenorilor care doresc sa investeasca in zonele rurale.

44 DE MILIOANE DE LOCURI DE MUNCĂ ÎN SECTORUL AGROALIMENTAR

Ofiile furnizează indicatorul numărului de locuri de muncă în sectorul conștientizat
Sursa: Pe baza DataM + Bioeconomia, Comisia Europeană / Centrul Comun de Cercetare
IFTS și nova Institut

O prioritate a acestei conlucrari viitoare acoperind mai multe domenii de politica este crearea de „sate inteligente” peste tot în Uniune. Acest concept emergent, care se afla în prezent în expansiune prin intermediul unei serii de inițiative și proiecte-pilot, va ajuta comunitățile locale să trateze, într-o manieră clară și cuprinzătoare, problema conectivității necorespunzătoare în banda largă, precum și pe cea a oportunităților de angajare și a prestării de servicii. Comisia este angajată să consolideze sprijinul acordat comunităților rurale și autorităților locale care doresc să puna bazele unor sate inteligente prin consolidarea capacităților, investiții, sprijin pentru inovare, crearea de rețele, precum și prin furnizarea de instrumente de finanțare inovatoare în scopul ameliorării competențelor, a serviciilor și a infrastructurii.

Este nevoie de investiții comune permanente europene și naționale în dezvoltarea capitalului uman din zonele rurale în scopul de a se oferi sprijin pentru locuri de muncă sustenabile și de calitate și de a-i ajuta pe oamenii care trăiesc în aceste zone să-și valorifice potențialul, al lor și al comunității lor, ajutându-i să dobândească competențe noi și să aibă acces mai ușor la servicii esențiale de calitate, inclusiv acces la o educație de calitate.

Abordarea ascendentă LEADER, coordonată la nivel local, s-a dovedit un mijloc eficient de consolidare a capacităților de la nivel local și de promovare a incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a creării de locuri de muncă în economia locală. Sunt necesare o mai bună sinergie și coordonare cu autoritățile și agențiile locale, pentru a se mobiliza integral potențialul rural.

Prin politica de dezvoltare rurală, PAC este „campionul rural” al Uniunii. Cu toate acestea, deși toate politicile de la nivel macro și sectorial au un impact potențial asupra comunităților rurale, iar numeroase fonduri UE pot promova prosperitatea rurală, această capacitate de regenerare rurală nu este întotdeauna fructificată la maximum. De aceea, Comisia este angajată să promoveze un mecanism de „analiza a mediului

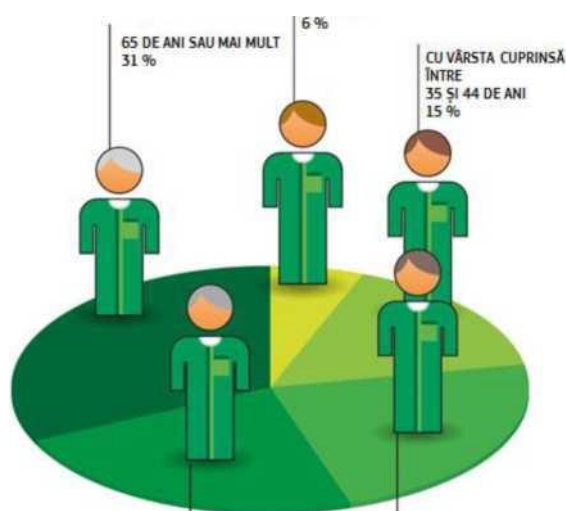

rural”, care sa revizuiasca sistematic politicile pertinente din perspectiva zonelor rurale, luand in considerare impactul potential asupra comunitatilor rurale.

3.4.2. Atragerea de noi fermieri

Un sector agricol prosper se poate dezvolta doar daca are loc o schimbare reala a generatiilor: comunitatea noastra agricola, pe cale sa Imbatraneasca, are nevoie de forte noi pentru a dinamiza sectorul si a-l deschide catre transformarile tehnologice care se petrec. Tinerii fermieri, ca si alti nou-veniti, se confrunta insa cu obstacole considerabile atunci cand pun bazele unei activitati agricole, printre acestea numarandu-se cele economice, precum preturile ridicate ale terenurilor, dar si obstacolele de ordin social, cum ar fi perceptia asupra agriculturii, considerata o ocupatie lipsita de atractivitate si demodata, uneori beneficiind de o protectie sociala necorespunzatoare.

Populatia de fermieri este dominata de fermierii mai varstnici:

Reinnoirea generatiilor ar trebui sa devina o prioritate a unui nou cadru de politici, dar trebuie recunoscut faptul ca statele membre sunt in pozitia optima pentru a stimula reinnoirea generatiilor recurgand la competentele pe care le detin in ceea ce priveste reglementarile privind terenurile, fiscalitatea, dreptul succesoral sau amenajarea teritoriala. Avand in vedere acest lucru, este necesar sa se sporeasca coerenta dintre masurile UE si cele nationale. PAC ar trebui sa ofere statelor membre flexibilitatea de a-si elabora scheme adaptate care sa reflecte nevoile specifice ale tinerilor lor fermieri. Noul sistem de realizare a obiectivelor va facilita masurile statelor membre menite sa li ajute pe tinerii fermieri. Planurile strategice privind PAC ar putea include sprijin pentru dezvoltarea de competente, cunostinte, inovare, dezvoltarea de afaceri si sprijin pentru investitii. Organizatiile de producatori pot juca aici un rol pretios. In scopul de a se inmulti oportunitatile de invatare in strainatate pentru tinerii care traiesc in zone rurale, ar trebui consolidate posibilitatile de schimburi Erasmus pentru tinerii fermieri.

Demararea unei activitati agricole implica un risc ridicat, cerinte mari de capital si un venit nesigur. PAC ar trebui sa contribuie la reducerea acestui risc in primii ani dupa inceperea unei activitati agricole, punand la dispozitie un sistem aplicabil peste tot in UE de sprijin pentru instalare, prin care sa se acorde ajutorul necesar intr-un mod mai

simplicu si mai bine orientat: acest lucru poate fi realizat printr-o plata complementara simplificata pentru nou-veniti (adaptata pentru fiecare stat membru in functie de nevoile sale specifice) si/sau prin consolidarea ori extinderea platilor forfetare.

Accesul la instrumente financiare destinate sa sprijine investitiile in ferme si fondul de rulment ar trebui facilitat si adaptat mai bine la nevoile in materie de investitii si la profilurile de risc mai ridicat ale nou-venitorilor. Sprijinul acordat noii generatii de fermieri ar putea fi combinat cu stimulentele adecvate pentru a se facilita plecarea generatiei mai varstnice si a se intensifica mobilitatea terenurilor. De asemenea, este tot mai multa nevoie sa se sprijine masuri care stimuleaza transferul de cunostinte intre generatii (prin parteneriate si alte modele noi de afaceri) si faciliteaza planificarea transferului intre generatii (si anume, servicii de consiliere, mentorat si pregatirea „planurilor de transfer al fermelor intre generatii”).

3.5. Abordarea preocuparilor cetatenilor cu privire la productia agricola durabila, inclusiv la sanatate, alimentatie, risipa de alimente si bunastarea animalelor

PAC este una dintre politicile UE care raspunde unor asteptari societale privitoare la produsele alimentare, in special la siguranta alimentara, la calitatea alimentelor, la standardele de mediu si privind bunastarea animalelor. Fermierii sunt adevaratii strajeri ai sistemelor de productie alimentara; in aceasta calitate, contributia pe care o pot avea la un lant alimentar durabil este decisiva.

Cetatenii apreciaza de asemenea intr-o masura tot mai mare accesul la o varietate ampla de produse alimentare care aduce beneficii mai complexe societatii, precum produsele ecologice, produsele cu indicatie geografica (IG), specialitatile locale si alimentele noi. In sinergie cu alte politici ale UE, PAC trebuie sa continue sa raspunda acestor preocupari, modernizand, de exemplu, normele privind productia ecologica, continuand sa sporeasca atractivitatea indicatiilor geografice pentru fermieri si consumatori si facilitand gestionarea acestora sau sprijinind obiectivele Directivei privind utilizarea durabila a pesticidelor. PAC ar trebui sa devina mai in masura sa trateze aspecte de sanatate extrem de importante, precum cele legate de rezistenta dobandita la antimicrobiene (RAM), cauzata de utilizarea necorespunzatoare a antibioticelor. In concordanta cu o abordare ambitioasa si cuprinzatoare cu privire la sanatatea oamenilor si a animalelor - astfel cum este inclusa in conceptul „O singura sanatate”, PAC ar trebui sa promoveze si utilizarea noilor tehnologii, a cercetarii si a inovarii, in scopul de a reduce riscurile la adresa sanatatii publice.

In mod identic, PAC li poate ajuta pe fermieri sa amelioreze aplicarea normelor UE referitoare la bunastarea animalelor si sa sporeasca si mai mult standardele prin initiative voluntare destinate sa promoveze valoarea de piata a bunastarii animalelor in UE si in afara sa.

PAC ar trebui sa sprijine in continuare productia cu caracteristici specifice si valoroase prin dezvoltarea rurala, precum si sa promoveze si sa imbunatateasca recunoasterea sa internationala. PAC trebuie sa joace un rol si in promovarea unei alimentatii mai sanatoase, contribuind la atenuarea problemei obezitatii si malnutritiei, punand la dispozitia cetatenilor europeni produse cu valoare nutritiva ridicata, precum fructele si legumele. Un exemplu elocvent il reprezinta programele de distribuire de produse alimentare in scoli, in cadrul carora fructe, legume si produse lactate gratuite sunt subventionate pentru a fi distribuite in unitatile de invatamant, iar prin recurgerea la aceste programe se promoveaza activitatile scolare legate de alimentatia sanatoasa. Campaniile de promovare a obiceiurilor alimentare sanatoase si de crestere a

consumului de fructe si legume ar trebui sa fie in centrul atentiei PAC in ceea ce priveste activitatile de promovare.

Alegerile consumatorilor in materie de produse alimentare depind de o serie de factori care depasesc cu mult sfera de actiune a PAC. Cel mai important rol al acestei politici este asadar de a-i ajuta pe fermieri sa anticipeze evolutiile obiceiurilor alimentare si sa- si adapteze productia in functie de semnalele pietei si de cererile consumatorilor. Consolidarea triumphiului cunoasterii in agricultura si crearea unor legaturi mai trainice cu initiativele pertinente precum parteneriatul in domeniul alimentar al Institutului European de Inovare si Tehnologie si strategia de cercetare a UE privind Sectorul alimentar in 2030 vor ajuta la randul lor la optimizarea contributiei PAC la pregatirea pentru viitor a sistemului nostru alimentar.

In fine, PAC poate ajuta la reducerea risipei alimentare si a pierderilor de alimente prin stimularea unei productii si a unor practici de prelucrare mai bune (de exemplu, promovarea noilor tehnologii care prelungesc perioada de valabilitate a produselor perisabile sau o mai buna corelare a ofertei cu cererea prin cresterea transparentei) si prin sprijinirea iniciativelor care transforma modelele traditionale de consum productie- utilizare-eliminare intr-o bioeconomie circulara.

4. DIMENSIUNEA MONDIALA A PAC

PAC este o politica pentru UE, dar are, in mod evident, implicatii si legaturi la nivel mondial. Acestora trebuie sa li se acorde o atentie deosebita atunci cand se iau decizii despre viitorul acestei politici. Legaturile dintre PAC si obiectivele de dezvoltare durabila sunt prezentate in imaginea 3. UE este angajata sa sprijine tarile partenere care urmaresc aceleasi obiective prin politici si instrumente externe. Prin urmare, UE va cauta sa intreprinda actiuni coerente intre politicile sale in conformitate cu agenda pentru 2030 si cu angajamentul sau de a spori coerența politicilor pentru o dezvoltare durabila . Cel din urma aspect necesita luarea in considerare a obiectivelor cooperarii pentru dezvoltare in politicile care sunt susceptibile sa afecteze tarile in curs de dezvoltare.

In acest scop, PAC este si va fi si pe viitor coerenta cu politica de dezvoltare a UE , care recunoaste rolul important al agriculturii durabile in eradicarea saraciei si in dezvoltarea durabila in tarile in curs de dezvoltare si promoveaza si dezvoltarea pietelor agricole si a lanturilor valorice favorabile incluziunii, care aduc beneficii oamenilor saraci si incurajeaza agroindustria sa creeze locuri de munca.

4.1. Comertul

Datorita eforturilor sectorului agricol si al prelucrarii alimentelor din UE, prin concursul acordurilor comerciale ale UE si al PAC (inclusiv politica sa de promovare), UE este cel mai mare exportator mondial din domeniul agroalimentar. O si mai mare liberalizare a comertului si o participare mai intensa la lanturile valorice globale vor permite sectorului agroalimentar al UE sa isi dezvolte si mai mult exporturile, raspunzand cererii in crestere a clasei de mijloc din intreaga lume, precum si modificarilor intervenite in alimentatie. Pentru cetateni, datorita cresterii si mai puternice a schimburilor comerciale internationale, alimentele vor deveni mai accesibile, mai variate si vor avea preturi mai convenabile.

Mentinerea orientarii catre piata a sectorului agroalimentar al UE si a compatibilitatii masurilor PAC cu dreptul comercial international va permite totodata UE sa isi pastreze rolul de maxima importanta pe care il detine in cadrul organismelor internationale precum Organizatia Mondiala a Comertului (OMC), promovand comertul

deschis si pledand cauza disciplinei stricte in ceea ce priveste formele de sprijin care denatureaza schimburile comerciale.

In acelasi timp, nu poate fi ignorat faptul ca unele sectoare agricole specifice nu pot face fata unei liberalizari totale a comertului si unei concurente nerestrictionate cu importurile. Trebuie, de aceea, sa continuam sa recunoastem si sa reflectam asa cum se cuvine vulnerabilitatea produselor respective in negocierile comerciale si sa exploram modalitati de a aborda dezechilibrele geografice ale avantajelor si dezavantajelor care afecteaza sectorul agricol in Uniune ca urmare a acordurilor comerciale incheiate de UE.

In prezent, UE se confrunta cu restrictii ale exporturilor din partea multor piete agroalimentare importante din tari terte din cauza unor obstacole nejustificate de ordin sanitar si fitosanitar (SPS). UE va incerca in continuare sa aiba o relatie echitabila si echilibrata cu partenerii nostri comerciali si, atunci cand este cazul, sa promoveze conceptul de UE ca „entitate unica” din punct de vedere sanitar si fitosanitar. Standardele ridicate ale UE nu vor fi in niciun caz compromise. Mai mult, UE, prin diferitele sale instrumente de cooperare si asistenta tehnica, ar trebui sa stimuleze cooperarea intensificata cu partenerii UE, fie ei tari sau regiuni, in special atunci cand se confrunta cu amenintari noi si emergente legate de sanatatea animalelor si de protectia plantelor.

4.2. Migratia

Viitoarea PAC va juca un rol mult mai important in punerea in aplicare a rezultatelor Summitului de la Valletta , abordand cauzele profunde ale migratiei.

Cunostintele si experienta dobandite in urma proiectelor sprijinite prin PAC ar trebui folosite pentru a se dezvolta oportunitati de angajare si activitati generatoare de venituri in regiuni de origine si de tranzit al migrantilor, inclusiv prin proiectele-pilot privind planul UE de investitii externe pentru formarea tinerilor fermieri - cu implicarea organizatiilor fermierilor europeni. Mai mult, programele de schimb UE-Uniunea Africana sunt modalitati care trebuie explorate. Cooperarea in privinta cercetarii si inovarii in domeniul agricol trebuie aprofundata prin politicile si instrumentele UE pertinente. Comisia este de asemenea angajata sa consolideze cooperarea si dialogul strategice in materie de politica cu Uniunea Africana pe teme legate de agricultura si dezvoltare rurala, astfel incat sa ajute regiunea sa isi dezvolte propria economie agroalimentara.

In UE, agricultura ofera oportunitati pentru lucratorii sezonieri.

Totodata, prin componenta sa de dezvoltare rurala, PAC poate juca un rol in a-i ajuta sa se instaleze si sa se integreze in comunitatile rurale pe migrantii legali, in special pe refugiati. Experienta demonstreaza ca dezvoltarea locala plasata sub responsabilitatea comunitatii /LEADER este foarte potrivita in acest sens.

Procesul de planificare a dezvoltarii regiunii Sud-Vest Oltenia

Procesul de planificare a dezvoltarii la nivel regional ofera o baza strategica esentiala pentru includerea masurilor si a proiectelor implementate la nivel regional in viitoarele programe de finantare, indiferent de sursele acestor programe. Planul de Dezvoltare Regionala (PDR) reprezinta astfel fundamentul proiectelor initiale in regiune si este un reper atat pentru autoritatile nationale cat si pentru autoritatile locale, judetene si potentiali investitori publici sau privati.

Prin activitatea de planificare regionala, ADR Sud-Vest Oltenia contribuie la realizarea celor trei obiective de baza ale politicii de dezvoltare regionala, stipulate prin

Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regionala in Romania, si anume:

- diminuarea dezechilibrelor regionale existente;
- corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor;
- stimularea cooperarii inter-regionale, interne si internationale, transfrontaliere.

transfrontaliere.

Pana in prezent, in Regiunea Sud-Vest Oltenia s-au elaborat trei Planuri de Dezvoltare Regionala multianuale, respectiv pentru perioadele 2004-2006, 2007-2013 si 2014-2020. Planul de Dezvoltare Regionala precedent, PDR Sud-Vest Oltenia 2014-2020, a reprezentat cadrul de programare a interventiei Fondurilor Structurale si de Coeziune pentru perioada respectiva la nivel regional, fiind instrumentul prin care regiunea si-a promovat prioritatile si interesele in domeniul economic si social, reprezentand in acelasi timp contributia regiunii la elaborarea. Acesta a fost compus din analiza socio-economica a regiunii, analiza SWOT si Strategia regionala, precum si din portofoliul regional de proiecte.

In vederea asigurarii unei coordonari coerente si unitare a procesului de elaborare a documentelor de programare, MFE a elaborat un set de orientari metodologice ce au ca principal scop stabilirea unor linii directoare pentru procesul de programare a fondurilor europene nerambursabile.

La nivel regional, elaborarea **Planului de Dezvoltare Regionala Sud-Vest Oltenia 2021-2027** sa realizat respectand atat metodologia comuna propusa de MLPDA cat si Regulamentul-cadru pentru organizarea si functionarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regionala.

In vederea punerii in aplicare a Politicii de Coeziune Sociala, Economica si Teritoriala si a Agendei Urbane Europene si atingerea obiectivelor de politica europeana, respectiv o Europa mai inteligenta, mai ecologica, mai conectata, mai sociala si mai aproape de cetateni, Regiunea Sud-Vest Oltenia are nevoie de un fundament constituit la nivel regional si local, impreuna cu actorii locali si regionali, care sa se adapteze la situatia specifica inter si intra-regionala si la noile prioritati pentru urmatoarea perioada de programare **2021 -2027**.

Planul de Dezvoltare Regionala Sud Vest Oltenia 2021-2027 reprezinta astfel singurul instrument de planificare strategica prin care regiunea, plecand de la analiza socio -economica regionala si avand drept cadru obiectivele tematice, prioritatile de investitii si actiunile cheie prevazute de proiectele de regulamente privind fondurile europene, isi promoveaza prioritatile si interesele in domeniul economic si social.

Baza de pornire a PDR 2021-2027 a reprezentat-o evaluarea principalilor parametri socio- economici actuali la nivelul regiunii in vederea identificarii gradului de dezvoltare si propunerii de solutii si actiuni pentru urmatoarea perioada de programare, inclusiv constituirea unui portofoliu de proiecte consistent, centrat pe realitatile concrete si necesarul din teritoriu. Astfel, Planul de Dezvoltare Regionala Sud-Vest Oltenia 2021-2027 reprezinta atat o reflectare a nevoilor de dezvoltare a regiunii, in vederea reducerii cat mai rapide a decalajelor existente fata de regiunile mai dezvoltate din UE, cat si un instrument de prioritizare a investitiilor in regiune.

Din acest punct de vedere, s-a conturat nevoia realizarii Studiului privind dezvoltarea socio- economica a regiunii, in perspectiva elaborarii documentelor de programare, care sa fundamenteze PDR 2021-2027, cu focus pe identificarea gradului de dezvoltare socioeconomica, a competitivitatii regionale, precum si formularea de propuneri pentru viitor.

Acest studiu ofera date privind fenomenele socio-economice la nivel local si regional, furnizand un sprijin important in orientarea si utilizarea fondurilor de care regiunea va beneficia in perioada de programare 2021 -2027.

Similar exercitiilor de programare anterioare, Planul de Dezvoltare Regionala 2021 -2027 al Regiunii Sud-Vest Oltenia reprezinta un instrument strategic, care sustine includerea in strategiile nationale a obiectivelor de investitii ce vor contribui la dezvoltarea socio-economica a regiunii, fundamenteaza domeniile de interventie si necesarul de finantare din fonduri europene.

PDR Sud-Vest Oltenia 2021-2027 este elaborat sub coordonarea Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Sud-Vest Oltenia, constituindu-se in acest sens grupuri de lucru judetene si tematice, pe domenii prioritate (Infrastructura regionala/ Competitivitate economica, Cercetare, dezvoltare, inovare/ Resurse umane, piata muncii, Servicii sociale/ Agricultura si dezvoltare rurala/ Mediu si dezvoltare durabila).

Ca si structura, PDR Sud-Vest Oltenia 2021-2027 este compus din trei mari piloni: analiza socioeconomica a regiunii, analiza SWOT si Strategia de dezvoltare regionala. Etapele in elaborarea Planului au inceput de la culegerea, actualizarea, centralizarea si analiza statistica a datelor si informatiilor socio-economice existente, identificarea problemelor-cheie si realizarea analizei SWOT, formularea obiectivului general si a obiectivelor specifice, definirea prioritatilor si a masurilor aferente si au continuat cu constituirea unui portofoliu de proiecte strategice cu impact regional si local.

Cel mai important pilon al PDR Sud-Vest Oltenia il constituie Strategia de Dezvoltare a Regiunii, cu rolul de a orienta dezvoltarea regionala pentru un exercitiu financiar multianual si de a fundamenta accesul la fondurile europene in perioada 2021 -2027.

Ca si in cazul exercitiilor anterioare de planificare a dezvoltarii regionale, abordarea in ceea ce priveste elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala este una participativa, reprezentand un proces bazat pe parteneriat si consultare publica cu reprezentanti ai autoritatilor publice locale, ai serviciilor deconcentrate, institutiilor publice, patronatelor si alti actori relevanti. Contributia autoritatilor regionale si locale, a organizatiilor societatii civile, a partenerilor economici si sociali la elaborarea PDR Sud-Vest Oltenia joaca un rol cheie in identificarea nevoilor reale si a principalelor directii de dezvoltare ale regiunii.

Astfel, incepand cu luna iunie a anului 2019, s-a demarat organizarea de intalniri in vederea elaborarii documentelor de programare, intalniri in cadrul carora au fost prezentate stadiul elaborarii documentelor de programare la nivel european, national si regional, continutul Planului de Dezvoltare Regionala si au avut loc dezbateri cu privire la tendintele de dezvoltare pe fiecare domeniu si analiza SWOT.

Ulterior crearii structurilor parteneriale si intalnirilor cu grupurile de lucru tematice si judetene, s-a desfasurat un proces complex de studiere a contextului european si national (regulamente, politici, alte planuri si strategii relevante, etc.), de actualizare a principalilor indicatori ai analizei socio-economice si a analizei SWOT, de elaborare a Strategiei pentru Dezvoltare Regionala si a unui prim draft al PDR 2021 - 2027, pregatindu-se lansarea sa in consultare publica, finalizarea si avizarea in CRP, apoi aprobarea sa in CDR.

Odata cu definitivarea procesului de programare pentru perioada 2021-2027, va fi consolidat si portofoliul regional de proiecte. Acesta va stabili necesarul si tipurile de investitii ce vor fi finantate de viitorul Program Operational, plecand de la obiectivele tematice, prioritatile de investitii si actiunile cheie prevazute de proiectele de regulamente privind fondurile europene.

In ceea ce priveste abordarea strategica avuta in vedere pentru perioada post 2020 in cadrul urmatorului exercitiu financiar, Comisia Europeana a propus modernizarea politicii de coeziune - principala politica de investitii a UE si una dintre cele mai tangibile expresii ale solidaritatii. Obiectivul sau este stimularea convergentei economice si sociale, sprijinind, in acelasi timp, regiunile sa valorifice pe deplin globalizarea si inzestrandu-le cu instrumente adecvate pentru o crestere solida si durabila.

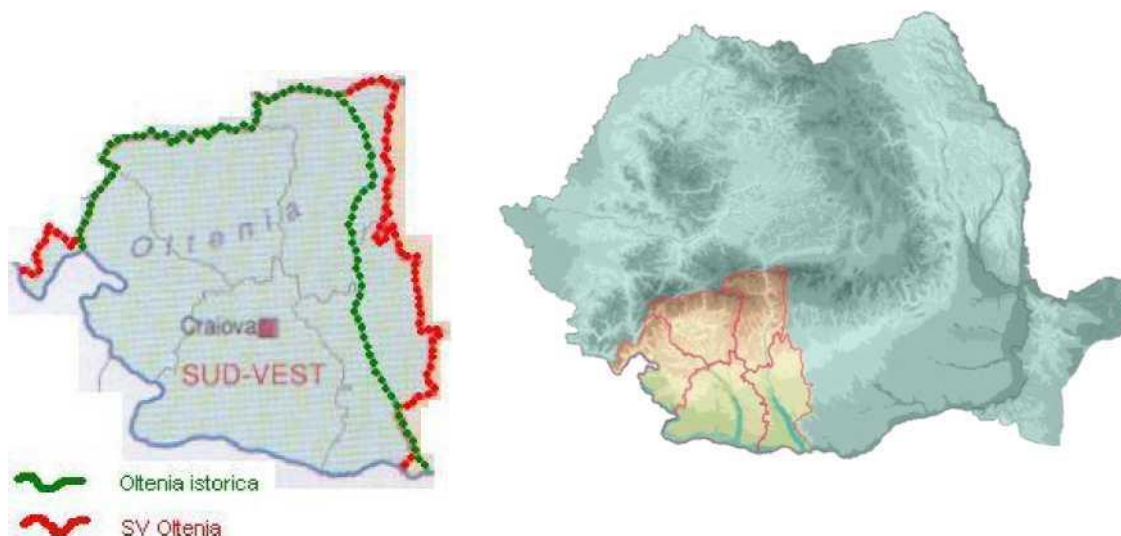
Toate regiunile raman eligibile pentru finantare prin Politica de coeziune 2021-2027, pe baza a trei categorii - regiuni mai putin dezvoltate, in tranzitie si mai dezvoltate - si prin intermediul a 5 prioritati investitionale (Obiective de Politica):

1. O Europa mai inteligenta, prin inovare, digitalizare, transformare economica si sprijinirea intreprinderilor mici si mijlocii;
2. O Europa mai verde, fara emisii de carbon, prin punerea in aplicare a Acordului de la Paris si investitii in tranzitia energetica, energia din surse regenerabile si combaterea schimbarilor climatice;
3. O Europa mai conectata, cu retele strategice de transport si digitale;
4. O Europa mai sociala, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale si sprijinirea calitatii locurilor de munca, a invatamantului, a competentelor, a incluziunii sociale si a accesului egal la sistemul de sanatate;
5. O Europa mai apropiata de cetatenii sai, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local si a dezvoltarii urbane durabile in UE.

Localizare geografica

Regiunea Oltenia este situata in partea de sud-vest a Romaniei si cuprinde cinci judete: Dolj, Olt, Valcea, Mehedinti si Gorj. In mare coincide cu vechea regiune istorica Oltenia, in limit ele sale naturale: fluviul Dunarea la Sud, raul Olt (al treilea ca marime din Romania) la Est, Muntii Carpati (Alpii Transilvaniei) la Nord si Vest. Cu o Suprafata de 29.212 kmp (locul 7 intre regiunile Romaniei, 12,25% din Suprafata totala a tarii) Oltenia formeaza un cadrilater aproximativ simetric, pe axele Nord-Sud si Est-Vest). Raul Jiu traverseaza regiunea de la Nord la Sud.

Vechi tinut de granita, aflat sute de ani intre Imperiul Austro-Ungar si Imperiul Otoman, Oltenia de astazi se invecineaza la Sud cu Bulgaria, la Est cu regiunea istorica Muntenia (azi Regiunea Sud Muntenia), la Nord cu Transilvania (Regiunea Centru), iar la vest cu Banatul (Regiunea Vest) si cu Serbia (Republica Federativa Serbia - Muntenegru).

Din punct de vedere administrativ, Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia include 5 judete (Dolj, Gorj, Mehedinti, Olt, Valcea), cu localitatile structurate, in anul 2010, in 40 orase, din care 11 municipii, 408 comune si 2 070 sate.

Dunarea intr-o Regiune transfrontaliera.

Dunarea (care intra in Romania in amonte de Portile de Fier) a reprezentat de-a lungul timpului o importanta cale naturala de transport. Importanta strategica a Dunarii ca un coridor pan-european pentru tranzitul de marfuri dintre Europa Centrala, Europa de Vest, Marea Neagra, regiunea Caucaziana, Asia Centrala si Orientul Mijlociu si Orientul Indepartat, a fost reconfirmata de catre Comisia Dunarii prin infiintarea Coridorului VII si de catre Guvernul Romaniei ce considera ca dezvoltarea coridorului este de o importanta strategica, avand in plan modernizarea sistemului de semnalizare si a masurilor hidro-tehnice, asigurarea adancimii minime de navigatie in punctele critice pe toata perioada anului, modernizarea si intretinerea infrastructurii portuare (baraje, pilone, bazine si zone portuare).

De-a lungul celor 1.075 km traversati in Romania, Dunarea parcurge 387 km in regiunea Sud- Vest Oltenia (192 km in Mehedinti, 150 km in Dolj si 45 Km in Olt), formand cel mai mare lac artificial la Portile de Fier, unde se gaseste si Parcul natural cu acelasi nume, al doilea cel mai mare parc natural din Romania (cca 115.655 ha) dupa Parcul Natural „Muntii Maramuresului”. Cele 20 orase traversate de-a lungul malului romanesc sunt, de asemenea, porturi fluviale, din care 5 apartin regiunii Oltenia: Orsova, Drobeta Turnu-Severin, Calafat, Bechet si Corabia. Pe langa acestea, regiunea Oltenia mai dispune si de porturile din comunele Svinita, Dubova (unde se afla si portul Tisovita),

Gruia, Cetate si Rast.

Legatura cu tarile invecinate, Serbia-Munteneagu si Bulgaria, se face fie pe apa, cu bacul, fie terestru, pe pod. Intre Bechet si Oreahovo (Bulgaria), tranzitul fluvial este asigurat cu bacul, avind dezavantajul de a fi mai greoi, ceea ce creeaza intarzieri operatorilor de transport, turistilor si pasagerilor. Tranzitul spre Serbia-Munteneagu este mai fluid, fiind asigurat prin doua puncte de trecere a frontierei pe pod, respectiv Portile de Fier I, construit in anul 1968, care leaga Drobeta Turnu Severin de Kladovo si Portile de Fier II, care leaga zona Ostrovul Mare de Prahovo in Serbia.

Odata cu finalizarea constructiei podului care leaga municipiul Calafat de orasul Vidin (Bulgaria), transportul combinat auto si feroviar pe aripa sudica a Coridorului IV Pan-European de Transport precum si conectarea axelor de transport din Sud-estul Europei la marile coridoare de transport europene au fost facilitate. Impactul regional si rolul economic nu sunt deloc de neglijat, Podul Calafat-Vidin conectand, deopotriva, sud-vestul Romaniei de nord-vestul Bulgariei printr-o legatura moderna si rapida si facilitand schimburile comerciale dintre cele doua tari.

Podul Calafat-Vidin a fost inaugurat si dat in folosinta in luna iunie 2013. Proiectul de construire a unui pod in zona dateaza inca din anul 1925, dar abia in anul 2000 cele doua state vecine au semnat acordul pentru construirea podului. Pana in prezent, la granita bulgaro-romana functiona un singur pod, intre Ruse si Giurgiu, care dateaza din anul 1954 si este prevazut cu o cale rutiera si feroviara.

Podul Calafat-Vidin are o lungime de aproximativ doi kilometri, doua benzi rutiere pe fiecare sens, o linie de cale ferata, doua trotuare si o pista pentru biciclisti. Conform proiectului, pentru partea romana au fost prevazuti 5 km de cale ferata noua, conectati cu linia de cale ferata existenta Golenti-Calafat, 5 km de drum expres, plus o statie terminala pentru controlul comun al traficului si taxare.

Muntii Carpati si Impactul asupra Reliefului.

Ca si Dunarea, Muntii Carpati (incadrand regiunea la Nord si Vest) reprezinta o bariera naturala intre Oltenia si celelalte doua regiuni (Centru si Vest). Tranzitul spre Transilvania (regiunea Centru) se desfasoara prin trecatoarea Turnu Rosu - Valea Oltului catre judetul Sibiu.

Tranzitul spre Regiunea Vest (Banat) se face prin trecatoarea Lainici din Valea Jiului catre judetul Hunedoara si prin defileul Dunarii (Portile de Fier).

Tranzitul rutier este relativ dificil pe axele N-S si V-E.

Context european

In perioada de programare 2007-2013, regiunile din Uniunea Europeana au fost impartite in doua categorii, in functie de venituri: regiuni mai putin dezvoltate si regiuni mai dezvoltate. Comisia Europeana a stabilit, pentru exercitiul financiar 2014 - 2020, crearea asa-numitelor "regiuni de tranzitie", al caror PIB pe cap de locuitor este cuprins intre 75% si 90% din media Uniunii Europene. Cele trei categorii definite vor fi eligibile pentru investitii dupa cum urmeaza:

- Regiunile mai puțin dezvoltate, al cărui PIB pe cap de locuitor este mai mic de 75% din media Uniunii Europene, vor avea în continuare prioritate maximă în cadrul acestei politici. Rata maximă de cofinanțare este stabilită la 75 - 85% în regiunile mai puțin dezvoltate, dar și în regiunile ultra-periferice;

- Regiunile de tranziție, al cărui PIB pe cap de locuitor este cuprins între 75% și 90% din media Uniunii Europene, vor avea o rată de cofinanțare de 60%;

- Regiunile mai dezvoltate, cu un PIB pe cap de locuitor mai mare de 90% din media Uniunii Europene, vor avea o rată de cofinanțare de 50%.

Regiunea Sud Vest Oltenia se încadrează în categoria regiunilor „mai puțin dezvoltate”, fiind caracterizată de un PIB pe cap de locuitor mai mic de 75% comparativ cu media Uniunii Europene.

Relatii transfrontaliere și transnationale - cooperarea transfrontalieră

Cooperarea transfrontalieră este susținută de vecinătatea cu Bulgaria la sud și cu Republica Serbia la sud-vest, prin amplasarea de-o parte și de alta a malurilor fluviului Dunarea. Potențialul comercial este susținut în prezent prin construcția podului dintre localitățile Calafat și Vidin, care deschide noi direcții de acțiune între cele două state. Conectarea Municipiului Craiova prin infrastructura de transport rutieră și feroviară la calea de acces deschisă de această investiție în infrastructură reprezintă un plus economic doar în condițiile în care se recreează noi rute de tranzit dinspre țările europene spre regiunea Oltenia cu ieșire spre sudul continentului și spre Turcia.

Județele, respectiv districtele care se află în aria de cooperare transfrontalieră România - Bulgaria sunt:

- **sapte județe din România, din care trei în regiunea noastră:** Mehedinți, Dolj, Olt din Regiunea Sud-Vest Oltenia, Teleorman, Giurgiu, Calarasi, Constanta;

- **noua districte din Bulgaria:** Vidin, Vratsa, Montana, Pleven, Veliko Tarnovo, Ruse, Silistra, Dobrich și Razgrad

Județele/ districtele aflate în aria de cooperare transfrontalieră cu Serbia sunt:

- **trei județe din România, dintre care unul din regiunea noastră:** județul Mehedinți din Sud-Vest Oltenia, Caras-Severin și Timiș;

- **cinci districte din Serbia:** Borski, Branicevski, Banatul de Sud, Banatul Central și Banatul de Nord.

Cooperare transnațională

Cadrul mai larg de cooperare în care se încadrează regiunea Sud-Vest se bazează pe prezența unor zone de cooperare transnațională. Județele riverane Dunării (Mehedinți, Dolj, Olt) fac parte din zona de cooperare a Dunării prin "Liga județelor dunărene din România" care a fost cooptată în 1991 în "Liga țărilor dunărene". Scopul acestui organism este crearea unui cadru organizat, coerent și funcțional pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare în: monitorizare și intervenție în probleme de mediu în bazinul Dunării, corelarea activităților de amenajare a teritoriului, cooperare în activitățile economice.

Posibilitatile de cooperare sunt sustinute si de instituirea unor euroregiuni care au ca scop crearea unor legaturi directe intre regiuni si comunitati aflate de o parte si de alta a frontierelor de stat, in virtutea competentelor autoritatilor locale, asa cum sunt acestea definite in legislatia nationala. In zona regiunii Sud-Vest functioneaza euroregiunea "Dunarea 21" infiintata in 2002, care cuprinde localitati urbane si rurale din Romania (municipiul Calafat si comunele Poiana Mare, Desa, Cetate si Ciupercenii Noi din judetul Dolj), Bulgaria (orasul Vidin si 7 comune) si Serbia (orasul Zaicear si 7 comune). Cooperarea vizeaza realizarea unei zone de comert liber si rezolvarea unor probleme comune legate de imbunatatirea infrastructurii, protectia mediului, dezvoltarea economica a localitatilor.

Adiacenta limitei de vest a Regiunii 4 Oltenia se desfasoara euroregiunea "Dunare - Mures - Tisa" care cuprinde 4 judete din partea de vest a Romaniei (Hunedoara fiind unul dintre acestea), 4 din Ungaria si o regiune din Serbia. Pozitia geografica si problemele specifice acestei euroregiuni (in special cele legate de starea mediului si riscurile de poluare a raului Tisa) sunt tangentiale obiectivelor pe care le au in vedere judetele din Oltenia. In acest sens, stabilirea unor legaturi mai stranse intre judetele celor doua regiuni are, la momentul actual, efect doar in cadrul extins al nivelului national sau international.

Oportunitati

Granita naturala cu statele invecinate - Serbia si Bulgaria, fluviul Dunarea reprezinta un imens avantaj pentru cel putin patru poli de dezvoltare: turism, transport, agricultura si pescuit.

Zonele transfrontaliere Romania-Serbia si Romania-Bulgaria favorizeaza legaturile intre comunitatile de o parte si de alta a granitei, creand, totodata, premisele pentru atragerea de fonduri europene si dezvoltarea de proiecte comune. Astfel, se produce si o schimbare a perceptiei - granita uneste regiunile de pe ambele maluri, in loc sa le desparta.

Interesul manifestat la nivel european pentru teritoriul parcurs de Dunare, concretizat prin Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunarii, deschide oportunitatea de a avea conexiuni directe mai bune si mai rapide cu restul tarilor riverane Dunarii.

Gratie pozitionarii geografice, regiunea Sud-Vest Oltenia a fost inclusa de Comisia Europeana pe harta coridoarelor de infrastructura Rin-Dunare si Orient-Est-mediteraneean, doua dintre cele noua coridoare care vor revolutiona conexiunile est-vest.

Construirea si punerea in functiune a podului Calafat-Vidin a unit sud-vestul Romaniei cu nord-vestul Bulgariei printr-o legatura moderna si rapida, facilitand tranzitul si schimburile comerciale dintre cele doua tari. Odata cu includerea sectorului Dunarii in coridorul de transport Rin-Dunare, conform noii politici privind infrastructura de transport a UE in perioada 2014-2020, vor fi accesibile fonduri europene pentru

proiecte de infrastructura feroviara si canale navigabile, porturi, platforme multimodale si transport fluvial.

Soseaua Transalpina, cea mai inalta sosea din Romania, are un rol covarsitor pentru conectivitate si turism. Avand punctul cel mai inalt in Pasul Urdele (la 2.145m), drumul face legatura intre orasele Novaci din judetul Gorj si Sebes din judetul Alba. Transalpina conecteaza patru judete - Gorj, Valcea, Sibiu si Alba - traversand Muntii Parang de la sud la nord, altitudinea cea mai mare avand-o pe o portiune de aproximativ 20 de km, in judetul Valcea, unde se prezinta ca o sosea de creasta.

Totodata, pozitionarea geografica a favorizat crearea unei zone de schimb cultural intre doua regiuni istorice ale Romaniei - Oltenia si Banat, zona cu un potential deosebit pentru turism, cu o concentrare de elemente culturale, vestigii istorice si confluente multietnice.

Obstacole

Dunarea, pe langa importanta majora de coridor de transport pan-european, a actionat ca o bariera naturala. Vreme de cinci secole, Dunarea a reprezentat doar o frontiera politica si administrativa pentru statele riverane sale, fiind, de multe ori, perceputa ca o axa a izolarii.

Datorita pozitiei geopolitice strategice pe care o are sectorul romanesc al Dunarii in contextul european, in exercitiul anterior de programare s-au facut eforturi de-o parte si de alta a malurilor in vederea diminuarii rolului de granita politica si transformarii sale intr-un coridor al in fratirii.

Ca si Dunarea, Muntii Carpati reprezinta o bariera naturala intre Oltenia si regiunile vecine, respectiv regiunea Centru si regiunea Vest. Tranzitul spre regiunea Centru se desfasoara prin trecatoarea Turnu Rosu - Valea Oltului catre judetul Sibiu, iar tranzitul spre Regiunea Vest se face prin trecatoarea Lainici catre judetul Hunedoara si prin defileul Dunarii, la Portile de Fier catre judetul Caras-Severin.

Atat in sectorul de defileu, cat si in cel al trecatoarelor care ne leaga de regiunile invecinate exista risc de alunecari de teren, prabusiri si rostogoliri de pietre. Fenomenele cu cea mai mare desfasurare, atat in sectorul depresionar cat si cel de defileu, sunt cele de natura geomorfologica , de tipul alunecarilor de teren si caderilor de roci.

Defileul Oltului, intre Turnu-Rosu si Cozia, este recunoscut pentru producerea de procese de tipul caderilor libere si rostogolirilor de roci, curgerilor de debrisi pe versant, alunecari de teren si procese de ravenare, in special la intrarea in defileu, care duc la ingreunarea activitatilor antropice in zona si a traficului.

Aceste fenomene se activeaza in perioadele toamna-primavara din cauza efectului inghet - dezghet. De asemenea, trecatorile sunt extrem de expuse in cazul producerii avalanselor si devin impracticabile iarna, in conditii de vreme severa. Soseaua Transalpina, fiind un drum alpin, este inchisa pe perioada iernii.

Relieful

Relieful - componenta esentiala a peisajului geografic, prezinta o impresionanta armonie in Imbinarea trasaturilor de ansamblu si regionale din cuprinsul Olteniei. Relieful regiunii, cu precadere cel carpatin, se inscrie drept cel mai variat si important potential turistic, prezentand interes atat prin valoarea sa peisagistica, dar mai ales prin aceea ca ofera posibilitati diferite de amenajare si dotare turistica si, in general, de desfasurare a activitatii de turism.

Relieful regiunii ofera un profil diversificat in ceea ce priveste altitudinea: la Sud Campia Dunarii - altitudine 50 m, la Nord si la Vest Muntii Carpati - altitudine maxima pe teritoriul regiunii aproximativ 2400m, pe o distanta de circa 200 km diferenta de nivel fiind semnificativa. Repartitia teritoriala dupa formele de relief ofera o imagine relativ echilibrata cuprinzand munti, campii, dealuri si podisuri.

Regiunea prezinta o mare diversitate a peisajului, generata de felurite structuri geologice si forme de relief, de alternanta culmilor montane si deluroase cu depresiunile si culoarele de vai, de diferentierile altitudinale, ce se completeaza cu diferite componente ale vegetatiei, faunei si apelor, sporindu-i complexitatea.

Pe culmile carpatine cele mai inalte, de peste 2000 m, o atractie turistica deosebita o prezinta peisajele alpine de pe platourile muntilor Godeanu, Parang, Sureanu, Candrel, cu relief glaciar, impunator prin grandiozitatea si simetria formelor sale (circuri si vai glaciare, piscuri golase, creste zimtate, lacuri glaciare si custuri).

Arealele calcaroase, indeajuns raspandite (6% din teritoriul regiunii), se remarca prin peisajele carstice, de mare spectaculozitate, cu o gama larga de forme si fenomene carstice de suprafata si de adancime (in arealul mehedintean). Importante pentru turism sunt si platourile cu doline si lacuri carstice temporare, cheile (Oltului si Jiului etc.), abrupturile, izbucurile, stancariile, crestele, precum si pesterile sau raurile subterane cu cascade (in muntii: Mehedintiului, Parang).

Regiunea dispune si de un important potential speologic de mare valoare stiintifica si estetica, multe dintre pesteri fiind ocrotite de lege ca monumente ale naturii, rezervatii naturale, si arii protejate. Patrimoniul natural protejat cuprinde parcuri naturale nationale si regionale, rezervatii ale biosferei, rezervatii naturale, peisaje naturale, monumente ale naturii, arii protejate si avifaunistice.

Oltenia este strajuita in nord de Carpatii Meridionali, iar in vest, sud si est de ape curgatoare: Dunarea, respectiv Oltul. Raul Jiu strabate regiunea in directia nord-sud si o imparte in doua parti aproape egale, in care relieful uneia pare sa se oglindeasca in cealalta. Nordul Olteniei este muntos, fiind prezente aici doua masive: Parang (la est de raul Jiu) si Retezat - Godeanu (la vest de raul Jiu). La sud de Carpati se afla zona subcarpatica, reprezentata printr-un sir de dealuri (Dealul Bran, Magura Slatioarei, Dealurile Gorjului, Dealul Barzei) si depresiuni (Novaci, Tismana, Targu Jiu). In nord - vest se afla Podisul Mehedinti, dealurile Cosustei si depresiunea Severin.

La sud de Subcarpati se afla Podisul Getic, acesta fiind divizat in Platformele: Strehaiei (la vest de raul Jiu; se subimparte in platformele Husnitei si Balacita), Jiului (strabatuta de Jiu) si Oltetului (la est de Jiu). In sudul Olteniei se afla Campia Olteniei, care este de altfel cel mai vestic sector al Campiei Romane. Campia Olteniei este

alcatuita de Campiile Blahnitei si Bailestilor (la vest de Jiu) si Romanatilor (la est de Jiu). Cele mai importante rauri sunt: Olt (Impreuna cu afluentii Lotru si Oltet), Jiu (Impreuna cu afluentii Tismana, Motru, Amaradia si Gilort), Desnatui, Drincea si Cerna.

Dupa altitudinea varfurilor montane, se intalnesc urmatoarele categorii: Muntii Capatanii (altitudine maxima 2124 m - Varful Ursu), Muntii Cozia (altitudinea maxima 1660 m- Varful Cozia), Muntii Fagaras (altitudinea maxima 2544 m - Varful Moldoveanu, - cel mai inalt din Carpati), Muntii Lotrului - Varful Steflesti, 2242 m, Subcarpatii Getici, regiunea submontana, cu altitudinea maxima 1017 m - Magura Matau, Podisul Getic, intersectat de vaile adanci ale Oltului, Jiului, Argesului si afluentii acestuia.

Muntii, bogati in resurse (dintre care carbunele si lemnul in special) au favorizat dezvoltarea mineritului si exploatarile silvice.

Relieful din partea de sud a regiunii favorizeaza agricultura, Oltenia fiind una din regiunile agricole traditionale din Romania. Reteaua hidrologica, alaturi de configuratia reliefului, confera regiunii rolul energetic principal in Romania, prin exploatarea potentialului apelor curgatoare care traverseaza regiunea : fluviul Dunarea, raurile Jiu si Olt. Pe teritoriul Olteniei se afla complexele hidroenergetice Portile de Fier (printre cele mai mari din Europa) -judetul Mehedinti si Lotru-Olt in judetul Valcea (printre cele mai mari din Romania). Mai mult, aproape de zonele miniere Motru - Valea Jiului functioneaza doua din cele mai mari centrale termoelectrice din Romania: Rovinari si Turceni. Productia de energie termoelectrica Impreuna cu activitatile miniere, creeaza probleme substantiale asupra mediului, probleme ce au un impact mare asupra standardului de viata al locuitorilor din regiune. De exemplu, calitatea apei potabile este afectata de poluarea Raului Jiu.

Clima

Climatul regiunii este temperat continental moderat, cu exceptia Judetului Mehedinti, care are o clima temperat-continentala moderata cu influente submediteraneene. Iarna, in special, apar mase de aer umede si calde de origine mediteraneeana si oceanica, ceea ce face ca acest anotimp al anului sa fie mai bland. In acest anotimp sunt prezente cantitati mai mari de precipitatii lichide: lapovita, cu ninsori si fenomene de inghet mai putin frecvente si intense.

Temperatura medie anuala variaza de la 11,2°C in punctul extrem sudic (orasul Corabia) la 9,8°C in partea de nord a regiunii. Acestea prezinta si scaderi, sub minus 0 grade, mai ales in arealul montan al regiunii. Fenomene de risc climatic sunt viscocelele dinspre est, vest si nord - vest. Predominanta temperaturilor negative si cea a sensibilitatii vegetatiei la aceste temperaturi scazute determina un anumit grad de risc climatic. Manifestarea cu intensitate a fenomenelor meteo-climatice determina pagube pentru unele sectoare economice, punand uneori in pericol bunurile si viata oamenilor

Deficitul de precipitatii, uscaciunea si seceta produc insemnate pagube materiale si victime umane. Precipitatiile ce cad anual variaza de la 1200 mm in zona montana pana la 500-600 mm in sudul regiunii, unde se inregistreaza sub 400 mm in lunca Dunarii, dar si fenomene de risc climatic, precum secetele, care afecteaza nu numai turismul, ci

si intreaga activitate socio - economica.

In zona montana inalta, la peste 1500 - 1600 m, stratul de zapada are o repartitie neuniforma si dureaza intre 180 si 200 zile (Parang, Valcan, Godeanu) iar grosimea lui poate atinge, in zonele adapostite, 7-8 m. In zona muntilor mijlocii durata este doar de 140-150 zile si scade pana la 60-80 zile pe an in zona de podis. Acest lucru poate permite dezvoltarea sporturilor de iarna. Astfel, in anumite zone sezonul turistic de iarna poate dura din decembrie pana in aprilie.

Nu exista niciun dubiu ca schimbarile climatice globale au indus deja schimbari semnificative in multe privinte - alimentarea cu apa, productia agricola, dezvoltarea asezarilor umane, incidenta diverselor maladii, si mai ales in ceea ce priveste periodicitatea evenimentelor climatice extreme.

Vegetatia – Fauna - Rezervatiile naturale

Vegetatia este reprezentata de paduri de foioase (stejar, fag, ulm, carpen, frasin, paltin, tei etc.) ce urca pana la 1000-1400 m si paduri de conifere pana la 1800 m (brad, molid, pin, zada etc.), dar si de stepa. Din punctul de vedere al vegetatiei naturale, cea mai mare parte a regiunii se incadreaza in zona de clmpie (si Lunca Dunarii) si padure, zona care la randul ei se etajeaza pe specii dominante: subzona padurilor de Quercineae, subzona fagului si subzona padurii de conifere. Pe formele cele mai inalte, la peste 1800 m altitudine, intalnim zona padurilor alpine.

In corelatie cu unitatile de relief s-a realizat si etajarea vegetatiei. In partea sudica a regiunii apare zona de silvostepa, padurile fiind alcatuite din stejar brumariu si stejar pufos dar si alte foioase ca ulmul, carpenul, jugastrul, artarul tataresc, teiul argintiu, stejarul pedunculat si frasinul. Pe alocuri apar si arborete ca paducel, maces, sanger, lemn cainesc si porumbar.

In poienile acestor paduri se dezvolta pajistile compuse din paiusuri, sadina, rogoz, sanziene galbene, etc.

Din punct de vedere al vegetatiei naturale ierboase predomina speciile mezofite acidofile. Un loc aparte il ocupa prezenta pe pantele calcaroase adapostite si insorite a castanului comestibil asociat uneori cu alunul turcesc, cu specii mezotermofile, xerotermofile (corn, mojdrean, lemn cainos, darmox, paducel, scumpie, liliac salbatic etc).

Fondul forestier bogat (44% din suprafata judetului este Impadurita), creeaza un mediu ambiant atractiv, curat, recomandat pentru vacante active.

Fauna este interesanta din punct de vedere cinegetic, fiind bogata si variata, aici intalnindu-se cerbi, caprioare, vulpi, ursi, mistreti, rasi, capra neagra, cocosul de munte, etc. In zona mehedintean, datorita influentelor climatic sudmediteraneene, intalnim elemente de vegetatie submediteraneana: migdal, smochin, laleaua de cazane, magnolia, etc dar si fauna submediteraneana: scorpionul, broasca testoasa de uscat, vipera cu corn, etc.

Dintre pasari sunt prezente ierunca, sturzul de vasc, gaita, cojoaica de padure, sorecarul, acvila tipatoare mica, fazanul, gasca, rata, potarnichea. Sunt si pasari

cantatoare (privighetoarea, mierla) dar si migratoare. In palcurile de paduri traiesc pasari ce cuibaresc in coroanele arborilor precum fasa, grauri etc. Dintre rapitoare amintim soimul randunelelor, vanturelul de seara .

Oltenia cuprinde si 201 302 ha de zone protejate (14% din suprafata totala de zona protejata a Romaniei) si anume parcuri nationale si naturale, rezervatii stiintifice, naturale si monumente ale naturii.

Resursele de apa de suprafata si subterane

Regiunea Sud-Vest Oltenia este strabatuta de numeroase rauri, cele mai importante fiind Oltul si Jiul, ce curg de la nord la sud, si de fluviul Dunarea, de la vest la est. Printre principalele lacuri naturale se numara Bistret (judetul Dolj) - al doilea ca dimensiune din tara, cu o suprafata de 1867 hectare, Zaton (judetul Mehedinti) si Calcescu (judetul Valcea).

Exista si lacuri artificiale, printre care: Ostrovu Mare (40 000 ha) - primul ca marime la nivel national, Portile de Fier (10 000 ha) - al doilea ca marime la nivel national in judetul Mehedinti; Lacul Vidra de pe raul Lotru in judetul Valcea (situat la 1289 m altitudine, cu o suprafata de 1035 ha, adancime maxima de 109 m si lungime de 9 km), a carui apa este folosita pentru hidrocentrala Lotru-Ciunget. Apele acestor lacuri sunt utilizate pentru obtinerea de energie.

In zona carstica a Podisului Mehedinti sunt lacuri carstice temporare precum Zaton, Ponoare si Gornovita.

Lacuri sarate sunt la Ocnita si Ocnele Mari, iar lacurile artificiale sunt: Vidra (lac de acumulare antropic), Calimanesti, Babeni, Daesti si Bradisor (lac antropic, cu o suprafata de 230 ha).

Izvoarele minerale sulfuroase, oligominerale, clorurate si iodate se gasesc la Calimanesti - Caciulata, Olanesti, Govora, Muereasca, Dobriceni, Bunesti, Ramnicu Valcea, Mateesti, Ocnele Mari, Ocnita, Otesani, Pietrarii de Sus si la Gorunesti. De asemenea, apele lacurilor sarate de la Ocnele Mari si Ocnita sunt benefice pentru sanatate.

O mentiune aparte pentru teritoriul judetului Gorj, bogat in ape subterane precum apele de carst provenite din bara calcaroasa montana, unde s-a facut si captarea celor doua izvoare la Runcu si Izvarna cu un debit de peste 100 litri/secunda fiecare. Ape freatice la adancimi mici de circa 2-3 m se afla in depresiunile subcarpatice si in luncile raurilor din zona de podis folosita de locuitori prin captari in puturi. Apele minerale apar la Sacelu in izvoare, folosite pentru bai. In subsolul judetului Mehedinti au fost identificate importante resurse de ape localizate dupa forma de relief:

- in zona de munte si podis, resursele de apa se gasesc inmagazinate in depozitele de alterare de la suprafata rocilor stancoase, in reseaua de fisuri si crapaturi, aparand sub forma de zone umede sau izvoare, la baza versantilor. Captarea izvoarelor cat si a zonelor umede, prin drenuri, pot constitui surse importante de apa potabila la alimentarea cu apa in sistem centralizat a localitatilor din zona;
- in zona de deal si de campie inalta, apele subterane sunt cantonate in straturi

acvifere situate la adancimi de 20-80 m care se descarca limitat la baza versantilor si vailor unde eroziunea a interceptat aceste straturi. Orizonturile acvifere pot fi interceptate si prin foraje executate in zona de platou. Atat prin foraje cat si prin captarea izvoarelor, localitatile din aceasta zona pot fi alimentate cu apa potabila in sistem centralizat;

- in zona de campie din sudul judetului apele sunt cantonate in straturi de nisipuri si pietrisuri la adancimi diferite, in functie de altitudine: Lunca Dunarii 0-2 m, terasa I 2-8 m, terasa a II-a 8-12 m, terasa a III-a 12-20 m, terasa a IV-a mai mica de 20 m.

Tot in zona de campie, la limita dintre doua terase, apar izvoare de terasa cu debite mari care pot fi captate pentru alimentarea cu apa a localitatilor (sat Gruia, Garla Mare, Obarsia de Camp si altele).

In baza forajelor hidrogeologice de cercetare, explorare si exploatare executate de societati specializate, in judetul Mehedinti au fost identificate si conturate bazine hidrogeologice cu importante rezerve exploatabile de apa potabila subterana: bazin Strehaia, Poiana Gruii, Jiana Mare-Vanju Mare, iar cu apa minerala si termala - bazin Schela Cladovei-Gura Vaii, Bala- Crainici.

La nivelul intregii regiuni se mentioneaza existenta unor izvoare sau iviri cu ape minerale necercetate, identificate in localitatile Colibasi, Lupsa, Baia de Arama, Balta, Varciorova.

Lunca si terasele Dunarii reprezinta corpul de ape subterane cel mai important din punctul de vedere al raspandirii depozitelor freactice si al resurselor de ape. Latimea pe care se dezvolta acest corp de ape subterane este in medie de 30 km.

Calitatea apelor freactice s-a determinat pe baza reziduului fix si a duritatii totale. Majoritatea apelor freactice din terasele si luncile Dunarii si afluentilor prezinta reziduu fix cuprins intre 250-800 mg/l. Pe directia afluxului subteran apele se imbogatesc in saruri si reziduu fix creste. Se remarca totodata ca in zonele cu regim hidrodinamic mai lent (cu pante mici de curgere), la care se mai adauga si factorul evaporatie din strat, cand nivelul hidrostatic este aproape de suprafata (sub 3 m), apele sunt mai mineralizate. Dupa datele obtinute din reseaua nationala de foraje, se poate spune ca in terasele si luncile Dunarii si afluentilor, apele freactice sunt in general potabile cu exceptia celor in care este prezent fier, la Darvari N, Maglavit S, Maglavit F3, Urzicuta F1 si azotati semnalati la Motatai Gara F1, Maglavit F2, Ciupercenii Vechi F5, Covei F1, Cioroiu Nou F1.

Apele cele mai des intalnite sunt de tip bicarbonato-calcice si bicarbonato-sodice. Sporadic se mai intalnesc si ape bicarbonato-magneziene. Monitorizarea apelor freactice din acest corp de ape subterane de catre Directia Apelor Jiu se realizeaza in forajele hidrogeologice din reseaua nationala de monitorizare a apelor freactice, care capteaza apele subterane cantonate in depozitele detritice ale teraselor si luncilor Dunarii si afluentilor. In aceste foraje, in general, compusii azotului au valori sub concentratia maxima admisa (CMA) conform Legii apei potabile nr. 458/2002. In schimb, in fantanile din localitatile din perimetrul acestui corp de ape, valorile nitratilor sunt

frecvent peste limitele CMA, demonstrand influenta unei surse de poluare diferita.

Resursele solului

Resursele naturale ale Regiunii Sud-Vest Oltenia sunt reprezentate de calitatea deosebita a solului, reseaua apelor de suprafata, padurile, pasunile si fanetele naturale. Resursele solului si subsolului reprezinta baza de materii prime din economia locala si regionala, prezenta acestora fiind o premisa favorabila dezvoltarii asezarilor umane, ocuparii polivalente a fortei de munca si cresterii nivelului de trai.

Regiunea Sud-Vest Oltenia este caracterizata printr-un sol fertil, potrivit pentru culturile agricole. Tipologiile de sol predominante sunt: soluri argiloase, soluri de padure brun si brun-roscate, soluri de tip cernoziom si soluri aluvionare. Solul aluvionar de lunca este favorabil culturilor legumicole, solurile brun-roscate se gasesc in general in zonele viticole colinare, iar solul brun-roscat de padure este favorabil culturilor mari agricole si plantelor tehnice.

Merita mentionata existenta in sudul regiunii a celei mai mari suprafete nisipoase din tara, in paralel cu un numar impresionant de lacuri formate fie de revarsarile Dunarii, fie de acumularile de precipitatii. Zona este specifica culturii pepenilor galbeni si rosii si unor specii de pomi fructiferi cu un potential ridicat de adaptabilitate precum piersicul, caisul, nectarinul, si un soi de cartof dulce, nou aclimatizat.

Alaturi de calitatea solului, alte resurse naturale importante ale regiunii sunt reprezentate de suprafata agricola, padurile, pasunile si fanetele naturale. Regiunea Sud-Vest Oltenia se afla pe locul 7 intre regiunile tarii, cu 1.797.633 hectare, reprezentand 12,32% din suprafata agricola nationala .

In regiunea S-V Oltenia se gasesc 872.508 ha de paduri, reprezentand 12,83% din media nationala, acestea fiind in administrarea Directiilor Silvice sau apartinand proprietarilor persoane fizice.

Resursele subsolului

Subsolul regiunii Sud-Vest Oltenia este bogat in resurse naturale precum minerale, carbune, lignit exploatat de Compania Nationala a lignitului Oltenia in judetele Gorj si vestul Valcii, fier, bauxita, sare, mangan.

Regiunea detine importante rezerve de petrol si gaze naturale, indeosebi regiunile piemontane dar si in zona de campie. Puncte de exploatare petrol si gaze se gasesc la Bradesti, Racari, Bralostita, Ghercesti, Cosoveni (Dolj), Ticleni, Bustuchin (Gorj), Babeni (Valcea), Iancu Jianu, Potcoava, Cungrea, Poboru, Corbu, Icoana (Olt).

Alte resurse importante ale subsolului sunt: azbestul, bentonita, depozite de calcar (in zonele de munte ale judetului Gorj), ardezie, roci de constructie (argile, luturi argiloase, exploatate local pentru fabricarea caramizilor, balast, zacaminte de marmura), apele minerale cu proprietati terapeutice si ape termale.

In regiunea Olteniei exista in total 8 zone cu potential balneoclimateric: Baile Olanesti, Baile Govora, Calimanesti-Caciulata, Ocnele Mari si Ocnita in judetul Valcea,

Sacelu in judetul Gorj, Bala in judetul Mehedinti si Gighera in judetul Dolj, aceasta din urma nefiind accesibila populatiei.

La Baile Olanesti, apa minerala sulfuroasa izotona este folosita cu succes in tratamentul balnear si auxiliar (hidroterapie, electroterapie, fototerapie, aeroterapie), atat in cure externe cat si interne.

- la Baile Govora se intalnesc ape minerale bogate in clor, sodiu, iod, brom, sulf (pentru cure externe) si ape hipotonice bogate in magneziu, calciu (pentru cure interne), namol terapeutic;

- la Calimanesti-Caciulata se gasesc ape minerale sulfuroase, clorate, bromate, cu sodiu, calciu, magneziu, in principal hipotonice;

- la Ocnele Mari si Ocnita sunt bine cunoscute bazinele cu apa sarata si namolul sapropelic

- la Sacelu exista izvoare cu ape minerale sulfuroase, clorurate, iodurate, bromurate, sodice, hipotone si hipertone, precum si namol sapropelic;

- La Bala se gasesc izvoare de apa minerala si namol sapropelic, furnizat prin actiunea apelor termo-minerale, asemenea fenomenului de la vulcanii noroiosi, fiind insotit adesea si de emanatii de gaze;

- la Gighera se regasesc izvoare de ape minerale clorurate, sulfuroase si iodurate, dar si namol terapeutic, nevalorificate inasa.

Oportunitati

Oltenia are un capital natural deosebit de divers, fapt care se datoreaza atat varietatii reliefului, care coboara in trepte de la montan in partea de nord pana la campie in partea de sud, cat si prezentei unor bazine hidrografice majore in regiune, precum cele ale Oltului, Jiului si Dunarii.

La factorii de mai sus se adauga si climatul relativ bland, cu influente continentale in partea de nord si mediteraneene din partea de sud precum si diversitatea florei si faunei.

Beneficiind de astfel de resurse variate, Oltenia ofera un potential turistic extrem de valoros, pretabil pentru o gama larga de forme de turism: zonele muntoase Impadurite, unde persistenta si consistenta stratului de zapada favorizeaza dezvoltarea turismului montan si a sporturilor de iarna, masive calcaroase, grote, chei si defilee propice pentru turismul de aventura, speoturism si sporturi extreme, parcuri naturale si arii protejate favorabile practicarii ecoturismului, zone rurale nepoluate propice turismului rural si agroturismului, surse de ape minerale si termale prielnice pentru turismul balnear, fond de pescuit si vanatoare s.a.m.d.

Domeniul infrastructurii de turism este deosebit de relevant in ceea ce priveste atractivitatea regiunii noastre. Turismul atrage implicit dezvoltarea altor sectoare precum comertul, serviciile sau domeniul productiv, creeaza locuri de munca, ofera vizibilitate, stimuleaza dezvoltarea culturii, a mestesugurilor. Pentru regiunea noastra, turismul inseamna valoare adaugata intr-un areal care dispune de o varietate de forme de relief cu potential inalt de valorificare.

Cursurile de apa ofera regiunii, pe langa un inalt potential hidroenergetic, si un potential turistic deloc neglijabil. Fluviul Dunarea, in special, are o importanta strategica pentru regiunea noastra ca si Coridor pan-european, conferind in acelasi timp conditii propice pentru dezvoltarea turismului de croaziera, a pescuitului sportiv.

Fiind strabatuta de o retea hidrografica densa, regiunea SV Oltenia ofera conditii propice dezvoltarii agriculturii, a sistemelor de irigatii, exploatarei atat casnice cat si industriale (microhidrocentrale si producerea energiei electrice).

Regiunea Sud-Vest Oltenia dispune de o suprafata agricola generoasa. Solurile fertile din jumatatea sudica a regiunii, pasunile si fanetele naturale situate in regiunile de podis si in dealurile subcarpatice precum si pajistile montane din nordul regiunii, favorizeaza dezvoltarea culturilor cerealiere, pomicole, viticole, legumicole, precum si a fructelor de padure si cresterea animalelor.

Avand in vedere potentialul agricol considerabil de care dispune regiunea, provocarile pentru dezvoltarea sectorului, in urmatoarea perioada, constau in eficientizarea utilizarii resurselor de apa in partea de sud a regiunii, prin retehnologizarea sistemului de irigatii, precum si in adaptarea exploatareii agricole la exigentele impuse de noile reglementari ale Politicii Agricole Comune 2014-2020, destinate sa raspunda provocarilor viitoare: o productie alimentara fiabila, gestionarea durabila a resurselor naturale si politicile climatice, precum si dezvoltarea teritoriala echilibrata.

Prezenta muntilor si a zonei de podis in vestul regiunii este legata de biodiversitatea crescuta, in regiune existand numeroase arii protejate, dintre care cele mai mari sunt: Parcul Natural Portile de Fier, Parcul National Domogled-Valea Cernei si Parcul National Cozia. De asemenea, existenta suprafetelor verzi la marginea oraselor creeaza potentialul dezvoltarii unor trasee de agrement pietonale si pentru biciclete.

Exploatarea resurselor solului si subsolului reprezinta o alta oportunitate pentru regiune. Subsolul regiunii abunda in ape minerale si termale, oferind posibilitati de tratament pentru o gama larga de afectiuni.

In regiunea Olteniei, din cele cinci judete componente, patru detin potential balneoclimateric. Exista in total 8 zone de interes balneoclimateric: Baile Olanesti, Baile Govora, Calimanesti- Caciulata, Ocnele Mari si Ocnita in judetul Valcea, Sacelu in judetul Gorj, Bala in judetul Mehedinti si Gighera in judetul Doj, aceasta din urma nefiind accesibila populatiei.

Prezenta masivelor muntoase favorizeaza practicarea unor activitati preponderent industriale, precum extragerea si prelucrarea minereurilor feroase si neferoase, exploatarea si prelucrarea lemnului, a sarii, etc. Resursa naturala importanta a subsolului regiunii Sud- Vest Oltenia, sarea ocupa, prin valorificarea superioara, un loc insemnat in economie, fiind principala materie prima folosita in industria chimica.

In judetele Gorj si Valcea inca se mai pastreaza prelucrarea artistica a lemnului, prezenta la casele de locuit, porti, obiecte de uz caznic si gospodaresc bogat ornamentate. Spiritul creator popular a ramas, in unele zone rurale, nealterat. In ciuda

influențelor tehnologiilor moderne, tradițiile încă se perpetuează, astfel ca meseriile populare continuă să existe, să brodeze, să modeleze oale din lut, să picteze pe lemn, să prelucereze sticlă sau să cioplească în lemn.

Sunt încă prezente: țesutul covoarelor din lână, vopsitul lânii folosind coloranți naturali, olăritul (ceramică de Sisesti, Noaptesa), prelucrarea fierului. O serie de localități din zona Ponoarele - Baia de Arama, județul Mehedinți, sunt cunoscute încă din antichitate prin zăcămintele de minereuri neferoase.

Caracteristicile geografice și etnografice ale spațiului rural din regiunea Sud-Vest Oltenia reprezintă elemente de luat în considerare, deoarece majoritatea turiștilor care aleg să își petreacă vacanța departe de aglomerația urbană, urmăresc să redescopere natura, să se bucure de un cadru natural autentic, nealterat.

Obstacole

Caracterul periferic și de graniță, dat de dispunerea reliefului și poziționarea geografică, au condus, în timp, la o dezvoltare inegală și un anumit grad de izolare al regiunii.

Zonele montane înalte și cele traversate de cursuri de apă au acționat ca bariere naturale în calea dezvoltării localităților mici, dispuse pe văi și depresiuni, afectând accesibilitatea în teritoriu și, în bună parte, dezvoltarea economică. La acest aspect a contribuit și insuficienta cooperare între localități cu privire la proiecte comune de dezvoltare, care să le scoată din izolare. Deopotrivă, aceste localități sunt afectate de hazard naturale, precum surpări de teren, eroziunea malurilor, ravenare, inundații.

Nu se poate vorbi de obstacolele și provocările cu care se confruntă regiunea, generate de dispunerea cadrului natural, fără a ne referi la riscul climatic, ca parte integrantă a sistemului natural.

O problemă persistentă este deficitul de precipitații și instabilitatea climatică ce caracterizează, cu precădere, sudul regiunii. Schimbările radicale ale vremii, variațiile extreme de temperaturi de la un interval la altul, fenomenul de „inversare” a anotimpurilor, periodicitatea și persistența acestor fenomene au atras pagube materiale importante, afectând culturile pe termen lung și conducând la pierderi de vieti omenești.

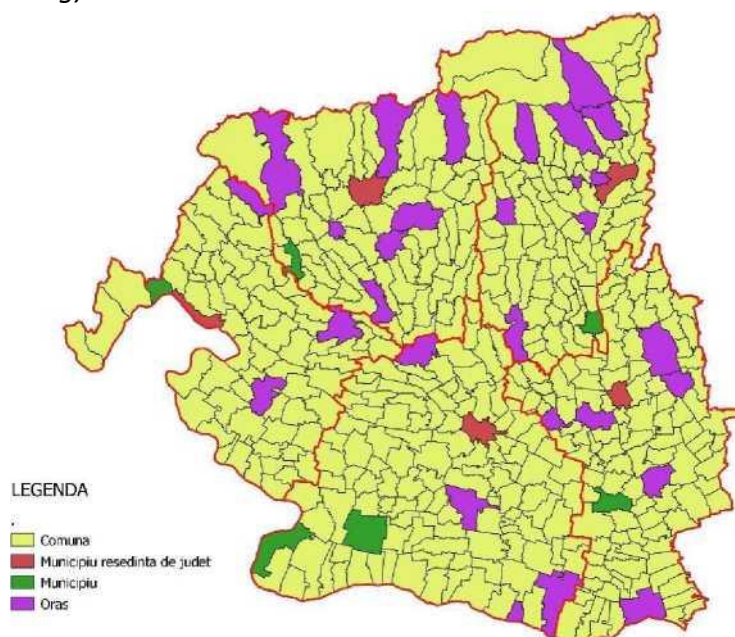
În lunca Dunării apar fenomene naturale de risc precum seceta, care accentuează desertificarea, afectând nu numai agricultura, ci și întreaga activitate socio-economică. Și aici sunt prezente fenomene de risc de mediu, favorizate de dispunerea și geologia formelor de relief, precum inundațiile, eroziunea malurilor, alunecările de teren. Acestea sunt determinate fie de cauze naturale (ploile în exces, topirea și infiltrarea zăpezilor, mișcările tectonice), de acțiunea antropică (exploatarea excesivă a masei lemnoase, supraîncălzirea pantelor prin construirea de drumuri și clădiri), sau de un cumul de factori natural-antropici.

În concluzie, în regiunea Sud-Vest Oltenia resursele naturale constituie, alături de resursele agricole, un potențial incontestabil care nu se poate delocaliza, dar care prezintă diferite grade de vulnerabilitate la schimbările climatice și de mediu. Există o serie de oportunități, strâns dependente de capitalul natural de care regiunea dispune,

si care privesc, cu precadere, urmatoarele domenii cu perspective reale de dezvoltare pe termen lung: agricultura, mica industrie si turismul.

Structura sistemului de asezari

- a) *Caracterizare generala*
- b) *Structura populatiei*
- c) *Mediul urban*
- d) *Influenta oraselor*
- e) *Poli de crestere si poli de dezvoltare*
- f) *Specializarea functionala a judetelor*
- g) *Concluzii*

Caracterizare generala

Legea nr 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului national, Sectiunea a IV-a Reteaua de localitati, ofera instrumentul de delimitare a spatiilor geografice. Potrivit acestei legi, unitatile administrativ - teritoriale de baza sunt **municipiile, orasele si comunele**. Romania detine un pol de importanta europeana (capitala) si o serie de orase mari care polarizeaza teritoriul national. La nivelul retelei nationale de localitati urbane, municipiul Bucuresti prezinta un grad ridicat de polarizare. Majoritatea oraselor fac parte din categoria oraselor mici, cu populatii intre 5.000 si 20.000 de locuitori si doar 8 orase au peste 200.000 de locuitori, dintre care capitala Bucuresti - circa 2 milioane de locuitori (conform datelor ultimului recensamant).

Repartizarea oraselor mari in teritoriu este relativ echilibrata, inclusiv pentru marile centre urbane, fiecare regiune de dezvoltare dispunand de cate un oras de peste 200.000 locuitori, exceptie facand regiunea de dezvoltare Sud-Est in care doua orase - Galati si Constanta - au peste 200.000 locuitori.

Restul retelei urbane din Romania este compusa din orase mici si mijlocii (aprox. 90% din totalul oraselor).

Organizarea administrativa a teritoriului, pe categorii de unitati administrative, regiuni de dezvoltare si judete:

Regiuni de dezvoltare/ judete	1990	2010	2016	2017	2018	2019
	Municipii					
TOTAL	56	103	103	103	103	103
Regiunea NORD-VEST	9	15	15	15	15	15
Regiunea CENTRU	10	20	20	20	20	20
Regiunea NORD-EST	9	17	17	17	17	17
Regiunea SUD-EST	7	11	11	11	11	11
Regiunea SUD-MUNTENIA	8	16	16	16	16	16
Regiunea BUCURESTI- ILFOV	1	1	1	1	1	1
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	5	11	11	11	11	11
Dolj	1	3	3	3	3	3
Gorj	1	2	2	2	2	2
Mehedinti	1	2	2	2	2	2
Olt	1	2	2	2	2	2
Valcea	1	2	2	2	2	2

Regiunea VEST	7	12	12	12	12	12
	Orase					
TOTAL	204	217	217	217	217	216
Regiunea NORD-VEST	26	28	28	28	28	28
Regiunea CENTRU	38	37	37	37	37	37
Regiunea NORD-EST	23	29	29	29	29	29
Regiunea SUD-EST	26	24	24	24	24	23
Regiunea SUD-MUNTENIA	35	32	32	32	32	32
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	1	8	8	8	8	8
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	27	29	29	29	29	29
Dolj	4	4	4	4	4	4
Gorj	6	7	7	7	7	7
Mehedinti	4	3	3	3	3	3
Olt	6	6	6	6	6	6
Valcea	7	9	9	9	9	9
Regiunea VEST	28	30	30	30	30	30
	Comune					
TOTAL	2688	2861	2861	2861	2861	2862
Regiunea NORD-VEST	384	403	403	403	403	403
Regiunea CENTRU	335	357	357	357	357	357
Regiunea NORD-EST	463	506	506	506	506	506
Regiunea SUD-EST	330	355	355	355	355	356
Regiunea SUD-MUNTENIA	481	519	519	519	519	519
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	38	32	32	32	32	32
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	389	408	408	408	408	408
Dolj	95	104	104	104	104	104
Gorj	63	61	61	61	61	61
Mehedinti	59	61	61	61	61	61
Olt	94	104	104	104	104	104
Valcea	78	78	78	78	78	78
Regiunea VEST	268	281	281	281	281	281

Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia este formata din 5 judete: Dolj, Gorj, Mehedinti,

Olt, Valcea. Din punct de vedere al numarului de judete se afla pe penultimul loc, fiind una dintre regiunile mici ale tarii. La nivelul fiecarui judet structurile autoritatii locale sunt reprezentate de consilii judetene, consilii locale, municipale, orasenesti si comunale. Reorganizarea statistica a inclus Oltenia alaturi de regiunea Vest (regiunea cu cele mai putine judete - 4) in Macroregiunea 4.

La 1 iulie 2018, Regiunea Sud-Vest Oltenia avea o populatie de 2.168.243 locuitori, reprezentand 9,78% din populatia totala a tarii, cu o densitate de 74,2 locuitori/km² aflandu - se pe locul 6 intre regiunile tarii. Cel mai populat judet - judetul Dolj (93,1 loc/km²), cel mai putin populat - judetul Mehedinti (56,8 loc/km²).

Suprafata agricola anul 2020	3643,00				
Teren arabil	1443				
Vii	35				
Livezi	3				
Fanete	34				
Pasuni	964				
Paduri	1137				
Ape	27				
Drumuri/cai	76				
Teren neproductiv	147				

Tabelul de mai sus evidentiaza repartizarea pe medii de rezidenta: in anul 2018, 50,1% din totalul populatiei era concentrata in mediul rural, iar 49,9% in mediul urban, cele mai urbanizate judete fiind Doljul cu 55,2% din populatie locuind in mediul urban, urmat de Mehedinti cu 50,6% din populatie locuind in mediul urban si Valcea, detinand un procent de 48,2%.

Populatia urbana a Olteniei de 1.082.597, concentrata in cele 40 de orase, situeaza regiunea pe ultimul loc in contextul national, in timp ce populatia rurala de 1.088.441 situeaza regiunea pe locul 5 la nivel national. Se poate remarca faptul ca ponderea urban-rural per ansamblul regiunii tinde sa se echilibreze comparativ cu anul 2010 cand zonele rurale din Oltenia cuprindeau un procent de 52% din populatie, insumand aproximativ 1,16 milioane de locuitori.

Regiunile de dezvoltare cu o pondere a populatiei urbane mai redusa decat

Oltenia sunt Nord - Est (45,5%) si Sud-Muntenia (42,8%). Din punct de vedere al cifrelor absolute, se poate constata ca Oltenia are cel mai mic numar de locuitori ai mediului urban.

Structura populatiei, categorii de marime dupa numarul de locuitori

La 1 iulie 2018, organizarea administrativa a regiunii era urmatoarea: 40 de orase si municipii (12,5% din cele la nivel national) dintre care 11 sunt municipii, 408 comune (14,26% din cele la nivel national), 2070 sate (din care 121 apartin de orase sau municipii). Populatia regiunii este corelata cu numarul de judete fiind una din cele mai putin numeroase, devansand din acest punct de vedere regiunea Vest.

Documentul legislativ care reglementeaza reseaua de localitati din Romania este **Legea 350/2001 privind Planul de Amenajare a teritoriului National (P.A.T.N.) - sectiunea a IV- a Reteaua de localitati**. Conform prevederilor acestei legi, reseaua nationala de localitati este compusa din localitati urbane si localitati rurale, ierarhizate pe ranguri de la 0 la V.

Ulterior, in baza unor completari aduse legii 350/2001 reseaua de asezari a suferit modificari prin infiintarea de noi orase si comune, desfiintarea, comasarea sau infiintarea unor sate. La sfarsitul anului 2011, in comparatie cu anul 1999 anul de referinta , in reseaua de asezari la nivel national si regional au intervenit anumite schimbari. Astfel, la sfarsitul anului 2011 in Romania existau 320 de orase, fata de 265 in 1999.

La nivel administrativ mediul urban din Oltenia detine 12,5% din numarul total al oraselor. O parte dintre aceste orase sunt relativ noi pe harta mediului urban regional, astfel ca trebuie examinate cu atentie directiile de dezvoltare necesare diversificarii sectoarelor economice, de crestere a capacitatii industriale si a sectorului tertiar, sectoare de activitate care genereaza cele mai ridicate venituri.

Sistemul de localitati - date comparative la nivel regional/ national, 2018

Nivel teritorial	Suprafata (kmp)	Orase	Municipii	Comune	Sate
Dolj	7.414	7	3	104	378
Gorj	5.602	9	2	61	411
Mehedinti	4.933	5	2	61	344
Olt	5.498	8	2	104	377
Valcea	5.765	11	2	78	560
Sud Vest	29.212	40	11	408	2.070
Romania	238.391	320	103	2.856	12.955

Mediul urban al regiunii Oltenia este format din 40 de orase, distribuite astfel:

Mediul urban

Judetul	Total unitati urbane	din care:		Entitati urbane infiintate dupa anul 1989, din care:	
		Municipii	Orase	Municipii	Orase
Dolj	7	3	4	Bailesti, Calafat	Bechet, Dabuleni
Gorj	9	2	7	Motru	Tismana, Turceni
Mehedinti	5	2	3	Orsova	
Olt	8	2	6	Caracal	Potcoava
Valcea	11	2	9	Dragasani	Babeni, Balcesti, Berbesti
Total	40	11	29	6	8

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2011

Prin analiza datelor din tabelul de mai sus se observa ca mediul urban din Oltenia este relativ tanar, cu opt localitati din 29 devenite orase dupa anul 1989 si 6 devenite municipii dupa aceeaasi data. Aceasta transformare recenta a unor comunitati rurale datorita numarului ridicat de populatie, evidentiaza nevoia unei analize atente a infrastructurii urbane si a potentialului de evolutie datorita modificarii statutului rezidential. Caracterul general al fostelor comunitati rurale este determinat de predominanta activitatilor agricole de gospodarii de subzistenta, de un grad mare de ocupare in agricultura si de o structura ocupationala limitata.

Prin modificarea statutului rezidential sunt necesare investitii in infrastructura urbana, a conectarii noilor orase la reseaua urbana a regiunii si cresterea influentei economice a acestora asupra arealului rural invecinat.

Datele demografice atesta ca exista un numar de 20 de orase care au peste 10.000 de locuitori si despre care se poate spune ca, apriori, au posibilitati de dezvoltare urbana, in timp ce alte 20 de orase au sub 10.000 de locuitori, ce intampina dificultati de asigurare a nevoilor proprii, dar si de accesare a proiectelor actuale de dezvoltare urbana. In ceea ce priveste gradul de urbanizare, acesta a ramas constant in ultimii 10 de ani. Astfel, din datele provizorii ale Recensamantului din 2011, 48% din populatia stabila a Regiunii Sud-Vest Oltenia locuia in mediul urban, nivel usor mai ridicat decat cel din 2000 (45,34%). Totusi in intervalul de timp 2000-2011 populatia urbana din Regiune a scazut cu 19.830.

Numarul de locuitori reprezinta un criteriu simplu, operativ, dar si expresiv, chiar edificator atunci cand lipsesc alte posibilitati de evaluare a fenomenului urban, in clasificarea localitatilor. Un argument important in acest sens este corelatia stransa care se stabileste intre marimea demografica a oraselor si functiile acestora.

Clasificarea oraselor dupa numarul locuitorilor este considerata cea mai elementara, orasele mici fiind reprezentate de acele localitati cu o populatie mai mica de 20000 locuitori.

Totusi subdiviziunea oraselor mici cuprinse intre 10000 si 20000 locuitori poate fi considerata ultimul palier al retelei urbane nationale deoarece sub pragul de 10000 de locuitori diferenta dintre urban si rural este greu sesizabila dincolo de statutul administrativ.

Evolutia populatiei oraselor regiunii Sud-Vest Oltenia in perioada 2010-2018

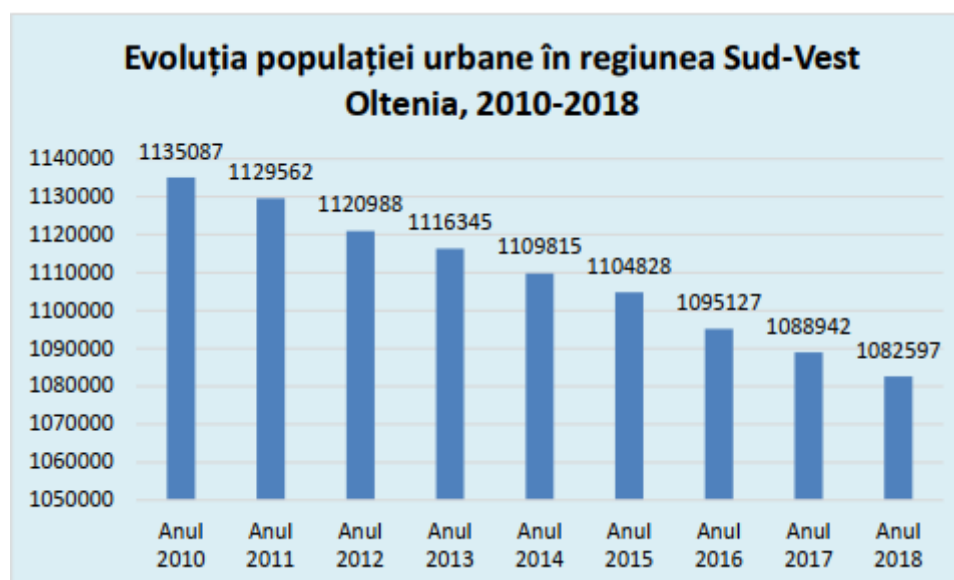
Municipii/Orase	Numar locuitori 2010	Numar locuitori 2018	2018 vs2010	2018 vs 2010 (%)
Orase cu peste 200.000 de locuitori				
Craiova	312142	302331	9811	3.14%
Orase cu peste 100.000 de locuitori				
Ramnicu Valcea	119798	118001	1797	1.50%
Drobeta-Turnu	114779	107286	7493	6.53%

Orase intre 50.000-100.000 de locuitori				
Targu Jiu	98383	95670	2713	2.76%
Slatina	87698	83168	4530	5.17%
Orase intre 20.000 - 50.000 de locuitori				
Caracal	37280	34184	3096	8.30%
Motru	24380	22130	2250	9.23%
Bals	22156	20661	1495	6.75%
Dragasani	22003	20404	1599	7.27%
Orase intre 10.000 - 20.000 de locuitori				
Bailesti	20732	19561	1171	5.65%
Corabia	19780	17545	2235	11.30%
Filiasi	19014	18193	821	4.32%
Calafat	19784	17990	1794	9.07%
Rovinari	13876	13415	461	3.32%
Dabuleni	12970	11859	1111	8.57%
Orsova	13947	12505	1442	10.34%
Scornicesti	12533	11799	734	5.86%
Draganesti-Olt	12743	11784	959	7.53%
Strehaia	11939	11105	834	6.99%
Orase sub 10.000 de locuitori				
Bumbesti-Jiu	10552	9744	808	7.66%
Babeni	9195	9213	-18	-0.20%
Targu Carbunesti	8963	8639	324	3.61%
Turceni	8361	8043	318	3.80%
Segarcea	8292	7927	365	4.40%
Calimanesti	9047	8850	197	2.18%

Tismana	7503	6975	528	7.04%
Brezoi	7399	7114	285	3.85%
Horezu	7325	6933	392	5.35%
Vanju Mare	6272	5875	397	6.33%
Piatra-Olt	6661	6425	236	3.54%
Novaci	5887	5640	247	4.20%
Potcoava	5986	5770	216	3.61%
Baia de Arama	5773	5577	196	3.40%
Balcesti	5490	5057	433	7.89%
Berbesti	5852	5455	397	6.78%
Ticleni	5053	4697	356	7.05%
Baile Olanesti	4690	4464	226	4.82%
Bechet	4354	4319	35	0.80%
Ocnele Mari	3526	3495	31	0.88%
Baile Govora	2969	2794	175	5.89%

Sub aspect economic, exista orase care poseda o structura economica polifunctionala in special, municipiile resedinta de judet, si orase cu o structura economica precara avem in vedere, cu deosebire, pe cele monoindustriale, acestea fiind si majoritare. Mediul economic anemic genereaza nu doar un nivel de trai scazut, dar si o migrare a populatiei catre localitatile cu capacitati de absorbtie a fortei de munca si catre alte tari din Europa ori din lume.

Evolutia populatiei urbane in regiunea Sud-Vest Oltenia, 2010-2018

Specificul general al mediului urban romanesc este usor atipic prin comparatie cu cel al tarilor avansate. Modul in care comunitatile urbane au aparut si s-au dezvoltat este diferit fata de cele occidentale. Majoritatea oraselor romanesti sunt rezultatul dezvoltarii functiilor comerciale ale fostelor comunitati rurale. Intregul mediu urban romanesc este

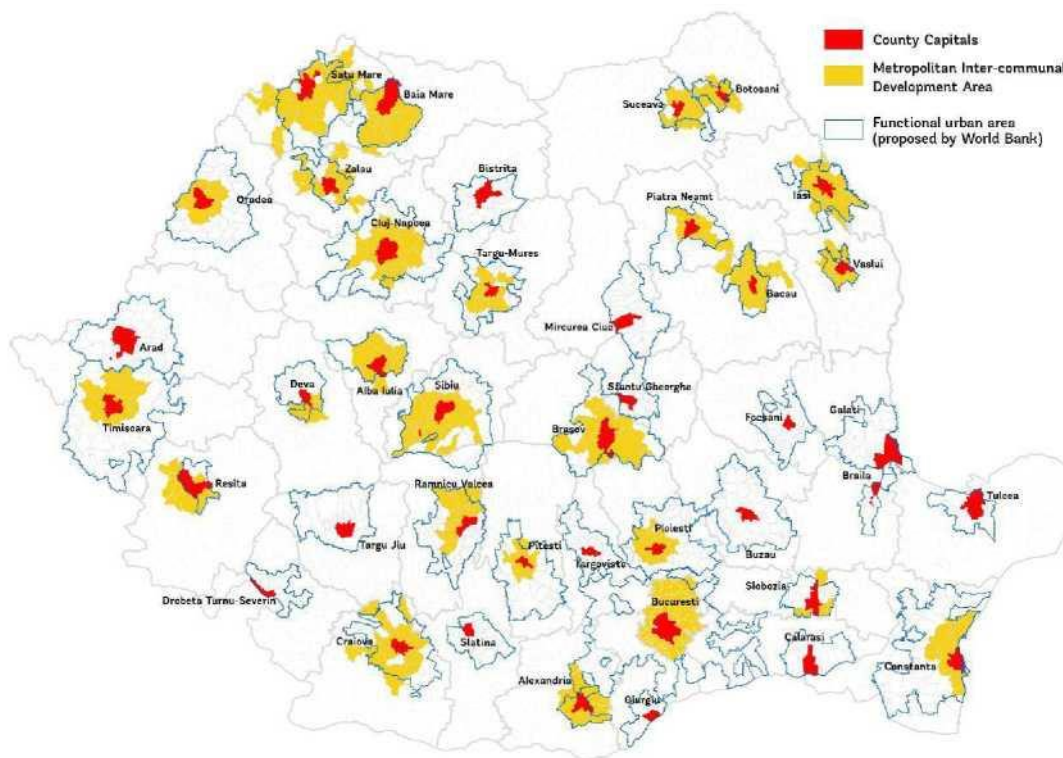
relativ nou prin raportare la o scala mondiala, iar structura interna a multor orase, in special a celor cu un numar mai mic de populatie este inca dependenta de activitatile specifice unor comunitati rurale mai extinse (gradul de ocupare in agricultura). Astfel, aspectul majoritatii oraselor este diferit de cel al tarilor occidentale datorita caracterului monoindustrial al multor orase romanesti. Importanta unei dezvoltari continue a mediului urban sub toate aspectele este esentiala pentru cresterea intregii zone sau regiuni datorita influentei pe care orasele o exercita asupra zonelor periurbane sau asupra mediului inconjurator. Dezvoltarea unei regiuni este dependenta, in acest caz, de capacitatea oraselor de a se transforma in veritabili vectori de dezvoltare.

Mediul urban din judetele Olteniei

Distributia oraselor in regiune si in judetele componente ofera informatii relevante cu privire la oportunitatile oferite populatiei din punct de vedere economic si social. Concentrarea anumitor activitati umane in anumite regiuni indica existenta resurselor economice, naturale si umane care au contribuit la cresterea avansului economic si diversificarea ariilor ocupationale. De asemenea, distantele dintre orase indica si arealul inconjurator influentat de acestea. O distanta mai mare intre orase indica o influenta mai ridicata, in timp ce o densitate mai mare a oraselor indica o influenta scazuta asupra regiunilor periurbane. Este dificil de estimat cu exactitate modul in care orasul influenteaza zonele invecinate, dar odata ce un oras se inscrie pe un trend ascendent de dezvoltare, probabilitatea de aparitie a unor noi orase in apropiere devine din ce in ce mai redusa.

Zona economica functionala a oraselor se intinde, de obicei, dincolo de zona administrativa. Cu cat cresc mai mult orasele, cu atat aceasta zona devine mai mare. In tarile cele mai dezvoltate, zonele economice functionale ale oraselor sunt descrise ca zone-tampon de circa o ora de mers cu masina, acesta reprezentand timpul maxim pe care majoritatea oamenilor sunt dispusi sa il petreaca pentru naveta.

Investitiile teritoriale integrate reprezinta un instrument de stimulare a crearii de zone urbane functionale si de aplicare a acestui obiectiv strategic.

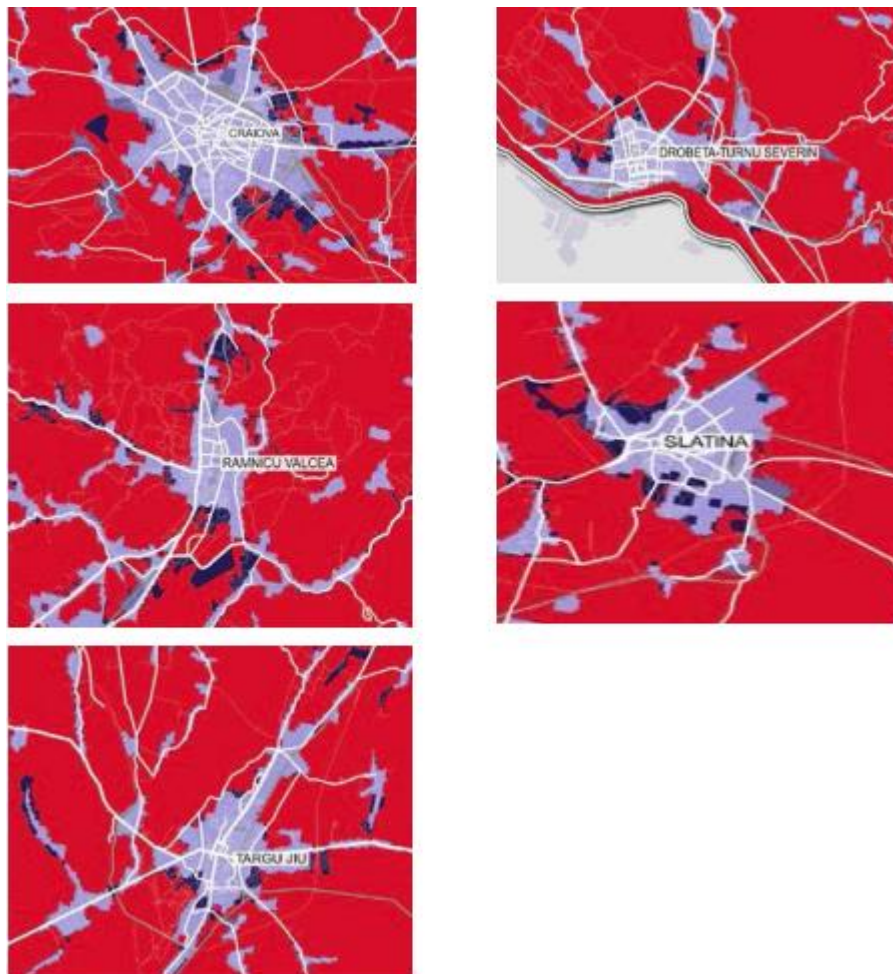
Fig. de mai sus: Zonele metropolitane existente si zonele urbane functionale propuse ale resedintelor de judet din Romania (studiu realizat de Banca Mondiala)

Teritoriu. Suprafata intravilanului urban

O problema importanta careia trebuie sa-i faca fata dezvoltarea metropolitana durabila este expansiunea necontrolata a zonelor urbane si periurbane inconjuratoare. Extinderea urbana este o problema generala in Romania iar mecanismele de contracarare si dirijare a acesteia continua sa lipseasca sau sa fie insuficiente. Planurile de amenajare a teritoriului zonei metropolitane ar putea coordona proiecte de dezvoltare a teritoriului metropolitan. Faptul ca planurile urbanistice generale nu sunt actualizate in mod regulat are un impact negativ asupra unei dezvoltari controlate si armonioase.

Un studiu al Bancii Mondiale realizat in 2019 arata extinderile urbane realizate in perioada 1990-2018.

Extinderile urbane ale municipiilor resedinta de judet din Oltenia

Suprafata totala a intravilanului celor 40 de localitati urbane era, **in anul 2018**, de **47466** hectare, inregistrand o crestere de **13,46 % fata de anul 2010**. Aceasta crestere s-a datorat extinderii suprafetei intravilanului pentru unele orase.

In cadrul judetelor Regiunii cele mai mari suprafete intravilane le au: Craiova in Dolj - 7043 ha (60%), Drobeta Tr. Severin in Mehedinti -2384 ha (56%), Tg. Jiu in Gorj - 3896 ha (43,24%), Slatina in Olt - 2572 ha (36,38%), Rm. Valcea in Valcea - 2000 ha (22,21%).

Suprafata intravilana a municipiilor si oraselor, pe regiuni de dezvoltare si judete hectare)

Regiuni de dezvoltare si judete	2010	2015	2016	2017	2018
TOTAL	424626	458768	462782	465454	47001
Regiunea NORD-VEST	71277	84873	8486	84870	85018
Regiunea CENTRU	69720	74398	7581	77460	77849
Regiunea NORD-EST	54981	56087	5688	57366	59537
Regiunea SUD-EST	43728	46410	4653	46530	46665
Regiunea SUD-MUNTENIA	55379	60275	6012	60187	61604
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	42714	43295	4372	43728	43985
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	41833	46241	4727	47464	47466
Dolj	11512	12006	1200	12006	12006
Gorj	9009	9009	9056	9057	9057
Mehedinti	4253	4511	4798	4778	4778
Olt	7068	8845	9484	9689	9691
Valcea	9991	11870	1193	11934	11934
Regiunea VEST	44994	47189	4755	47849	47890

Calitatea vietii in mediul urban este determinata de calitatea aerului, nivelul de zgomot, gestionarea deseurilor de orice natura, situatia spatiilor verzi si a zonelor de agrement, calitatea serviciilor (de toate tipurile) oferite populatiei.

Organizatia Mondiala a Sanatatii recomanda ca spatiile verzi la nivel urban, unde sa se poata face si activitati sportive, sa fie la cel putin 15 minute de mers pe jos de zonele de locuit. Procesele de retrocedare a spatiilor verzi dintre blocuri urmata de construirea din ce in ce mai densa la nivel urban, concomitent cu invadarea spatiului public si a spatiilor verzi cu masini pentru care nu exista locuri de parcare a dus la diminuarea drastica a spattilor verzi cu precadere in marile ansambluri de locuit.

Este necesara realizarea unor procese de planificare a spatiilor publice si dezvoltare unei retele de spatii verzi, la nivel de ansambluri de locuit si la nivelul oraselor. Totodata, cercetarile europene indica faptul ca o retea de spatii verzi planificata coerent la nivel urban reprezinta si o buna masura de adaptare a orasului la schimbarile climatice.

Suprafata spatiilor verzi in municipii si orase in regiunea Sud-Vest Oltenia - ha							
	2010	2014	2015	2016	2017	2018	Dinamica 2010/2018(%)
TOTAL	21905	23841	25778	26905	26639	26905	22.82
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	2387	2387	2437	2606	2642	2754	15.37
Dolj	1223	1240	1241	1251	1250	1250	2.20
Gorj	165	164	152	151	152	152	-7.87
Mehedinti	214	214	244	404	454	454	112.14
Olt	437	358	358	358	405	405	-7.32
Valcea	348	411	442	442	381	493	41.66

JUDETUL MEHEDINTI

Judetul Mehedinți se întinde pe o suprafață de 4 933 km², ocupând 2,07 la suta din teritoriul țării, este situat în partea de sud-vest a României. Se învecinează la vest cu județul Caras-Severin, la nord-est cu județul Gorj, la sud-est cu județul Dolj, la sud cu Bulgaria și la sud-vest cu Serbia, granițele fiind pe fluviul Dunarea.

Sub aspect climatic, județul Mehedinți prezintă caracteristici temperat continentale cu influențe submediteraneene. Temperatura medie multianuală este 11,5°C. Verile sunt calduroase, înregistrându-se uneori temperaturi care depășesc 38 grade Celsius, datorită fronturilor de aer fierbinte, tropical. Iernile sunt mai blande și umede datorită maselor de aer mediteranean care patrund în zona din direcția vest, sud-vest, producând precipitații sub formă de ploi. Precipitațiile medii anuale sunt de 500 mm în zona de câmpie, între 500-800 mm în zona de dealuri și între 800-1200 mm în zona de munte.

Judetul Mehedinți cuprinde toate formele de relief, distribuite aproape în proporții egale, în forma de amfiteatru, care coboară din partea de nord – nord – vest spre sud – sud – est. În partea de vest și nord – vest se află zona montană care este reprezentată de Munții Mehedinți cu înălțimea maximă în Varful lui Stan (1466 m) și Munții Almaj cu multe culmi domoale și împadurite. Munții sunt brazdați de depresiunile Baia de Arama, Comanesti – Halanga, Topolnita și de vai largi care oferă condiții de locuit și de circulație chiar și în zonele mai înalte ale județului.

1.5. Resurse naturale În subsolul județului Mehedinți se găsesc în principal materiale de construcții: calcar, argila, nisip, granit, pegmatita, precum și carbuni (huila și lignit). De asemenea, se găsesc ape minerale sulfuroase

in localitatile: Bala, Crainici, Comanesti, Balta, Varciorova, Baia de Arama, Cervenita, Schela Cladovei si Husnicioara.

Cel mai important curs de apa din judetul Mehedinti este Dunarea care formeaza granita naturala cu Serbia si Bulgaria pe o lungime de 195 km. In Dunare se varsa pe teritoriul judetului cateva rauri dintre care amintim Cerna, care este cel mai important afluent din judet si Motru, care are o lungime de 104 km pe teritoriul judetului.

Pe teritoriul judetului se afla multe lacuri care, in functie de modul de formare, se pot grupa astfel:

- lacuri de acumulare formate in urma construirii de baraje: Portile de Fier I, Ostrovul Mare (Portile de Fier II), lacul Motru
- lacuri formate prin bararea naturala a unei vai: lacul Vintila pe raza comunei Ilovat
- lacuri din lunca Dunarii: Vadului, Garla Mare, Fantana Banului
- lacuri carstice in podisul Mehedinti: Balta (caracter permanent) si Zaton, Ponoarele, Gornovita (caracter temporar)
- lacuri din depresiuni lacustre: Jiana Mare, Rotunda, Bucura.

Judetul Mehedinti cuprinde, din punct de vedere administrativ, 5 orase din care 2 municipii, 66 comune si 344 sate. Resedinta judetului este municipiul Drobeta-Turnu Severin. Celelalte orase sunt: Strehaia, Orsova, Baia de Arama si Vanju Mare.

Municipiul Drobeta-Turnu Severin, resedinta judetului Mehedinti, cu o populatie de 106171 locuitori, Isi are originile in antichitate in asezarea dacica Drobeta, mentionata de Ptolemeu in scrierile sale. Inca din anul 121 asezarea a primit statut de municipiu, fiind ridicata in anul 193 la rang de colonie. Asezarea cunoaste o istorie zbuciumata fiind distrusa in timpul navalirii hunilor din secolul V si refacuta ulterior, cand devine un centru comercial si mestesugaresc. In secolul VI este mentionata in documente cu denumirea de Theodora, dupa numele sotiei Imparatului Iustinian. In anul 1230 in zona se formeaza o unitate militar-administrativa puternica, numita Banatul de Severin condusa de un ban. In anul 1524 ostile otomane cuceresc localitatea, distrugand complet cetatea. Este reconstruita de austrieci dupa anul 1830, devenind din 1841 capitala de judet. Datorita asezarii sale pe malul Dunarii orasul se dezvoltă in continuare in domeniul comercial, vamal, naval si industrial, ajungand in perioada interbelica intre primele optsprezece mari centre urbane ale Romaniei. In perioada comunista dezvoltarea orasului este sustinuta prin construirea in apropiere a hidrocentralelor Portile de Fier I si Portile de Fier II. In anul 1972, odata cu sarbatorirea a 2050 ani de atestare documentara, numele orasului devine Drobeta-Turnu Severin prin adaugarea denumirii antice Drobeta.

Municipiul Drobeta Turnu Severin este situat pe malul stang al Dunarii, avand o pozitionare excelenta controland principala ruta fluviala si una dintre cele mai importante cai comerciale ce leaga Europa Centrala de Peninsula Balcanica. Desi este situat intr-o zona periferica, Municipiul Drobeta Turnu Severin se pozitioneaza ca o intersectie europeana, avand acces la magistrale importante nationale si europene de transport rutier, feroviar si fluvial, fiind amplasat pe teritoriul coridoarelor europene Rin - Dunare si Orient - Mediterana de Est.

Strehaia, cu o populatie de 11009 locuitori, este situat la jumatatea distantei dintre Drobeta-Turnu Severin si Craiova. Asezarea este atestata documentar in anul 1471, ca mosie aflata in proprietatea boierilor Craiovesti. Intre anii 1479-1492 aici s-a aflat resedinta banilor Olteniei, mutata ulterior la Craiova. In anul 1645 Neagoe Basarab ctitorest o manastire impunatoare, iar in perioada 1673-1679 aici isi are sediul o episcopie. In Strehaia si-a instalat scaunul domnesc pentru o scurta perioada, in anul 1602 domnitorul Radu Mihnea. Localitatea este declarata oras in anul 1921.

Orsova, declarat municipiu in anul 1990, are o populatie de 12327 locuitori. Este situat pe malul lacului de acumulare Portile de Fier de pe Dunare, in apropierea locului de varsare a raului Cerna. In antichitate localitatea a purtat numele Dierna fiind ridicata la rang de municipiu in anul 193 d.Hr. In anul 1524 atat cetatea Orsova, cat si orasul cad sub stapanire otomana pana in anul 1688 cand este cucerita de austrieci. Orasul intra in componenta Romaniei in anul 1918, dupa incheierea Primului Razboi Mondial. In anii 1966-1971 are loc stramutarea orasului pe un nou amplasament. Ca urmare a lucrarilor de pe Dunare prin formarea lacului de acumulare Portile de Fier, in anul 1970 vechea vatra a orasului a fost inundata. Baia de Arama este situat pe terasa inalta a Podisului Mehedinti fiind cunoscut inca din antichitate sub denumirea de Chalchis (arama). In documentele medievale localitatea se numea Baia, sat aflat in proprietatea boierilor Glogoveni. Din anul 1845 este mentionat sub numele de Baia de Arama. Este declarat oras in anul 1968 si are o populatie de 5 349 locuitori.

Vanju Mare este asezat in zona Vaii Blahnitei, fiind atestat documentar pe o harta intocmita de austriacul Fr. Schwantz in anul 1723. A fost declarat oras in anul 1968 si are o populatie de 5840 locuitori.

Judetul Mehedinti de o grupare a oraselor intr-un anume areal, acestea fiind raspandite pe intreaga suprafata a judetului. Municipiul Dr. Tr. Severin, resedinta de judet, nu se afla in centrul sistemului de retele de drumuri si are o conectare slaba cu celelalte centre urbane. In plus, acestea se afla la confluenta cu celelalte judete fiind influentate de conexiunile economice si culturale cu acestea: Strehaia se afla in apropierea judetelor Dolj si Gorj, in apropierea puternicului centru industrial de la Turceni, Baia de Arama este apropiata de judetul Gorj, existand o influenta si interdependentata cu localitatile urbane apropiate, precum Tismana, Motru, Tg. Jiu, iar Orsova se afla la confluenta cu judetul Caras Severin, aproape de Baile Herculane, influentata de regiunea de dezvoltare Vest (care cuprinde judetele din Banat).

In Regiunea Oltenia cel mai mic aport economic il aduce in toti anii de analiza 2000-2011 judetul Mehedinti cu o contributie de 10,42% la PIB-ul regional in anul 2011.

Economia judetului Mehedinti se concentreaza in principal in Municipiul Drobeta Turnu Severin avand in vedere ca proportia PIB a municipiului raportata la judet variaza intre 79-81% in perioada 2008-2011. Se poate spune astfel ca starea economiei din Municipiul Drobeta Turnu Severin reflecta in mod direct situatia economica de la nivel judetean. In anul 2010 judetul Mehedinti era penultimul judet din tara cu cele mai mici venituri realizate.

In anul 2009 cele doua hidrocentrale de la Portile de Fier au produs 43% din intreaga productie Hidroelectrica si circa 14% din energia electrica a intregii tari, facand din Drobeta un important centru energetic. Astfel, economia judetului este sustinuta, in cea mai mare parte, de

productia de energie electrica in hidrocentralele de pe Dunare; acest tip de producere a energiei va dainui, utilizarea cu eficienta a surselor regenerabile de energie fiind un obiectiv major al dezvoltarii durabile spre care tinde si Romania.

Comertul ocupa locul intai in ierarhia sectoarelor economice, in functie de importanta pe care o detine in veniturile brute ale economiei severinene, industria prelucratoare detine aproximativ 17 % din cifra de afaceri realizata la nivel judetean iar constructiile detin circa 14% din economia judeteana. Alte industrii importante: constructia de nave, de vagoane, de prelucrare a lemnului, de fabricare a produselor anorganice, de fabricare a mobilierului din lemn, a celulozei si a hartiei, a confectiilor textile, industriei alimentare. Viticultura este un sector cu potential prin zonele Drincea, Vanju Mare si Corcova, zone aflate in plin proces de retehnologizare si care au un nume recunoscut in domeniu.

Turismul pare sa fie principalul domeniu catre care severinenii isi canalizeaza asteptarile. Ei considera ca existenta unei multitudini de atractii turistice poate regenera o economie locala puternica bazata pe oferta turistica diversa (primele trei atractii sunt Dunarea, Parcul Natural Portile de Fier si Cetatea Medievala a Severinului; exista si alte atractii turistice considerate importante de catre severineni precum: Castrul Roman, Podul lui Traian, Cazanele Dunarii si muzeele). In judetul Mehedinti se practica o multitudine de tipuri de turism si anume: turismul cultural si istoric, turismul monahal, turismul sportiv si de vanatoare, turismul balnear, medical si de wellness, turismul de croaziera, agro si ecoturismul, turismul oeno-gastronomic, turismul de tip „City-break”, turismul stiintific si turismul de afaceri, congrese si reuniuni.

Sectorul industrial a suferit un puternic regres economic, orasul aflandu -se in situatia in care Regia Autonoma pentru Activitati Nucleare RA - Sucursala Drobeta Turnu Severin si-a diminuat semnificativ activitatea in anul 2015, iar in ianuarie 2016 Tribunalul Mehedinti a decis intrarea Regiei Autonome pentru Activitati Nucleare (RAAN) in faliment.

Agricultura si comert-servicii sunt predominante in structura ocupationala a populatiei. Specificul economiei judetului Mehedinti este industrial agrar, contributia industriei la realizarea cifrei de afaceri realizata in judet fiind majora, iar populatia ocupata in agricultura este majoritara fata de totalul populatiei ocupate. Agricultura este un sector economic neperformant, practicandu-se o agricultura de subzistenta cu tehnologii si utilaje inechitate si neperformante. Viticultura este un sector cu potential prin zonele Drincea, Vanju Mare si Corcova, zone aflate in plin proces de retehnologizare si care au un nume recunoscut in domeniu. Astfel judetul Mehedinti, sustinut in principal de economia concentrata in Drobeta Turnu Severin, se afla in ultimii ani printre ultimele judete din tara din punctul de vedere al produsului intern brut realizat.

Pe cuprinsul Judetului Mehedinti exista o mare diversitate de tipuri de sol, de la solurile brun-acide si litosoluri din nordul si nord-vestul judetului, pina la cernoziomuri tipice si cambice in sudul si sud-vestul judetului.

- Solurile brune si brun-roscate ocupa cea mai mare parte a judetului constituind un mediu propice pentru cultivarea vitei de vie din soiuri nobile pentru producerea de vinuri superioare.
- Solurile brun-roscate se gasesc in general in zone viticole colinare pe altitudini de 90 - 250 m (Balacita, Oprisor, Vladaia, Corlatel, BREZNITA-MOTRU, Vinju Mare, Rogova, Severinului, Corcova).

Totusi, in toata Regiunea Sud Vest Oltenia calitatea solului este grav afectata de o gestionare

a deseurilor nu intotdeauna corespunzatoare (ex. depozitarea neconforma a deseurilor industriale si municipale contamineaza solurile, apa de suprafata si apa subterana), ceea ce afecteaza compozitia chimica a solurilor (concentratia de nitrati, azoturi, metale grele si substante organice nedescompuse), precum si de depozitele din activitatile industriale.

Judetul Mehedinti este definit de prezenta unor structuri geologice complexe care ascund numeroase substante minerale utile. Cele mai importante substante au fost identificate in zona montana si de podis. In subsolul microregiunii au fost identificate urmatoarele substante:

minerale feroase, neferoase, nemetalifere, carbuni, gaze naturale, ape termale, minerale plate, roci utile pentru constructii. Dintre toate acestea numai o mica parte au fost exploatate si se exploateaza (carbuni, nemetalifere, neferoase, ape termale, roci) iar cea mai mare parte au fost exploatate cu rezerve omologate sau neomologate sau doar prospectate. Pe langa aceste zacaminte in exploatare sau activitate sistata, in subsolul tinutului au mai fost cercetate si exploatate substante minerale de interes local si national. In subsolul judetului Mehedinti se gasesc in principal materiale de constructii: calcar, argila, nisip, granit, pegmatita, precum si carbuni (huila si lignit). De asemenea, se gasesc ape minerale sulfuroase in localitatile: Bala, Crainici, Comanesti, Balta, Varciorova, Baia de Arama, Cervenita, Schela Cladovei si Husnicioara.

Judetul Mehedinti este caracterizat prin prezenta unor habitate naturale specifice stepei si silvostepii. Principalele elemente ce caracterizeaza judetul Mehedinti sunt urmatoarele:

- covorul vegetal are caractere de munti scunzi; se incadreaza in etajul nemoral (al padurilor de stejar), subetajul de amestec fag - gorun; in partea de S si SV pe suprafete apreciabile se dezvolta paduri submediteraneene de stejar pufos (*Quercus pubescens*, *Q. virgiliana*), de cer si garnita (*Q. cerris*, *Q. frainetto*), carpinita (*Carpinus orientalis*), gorun balcanic (*Q. dalechampii*), cu sambovina (*Celtis australis*) si nuc (*Juglans regia*) sau cu alun turcesc (*Corylus colurna*) - Dealul Dubova, Dl. Varanic, Dl. Oglanicului, versantul dunarean etc;

- padurile de fag sunt alcatuite din fagul balcanic (*Fagus sylvatica* ssp *moesiaca*);

- pe intregul podis, indeosebi pe calcare (cornetele de la Ponoare, Cornetul Babelor, Cornetul Cerboanii, Cornetul Baltii, Cornetul Jupanestilor dar si pe vaile Motrului Sec, Lupsei, Cosustei si Topolnitei) se dezvolta tufisuri de tip submediteranean („sibleacuri”), alcatuite din specii submediteraneene, carpato - balcanice si sud - europene termofile precum: mojdreanul (*Fraxinus ornus*), carpinita, liliac (*Syringa vulgaris*), corn (*Cornus mas*), scumpia (*Cotinus coggigria*), darmox (*Viburnum lantana*), lemn cainesc (*Ligustrum vulgare*), nuc etc.

- covorul vegetal din Podisul Mehedinti, ca urmare a popularii permanente din trecutul preistoric, a suferit schimbari mari atat ca suprafata, cat si ca structura si compozitie; padurile au fost defrisate pe suprafete intinse (peste 40 %) iar locul lor a fost luat de pajisti si terenuri cultivate, astfel ca, pe alocuri, este greu de restabilit covorul vegetal natural; de asemenea, in locul padurilor defrisate sunt larg dezvoltate tufarisurile de ienupar si grupari de feriga (*Pteridium aquilinum*, de exemplu pe interfluviul dintre vaile Lupsei si Brebinei);

- particularitatea faunei din Podisul Mehedinti consta in prezenta numeroaselor elemente faunistice de diferite origini, indeosebi sudice; existand o diversitate mare de medii de viata pe o suprafata relativ restransa, se gasesc numeroase animale specifice in egala masura regiunilor de munte, de deal, de lunci etc; dintre reptile, o nota aparte o dau doua specii mediteraneene: vipera cu corn (*Vipera ammodytes*), care prefera suprafetele calcarose si broasca testoasa de uscat (*Testudo*

hermanni hermanni), localizata mai ales in regiunile cu tufarisuri si pamant afanat si la liziera padurilor din sudul si estul podisului;

- dintre batracieni aici traieste broasca raioasa cafenie (Bufo bufo), tritonul (Triturus vulgaris) si salamandra (Salamandra salamandra);

- in SV sunt raspandite termitetele (Reticulitermes lucifugus), specie mediteraneană - pontică, iar pe calcare se gaseste reprezentantul cel mai nordic al scorpionului (Euscorpium carpathicum), de dimensiuni mici, dar veninos;

- in padurile de fag din partea nordica si nord-vestica si pe vaile Cosustei si ale afluentilor ei traieste ursul (Ursus arctos) - animal specific padurilor de munte; tot in padurile de fag si de fag cu gorun traiesc: veverta (Sciurus vulgaris), jderul (Martes martes), viezurele (Meles meles), caprioara (Capreolus capreolus), porsul mare (Glis glis), porsul de alun (Muscardinus avellanarius), porsul cu coada stufoasa (Dryomys nitedula) si, mai rar, lupul (Canis lupus).

Vipera cu corn

Vierzurele

Parsul de alun

Au fost indentificate mai multe zone cu profil complex in zona nordica printre care rezervatia botanica Ponoarele cu o suprafata de 20 hectare, rezervatia complexa peatera Topolnitei si imprejurimile ei, rezervatia paleontologica punctul forestier Ilovita- Bahna, rezervatia geomorfologica complexul carstic Ponoarele, rezervatia speologica peatera Epuran. In afara de aceste rezervatii se impun atentiei si alte zone importante: peretii calcarosi de la izvoarele Cosustei, izvorul carstic cu stancarii de la Camana, cornetul Babelor si Cerboanei, cheile Cosustei, tufarisurile de tip submediteranean de deasupra pesterii Isverna si de pe cornetul Obarsiei Closani, cheile Topolnitei, muntele Varful lui Stan, padurea de gorun cu alun turcesc de pe dealul Duhovna.

Individualitatea geografica a teritoriului sustine o alternanta a padurilor de fag si gorun iar clima cu influente submediteraneene a avut un rol insemnat in configuratia actualei structuri vegetative. Mare parte a calculelor sunt despadurite sau acoperite cu paducel, corn, porumbar, scumpie, ienupar, liliac si amestec de fagi izolati. In multe locuri liliacul salbatic formeaza adevarate paduri, vestite fiind cele de pe cornetele Ponoarele si Isverna. Pe areale intinse din partea de sud si sud-vest isi face aparitia gorunul, cerul, garnita, gorunul balcanic, carpenul, nucul, alunul turcesc. Compozitia floristica a pajistilor este, de asemenea, abundenta in elemente mediteraneene intalnindu-se aici pajisti care acopera o mare parte a terenurilor cu paduri defrisate. Drumurile forestiere au inlesnit defrisarea doar in partea de est a tinutului se observa a conservare mai buna a padurilor. Reprezentative suprafete paduroase de fag, brad si pin ce au ramas neafectate de taieri se gasesc pe Valea Cosustei si a Barovatului iar in partea de sud-vest pot fi intalnite paduri de stejar pufos, carpinita, tei.

Stejar pufos

Carpinita

Padure de liliac - Ponoare

Ca urmare a diversitatii mediilor de viata se intalneste aici o bogata si eterogena fauna de origini diferite dar cu preponderenta a elementelor sudice. Climatul bland si vegetatia locala sunt au creat un mediu potrivit pentru aparitia umeroaselor reptile si insecte. Caracteristice sunt cele doua varietati faunistice, vipera cu corn (*Vipera Ammodytes*) si broasca testoasa (*Testudo Hermanni*), ocrotite prin lege si care au o larga raspandire pe calcarele din sud-vestul platoului. Acestora li se adauga serpi veninosi si neveninosi, o specie de scorpion mic, dar veninos (*Euscorpium carpathicus*) si o varietate de soparle, indeosebi cele de origine sudica (*Lacerta Taurica*). Dintre vertebrate o larga raspandire o au melcii, paianjenii, gandacii si mai ales fluturii. In padurile de fag se intalneste ursul, cerbul, capra neagra, mistret, veverta, jderul, viezurele, caprioara, parsul mare, iepuri, cocosi de munte, fazani si lupi.

Scorpion

Vegetatia spontana a suferit in ultimele doua secole modificari insemnate, ca urmare a interventiei omului care a defrisat padurile de pe suprafete intinse, determinand despadurirea campiei in scopul transformarii lor in zone pentru practicarea agriculturii sau pasunarii animalelor.

Lunca Dunarii a fost de asemenea afectata de marile transformari precum indiguirile, desecarile si irigatiile.

Invatamant

Reteaua scolara a invatamantului preuniversitar din judetul Mehedinti cuprinde:

- Invatamant prescolar
- Invatamant primar si gimnazial
- Invatamant liceal teoretic, tehnologic si vocational
- Invatamant postliceal si de maistri
- Scoli profesionale
- Invatamant pentru elevi cu nevoi speciale.

Analiza in interiorul judetelor regiunii releva faptul ca cel mai mare numar de elevi in ciclul primar este in Dolj, iar cel mai mic in Mehedinti, populatia scolara fiind corelata cu demografia totala a judetelor. Evolutiile, in timp, la nivel judetean sunt similare nivelului regional, cele mai mari scaderi fiind inregistrate in judetele Dolj si Olt, unde in 2011/2012 numarul elevilor din primar a scazut cu peste 3000 persoane, fata de 2007/2008. In 2012/2013 numarul elevilor a crescut, cel mai mult in Dolj, cu 2800 persoane, iar cel mai putin in Mehedinti, cu 1029 persoane. In anii urmatoari, pana in 2016/2017, se inregistreaza din nou scaderi, in toate judetele, insa la nivel mult mai mic. Analiza ponderilor pe sexe in invatamantul primar din Sud Vest Oltenia, arata ca preponderenta este populatia scolara masculina, iar variatiile nu sunt semnificative, pe intreaga perioada procentele situandu-se in jurul a 51-52% masculin si 48-49% feminin.

Analiza cifrelor avand in vedere mediul de rezidenta al scolii, arata o crestere continua a numarului de elevi in invatamantul primar din urban, in detrimentul mediului rural, situatie de altfel intalnita si la nivel national. Este de remarcat faptul ca, la inceputul perioadei de analiza, in anul scolar 2007/2008, populatia scolara din mediul rural era de peste 50% in toate judetele regiunii, pentru ca, in timp, aceasta sa scada, in medie, cu 6%. Migrarea spre urban a scolarilor din invatamantul primar este un fenomen ingrijorator, in conditiile in care regiunea este ruralizata din punct de vedere demografic. In judetele componente ale regiunii Sud Vest Oltenia situatia este aproape aceeaasi ca si la nivel regional, scaderile fiind continue in Dolj, Gorj, Olt si Valcea. Singurul judet in care se semnaleaza o crestere a numarului de elevi de gimnaziu, in anul scolar 2016/2017, fata de anul scolar anterior, este Mehedinti (9481, fata de 9265). Scaderea cea mai semnificativa, pe perioada de analiza, este inregistrata in judetul Dolj (diferenta de 7991 de elevi intre 2007/2008 si 2016/2017). Distributia pe sexe a elevilor din ciclul gimnazial este 51-53% masculin si 47-49% feminin, situatia fiind aceeaasi atat la nivel national, cat si la nivel regional si judetean.

Distributia pe medii de rezidenta, in functie de locatia scolii, este usor favorabila mediului rural, la nivelul regiunii Sud Vest Oltenia, cu exceptia anului 2016/2017. Situatia este insa diferita la nivelul judetelor din regiune: in Dolj si Gorj procentele sunt relativ echilibrate; in Mehedinti se regasesc peste 51% in mediul urban in perioada 2007/2008-2013/2014, in urmatoorii doi ani de analiza procentele se inverseaza, iar in 2016/2017 populatia gimnaziala din urban o depaseste din nou pe cea din rural; in Valcea procentul de elevi din urban este pe toata perioada superior celui din rural, iar tendinta este de crestere in special in anii scolari 2013/2014-2015/2016; in Olt procentul cel mai mare de elevi este in scolile din rural (peste 55% in toata perioada de referinta). Se remarca, in anul scolar 2016/2017, o crestere a numarului de elevi din urban in toate judetele din Sud Vest Oltenia, situatie intalnita si la nivel national. Situatia este similara si in judetele componente ale

regiunii Sud Vest Oltenia, scaderea continua din perioada 2012/2013-2016/2017, aducand numarul de elevi de liceu mult sub nivelul din 2007/2008, in Dolj, Gorj, Mehedinti si Valcea. In judetul Olt, populatia scolara de liceu din 2016/2017 este sensibil egala cu cea din 2007/2008. Ponderea pe sexe a fost fluctuanta de-a lungul perioadei de analiza, in cadrul judetelor regiunii, situatie similara nivelului national, diferentele situandu-se in maximul a 6%.

Distributia pe medii de rezidenta in functie de locatia scolii, scoate in evidenta faptul ca procentul covarsitor al elevilor de liceu se regaseste in unitatile scolare din mediul urban, data fiind distributia retelei scolare, cu un mare numar de scoli in mediul urban si un numar foarte redus in mediul rural. La nivel de tara, situatia este similara. Analizand situatia pe judete, se observa ca cel mai mic procent de populatie liceala rurala este in judetul Valcea, iar cel mai mare este in judetul Mehedinti, insa procentele se situeaza la niveluri foarte modeste, de maxim 18%.

In judetele componente ale regiunii Sud Vest Oltenia situatia a avut aceeasi evolutie, inasa, chiar daca s-au produs cresteri ale numarului de elevi in ultimii cinci ani scolari, acestea nu au reusit sa ajunga la nivelul anului 2007/2008. Incepand din anul scolar 2014/2015, s-a acordat o atentie sporita invatamantului profesional, agentii economici au formulat solicitari de scolarizare exprese, la care ISJ din regiune au raspuns in procent foarte mare, acest fapt reflectandu-se in numarul din ce in ce mai mare de elevi in toate judetele. Nevoile pietei muncii regionale si locale se indreapta in continuare spre pentru calificari de nivel 3, astfel incat continuarea sustinerii pentru invatamantul profesional si investitiile in infrastructura educationala sunt masuri necesare pentru dezvoltarea unei relatii de tip "castig-castig" intre sistemul de invatamant si mediul economic. Analiza ponderii pe sexe a elevilor din invatamantul profesional din judetele regiunii, arata ca, acest nivel educational este de mai mare interes pentru populatie scolara de sex masculin, date fiind procentele majoritare pe acest segment. Statistica pe medii de rezidenta, arata ca in judetele componente ale Olteniei, marea majoritate a elevilor de la anvatamant profesional sunt cuprinsi in unitati de invatamant din mediul urban, ca si in cazul invatamantului liceal. Invatamantul postliceal a cunoscut o dezvoltare accentuata incepand din 2007/2008, de cand a fost finantat si de la bugetul national, acest lucru reflectandu-se in numarul de elevi in toate regiunile tarii. Majoritatea judetelor din Sud Vest Oltenia pastreaza aceeasi tendinta, de crestere a numarului de elevi la postliceal pana in 2014/2015 si cu o usoara scadere in 2015/2016-2016/2017. Singurul judet care face exceptie este Valcea, care a avut un numar redus si fluctuant de elevi la postliceal in perioada 2007/2008-2012/2013, inasa in anul scolar 2013/2014 cresterea a fost de 350%. Numarul de elevi s-a pastrat la nivel ridicat si in perioada anilor scolari urmatori. Analiza cifrelor pe sexe indica faptul ca, in general, in judetele regiunii, populatia de sex feminin are un interes mai mare pentru invatamantul postliceal, date fiind procentele. Judetul Gorj face exceptie din acest punct de vedere, la inceputul perioadei de analiza cei mai multi elevi fiind de sex masculin. Incepand din 2013/2014 si aici creste procentul de populatie scolara feminina, depasind-o pe cea masculina. Unitatile de invatamant postliceal din regiunea Sud Vest Oltenia sunt situate in cea mai mare parte in orase, de aici si distributia in cea mai mare proportie a elevilor in mediul urban. Analiza de-a lungul perioadei, indica faptul ca, in timp au aparut scoli postliceale si in mediul rural, in judetele Dolj, Gorj si Mehedinti, dar in Olt si Valcea invatamantul postliceal ramane in continuare concentrat in urban.

Pe fondul mentinerii unor valori scazute ale natalitatii si fertilitatii, precum si o data cu inaintarea in varsta a generatiilor, diferite ca marime, structura pe grupe mari de varsta a populatiei

va continua sa se modifice, in sensul reducerii numarului tinerilor si al cresterii numarului de persoane adulte si varstnice. Aceste modificari vor determina si diminuarea ponderii tinerilor (0-14 ani) in totalul populatiei, de la 3189,6 mii persoane (15,9%) la recensamantul din 2011, la 1567,8 mii persoane (12,1%) in anul 2060.

Populatia rezidenta scolara in varsta de 6-10 ani, proiectata pe judete in anii 2030 si 2060

Judete	2014/2015	2030	2060	Diferente 2030-2014/2015	Diferente 2060-2014/2015	Modificari procentuale 2030 fata de 2014/2015
Romania	969936	777991	541804	-191945	-428132	-19,79%
Dolj	27982	22879	15592	-5103	-12390	-18,24%
Gorj	15875	9610	4783	-6265	-11092	-39,46%
Mehedinti	11314	7394	3979	-3920	-7335	-34,65%
Olt	18282	11735	6555	-6547	-11727	-35,81%
Valcea	16208	10392	5956	-5816	-10252	-35,88%
Regiunea Sud - Vest Oltenia	89661	62010	36865	-27651	-52796	-30,84%

Populatia rezidenta scolara in varsta de 11-14 ani, proiectata pe judete in anii 2030 si 2060

Judete	2014/2015	2030	2060	Diferente 2030-2014/2015	Diferente 2060-2014/2015	Modificari procentuale 2030 fata de 2014/2015
Romania	772990	654498	450388	-118492	-322602	-15,33%
Dolj	24195	19267	13066	-4928	-11129	-20,37%
Gorj	14311	8362	4146	-5949	-10165	-41,57%
Mehedinti	10001	6551	3659	-3450	-6342	-34,50%
Olt	16197	10090	5569	-6107	-10628	-37,70%
Valcea	13886	8975	5007	-4911	-8879	-35,37%
Regiunea Sud - Vest Oltenia	78590	53245	31447	-25345	-47143	-32,25%

Populatia rezidenta scolara in varsta de 15-18 ani, proiectata pe judete in anii 2030 si 2060

Judete	2014/2015	2030	2060	Diferente 2030-2014/2015	Diferente 2060-2014/2015	Modificari procentuale 2030 fata de 2014/2015
Romania	692949	597153	416123	-95796	-276826	-13,82%
Dolj	21650	17129	11729	-4521	-9921	-20,88%
Gorj	14852	8602	4178	-6250	-10674	-42,08%
Mehedinti	8971	6099	3432	-2872	-5539	-32,01%
Olt	15735	9104	5054	-6631	-10681	-42,14%
Valcea	14158	9500	5168	-4658	-8990	-32,90%
Regiunea Sud - Vest Oltenia	75366	50434	29561	-24932	-45805	-33,08%

Populatia rezidenta scolara in varsta de 19-23 ani, proiectata pe judete in anii 2030 si 2060

Judete	2014/2015	2030	2060	Diferente 2030-2014/2015	Diferente 2060-2014/2015	Modificari % 2030 fata de 2014/2015
Romania	740469	645923	434581	-94546	-305888	-12,77%
Dolj	32249	24880	16921	-7369	-15328	-22,85%
Gorj	10393	7585	3483	-2808	-6910	-27,02%
Mehedinti	6902	5634	2988	-1268	-3914	-18,37%
Olt	7105	5274	2714	-1831	-4391	-25,77%
Valcea	5634	4580	2416	-1054	-3218	-18,71%
Regiunea Sud - Vest Oltenia	62283	47953	28522	-14330	-33761	-23,01%

Sursa datelor: INS

Conform datelor din PLANUL REGIONAL DE ACTIUNE PENTRU INVATAMANT - PRAI 2016-2025, invatamantul superior din regiune constituie una din principalele optiuni de continuare a formarii pentru absolventii de liceu, astfel incat contributia acestuia la dezvoltarea regionala, prezentata in capitolul 11, este relevanta prin prisma asigurarii fortei de munca inalt specializata in sectoarele economice cu potential de dezvoltare unde aceasta este solicitata.

Analiza SWOT a corelarii ofertei de formare cu cererea sta la baza identificarii prioritatilor, obiectivelor, precum si a masurilor din planul de actiune propus in capitolul 10, pentru transpunerea in practica a principalelor concluzii si recomandari. Din analiza situatiei demografice actuale se desprinde concluzia scaderii semnificative a populatiei totale, determinata, in principal, de manifestarea superioara a mortalitatii, comparativ cu natalitatea si generarea unui spor natural negativ. Procesul lent, dar constant, de imbattranire demografica este caracteristic tuturor judetelor componente si se constituie intr-un fenomen ce contribuie in mod direct la reducerea ponderii populatiei tinere, cu implicatii negative directe pentru economie si societate.

Analiza evolutiei grupelor de varsta 10-14 ani, 15-19 ani si 20-24 ani, relevante pentru educatie, arata scaderea ponderii pe toate aceste segmente, scaderi care sunt reflectate in mod direct planul de scolarizare propus/realizat la clasa a IX-a zi, unde sau evidentiat scaderi importante in perioada analizata, mai ales la invatamantul profesional si tehnic.

Se remarca, deasemenea, preponderenta populatiei rurale fata de populatia din mediul urban, pe toate grupele de varsta scolara (10-14 ani, 15-19 ani si 20-24 ani), avand drept consecinta ruralizarea regiunii. In perspectiva anului 2060, pe fondul mentinerii unor valori scazute ale natalitatii si fertilitatii, precum si o data cu inaintarea in varsta a generatiilor, diferite ca marime, structura pe grupe mari de varsta a populatiei va continua sa se modifice, in sensul reducerii numarului tinerilor si al cresterii numarului de persoane adulte si varstnice.

Aceste concluzii, conduc la initierea unor masuri de optimizare a retelei scolare, astfel incat sa fie asigurat accesul la educatie, in paralel cu optimizarea resurselor umane si materiale. Analiza mediului economic regional releva faptul ca diminuarea disparitatilor interregionale in ceea ce priveste sectoarele economice trebuie sustinute si prin educatie si formare de calitate, care sa ofere absolventilor posibilitatea sa acceda pe piata muncii si in acelasi timp sa isi dezvolte aptitudinile antreprenoriale.

Planurile de scolarizare trebuie sa reflecte, prin structura ofertei, proportional cu nevoile pietei muncii, diversitatea activitatilor industriale, ponderea crescuta a serviciilor, importanta constructiilor si nevoile de dezvoltare a agriculturii. Ca raspuns la schimbarile tehnologice si organizationale induse de investitiile straine si cerintele de competitivitate, trebuiesc avute in vedere o serie de masuri specifice, respectiv cresterea numarului de absolventi cu nivel 3 de calificare, formarea de competente adecvate pentru: noile tehnologii, calitate, design, marketing, tehnici de vanzare, dar si formarea continua a profesorilor in parteneriat cu intreprinderile, pentru adaptarea rapida la cerintele de competente specializate ale angajatorilor.

Nivelul ridicat al investitiilor din industria prelucratoare, productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, comert, agricultura, turism vor trebui sustinute de dezvoltarea calificarilor profesionale din aceste domenii, care sa furnizeze forta de munca necesara.

Piata muncii regionala arata o descrestere aproape continua a ocuparii in perioada 2002-2015, iar grupele de varsta tinere de 15-24 de ani sunt cele mai dezavantajate din acest punct de vedere. Analiza comparativa a populatiei ocupate pe medii rezidentiale, a condus la concluzia ca, inca, in mediul rural, este la valori apreciabile nivelul scazut de educatie. Sunt necesare masuri care sa sustina accesul la educatie de nivel mediu si superior pentru persoanele rezidente din mediul rural, inclusiv reorganizarea retelei scolare de nivel profesional si liceal. Pe sectoare de activitate la nivel regional, agricultura detine un procent important in ocupare, fiind urmata indeaproape de sectorul servicii.

In ceea ce priveste somajul, analiza cifrelor reflecta faptul ca, in functie de nivelul de educatie, numarul cel mai mare de someri inregistrati sunt din categoria persoanelor cu educatie scazut, iar numarul cel mai mic este al celor cu nivel de educatie superior. Studiul cifrelor privind numarul de locuri de munca vacante, concluzioneaza faptul ca cele mai numeroase locuri de munca sunt pentru specialistii in diverse domenii de activitate, urmate de cele pentru lucratori in domeniul serviciilor, tehnicieni si alti specialisti in domeniul tehnic.

Adaptarea sistemului de educatie si formare profesionala in sprijinul unei mai bune corelari a ofertei educationale cu cerintele angajatorilor, trebuie sa se concretizeze prin anticiparea nevoilor de calificare si adaptarea ofertei la nevoile pietei muncii, dezvoltarea si implementarea de programe de formare in sistem partenerial cu mediul de afaceri corelat cu consolidarea parteneriatelor cu agentii economici, cu AJOFM, autoritati si alte organizatii care pot contribui la integrarea socio-profesionala a absolventilor.

Planurile de scolarizare trebuie sa reflecte si sa sustina tendintele de dezvoltare a sectoarelor economice la nivel local si regional, dar si calificarile necesare ramurilor industriale cu potential competitiv, cu accent pe cresterea nivelului de calificare si noile tehnologii.

Analiza invatamantului profesional si tehnic din regiune prin prisma indicatorilor de intrare, de proces, de iesire si de impact conduce la concluzii care sa permita dezvoltarea unui sistem de educatie si formare flexibil si adaptat la nevoile societatii. Prin cresterea treptata a ponderii invatamantului profesional si tehnic in fiecare judet din regiune, poate fi atinsa tinta de 60% din total, asumata de Romania in perspectiva anului 2020. Deasemenea, cresterea ponderii invatamantului profesional si echilibrarea procentului cu invatamantul liceal tehnologic, are in vedere cerintele pietei muncii care arata ca necesarul de forta de munca pentru calificari de nivel 4 este in scadere, iar solicitarile de calificari de nivel 3 in crestere.

Promovarea ofertei de formare a unitatilor de invatamant profesional si tehnic in randul societatii civile si dezvoltarea si furnizarea de servicii de orientare in cariera pentru elevii de gimnaziu, va conduce la alegerea, de catre tineri, a unui traseu profesional care sa le ofere, la finalizarea lui, un loc de munca in concordanta cu aspiratiile personale, corelate cu nevoile economice. Dezvoltarea continua a parteneriatelor intre operatorii economici si scoli va avea ca rezultat cunoasterea reciproca si reala a nevoilor ambelor parti.

Sportul

In judetul Mehedinti sunt practicate aproape toate tipurile de sport, o pondere mai mare avand fotbalul, handbalul, baschetul, atletismul si canotajul. Conform datelor extrase din Anuarul Sportului 2019, in judet sunt legitimati 6396 de sportivi, in crestere cu 50% fara de anul 2012, in 76 de structuri sportive. Alte date sportive:

- Numar antrenori – 81
- Numar instructori sportivi – 43
- Numar arbitri – 96
- Numar maestri ai sportului – 16
- Numar maestri emeriti ai sportului – 3
- Numar antrenori emeriti – 18

Structura demografica

La Recensamantul populatiei si al locuintelor din 2011, populatia stabila a judetului Mehedinti era de 265390 locuitori, reprezentand 1,32 la suta din populatia tarii, cu o densitate medie de 53,8 locuitori/kmp. Judetul are o densitate relativ scazuta, mult sub media nationala de 89.6 de locuitori/kmp, situandu-se si sub media regionala de 76.2 de locuitori/kmp. Din totalul populatiei, 130 333 persoane, respectiv 49,11 la suta, sunt de sex masculin si 135 057 sunt de sex feminin.

In ceea ce priveste repartizarea pe medii, 124224 persoane, respectiv 46,81 % traiesc in mediul urban, iar 141166 persoane traiesc in mediul rural.

Repartizarea pe etnii arata astfel:

- Maghiari - 153
- Rromi – 10919
- Ucrainieni – 13
- Germani – 151
- Turci – 40
- Rusi-lipoveni – 10
- Sarbi – 996
- Bulgari – 6
- Croati – 3
- Greci – 21
- Italiani – 15
- Evrei – 11
- Cehi – 466

- Polonezi – 3
- Chinezi – 16
- Ceangai – 3
- Alta etnie – 29

Conform datelor INS din 2018/2019:

- densitatea locuitorilor in judetul Mehedinti este:

Data	Numar locuitori	Locuitori/kmp
29 decembrie 1930	282440	57.3
25 ianuarie 1948	304788	61.8
21 februarie 1956	304091	61.6
15 martie 1966	310021	62.8
5 ianuarie 1977	322371	65.3
7 ianuarie 1992	332673	67.4
18 martie 2002	306732	62.2
20 octombrie 2011	265390	53.8

- populatia judetului Mehedinti in ultimii zece ani pe grupe de varsta este:

Anii	Total	Grupe de varsta		
		0-14 ani	15-59 ani	60 ani si peste
2010	299510	43987	191275	64248
2011	296890	43080	189453	64357
2012	294913	42479	188075	64359
2013	292774	41605	186331	64838
2014	290253	40592	184537	65124
2015	288287	40229	182192	65866
Anii	Total	Grupe de varsta		
		0-14 ani	15-59 ani	60 ani si peste
2016	286053	39571	179877	66605
2017	283741	39083	177300	67358
2018	281335	38551	174770	68014
2019*	277993	37310	172280	68403

*pentru anul 2019 datele sunt provizorii

- Durata medie de viata a locuitorilor a crescut din 1995 pana in 2019, astfel:

Anul	Ambele sexe (ani)	Masculin (ani)	Feminin (ani)
1995	69.19	65.80	72.80
2010	72.27	69.27	75.44
2019	75.70	72.46	79.14

Populatia urbana a judetului Mehedinti

MEHEDINTI	277993
Drobeta-Turnu Severin	106171
Orsova	12327
Baia de Arama	5537
Strehaia	11009
Vanju Mare	5840

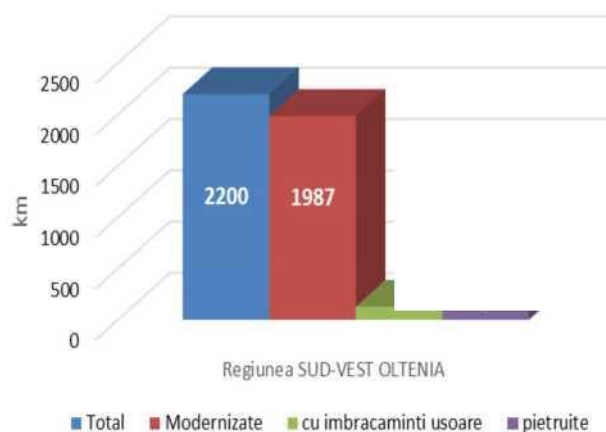
Infrastructura**1. Infrastructura rutiera**

In judetul Mehedinti sunt localizate 20,68% (455 km) din drumurile nationale care parcurg regiunea si reprezinta 23,78% din totalul de drumuri al judetului (1913 km). Cele 2 drumuri europene care traverseaza judetul sunt:

- E70: Moravita (frontiera cu Serbia) - Timisoara - Drobeta Turnu Severin- Craiova - Caracal - Alexandria - Bucuresti - Giurgiu-Pod Giurgiu (frontiera cu Bulgaria)
- E771: Drobeta Turnu Severin - Portile de Fier I (frontiera cu Serbia).

Sectia de drumuri nationale Tr. Severin, administreaza reseaua de drumuri nationale din judetul Mehedinti. Aproape 120 km retea este destinata circulatiei internationale, in aceeasi categorie de drum cu trafic intens se situeaza si DN 67 Tr.Severin - Motru, pe care se desfasoara un volum mare de transport de carbune ce se efectueaza cu autovehicule grele, ceea ce, de asemenea impune lucrari de reparatii de volum ridicat. Sectia Tr. Severin are cea mai mare densitate medie de poduri, revenind 18 ml de pod pe km de drum, fata de 11,7 ml media pe DRDP Craiova, densitatea cea mai mare de 230 ml/km fiind pe DN 6 in zona Portile de Fier I.

Din totalul retelei de drumuri nationale administrate de Directia Regionala de Drumuri si Poduri Craiova, S.D.N. Drobeta Turnu-Severin administreaza 308,68 Km.

Tip suprafață drumuri naționale, Oltenia 2018

Prin Hotararea de guvern nr. 357/2018 s-a stabilit ca pregatirea si atribuirea urmatoarelor proiecte, in numele partenerilor publici, sa fie realizate de Comisia Nationala de Strategie si Prognoza:

Autostrada Bucuresti - Craiova - Calafat - Drobeta-Turnu Severin – Lugoj (Sursa: Comisia Nationala de Strategie si Prognoza - Implementarea programului de guvernare 2018).

In acest context, CNSP a elaborat in mai 2019 studiul de fundamentare pentru autostrada Sudului. Autostrada va fi construita in parteneriat public-privat (PPP), iar constructia va dura 5 ani (2020-2025), fiind urmata de o perioada de 25 de ani de intretinere si operare in regim de autostrada cu taxa, in perioada 2025-2049. Conform CNSP, pana in prezent nu s-a incheiat nici un contract in parteneriat public-privat in conditiile noii legislatii. Atribuirea de contracte in parteneriat public-privat de catre Comisia Nationala de Strategie si Prognoza, in numele partenerilor publici se afla in diverse etape de pregatire.

Autostrada, denumita si "Autostrada Sudului", asigura conectivitatea intre Bucuresti si granitele de sud si de vest ale Romaniei, cu Bulgaria prin intermediul podului de la Calafat, respectiv Serbia, implicit cu sudul si vestul Europei, traversand zona istorica a Olteniei. Realizarea obiectivului asigura racordarea la reseaua de drumuri si zone cu potential economic inca nevalorificat, dar si conexiunea dintre importante centre socioeconomice, precum Alexandria, Craiova, Drobeta-Turnu Severin, Lugoj. De asemenea autostrada va tranzita zone turistice precum Defileul Dunarii si Parcul National Domogled din Muntii Cernei, precum si zone de interes balnear. In acelasi timp se realizeaza o eficientizare a traficului, concomitent cu cresterea sigurantei in transportul de calatori si marfuri si diminuarea numarului de accidente, reducerea consumului de combustibil si a timpului de parcurs, precum si diminuarea nivelului de poluare a mediului.

Autostrada Sudului (Bucuresti - Craiova - Calafat – Drobeta Turnu-Severin - Lugoj) va avea o lungime de aproximativ 311 km. Punctul de inceput va fi nodul rutier de la intersectia cu viitoarea Autostrada de Centura a Bucurestiului, iar punctul de sfarsit va fi intersectia cu drumul national DN 67. Autostrada Sudului, prin PPP Solutia de realizare a obiectivului de investitie aleasa de Guvern este parteneriatul public - privat (PPP).

Autostrada A6 (autostrada Sudului) ar fi urmat sa lege orasul Lugoj (unde incepe din Autostrada A1) cu Calafat (unde va trece Dunarea spre Bulgaria pe podul Calafat-Vidin). Prima portiune de autostrada, de 11 km dintre Balint si Lugoj (regiunea Vest), unde se afla un nod rutier cu DN6 a fost inaugurata pe 19 decembrie 2013. Restului proiectului este intr-un studiu de fezabilitate din 2012, ca Autostrada Sudului, ruta nefiind determinata total, dar avand o legatura cu drumul expres Pitesti-Craiova. Autostrada ar fi urmat sa aiba ruta: Calafat, Craiova, Drobeta-Turnu Severin, Lugoj si de aici legatura cu Autostrada A1.

2. Infrastructura feroviara

Din punct de vedere al **infrastructurii feroviare** in judetul Mehedinti se cunosc urmatoarele date valabile ala finele anului 2017:

Regiune	Total	Electrificate	Linie ecartament			Linii cu ecartament larg	Densitatea liniilor km/1000kmp
			Total	Cu o cale	Cu doua cai		
Mehedinti	124	123	124	101	23	-	25,1

Judetul Mehedinti, alaturi de Dolj, sunt printre ultimele din Romania in ceea ce priveste densitatea liniilor ferate/1000kmp de teritoriu si este traversat de la est la vest de magistrala 900 Bucuresti Nord - Rosiori - Craiova - Filiasi - Drobeta Turnu Severin- Caransebes - Lugoj - Timisoara - Stamora Moravita.

3. Infrastructura navala

Dunarea reprezinta o cale de transport pe apa internationala care se intinde de la Marea Neagra la Sulina in Romania, via Belgrad in Serbia, Croatia, Budapesta in Ungaria, Bratislava in Slovacia si Viena in Austria, pana la izvorul sau, in Muntii Padurea Neagra din Germania. Lungimea sa totala este de 2.845 km. Este navigabila pana la km 2.411, la Bamberg de unde se conecteaza la Rin via canalul Bamberg/Kelheim de 171 km in lungime.

Dunarea face parte din axa prioritara TEN-T-18: axa de transport fluvial Rin/Meusia-Main-Dunare, si furnizeaza Romaniei si altor tari prin care trece noi oportunitati majore pentru dezvoltarea transportului pe apa.

Fluviul Dunarea este impartit in 3 sectoare:

- Dunarea de sus - de la izvoare - km 2900 - pana la Gonyu - km 1791
- Dunarea de mijloc - de la Gonyu - km 1791 - pana la Drobeta Turnu Severin - km 931
- Dunarea de jos - de la Drobeta Turnu Severin - km 931 - pana la Sulina km 0.

In sectorul Dunarii de jos, sector fluvial, se gasesc si judetele Mehedinti, Doj si Olt, acestea avand avantajul de a fi situate pe cursul navigabil al Dunarii, fiind astfel racordate la rețeaua de cai navigabile nationala si europeana. In judetul Olt, infrastructura portuara este asigurata doar in orasul Corabia care detine un port amenajat, in judetul Mehedinti infrastructura portuara este asigurata de porturile Drobeta Turnu-Severin si Orsova, restul porturilor aferente regiunii Sud-Vest Oltenia asigurand infrastructura portuara a judetului Dolj.

Romania detine cea mai mare cota din bazinul Dunarii, aproape 30%, conditii in care traficul pe cai navigabile este aproape in exclusivitate realizat pe Dunare, navigabila din Bazias (la intrarea in Romania) pana la Braila pentru nave cu pescaj de 2 m, iar pe Dunarea maritima, intre Braila si Sulina, pentru nave cu pescaj de pana la 7 m. Autoritatea care administreaza porturile Dunarii fluviale ce traverseaza Romania este APDF, Autoritatea Porturilor Dunarii Fluviale, cu sediul in Giurgiu.

Societatea indeplineste functia de autoritate portuara in toate porturile Dunarii fluviale, de la Bazias pana la Cernavoda, cu exceptia porturilor Zimnicea si Turnu Magurele care se afla in administrarea Consiliului Local Teleorman. APDF utilizeaza atat infrastructura de transport naval ce i-a fost concesiunata de Ministrul Transporturilor, cat si bunurile aflate in patrimoniul propriu. In zona de activitate a APDF Giurgiu se regasesc 7 porturi fluviale romanesti, care fac parte din reseaua europeana de transport TEN-T, respectiv: Moldova Noua, Drobeta Turnu Severin, Calafat, Giurgiu, Oltenita, Calarasi si Cernavoda.

De-a lungul celor 1.075 km ai Dunarii din Romania, cele 20 orase localizate pe malul romanesc sunt de asemenea porturi fluviale din care 5 apartin regiunii Oltenia: Orsova, Drobeta Turnu - Severin, Calafat, Bechet si Corabia. Pe langa acestea, regiunea Oltenia mai dispune si de porturile din comunele: Svinita, Dubova (unde se afla si portul Tisovita), Gruia, Cetate si Rast.

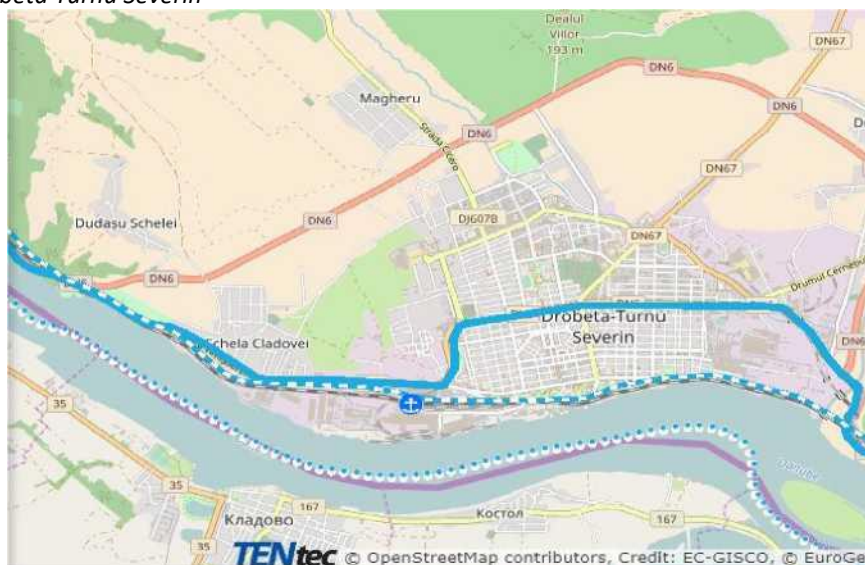
	Orsova	Dr. Tr. Severin	Calafat	Bechet	Corabia	TOTAL
Localizare	km 945	Km 933 931	km 795	km 679	km 626 - 631	
PORT COMERCIAL:						
Lungimea raului cheie operationalui (m)	500	300	350	600	1.000	2.750
Adancimea de incarcare (m)	-4,2	-4,5	-3	-2,5	-2,5	
Chei pentru pasageri (m)	200	n.a.	100	n.a.	n.a.	300
Chei de asteptare (m)	n.a.	420	250	n.a.	n.a.	673
Ferryboat cu compartimente	Nu	Nu	da	n.a.	n.a.	0
Depozite (m)	1.600	n.a.	750	n.a.	6.000	8.350
Suprafete platforme (sqm)	16.000	n.a.	11.000	n.a.	20.000	47.000
Acces rutier sau cai ferate	Da	Da	Da	Da	Da	
SANTIER:						
Capacitate maxima vase (dwt)	n.a.	7.500				7.500
Locuri orizontale	10 locuri	12 locuri				22 locuri

Chei echipat in bazin	350	650				1.000
Pasaje echipate	Da	Da				
Echipament - macarale (tf)	>40	5,16	5			
Ateliere	Da	Da				
FACILITATI:						TOTAL
Capacitate maxima nave (t)	3.000	3.000	2.000	2.000	n.a	10000
Capacitate trafic (t/an)	1.200.000	725.000	270.000	50.000	n.a	2.245.000
RORO Terminal	Nu	Nu	Da	Da	nu	

Sursa: C.N. APDF Giurgiu S.A.

Dintre acestea, doar porturile Drobeta Turnu Severin si Calafat sunt incluse in reseaua TEN-T centrala.

Portul Drobeta Turnu Severin

Conexiunea cu reseaua rutiera este realizata de drumurile DN 6 (E70), DN 56. Conexiunea cu reseaua feroviara se face prin statia Drobeta Turnu Severin, la magistrala 900.

Porturile din Turnu-Severin si din Orsova sunt cele mai importante din regiunea Oltenia, avand cel mai ridicat nivel si volum de marfa transportata din regiune. Portul din Drobeta-Turnu-Severin se afla pe locul 4 din tara cand vine vorba de nivelul si volumul de marfuri transportate, dupa porturile din Constanta, Galati si Tulcea.

Dunarea functioneaza in prezent ca bariera naturala pentru transportul rutier/feroviar. Are trei poduri in sectiunea romaneasca si doua baraje la Portile de Fier I si II. Administratiile porturilor sunt responsabile cu intretinerea infrastructurii portuare si in special a cheurilor. CN APDF SA Giurgiu (proprietate publica a statului roman) este autorizata portuara pentru toate porturile aflate in regiunea SV Oltenia. Ca parte a retelei de transport trans-europene, Dunarea are potential pentru

dezvoltarea turismului in zonele adiacente fluviului si in Delta si pentru imbunatatirea activitatilor din porturile fluviale, fiind parte din dezvoltarea transportului combinat.

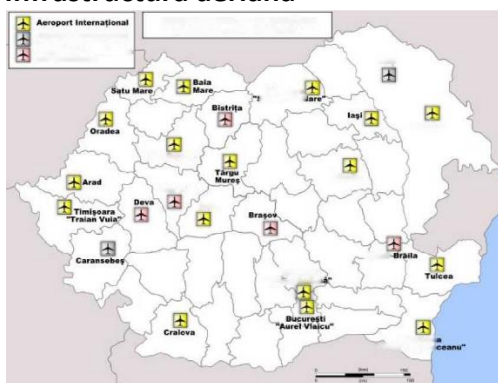
Regiunea S-V Oltenia se afla totusi pe ultimul loc dintre regiunile cu acces la Dunare in ceea ce priveste nivelul marfurilor transportate.

In anul 2018, prin porturile din Oltenia se transportau cu 35,04% mai putine marfuri decat in anul 2010 (2717 mii tone in 2010, 1765 mii tone in 2018). In anul 2018, transportul international de marfuri (mii tone) prin porturile din regiunea Sud-Vest Oltenia a reprezentat 22,54% din totalul marfurilor transportate prin porturile din regiune si 4,66% din totalul marfurilor transportate international, la nivelul tuturor porturilor fluviale din Romania.

Transportul international de marfuri pe cai navigabile, in 2018, in Oltenia s-a desfasurat in principal prin porturile Drobeta Turnu-Severin (66,83%) si Orsova (23,11%) si in volume mai mici prin porturile Calafat (6,28%), Corabia (3,51%) si Bechet (0,25%).

Fata de anul precedent, 2017, transportul de marfuri prin portul Drobeta Turnu Severin a scazut cu 5,4% iar fata de anul 2010, a scazut aproape la jumatate (2213 mii tone in 2010, 1098 mii tone in 2018). Din totalul marfurilor transportate fluvial, in 2018, prin Drobeta Turnu Severin, 24,2% (266 mii tone) reprezinta transport international, 8,6% (94 mii tone) transport national si 67,21% transport de tranzit.

4. Infrastructura aeriana

In regiunea Sud-Vest Oltenia exista un singur aeroport situat la Craiova, in judetul Dolj, si care este administrat de Consiliul Judetean Dolj.

5. Infrastructura de utilitati

Infrastructura de utilitati (apa potabila, canalizare, gaze naturale, energie electrica si termica, surse alternative de energie). Serviciile publice de alimentare cu apa si de canalizare fac parte din sfera serviciilor publice de interes general. Cartea Verde a UE a introdus conceptul de parteneriat intre diferitele niveluri de guvernare in Europa considerand serviciile publice de interes economic general, de o importanta deosebita pentru mentinerea coeziunii sociale, ridicarea calitatii vietii si asigurarea dezvoltarii durabile. La inceputul anului 2012, in toate judetele procesul de regionalizare a fost finalizat (ADI functional, ROC functionali, contracte de delegare semnate) (sursa : Asociatia Romana a Apei).

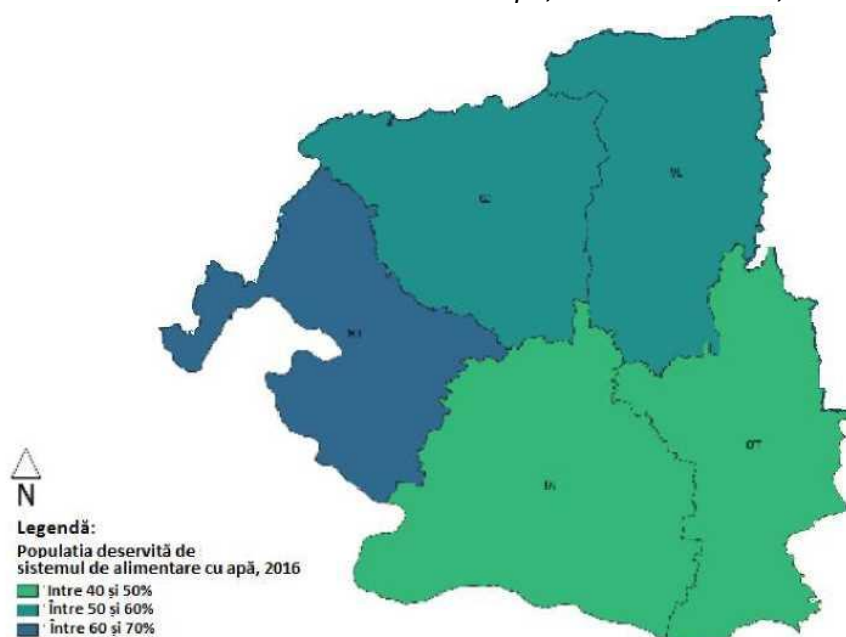
O parte semnificativa a locuitorilor Romaniei nu beneficiaza de utilitatile de baza (alimentare cu electricitate, apa, canalizare, gaze naturale), care sunt in acelasi timp scumpe comparativ cu media europeana, preponderent din cauza ineficientei serviciilor. Dezvoltarea teritoriului

national nu se poate realiza in lipsa unei echipari corespunzatoare la nivelul tuturor localitatilor. Din aceste motive, disparitatile in accesul la utilitati publice pot fi considerate o provocare teritoriala majora. (Sursa: MDRAP - Raport privind starea teritoriului 2017).

5.1. Reteaua de apa potabila

Lungimea totala simpla a retelei de distributie a apei potabile reprezinta lungimea tuburilor si conductelor instalate pe teritoriul localitatii respective, pentru transportul apei potabile de la conductele de aductiune sau de la statiile de pompare pana la punctele de bransare a consumatorilor.

Gradul de racordare la sisteme de alimentare cu apa, Sud-Vest Oltenia, 2016

In anul 2018, judetul Mehedinti a inregistrat o crestere 2,04% in Mehedinti (+21,5 km) a retelei de apa potabila fata de anul precedent, iar la sfarsitul anului s-a inregistrat un total de 66 de localitati conectate la rețeaua de apa, respectiv 5 in mediul urban si 61 in mediul rural.

5.2. Reteaua de canalizare/apa menajera

Conform datelor INSSE (Institutul National de Statistica si Studii Economice) din 2019, lungimea in km a rețelei publice de canalizare/apa menajera se prezinta astfel:

Jud. Mehedinti	Total	Municipii si orase	Lungime km
Anul 2011	15	5	230.7
Anul 2018	22	5	338.5

Se observa, deci, o crestere cu 46.73% a rețelei de canalizare, o crestere care continua si in prezent, insa, la nivel regional, Oltenia prezinta cea mai mica extindere de rețea de canalizare comparativ cu restul regiunilor Romaniei.

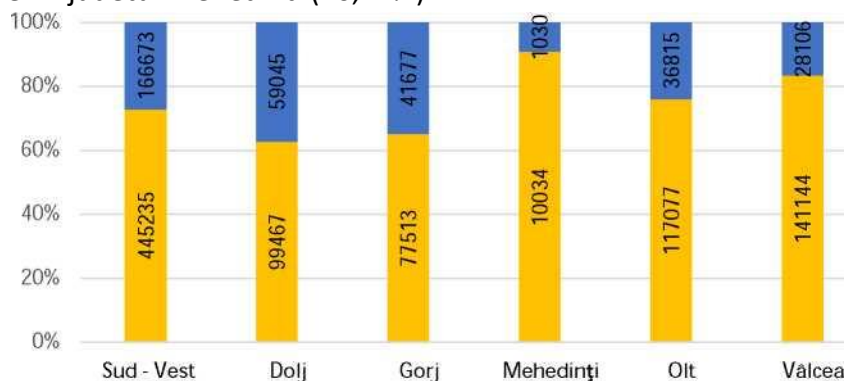
6. Infrastructura de gaze naturale

In regiunea Oltenia, la nivelul anului 2017 lungimea rețelei de furnizare a gazelor naturale era de 2.573,6 km, cu 203,6 km (8,59%) mai mare decat in 2011 (2.370 km) si mai mare cu 60,8 km

(2,41%) decat in 2014. In 2018, reseaua regionala de gaze s-a extins cu 45,5 km (1,76%). Reteaua de gaze regionala, reprezenta la sfarsitul anului 2018, 6,32% din lungimea retelei de gaze la nivel national (41.413 km) si plaseaza regiunea Oltenia pe ultimul loc in tara.

Din totalul retelelor de distributie a gazelor naturale, judetul Mehedinti detine doar 53 km (0,92%) avand o singura localitate in sistem. Din cei 10.034 mii mc gaze naturale, distribuiti in Mehedinti in 2017, doar 1030 mii mc au fost destinati uzului casnic.

Consumul de gaze s-a concentrat in principal in sectorul industrial si mai putin in consumul populatiei in judetul Mehedinti (10,27%).

Consumul de gaze naturale in Oltenia in 2017

7. Energie regenerabila

Romania are un potential energetic din surse regenerabile semnificativ si diversificat (eolian, solar, hidroenergetic, geotermal si biomasa), determinat de conditiile favorabile de mediu (relief si clima).

Distributia potentialul energetic al surselor regenerabile reflecta disponibilitatea regionala a principalelor tipuri de resurse, dupa cum urmeaza:

- Delta Dunarii (solar)
- Dobrogea (eoliana si solara)
- Moldova (microhidrocentrale, eoliana si biomasa)
- Carpati (microhidrocentrale, biomasa)
- Transilvania (microhidrocentrale)
- Campia de Vest (geotermala)
- Subcarpati (solar, biomasa si microhidrocentrale)
- Campia Romana (biomasa, solar si geotermala)

Potentialul solar este valorificat prin parcuri fotovoltaice care se ridica la un numar de 11 pe teritoriul judetului Mehedinti, avand o putere instalata de 79.1 MW.

Economia

Regiunea Oltenia ocupa ultimul loc in clasamentul national la nivel de unitati active economic, iar judetul Mehedinti sunt cele mai putine. Conform datelor de la sfarsitul anului 2017, Mehedinti avut o contributie modesta de numai 0.49%, ca nivel de sume contribuite. Ca si tip de activitate se regasesc urmatoarele ponderi:

- Comert cu ridicata si cu amanuntul - repararea autovehiculelor si motocicletelor detine ponderea cea mai mare (34%)
- Transport si depozitare (17%)
- Industria prelucratoare (8%)
- Activitati profesionale, stiintifice si tehnice (8%)
- Constructii (7%)

Intreprinderile mici au inregistrat cresteri in anul 2017 in Mehedinti, pe cand cele mari au cunoscut o stagnare (in numar de 6). Intre primele 50 de firme din Regiunea Sud Vest Oltenia, numai una este in judetul Mehedinti, iar Drobeta Turnu Severin concentreaza 50,53% din totalul agentilor economici din judet, urmat de Orsova (4,40%).

Prezentarea comunei BRANISTEA

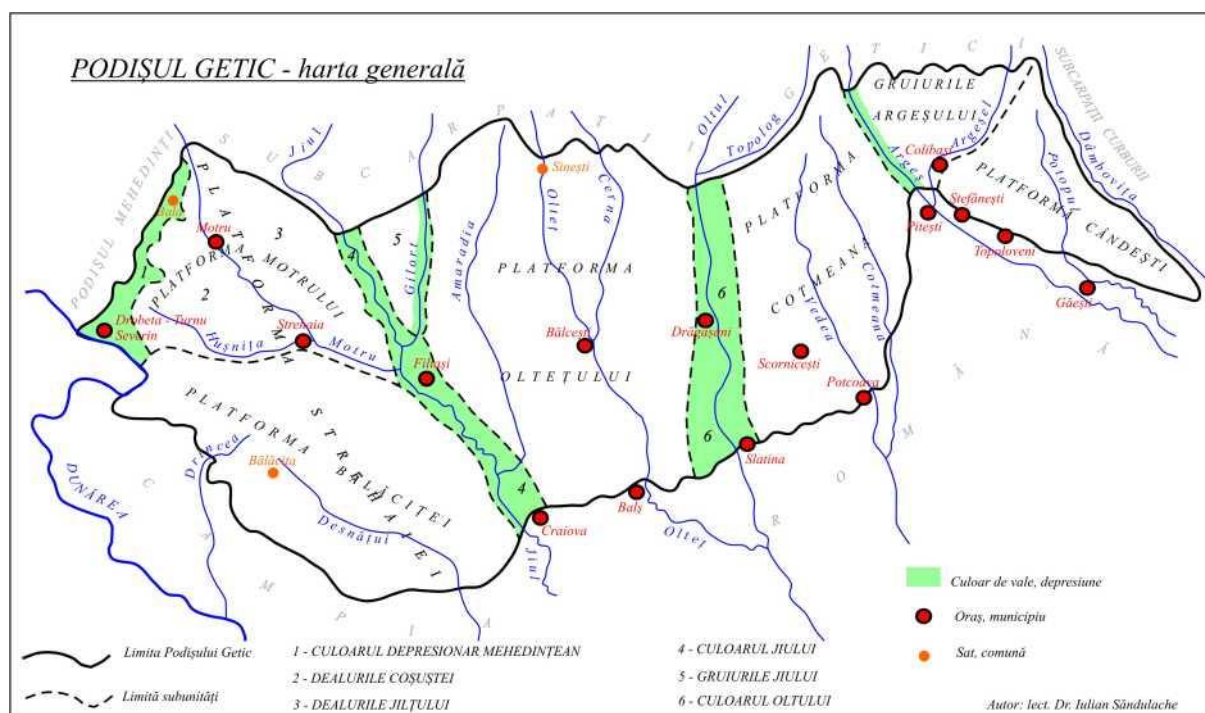
Localitatea Branistea este atestata pentru prima data in anul 1835 pe o harta ruseasca. Din date de arhiva, localitatea Branistea a avut statut de comuna pana in anul 1968 cand are loc ultima impartire administrativa a tarii si reorganizarea pe judete; atunci se desfiinteaza mai multe comune printre care si Comuna Branistea care apare apoi impreuna cu satul Goanta in componenta Comunei Vanatori. Comuna Branistea se va reinfianta in anul 2004 cu doua sate in componenta, prin adoptarea Legii 84/2004 pentru infiintarea unor comune.

Localitatile Branistea si Goanta s-au dezvoltat in zona de campie in care terenurile arabile sunt predominante si justificau cultivarea pamantului si in special gradinaritul ca activitate de baza in practica traditionala, in limitele gospodariilor populatiei afirmate ca mici unitati de productie agricola. Spatial, localitatile s-au dezvoltat compact, in forma areolara, una in continuarea celeilalte, despartite de paraul Drincea. Cu o populatie relativ mare si care incepe sa se stabilizeze, cu acces facil la un drum national, comuna are perspective de dezvoltare pe baza valorificarii potentialului agricol de care dispune.

Relieful

Comuna Branistea cu satele componente Branistea si Goanta este situata in partea de sud-est a judetului si are o suprafata de 32,39 km². Resedinta de comuna - Branistea - si satul Goanta sunt asezate in Campia Punghina, formata din mai multe terase.

Terasele ocupate de localitatile respective sunt cele situate in sud, avand 70 - 90 m, relieful este larg valurit in partea de nord a campiei si scade treptat din inaltime estompandu-se foarte mult spre sud. In partea estica a localitatilor Goanta si Branistea se dezvolta o terasa cu altitudinea de 80-100 m. Prin aceasta particularitate, relieful comunei Branistea poate fi caracterizat ca fiind unul tipic de campie.

Clima Este de tip temperat continental cu usoare influente submediteraneene.

Caracteristicile climatice ale zonei:

- radiatia solara globala - 125kcal/mp
- durata de stralucire a soarelui (medie anuala) - 2200 ore
- temperatura medie anuala - 11,7 0 C
- temperatura medie a lunii ianuarie —1,0° C
- temperatura medie a lunii iunie - +23 °C
- precipitatii medii anuale - 600-700 mm
- nebulozitate (medie anuala) - 105 zile/an
- zile senine (medie anuala) - 60-70 zile/an
- zile cu ceata (medie anuala) - 65-70 zile/an
- viteza vantului (maxima anuala) - 20-30 m/s.

Solurile

In satele comunei Branistea predomina solurile brun-roscate si cernoziomuri castanii si ciocolatii. Suprafata agricola reprezinta 95% din teritoriul administrativ si este ocupata de teren arabil, pasuni, si vii.

Pe solurile mentionate se poate cultiva porumb, grau, floarea soarelui, legume si sfecla de zahar. Suprafata arabila a fost in intregime echipata cu sisteme de irigat pana in anul 1989 insa astazi ele nu mai sunt functionale.

In partea de est a comunei, pe versantul terasei, se gasesc importante rezerve de balast natural si nisipuri care pot fi exploatare prin cariere prin amenajari cu costuri reduse.

Flora si fauna

Comuna Branistea se situeaza in zona silvostepii unde, in conditii naturale, se intinesc paduri de padure [sleauri] si pajisti. Acestea au fost in mare parte indepartate prin interventia antropica si transformarea in terenuri agricole. Animalele care au existat in trecut si a caror viata era in stransa legatura cu mediul natural au disparut in parte, altele retragandu-se odata cu reducerea intinderii padurii. Unul din animalele care a populat padurea [Branistea] a fost cerbul. Existenta sa este dovedita de prezenta unor coarne de cerb fosilizate in straturile de pamant decopertate de pendularea cursului apelor sau pe albiile majore ale acestora.

In prezent, fauna comunei este reprezentata prin animale mici de stepa cum sunt popandaul, harciogul, soarecele de camp, dihor, vulpea, lupul este semnalat cu totul exceptional. Vegetatia in Campiei Blahnitei respecta zonalitatea latitudinala, intalnindu-se aici zona silvostepii si zona padurilor nemorale. Unitatile naturale de vegetatie potentiala sunt urmatoarele: silvostepa, padurile nemorale, vegetatia psamofila si halofila. Structura actuala a tipurilor de vegetatie reliefeaza intensitatea interventiei antropice asupra vegetatiei initiale.

Pe podurile teraselor vechi, inalte si, pe alocuri, chiar si pe cele inferioare se desfasoara domeniul padurii de stejar si al pajistilor xeromezofile de silvostepa. Padurile sunt formate din stejar brumariu, stejar pufos, ulm, tei, alun. Aceste paduri sunt insotite de un strat de arbusti bine dezvoltat si format din: maces, porumbar, gherghinar, corn etc.

Vegetatia specifica nisipurilor este alcatuita, in principal, din paius de nisipuri insotit de meisor, obsiga etc.

O larga raspandire o au razatoarele caracteristice, de altfel, zonelor de stepa si silvostepa: soarecele de camp, popandaul, iepurele de camp, harciogul etc. Alaturi de acestea se intalnesc carnivore: dihorul, nevastuica, hermelina, dar mai ales pasari: prepelita, presura, graurul [Sturnus vulgaris), barza, heretele alb etc. Cu multi ani in urma pe campurile acestui teritoriu era prezenta dropia, azi disparuta.

Fauna de padure este reprezentata prin mamifere, reptile si mai ales pasari. Dintre mamifere intalnim: caprioara, lupul, vulpea, mistretul, pisica salbatica. Fauna de lunca este foarte variata. Predomina pasarile de balta: corcodei, gainusa de balta, becate, pescarusul, rata salbatica, nagatul, egreta alba etc. Pe malul raurilor intalnim vidra si nurca, iar prin zavoai privighetoarea, pitulicea fluieratoare, pitigoiul, sticletele.

Reteaua hidrografica

Reteaua hidrografica a comunei este reprezentata de paraiele Drincea si Corlatel. Cel mai important parau este Drincea care are o suprafata de bazin de 843 km², un curs de 72 km si coboara de la o altitudine de 318 m (la izvoare) si 32 m la varsarea in Dunare. Paraul Drincea strabate ambele sate componente ale comunei si primeste ca afluent apele paraului Corlatel. In general debitul celor doua paraie este redus. in perioada cu precipitatii bogate apele paraielor ies din maluri si produc inundatii in cele doua sate ale Comunei Branistea. Aceste inundatii se produc si datorita traseului foarte dezordonat al paraului Drincea si vitezei reduse de curgere a apei. In acest sens, este necesara regularizarea albiei minore a paraului Drincea in special si secundar al paraului Corlatel.

La baza piciorului terasei din partea de est a satelor Goanta si Branistea se gasesc numeroase izvoare de terasa cu debite importante care pot fi captate. Apa subterana in zona Goanta - Branistea se gaseste la adancimi cuprinse intre 2,50 m si 3,50 m. La viiturile paraielor Drincea si Corlatel, nivelul apei freatic creste foarte mult, ajungand la nivelul terenului natural. Apa freatica este constanta in orizonturi acvifere alcatuite din nisipuri si pietrisuri. Posibilitatile de alimentare cu apa a satelor Goanta si Branistea: izvoare si puturi forate in comuna Vanatori. Un foraj hidrogeologic de observatie a fost executat la sud de satul Goanta si s-au obtinut datele: NH=2,4 m, orizont acvifer 2,4 - 49,0 m, debit 1,8 l la o denivelare de 1,5 m. Fenomene cauzate de conditiile hidrogeologice: in satele Goanta si Branistea nivelul freatic se afla la adancimea de 2,5 - 3,5 m, stratul permeabil incepe de la suprafata terenului natural in perioada de viituri a paraului Drincea, o parte din ape este preluata de orizontul acvifer facand sa creasca foarte mult, pana aproape sau chiar la nivelul terenului natural, producand degradari ale solului si ale constructiilor.

Suprafata

Suprafata comunei Branistea este de 3239 ha din care:

- Suprafata agricola in anul 2020 era de 3086 ha impartita astfel:
  - teren arabil: 2854 ha
  - teren cu livezi: 33 ha
  - pasuni: 267 ha
- Ape: 25 ha
- Cai de comunicatii: 63 ha
- Teren neproductiv: 7 ha

Retrospectiva istorica si traditii

Comuna Branistea are in componenta sa satele: Branistea si Goanta, care s-au constituit la date diferite si au o istorie aparte privite in timp si spatiu.

Branistea, ca asezare omeneasca, este atestata de o serie de vestigii arheologice din cele mai vechi timpuri. De pilda, in perioada de trecere de la neolitic la bronz se gasea in aria "culturii Cotofeni" ale carei urme sunt vizibile in punctele situate la numai cativa kilometri asa cum este cazul cu satul Izimsa, unde este bine reprezentata. In epoca bronzului ea se gaseste cuprinsa in aria "culturii Garla Mare", statiune arheologica, de asemenea situata in apropiere (15 km).

Satul Branistea, cu denumirea actuala a fost atestat documentar in anul 1598, cand satul a fost intarit de catre Mihai Viteazul in stapanirea fratilor Buzesti. Este cartografiat in 1819 ca avand 69 de familii platitoare de bir aflate pe mosia stapanita in coproprietate de paharnicul Nicolae Brailoiu, clucerul Haralambie si Stanca Stecos, iar in 1864 avea 120 de familii.

Satul Goanta, pe locul prezent, este atestat de descoperirea unui tezaur cu monede turcesti de pe timpul sultanului Selim al III-lea (1789-1807). Cauzele ingroparii tezaurului trebuie cautate in declansarea razboiului ruso-turc (1806-1812) care a afectat aceasta zona. Este cert ca, la aceasta data satul era bine populat si cu o viata in floritoare, care a permis teaurizarea unor monede de circulatie mare cum au fost "asprii turcesti". In anul 1819 satul Goanta avea 82 familii: 7 fruntase, 30 de mijloc si 45 codase. In anul 1835 satul Goanta avea 70 de gospodarii, iar in anul 1861 sunt 96 de gospodarii si 100 de familii.

Comuna Branistea s-a infiintat in aprilie 2004, potrivit Legii nr. 84 din 5 aprilie 2004 pentru infiintarea unor comune, emisa de Parlamentul Romaniei si publicata in Monitorul Oficial nr. 310 din 7 aprilie 2004.

Repere turistice si monumente istorice

In satul Branistea exista singurul monument istoric din comuna si anume Biserica „Sf. Voievozi” incadrata cu indicativul MH-II-m-B-10268 datata 1807.

Populatia si dezvoltarea sociala

Datele de recensamant din anul 2002 : populatia comunei - 2241 locuitori din care 1129 barbati (50,3%) si 1112 femei (49,7%).

- localitatea Braniste - 1648 locuitori

- localitatea Goanta - 593 locuitori

Structura populatiei pe grupe de varsta si sex :

- grupa 0 - 14 ani - 367 pers. (16,3%) si (16,6% la recens. 1992)

- grupa 15 - 59 ani -1155 pers. (51,5) si (52% la recens. 1992)

- grupa 60 si peste - 719 pers. (32,2) si (31,4% la recens. 1992).

Evolutia populatiei si ritmul de crestere dupa date de recensamant:

Localitatea	1977	1992	1997	2002	1992/1977	2002/1997
Braniste	2120	1702	1650	1648	-19,7%	0%
Goanta	788	675	625	593	-20,6%	-4%
Total comuna	2908	2375	2275	2241	-18,3%	-1%

Din datele prezentate mai sus rezulta:

- o scadere permanenta a populatiei, in medie cu 26 locuitori pe an in perioada 1977 - 2002 (0,9 % pe an)

- un spor natural negativ urmare a procesului de imbatranire a populatiei, cu dezechilibre intre grupele de varsta.
- o populatie imbatranita ce mentine ponderea mortalitatii, creste dezechilibrul pe varste, cu consecinte in scaderea populatiei active.

Scaderea populatiei dupa anul 1977 a fost determinata de migrarea populatiei tinere in perioada atragerii de forta de munca prin deschiderea unor investitii industriale in municipiul Dr. Tr. Severin, Combinatul chimic intreprinderea miniera etc.

Dupa anul 1997 populatia localitatilor Braniste si Goanta prezinta o scadere usoara, cu tendinte de stabilizare. Aceiasi constatare reiese si din datele primariei Braniste.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • potentialul comunei pentru practicarea agriculturii • potentialul comunei pentru cresterea animalelor • ospitalitatea recunoscuta a locuitorilor • forta de munca ieftina; • disponibilitate de angajare in diferite meserii, in functie de motivarea personala • numar relativ mare al persoanelor tinere apte de munca 	<ul style="list-style-type: none"> • imbatranirea populatiei si migrarea tinerilor spre mediul urban • scaderea natalitatii • numar relativ mare al persoanelor inactice • adaptarea mai lenta a populatiei mature si varstnice din comuna, la schimbarile si provocarile lumii actuale in general si la fenomenul mobilitatii si reconversiei profesionale, in special • migrarea persoanelor cu pregatire profesionala catre mediul urban si catre strainatate • situatia financiara precara a locuitorilor zonei
Oportunitati	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> • existenta unor reglementari prin care sa se acorde ajutoare financiare angajatorilor care angajeaza tineri, someri etc • valorificarea potentialului turistic • o implicare mai puternica din partea autoritatilor in vederea gasirii solutiilor de dezvoltare locala • calificarea si recalificarea somerilor prin programele operationale nationale si europene 	<ul style="list-style-type: none"> • mentinerea sau cresterea migratiei tinerilor catre centrele urbane • imbatranirea populatiei • cresterea somajului • disparitia traditiilor locale

Infrastructura, organizarea teritoriului, servicii si utilitati publice

Comuna Branistea se afla situata in partea de vest a judetului Mehedinti, in Campia Blahnitei, la 57 km de Dr. Tr. Severin, respectiv la 3 km de DN56A.

Comuna Branistea are ca vecini:

- la nord: comunele Oprisor si Punghina
- la vest: comunele Vanatori si Punghina
- la est: comuna Darvari
- la sud: comunele Cujmir si Darvari

În teritoriul Comunei Branistea circulația între localități este asigurată numai rutier, prin intermediul a două drumuri comunale: DC 98 și DC 100. Prin drumul comunal DC 98 care are punct de pornire DN 56A în localitatea Vanatori, se asigură legătura celor două localități Branistea și Goanta cu localitatea Vanatori și Darvari și din acesta (DN 56A), cu celelalte localități din județ. Acest drum este modernizat pe sectorul Vanatori - Goanta - Branistea (mijlocul satului) la parametrii unui drum comunal cu 6 m parte carosabilă și o suprastructură din îmbracaminti asfaltice usoare. Drumul se află în stare bună de întreținere, însă în intravilan nu sunt amenajate platforme de parcare autovehicule și nici trotuare. De asemenea, nu sunt sistematizate trecerile de pietoni.

Pe sectorul Goanta - Darvari, drumul este nemodernizat, cu suprastructură de pământ, greu practicabil în perioadele ploioase din an. Drumul comunal DC 100 leagă localitățile Branistea și Goanta cu localitatea Cujmir și se intersectează în partea de sud-vest a localității Goanta cu DC 98 - Vanatori - Darvari. Este un drum reabilitat recent. Localitățile Branistea și Goanta sunt străbatute de ambele drumuri, DC 98 și DC 100, care se intersectează pe sectorul intravilan a localității Goanta în partea de sud a acesteia. Se menționează ca necorespunzător podul peste paraul Drincea care din cauza lățimi mici a căii de rulare strângulează circulația. Strazile existente în perimetrul construitibil sunt strazi nemodernizate cu suprastructură din împietruire simplă din balast de rău sau pământ, puternic degradate datorită apelor pluviale, cauza fiind inexistența santurilor de scurgere. În general pe aceste drumuri nu se înregistrează o circulație intensă. Transportul în comun este organizat de la Drobeta Turnu Severin oras cu care locuitorii celor două sate au relații de vizite, cumpărături, asistență medicală, învățământ și în special pentru desfacerea produselor agricole (legume, zarzavaturi, lapte etc.) În centrul satului Branistea este amenajată o stație de autobuz acoperită.

Alimentare cu apă și canalizare

Alimentarea cu energie electrică

Majoritatea gospodăriilor sunt legate la rețeaua de curent electric, iar rețeaua de iluminat stradal este prezentă în ambele sate. Totodată este finalizat un proiect pentru modernizarea acestei rețele de iluminat cu becuri ecologice, pe LED, ceea ce va conduce la un consum mult mai mic, în acord cu standardele și normativele privind protecția mediului.

Rețelele de internet și de telecomunicații

Comuna Branistea are acoperire în toate rețelele de telefonie mobilă, dispune de rețea de televiziune prin cablu, precum și de antene individuale.

Internetul este implementat la nivel de primărie care, la rândul ei, furnizează către școală și dispensar. Locuitorii dispun de internet furnizat de diverși operatori prin antena, cât și prin intermediul datelor mobile.

Rețeaua de alimentare cu gaze naturale

Momentan nu există rețea de gaze naturale care să deservească comuna Branistea.

Serviciul public de salubritate

Oriunde in lume, din activitatile umane rezulta cantitati uriase de deseuri cu diferite forme de impact: modificarea peisajului, disconfort vizual, poluarea aerului, a apelor de suprafata, modificarea fertilitatii solului etc. Romania, stat membru al Uniunii Europene, se confrunta la randul sau cu generarea anuala a unor cantitati importante de deseuri, care provoaca probleme legate de depozitarea, reciclarea, revalorificarea sau distrugerea lor, altfel spus, de protejarea mediului inconjurator.

In contextul integrarii in Uniunea Europeana, tara noastra a fost obligata sa-si organizeze intreaga activitate referitoare la acest domeniu, sa-si elaboreze strategii care urmaresc recuperarea si reutilizarea deeurilor. Un comportament corect in aceasta privinta este esential, deoarece va asigura limitarea risipei, in conditiile in care resursele sunt insuficiente si scumpe pentru nevoile din ce in ce mai multe, diversificate, dar si sofisticate ale romanilor.

Planul Judetean de Gestiune a Deseurilor reprezinta un instrument de planificare esential pentru asigurarea la nivel local a unui management performant al deeurilor, cu un impact cat mai redus asupra mediului si a sanatatii umane, cu un consum minim de resurse si energie, prin aplicarea la nivel operational a ierarhiei deeurilor implicand: prevenirea generarii deeurilor, pregatirea pentru reutilizare, reciclarea, recuperarea si, ca ultima optiune preferabila, eliminarea (incluzand depozitarea si incinerarea fara recuperarea energetica).

Comuna Branistea parte dintr-un masterplan la nivel judetean care se ocupa cu colectarea deeurilor.

Lucrarile de administrare si intretinere a domeniului public

Prin intermediul persoanelor inregistrate la ajutorul social si beneficiind de utilaje precum buldoexcavator si tractor cu remorca, primaria comunei efectueaza urmatoarele lucrari:

- curatarea vegetatiei si toaletarea copacilor de pe drumurile comunale ce pot obstructiona circulatia rutiera
- cosirea ierbii si taierea arbustilor de pe marginea drumurilor
- decolmatare santuri, podete si rigole
- curatarea cosurilor de gunoi si transportarea deeurilor in locurile special amenajate.

Alte lucrari ce depasesc competenta persoanelor mai sus mentionate sunt executate cu terti si cu fonduri de la bugetul local.

Transportul public

Transportul locuitorilor este asigurat prin mijloace proprii.

Serviciile pentru situatii de urgenta

La nivelul comunei Branistea functioneaza Serviciul de Voluntariat pentru Situatii de Urgenta (SVSU) al carui sef este viceprimarul comunei.

Nu se cunosc elemente naturale ce pot produce daune materiale sau victime umane, zona nefiind incadrata ca zona cu risc natural.

Este recomandat ca voluntarii incadrati in SVSU sa efectueze instruirii mai dese si, in acelasi timp, dotarea cu echipamente de interventie sa fie actualizata cu noutatile din domeniu.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizarea continua a infrastructurii • Retea electrica dezvoltata • Retea de iluminat stradal existenta si in modernizare • Acces la internet, Tv • Prezenta utilajelor achizitionate de primarie • Existenta SVSU 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa alimentare cu apa si canalizare • Sistemul de supraveghere video lipseste, nu este implementat in toata comuna • Instruiri mai dese in privinta SVSU

Oportunitati	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> • Accesarea fondurilor europene pentru diverse modernizari • Infiintarea unor unitati care sa valorifice potentialul traditional-mestesugaresc al zonei si atragerea turistilor in vederea cresterii veniturilor la bugetul local 	<ul style="list-style-type: none"> • Situatii de urgenta nationala (ex. pandemia SARS-COV2) ce pot opri proiectele in derulare • Scaderea populatiei

Educatie

In anul scolar 2018-2019, Scoala Gimnaziala Branistea functioneaza cu un numar de 170 elevi/prescolari si 18 cadre didactice.

Procesul instructiv-educativ se desfasoara intr-un singur schimb, intre orele 08:00-12:00/14:00. Scoala Gimnaziala are o unitate arondata - Gradinita cu program normal Branistea, in care functioneaza doua grupe de prescolari, repartizati astfel:

- Grupa mica: 22 prescolari
- Grupa mare: 22 prescolari

Scoala are si o structura subordonata-Gradinita cu program normal Goanta, care functioneaza cu o singura grupa, ce cuprinde 14 prescolari.

Invatamantul primar cuprinde un numar de 74 elevi, repartizati in cinci clase, dupa cum urmeaza:

- Clasa pregatitoare cu 15 elevi
- Clasa I cu 17 elevi
- Clasa a II-a cu 13 elevi
- Clasa a III-a cu 14 elevi
- Clasa a IV-a cu 15 elevi

Invatamantul gimnazial cuprinde un numar de 38 elevi, repartizati in clase cu predare simultana:

- Clasele a V-a/a VIII-a cu un numar de 11/8 elevi
- Clasele a VI-a/a VII-a cu un numar de 13/6 elevi

Personalul scolii este format din:

- Personal didactic: 18 cadre didactice:
- Personal didactic auxiliar: • 0,25 post secretar; 0,25 post bibliotecar; 0,25 post contabil
- Personal nedidactic:

- 1 post ingrijitor scoala
- 1 post ingrijitor/fochist
- 0,50 post ingrijitor Gradinita Branistea
- 0,25 post ingrijitor Gradinita Goanta

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Scoala din comuna satisface cerintele locuitorilor • Autoritatile locale sunt implicate in procesul educational • Cadrele didactice arata implicare in procesul de formare al elevilor atat la nivel scolar, cat si la nivel extra-curricular • Spatiile scolare sunt conforme desfasurarii activitatii de invatare 	<ul style="list-style-type: none"> • Dificultati in procesul de predare on-line • Dificultati in procesul de aprofundare a elevilor pe partea de on-line

Oportunitati	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> • Deschiderea scolilor care sunt inchise (in conformitate cu ordinele Ministerului Sanatatii referitoare la gestionarea pandemiei de SARS-COV2) • Distributia de tablete si laptopuri catre elevi • Ajutor pentru familii si elevi in gestionarea procesului de invatare on-line • Infiintarea de ateliere de arte si meserii 	<ul style="list-style-type: none"> • Scaderea nivelului de trai • Somajul parintilor • Migrarea elevilor catre centrele urbane scolare si, implicit, desfiintarea posturilor profesorilor • Lipsa sprijinului in procesarea metodelor educationale noi (on-line) • Neatentia generata de dispozitivele electronice si violenta redata de acestea

Cultura, sport si agrement

In societatea romaneasca de astazi au avut loc schimbari majore, a aparut internetul, calculatoarele tot mai performante, telefoanele inteligente, lumea este tot mai sofisticata, nu mai este interes pentru cultura.

In aceasta lume caminul cultural mai are inca un rol important de jucat, tinand seama de functia sa anterioara si de rolul sau de gazda. Acesta trebuie sa fie un spatiu activ, secular, un spatiu dedicat dezbaterilor, trebuie sa umple golurile lasate de institutiile educationale si comerciale conservatoare. De asemenea acestea trebuie sa combata tendinta de adoptare a unei perspective spiritualiste asupra culturii Romane.

Actiunile desfasurate in cadrul caminului cultural se refera la:

- Organizarea de activitati cultural-artistice organizate ocazionate de sarbatorile comunei
- Promovarea patrimoniului cultural local
- Organizarea de expozitii etnografice si arheologice

In comuna Branistea exista 1 camin cultural, central, cu o suprafata de 210mp dar fara teren aferent constructiei.

Activitatile sportive se desfasoara pe terenul de ctivitati sportive situat la intrarea in satul Branistea, insa acesta nu dispune de amenajare.

Sanatate si asistenta sociala

Dispensar uman amplasat in satul Braniste intr-o cladire neintretinuta. Suprafata construita este de 150 mp, suprafata terenului este de 2000mp si nu functioneaza permanent. Necesita lucrari de intretinere si amenajare.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> Existenta caminului cultural Pastrarea traditiilor si patrimoniului imaterial Existenta dispensarului uman 	<ul style="list-style-type: none"> Dispensarul necesita lucrari de modernizare Lipsa cabinet medical stomatologic Lipsa farmacie Lipsa centru sportiv si de agrement

Oportunitati	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> Programe de verificare a starii de sanatate a locuitorilor comunei (glicemie, hipertensiune etc) Deschiderea unui cabinet medical modern Deschiderea unui cabinet stomatologic Programe de constientizare a necesitatii verificarii starii de sanatate a locuitorilor 	<ul style="list-style-type: none"> Teama de medic Presupunerea unei stari de sanatate personale foarte bune fara constientizarea unei boli ascunse. Boli care sunt descoperite prea tarziu

Economia locala

Activitati de prestari servicii nu se identifica pe teritoriul satelor; se mentioneaza existenta si functionarea unei mori pentru furaje in localitatea Goanta. Populatia se indeletniceste cu cresterea animalelor proprii sau a lucrarilor agricole.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> Zona propice cresterii animalelor Terenuri roditoare 	<ul style="list-style-type: none"> Scaderea efectivului de animale Lipsa utilajelor agricole moderne

Oportunitati	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> Infiintarea de ferme si asociatii in vederea revigorarii zootehnice si pomicole 	<ul style="list-style-type: none"> Migratia catre orase Populatia imbatranita

- Cautarea unor agenti economici care sa valorifice resursele naturale, silvice si geologice

Turismul local si obiective turistice

Comuna Branistea nu are potential turistic.

In prezent nu exista pensiuni agroturistice in cadrul comunei.

Administratia locala

Activitatea in cadrul primariei se desfasoara in bune conditii, functionarii publici avand la dispozitie toate mijloacele pentru buna desfasurare a activitatilor zilnice.

Structura organizatorica din cadrul primariei se prezinta astfel:

Funcție	Nume
Primar	Marin Ion
Viceprimar	Toma Constantin
Secretar general	Blagniceanu Ionut
Consilieri locali	Burtica Ion Butarita Nicolita Dobre Milica Floarea Ion Grigorie Constantin Moroiu Ion Pantelimon Nicolae Radoi Constantin Stelea Gheorghe Ticana Constantin-Daniel Toma Constantin

Comuna face parte din Asociatia Grup de Actiune Locala MEHEDINTIUL DE SUD, care cuprinde unsprezece unitati administrativ teritoriale din judetul Mehedinti, nu a facut parte in perioada de programare 2007-2013 din niciun Grup de Actiune Locala, si, prin urmare, nu a cunoscut beneficiile abordarii LEADER pentru dezvoltarea comunitatii.

Teritoriul GAL este structurat din 11 comune: Cujmir, Vrata, Garla Mare, Pristol, Gruia, Gogosu, Burila Mare, Obarsia de Camp, Darvari, Branistea, Jiana, situate in judetul Mehedinti, in regiunea SV Oltenia, la SV judetului Mehedinti.

Asociatia Grup de Actiune Locala MEHEDINTIUL DE SUD este un parteneriat public privat incheiat intre 52 membri: 11 reprezentanti ai administratiei publice locale, 37 parteneri privati si 4 reprezentanti ai societatii civile din teritoriul a 11 localitati din judetul Mehedinti.

Teritoriul Asociatiei Grup de Actiune Locala MEHEDINTIUL DE SUD cuprinde urmatoarele localitati: Cujmir, Vrata, Garla Mare, Pristol, Gruia, Gogosu, Burila Mare, Obarsia de Camp, Darvari, Branistea, Jiana, niciuna dintre aceste localitati nefacand parte in perioada de programare 2007-2013 din niciun Grup de Actiune Locala.

Asociatia Grup de Actiune Locala MEHEDINTIUL DE SUD a fost infiintata in 18 Octombrie 2016 fiind inscrisa sub nr. 2 din 18.10.2016 in Registrul Asociatiilor si Fundatiilor aflat la grefa Judecatoriei Vanju Mare, obtinand de la Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale Autorizatia de Functionare cu nr. 224 in 01.11.2016.

In baza autorizatiei de functionare nr.224 in 01.11.2016, emisa de Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale, Asociatia Grup de Actiune Locala MEHEDINTIUL DE SUD poate desfasura activitati specifice implementarii masurilor 19.2 - "Sprijin pentru implementarea actiunilor in cadrul Strategiei de Dezvoltare Locala" si 19.4 - „Sprijin pentru cheltuieli de functionare si animare”, in perioada de programare 2014-2020.

In data de 12decembrie 2016, Asociatia Grup de Actiune Locala MEHEDINTIUL DE SUD a semnat cu Agentia pentru Finantarea Investitiilor Rurale acordul cadru de finantare pentru cheltuielile de functionare in vederea implementarii strategiei de dezvoltare locala a teritoriului in valoare publica totala de 1.993.573 euro.

Situatia actuala a teritoriului reflecta o capacitate de dezvoltare insuficient fructificata la nivel local, ce nu raspunde nevoilor locale, in special in ceea ce priveste colaborarea intre partenerii publici si privati.

Strategia parteneriatului reprezentat de Asociatia Grup de Actiune Locala Mehedintiul de Sud a fost conceputa in sensul valorificarii punctelor forte sau „atuurilor” sociale, de mediu si economice ale comunitatii, vizand o abordare integrata si punand in prim plan actiunile de valorificare a resurselor locale si de promovare a specificitatii locale, combinand solutii pentru problemele existente la nivelul comunitatilor locale reflectate in actiuni specifice acestor nevoi.

Asociatia Grup de Actiune Locala Mehedintiul de Sud va finanta microproiecte locale care sa contribuie la dezvoltarea durabila a teritoriului prin intermediul masurilor incluse in cadrul strategiei de dezvoltare locala.

Obiective indeplinite sau in curs de derulare

Raportul de utilizare al programelor de finantare nerambursabila cuprinde:

- Reabilitare DC 98 si DC 100
- reabilitarea scolii gimnaziale Branistea
- dotare scoala gimnaziala branistea cu centrala termica
- construire sediu primarie in satul branistea
- achizitie utilaje pentru situati ide urgenta in cadrul proiectului transfrontalier Romania – Bulgaria "partners in safety"

- modernizare drumuri de interes local in satele Branistea si Goanta prin PNDL – 5.85 km
- modernizare sistem de iluminat public in comuna Branistea – 364 lampi
- amenajare parcare in fata primariei
- construire garaj pentru utilajele ISU
- amenajare locuri de joaca la gradinita Branistea si gradinita Goanta

Directii de dezvoltare ale comunei Branistea

Prioritatile de dezvoltare ale comunei sunt in directiile:

- Imbunatatirii calitatii vietii prin modernizarea cu utilitati a localitatilor componente
- Oferirii de facilitati antreprenorilor
- Imbunatatirii infrastructurii de transport
- Promovarii obiceiurilor, traditiilor si mestesugurilor
- Promovarii obiectivelor turistice
- Revigorarii ramurilor zootehnice si pomicole
- Protejarii mediului inconjurator

Surse de finantare

Sursele de finantare pentru administratiile locale sunt diverse, iar alegerea celor mai bune presupun o intelegere si o cunoastere perfecta a legilor europene si nationale in domeniul fondurilor structurale, a programelor operationale precum si a directiilor pentru investitiile viitoare.

Prin urmare, sursa de finantare poate fi din:

- Bugetul local
- Bugetul judetean
- Bugetul national
- Programe guvernamentale dedicate
- Fonduri europene
- Granturi
- Institutii financiare
- Programe de cooperare
- Donatii, sponsorizari

Sprijinirea proiectelor de dezvoltare locala, pe perioada 2021-2027, in domeniul agriculturii, zootehniei, infrastructurii, transportului, mediului, economic, turistic, educatiei, culturii, sanatatii, asistentei sociale, administratiei publice, va duce la cresterea economica a comunei Branistea si, implicit, la cresterea nivelului de trai al locuitorilor sai. Pentru a-si atinge obiectivele propuse se urmareste atragerea fondurilor comunitare si private intr-un procent cat mai mare si micșorarea fondurilor provenite de la bugetele local si de stat. Confinantarea proiectelor, cat si realizarea proiectelor tehnice, a studiilor de fezabilitate, intocmirea documentatiei trebuie sustinute din fondurile rezultate din bugetul local.

Bugetul local reprezinta actul in care se inscriu veniturile si cheltuielile colectivitatilor locale, pe o perioada de un an.

Bugetele locale sunt instrumente de planificare si conducere a activitatii financiare a unitatilor administrativ-teritoriale care au personalitate juridica (comuna, oras, municipiu etc).

Structura bugetelor locale evidentiaza:

- gradul de autonomie a administratiei locale fata de puterea centrala si legaturile existente intre diferitele administratii teritoriale;
- fluxurile formarii veniturilor si efectuarii cheltuielilor administratiilor locale;
- modalitatea de finantare a cheltuielilor pe destinatii si de acoperire a deficitelor.

Conform clasificatiilor economice si functionale ONU, folosite in raportarile statistice internationale, structura veniturilor si a cheltuielilor bugetelor locale este comuna cu cea a bugetului de stat (central) si se prezinta astfel:

I. Venituri:

1. Veniturile proprii ale bugetelor locale: sunt reglementate prin Legea privind finantele publice si Legea privind finantele publice locale si cuprind:

- impozitele, taxele si varsamintele de venituri cuvenite de la agenti economici si institutii publice de importanta locala;
- impozitele si taxele locale (de la populatie sau de la persoanele juridice).

2. Venituri atribuite, in care intra sumele defalcate din anumite venituri cuvenite, potrivit legii, bugetului de stat.

3. Transferuri acordate de la bugetul de stat pentru finantarea unor obiective de interes national, dar care sunt organizate si controlate eficient de catre organele locale (cum sunt actiunile de protectie sociala, unele investitii etc.);

4. Imprumuturile contractate pe piata financiara interna sau externa, fie direct, in numele organelor administratiei publice locale, fie garantate de catre Guvern.

II. Cheltuieli:

1. Autoritatile executive (Serviciile publice generale);

2. Invatamant, sanatate, cultura si religie, asistenta sociala, ajutoare si indemnizatii (Actiuni social-culturale);

3. Servicii, dezvoltare publica si locuinte;

4. Transporturi, agricultura, alte actiuni economice (Actiuni economice);

5. Alte actiuni;

6. Fondul pentru garantarea imprumuturilor externe, plata dobanzilor si a comisiunilor aferente;

7. Plati de dobanzi si comisioane (Datoria publica si altele);

8. Rambursari de imprumuturi (Rambursari de imprumuturi si pentru echilibrare bugetara);

9. Fonduri de rezerva;

10. Cheltuieli cu destinatie speciala (Finantate din fonduri speciale).

Bugetul judetean este o alta sursa de finantare la nivel local, din care pot fi repartizate fonduri, pentru echilibrarea bugetelor locale. Astfel, in conformitate cu articolul 33, alin. 3, din Legea nr. 273/2006 privind finantele publice locale, pot fi repartizate fonduri din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrarea bugetelor locale, aprobate anual prin legea bugetului de stat, si din cota de 22% din impozitul pe venit incasat.

Bugetul de stat al Romaniei (sau bugetul national) este un document, un plan sau o balanta in care se prevad sumele de bani stranse la dispozitia statului, surse de provenienta a acestora precum si directiile lor de utilizare. Bugetul national, este o componenta de baza a bugetului general consolidat si a finantelor publice in general.

In derularea procesului bugetar, responsabilitățile revin: Parlamentului, Guvernului, Ministerului Economiei si Finantelor, autorităților administratiei publice locale, precum si ordonatorilor de credite.

Parlamentul in Romania este un organ legislativ compus din două camere si constituit din reprezentanti ai diferitelor partide politice alesi prin votul cetățenilor. Parlamentul adopta legile bugetare anuale precum si legile de rectificare, legile contului general anual de executie elaborate de Guvern potrivit cu strategia macroeconomica asumata de acesta.

Guvernul reprezintă autoritatea publică a puterii executive, care functionează in baza votului de incredere acordat de Parlament si care asigură realizarea politicii interne si externe a țării si exercită conducerea generală a administratiei publice.

Autoritățile administratiei publice locale sunt consiliile locale, consiliile judetene si consiliul general al Municipiului Bucuresti, ca autoritati deliberative, si primarii, presedintii consiliilor judetene si primarul general al Municipiului Bucuresti, ca autorități executive.

Ministerul Economiei si Finantelor este un organ de specialitate al administratiei publice centrale, in subordinea Guvernului, care aplică strategia si programul de guvernare in domeniul finantelor publice. Este un minister cu rol de sinteză si totodată o institutie publică cu personalitate juridică ce coordonează actiunile care sunt in responsabilitatea Guvernului cu privire la sistemul bugetar (pregatirea proiectelor, legilor bugetare anuale, legilor de rectificare, precum si legilor privind aprobarea contului general anual de executie).

Ordonatorii de credite sunt conducatorii institutiilor si unitatilor care folosesc mijloace banesti din bugetele publice, cu titlul de credite bugetare, in vederea acoperirii cheltuielilor aprobate prin bugetele lor de venituri si cheltuieli (in conditiile existentei unor autorizatii legale in acest sens).

Programe guvernamentale si fonduri europene

Romania a definitivat un draft de Acord de parteneriat, aflat inca in negociere cu Comisia Europeana, acesta urmand sa fie documentul programatic-cheie prin care tara isi stabileste prioritatile si modalitatea de cheltuire a fondurilor europene din perioada de programare 2021-2027.

Ministerul Fondurilor Europene a finalizat si un prim draft de Acord de parteneriat pentru fondurile 2021-2027, precum si drafturi suplimentare de programe operationale. Aceste documente - desi incomplete si inca aflate in negocieri cu Comisia Europeana - ne indica totusi cam pentru ce fel de investitii va mai da Uniunea Europeana bani. De precizat ca aici vorbim despre Cadrul financiar multianual 2021-2027, pe partea de fonduri structurale si de coeziune, fara banii din agricultura si dezvoltare a rurala. De asemenea, nu intra aici nici banii alocati din Fondul de recuperare din criza COVID-19 (Recovery Fund), negociat recent de liderii statelor UE. Asadar, din cei 79,9 miliarde de euro pentru Romania, anuntati la finalul negocierilor de la Bruxelles, in acest draft intermediar de Acord de Parteneriat vorbim de fonduri europene de circa 31 de miliarde de euro, la care se adauga si contributia bugetului Romaniei pe fiecare program operational.

Vorbim in principal de 10 programe operationale, gestionate de autoritati de management de la 3 ministere si de Agentiile de Dezvoltare Regionala (ADR), aflate sub controlul autoritatilor locale.

Doua scenarii sunt negociate in prezent, unul mai convenabil, in care Romania va contribui cu 15% din bugetul de stat la programele operationale, si unul mai probabil, in care va trebui sa

acoperim 30%. In varianta cu 30% din bani nationali, programele ajung la investitii de 47 de miliarde de euro, iar in varianta dorita de Guvern, cu 15% din banii nostri, investitiile se vor ridica la 41 de miliarde de euro.

SCENARIUL 1 - 70% contributie UE/ 30% buget de stat

Titul [255]	Fond	Categorie de regiuni	Contributia UE	Contributia nationala**	Total
POCIDIF	FEDR	Mai dezvoltate			
		Mai puțin dezvoltate			
		Alocare generală FEDR POCIDIF	1,500.00	642.86	2,142.86
PODD	FEDR	Mai dezvoltate			
		Mai puțin dezvoltate			
		Alocare generală FEDR PODD	3,085.00	1,322.14	4,407.14
	FC		837.8	359.057	1,196.86
POT	FEDR	Mai dezvoltate			
		Mai puțin dezvoltate			
		Alocare generală FEDR POT	2,041.80	1,765.41	3,807.21
	FC		2,570.20	2,564.01	5,134.21
POR B-I	FEDR	Mai dezvoltate	584.186	876.279	1,460.47
POR N-V	FEDR	Mai puțin dezvoltate	1,223.43	524.325	1,747.75
POR V	FEDR	Mai puțin dezvoltate	1,004.87	430.656	1,435.52
POR Centru	FEDR	Mai puțin dezvoltate	1,179.88	505.664	1,685.55
POR Sud-Muntenia	FEDR	Mai puțin dezvoltate	1,343.80	575.916	1,919.72
POR Sud-Est	FEDR	Mai puțin dezvoltate	1,268.67	543.717	1,812.39
POR SV Oltenia	FEDR	Mai puțin dezvoltate	1,021.94	437.974	1,459.91
POR N-E	FEDR	Mai puțin dezvoltate	1,494.92	640.679	2,135.60
POS	FEDR	Mai dezvoltate			
		Mai puțin dezvoltate			
		Alocare generală FEDR POS	1,700.00	1,014.29	2,714.29
	FSE+	Mai dezvoltate			
		Mai puțin dezvoltate			
		Alocare generală FSE+ POS	1,081.00	481	1,562.00
POIDS	FEDR	Mai dezvoltate			
		Mai puțin dezvoltate			
		Alocare generală FEDR POIDS	558	239.143	797.14
	FSE+	Mai dezvoltate			
		Mai puțin dezvoltate			
		Alocare generală FSE+ POIDS	2,401.94	1,084.35	3,486.29
POEO	FSE+	Mai dezvoltate			
		Mai puțin dezvoltate			
		Alocare generală FSE+ POEO	3,861.70	1,913.58	5,775.28
POAT	FEDR	Mai dezvoltate			
		Mai puțin dezvoltate			
		Alocare generală FEDR POAT	155.005	103.337	258.34
	FSE+	Mai dezvoltate			
		Mai puțin dezvoltate			
		Alocare generală FSE+ POAT	201.86	134.573	336.43
POTJ	Alocarea FTJ***	Mai puțin dezvoltate	1,766	756.857	2,522.86
POTJ	FTJ- FSE+ sprijin complementar care urmează a fi transferat către FTJ	Mai puțin dezvoltate			
POTJ	FTJ- FEDR sprijin complementar care urmează a fi transferat către FTJ	Mai puțin dezvoltate			
Total	FEDR, FC, FSE+, FTJ		30,882.00	16,915.83	47,797.83
PAP	FEPAM		162		
PN FAMI Programul național Fondul azil, migrație și integrare	FAMI				
PN FSI Programul național Fondul securitate internă	FSI				
PN IMFV Programul național Instrumentul pentru gestionarea frontierelor și vize	IMFV				
Total	Toate fondurile		31,044.00	16,915.83	47,797.83

In scenariul cu contributia nationala de 30% si fonduri europene de 70%, situatia ar fi urmatoarea:

1. Programul Operational Regional (POR) 2021-2027

La Programul Operational Regional (POR) sunt proiectate cele mai multe oportunitati pentru microintreprinderi si firme mici si mijlocii (IMM) pe perioada de programare 2021-2027. Spre deosebire de situatia de pana acum, cand POR era gestionat de Ministerul Dezvoltarii (sub multiplele sale denumiri si formule in cei aproape 14 ani de apartenenta a Romaniei la UE), in perioada de programare 2021-2027 POR va fi spart in 8 programe mai mici, fiecare gestionat de autoritatea de management de la fiecare Agentie de Dezvoltare Regionala (ADR) din fiecare regiune.

POR Sud-Vest - Oltenia ar putea avea o alocare bugetara de 1,46 miliarde euro.

2. Programul operational Crestere inteligenta, Digitalizare si Instrumente financiare - POCIDIF 2021-2027

POCIDIF 2021-2027 ar urma sa aiba un buget de 2,14 miliarde de euro, cu tot cu contributia nationala de 30%.

Aici regasim axa prioritara 10 - Stimularea accesului la finantare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor Financiare. Cel mai probabil vor fi fonduri europene alocate unor fonduri de investitii, pentru acordarea de finantari de capital de risc sau private equity unor startup-uri de tehnologie.

De asemenea, prin acest program se vor sustine consortii de cercetare-dezvoltare-inovare din care vor face parte IMM-uri si firme mari.

Tot in acest program operational, la axa prioritara 2, se mentioneaza sustinerea IMM-urilor in inovare de produs sau de proces, precum si training-uri tehnologice si antreprenoriale avansate.

Tot in acest program, POCIDIF, scrie si despre acordarea de „sprijin pentru initierea de startup-uri sau firme spin-off in domeniul securitatii cibernetice”.

„Prin POCIDIF se va oferi sprijin prin instrumente financiare pentru intreprinderi, inclusiv in domeniile de specializare inteligenta la nivel national, pe baza Evaluarii ex-ante pentru instrumente financiare, care va fi elaborata, conform cerintelor Regulamentului” - se mai arata in draftul de Acord de parteneriat 2021-2027.

3. Programul operational Educatie si Ocupare - POEO 2021-2027

Programul Operational Educatie si Ocupare (POEO) are alocat un buget total de 5,77 miliarde de euro, din care 30% banii de la bugetul de stat. Acesta va veni in locul fostului POSDRU si actualului POCU, programele sociale, prin care Romania ia bani de la UE si li cheltuie in special in cursuri si training-uri pentru someri, persoane defavorizate, tineri care nu merg la scoala si nici nu au job etc. Institutiile de stat si ONG-urile fac de regula proiecte cu acesti bani.

Ministerul Fondurilor Europene va fi autoritate de management si la POEO 2021-2027, ca si acum, la POCU 2014-2020.

In acest program se vor regasi si din 2021 schemele de finantare pentru deschidere de mici afaceri: „granturi pentru finantarea unor scheme de antreprenoriat (de tipul start-up students)”.

Tot aici se va continua cu subventii pentru salarii, in firme private - „stimularea angajatorilor pentru utilizarea unor forme de munca flexibile si pentru finantarea investitiilor care sa permita utilizarea acestor forme prin facilitarea accesului la finantare destinat IMM-urilor si acordarea de masuri de acompaniament pentru finantarea beneficiilor acordate tinerilor”.

Nu vor lipsi nici banii pentru „intreprinderile sociale de insertie pentru sustinerea tinerilor NEETs (care nu merg nici la scoala, nici la job), prin acoperirea costurilor de calificare la locul de

munca, consiliere si orientare profesionala, subventionarea contractelor de munca si plasarea pe piata muncii la finalul perioadei de sprijin”.

In cadrul POEO 2021-2027 se anunta si Programul „Tanar Voluntar”, prin care se vor da granturi pentru „familiarizarea tinerilor cu rigorile solicitate la un loc de munca, cu aspectele ce tin de practicarea unei meserii”.

4. Programul operational Dezvoltare Durabila – PODO 2021-2027

Programul Operational Dezvoltare Durabila (PODD) 2021-2027 va avea un buget total de 5,6 miliarde de euro, cu cei 30% de la bugetul de stat. Tot MFE va fi autoritate de management, conform draftului intermediar de Acord de parteneriat. Aici vor fi in principal proiecte legate de protectia mediului si eficienta energetica. In cadrul programului, se va aloca un buget de 400 de milioane de euro pentru promovarea eficientei energetice. In aceasta linie de finantare vor intra si firmele mici si mijlocii.

5. Programul operational Tranzitie Justa – POTJ 2021-2027

In Programul Operational de Tranzitie Justa (POTJ) se vor aloca circa 2,5 miliarde de euro, cu tot cu contributia nationala de 30%. Aici vorbim in principal de bani din Facilitatea de Tranzitie Justa, prin care UE finanteaza reconversia zonelor miniere, dupa inchiderea minelor. POTJ 2021-2027 va fi gestionat de Ministerul Fondurilor Europene, ca autoritate de management, cel putin in asa cum arata acum schema. De aici se vor da bani pentru „finantarea crearii de noi intreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri si servicii de consultanta, precum si investitii productive in IMM-uri, inclusiv in intreprinderi nou infiintate, care conduc la diversificare si reconversie economica”. O axa prioritara a POTJ urmareste tranzitia justa a zonelor miniere „prin dezvoltarea spiritului antreprenorial, IMM-urilor a cercetarii si inovarii si a digitalizarii”. Viziunea strategica a POTJ se bazeaza pe obiective care vizeaza sprijinirea diversificarii economice a celor mai afectate teritorii, Impreuna cu masuri de recalificare si incluziune activa a lucrarilor si a persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca, sprijinind totodata transformarea proceselor industriale necesara pentru o tranzitie spre o economie neutra concomitent cu mentinerea sau cresterea numarului locurilor de munca din aceste sectoare.

6. Programul operational Transport – POT 2021-2027

Viziunea pentru anul 2030 este de a extinde infrastructura de transport pe teritoriul Romaniei in vederea imbunatatirii conectivitatii intre regiunile tarii dar si cu restul tarilor din Uniunea Europeana.

POT 2021-2027 a fost elaborat pentru a raspunde nevoilor de dezvoltare ale Romaniei identificate in Acordul de Parteneriat 2021-2027 si in acord cu Raportul de tara, si Recomandarile specifice de Tara, dar si strategiei dezvoltata de Romania pentru recuperarea decalajelor de dezvoltare in domeniul infrastructurii de transport, Planul investitional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030 (document publicat in iulie 2020). Strategia POT s-a dezvoltat la intersectia politicii europene de transport evidentiata prin Politica TEN-T, Strategia Europa 2020, pachetul “Europa in miscare” si nevoile nationale de dezvoltare a infrastructurii si serviciilor de transport, precum si a sigurantei rutiere asa cum sunt prezentate in Strategia actualizata de implementare a Master Planului General de Transport al Romaniei parte din Planul Investitional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030.

Prin urmare principala provocare pe care POT 2021-2027 va trebui sa o rezolve o reprezinta recuperarea decalajului de dezvoltare a infrastructurii de transport a Romaniei, adaptata inclusiv utilizarii duale si asigurand in acelasi timp atingerea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de carbon¹ si transferul spre o mobilitate durabila si sigura. Pentru identificarea celorlalte provocari la

care POT 2021-2027 va raspunde sunt avute in vedere principalele obiective prevazute de documentele strategice europene si nationale, precum si impactul asupra economiei globale produs de criza noului Coronavirus COVID-19.

Programul Operational Transport (POT) va fi cel mai mare program operational de fonduri structurale si de coeziune - circa 9 miliarde de euro, cu tot cu cei 30% de la statul roman. Ministrul Transporturilor va fi autoritatea de management.

7. Programul operational Sanatate 2021-2027

Viziunea strategica a programului operational: O natiune cu oameni sanatosi si productivi prin acces la servicii preventive, de urgenta, curative si reabilitare de calitate.

Programul Operational Sanatate (POS) va avea un buget total de circa 4,2 miliarde de euro, cu tot cu contributia nationala de 30%. POS 2021-2027 va fi gestionat tot de MFE, ca autoritate de management.

Aici va intra, printre altele, construirea spitalelor regionale, care ar fi trebuit sa fie construite cu bani din Programul Operational Regional 2014-2020 si fonduri nationale in principal.

La nivel mai mic, si cabinetele de medicina de familie vor putea fi finantate - ca beneficiari - din POS 2021-2027, conform draftului de program.

8. Programul operational Incluziune si Demnitate Sociala POIDS 2021-2027

Programul Operational Incluziune si Demnitate Sociala (POIDS) va avea o alocare de 4,2 miliarde de euro, cu tot cu cei 30% de la bugetul national. Programul, gestionat tot de MFE ca autoritate de management, va cuprinde in principal servicii si asistenta pentru varstini, persoane cu dizabilitati, persoane defavorizate.

Romania continua sa se numere printre tarile cu ponderi mari ale populatiei aflate in situatie de risc, departe de media UE28. Ultimele date EUROSTAT disponibile cu privire la incidenta riscului de saracie la nivelul populatiei din statele membre UE scot in evidenta gravitatea acestei problemei in randul populatiei din Romania.

Astfel, Romania inregistreaza, conform datelor pentru 2018, una din cele mai mari rate ale riscului de saracie sau excluziune sociala intre tarile UE, de 32,5% din totalul populatiei. In acest context, conform Raportului de tara Romania 2020, unul din trei romani se afla la risc de saracie sau excluziune sociala, grupurile vulnerabile, inclusiv minoritatea roma, fiind cele mai expuse la acest fenomen. In acelasi timp, se observa ca accesul la servicii primare de sanatate, sociale, educatie este limitat pentru persoanele din mediul rural fata de urban, disparitatile existand si la nivel regional, intre regiunile dezvoltate si cel mai putin dezvoltate. In aceste conditii, persoanele din mediul rural sunt expuse in mai mare masura la excluziune sociala, in principal copiii si tinerii, precum si persoanele varstnice, persoanele cu dizabilitati, familiile monoparentale si cele cu multi copii.

Totodata, in mediul urban, se mentin discrepantele referitoare la grupurile vulnerabile, astfel ca, desi indicatorul ratei riscului de saracie este mai mic fata de rural, categoriile vulnerabile cele mai expuse sunt aceleasi ca in mediul urban.

Furnizarea serviciilor sociale publice este in responsabilitatea exclusiva a autoritatilor locale (la nivel de judet, oras si comuna). Asa cum reiese din Raportul de tara Romania 2020, Romania a facut progrese limitate in ceea ce priveste cresterea gradului de acoperire si al calitatii serviciilor sociale la nivel national. Acest lucru este reflectat si de analiza Registrului National al Furnizorilor de Servicii Sociale, din care reiese ca in mediul rural, din cele 2861 de comune, in doar 25 exista acreditat un serviciu public de asistenta sociala (feb 2020). In acelasi timp, din evidentele Colegiului National al Asistentilor Sociali din Romania, in mediul rural sunt angajati doar 300 de asistenti sociali.

Decalajul între urban și rural în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor sociale la nivel local a contribuit la menținerea situațiilor care pun grupurile vulnerabile în situația de a dezvolta și alte probleme sociale, care în timp conduc la perpetuarea „culturii săraciei” și a comportamentelor asociate acestui fenomen. Strategiile naționale în domeniul social, aprobate și implementate de către autoritățile centrale, precum și evoluția macroeconomică au contribuit la scăderea ratei riscului de săracie și al excluziunii sociale precum și al indicatorului privind gradul de deprivare materială, însă diferența între România și media UE28 este încă ridicată.

În domeniul Incluziunii sociale, Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea săraciei pentru perioada 2015 – 2020, a urmărit prin inițiativele preconizate pentru serviciile sociale, dezvoltarea unui pachet minim de intervenții la nivel comunitar, prin asigurarea personalului de specialitate (asistenți sociali) la nivelul fiecărei unități administrativ teritoriale (UAT) și asigurarea cadrului intervenției integrate a tuturor actorilor relevanți (educație, sănătate, protecție socială și alte servicii publice). În acest sens, prin intermediul autorității centrale, Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) sunt în implementare două proiecte cu finanțare POCU prin care se sprijină cel puțin 489 de UAT care sunt cuprinse în Atlasul comunităților marginalizate, prin care se intenționează punerea în aplicare a măsurilor prevăzute în strategia națională.

Cu toate acestea, la acest moment, din cele 2861 de UAT-uri din mediul rural după implementarea proiectelor MMPS care vor înființa încă 489 structuri, tot vor rămâne aproximativ 2300

comune fără servicii sociale. Numărul asistenților medicali comunitari era de 1694 la nivelul lunii aprilie 2020, ceea ce înseamnă că aproape jumătate din numărul comunelor nu dispuneau de un astfel de serviciu.

În domeniul protecției drepturilor copilului, un obiectiv principal al Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2014-2020, a fost cel al dezinstituționalizării copiilor din centrele de plasament, prin dezvoltarea măsurilor de plasament familial la asistenți maternali profesioniști și dezvoltarea infrastructurii rezidențiale de tipul caselor de tip familial ca alternative la instituțiile mari. În urma implementării programelor cu finanțare europeană, POR și POCU, acest obiectiv tinde să fie atins.

Măsurile prevăzute în POIDS urmăresc să răspundă nevoilor grupurilor vulnerabile din mediul rural, în principal, dar și din mediul urban, atât în ceea ce privește asigurarea accesului la servicii cât și prin implementarea unor măsuri care să sprijine în mod direct membrii grupurilor vulnerabile (vouchere, sprijin material, alimente, etc). Analiza datelor statistice a reliefat grupurile specifice aflate în situație de vulnerabilitate ridicată: copiii și tinerii, locuitorii din mediul rural, inclusiv romii, persoanele cu dizabilități, persoanele cu un nivel scăzut de școlaritate, familiile monoparentale care au copil/copii în întreținere, familiile cu mai mulți copii și persoanele vârstnice.

9. Programul operational Asistenta Tehnica POAT 2021-2027

Din perspectiva Programului Operational Asistenta Tehnica, viziunea națională la orizontul anului 2027 este de a crește capacitatea administrativă în instituțiile implicate în managementul programelor

finanțate din fonduri europene și la nivelul beneficiarilor. Planul pentru consolidarea capacității administrative" este un instrument nou de lucru și reprezintă o strategie operațională cu obiective și termene clare, ce are ca obiectiv general îmbunătățirea proceselor administrative în vederea facilitării implementării PO, precum și pentru încurajarea utilizării lecțiilor învățate. Asistenta

tehnica furnizata prin POAT va fi utilizata in complementaritate cu masurile specifice pentru cresterea capacitatii administrative a beneficiarilor, care se vor regasi in programele operationale.

Programul Operational Asistenta Tehnica (POAT), gestionat tot de MFE, va avea o alocare totala de 258 de milioane de euro, in varianta cu 30% contributie nationala. Ca si pana acum, banii vor fi folositi pentru instruirea, pregatirea si plata suplimentara a personalului implicat in absorbtia de fonduri europene pe toate celelalte programe.

Conceptul general „fonduri europene” desemneaza instrumentele de finantare nerambursabila alocate Statelor Membre ale Uniunii Europene (UE), pentru a reduce decalajele de dezvoltare economica si sociala dintre acestea. Fondurile europene sunt gestionate in comun de Comisia Europeana si de fiecare stat membru in parte. Pentru Romania, Fondurile Europene Structurale si de Investitii (Fondurile ESI) sunt principala sursa de finantare a Programelor Operationale care au ca principal obiectiv implementarea Politicii de Coeziune economica si sociala la nivel national.

Fondurile ESI cuprind:

- Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR)
- Fondul Social European (FSE)
- Fondul de Coeziune (FC)
- Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala (FEADR)
- Fondul European pentru Pescuit si Afaceri Maritime (FEPAM)

Ce finanteaza fiecare fond?

Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR) urmareste consolidarea coeziunii economice si sociale in UE, prin corectarea dezechilibrelor existente intre regiunile acesteia. Fondul sprijina investitiile ce vizeaza urmatoarele domenii prioritare: dezvoltarea regionala (in special prin investitii in infrastructura), agenda digitala, cresterea competitivitatii IMM-urilor, eficienta energetica si energia regenerabila, cercetarea si inovarea, dezvoltarea urbana durabila. FEDR sprijina si cooperarea transfrontaliera, transnationala si interregionala in cadrul obiectivului de cooperare teritoriala europeana.

Fondul Social European (FSE) este principalul instrument prin care Europa sustine crearea de locuri de munca, ajuta oamenii sa obtina locuri de munca mai bune si asigura oportunitati profesionale mai echitabile pentru toti cetatenii europeni. Fondul functioneaza prin investitii in capitalul uman al Europei - angajatii, tinerii si toti cei aflati in cautarea unui loc de munca (inclusiv grupuri defavorizate) si sprijina consolidarea capacitatii institutionale. Fondul Social European urmareste promovarea, in cadrul Uniunii, a facilitatilor de ocupare a fortei de munca si a mobilitatii geografice si profesionale a lucratorilor. De asemenea, faciliteaza adaptarea la transformarile industriale si la evolutia sistemelor de productie, in special prin formare si reconversie profesionala.

Fondul de Coeziune (FC) finanteaza proiecte de infrastructura de mediu, energie si transport, prin cresterea eficientei energetice, utilizarea surselor de energie regenerabila, dezvoltarea transportului feroviar, sustinerea intermodalitatii, consolidarea transportului public etc. Banii din acest fond sunt destinati Statelor Membre care au un venit national brut pe cap de locuitor este mai mic de 90% din media UE.

Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala (FEADR) finanteaza politica UE de dezvoltare rurala.

Fondul European pentru Pescuit si Afaceri Maritime (FEPAM) este fondul UE destinat politicilor europene in domeniul pescuitului si al afacerilor maritime in perioada 2021-2027.

Program Operational	Sursa de finantare
Dezvoltare Durabila - PODO	Fondul European de Dezvoltare Regionala Fondul de Coeziune
Tranzitie Justa - POTJ	Fondul pentru o Tranzitie Justa
Transport - POT	Fondul European de Dezvoltare Regionala Fondul de Coeziune
Crestere Inteligenta, Digitalizare si Instrumente Financiare - POCIDIF	Fondul European de Dezvoltare Regionala
Sanatate - POS	Fondul European de Dezvoltare Regionala Fondul Social European+
Educatie si Ocupare - POEO	Fondul Social European+
Incluziune si Demnitate Sociala - POIDS	Fondul European de Dezvoltare Regionala Fondul Social European+
Programe Operationale Regionale POR	Fondul European de Dezvoltare Regionala
Asistenta tehnica POAT	Fondul European de Dezvoltare Regionala Fondul Social European+

O sursa majora de finantare pentru autoritatile locale si judetene este reprezentata de Programele Operationale Regionale, iar pentru regiunea Oltenia cuprinde: Dolj, Gorj, Mehedinti, Valcea, Olt. Printre beneficiarii programelor operationale regionale se numara intreprinderile, universitatile, clusterelor, incubatoarele, acceleratoarele, institutiile publice locale, unitatile administrativ-teritoriale (UAT), dar si organizatii de cercetare dezvoltare si agentii de dezvoltare regionala (ADR). Programele operationale regionale sunt organizate pe axe prioritare pentru finantare, acestea avand la randul lor obiective specifice/tipuri de actiuni (depinde de la regiune la regiune).

In momentul de fata nu exista o defalcare in functie de axa prioritara pentru fiecare POR in parte, insa pentru a ne face o idee clara despre felul in care vor fi alocati banii, putem lua in vedere cifrele generale anuntate de Ministerul Fondurilor Europene pentru intregul pachet de programe operationale regionale (draft):

- Axa prioritara 1 - O regiune competitiva prin inovare, digitalizare si intreprinderi dinamice - 20% (2,393 miliarde euro)
- Axa prioritara 2 - O regiune cu orase smart (1,2 miliarde euro)

- Axa prioritara 3 - O regiune cu orase prietenoase cu mediul (4,3 miliarde euro)
- Axa prioritara 4 - O regiune accesibila (1,53 miliarde euro)
- Axa prioritara 5 - O regiune educata (828,6 milioane euro)
- Axa prioritara 6 - O regiune atractiva (798,1 milioane euro)
- Axa prioritara 7 - Asistenta tehnica (450 milioane euro)

*Sumele sunt aproximative

Nota: mentionam ca, la data redactarii acestei Strategii de Dezvoltare Locala, bugetul final al UE nu a fost aprobat, aflandu-se in dezbateri.

Per total, bugetul alocat pentru programele operationale regionale in exercitiul bugetar 2021-2027 este de aproximativ 11,5 miliarde de euro.

Structura axelor prioritare

Axa Prioritara 1

- cea mai putin relevanta pentru autoritatile publice ca beneficiar direct

O regiune competitiva prin inovare, digitalizare si intreprinderi dinamice

Obiectiv Specific FEDR: Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate;

Operatiuni orientative

- Participarea IMM-urilor si organizatiilor CDI in structuri, parteneriate si programe de colaborare, interventii aliniate la KIC-urile (Knowledge Innovation Community)
- Aderarea, afilierea, apartenenta la retele de inovare europene pentru IMM sau alte organizatii
- Specializare inteligenta la nivel regional si inovare de produs, serviciu, de proces, organizationala si de model de afaceri in IMM-uri, inclusiv brevetare
- Sprijinirea transferului tehnologic prin crearea / dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic si serviciilor, cooperare IMM-uri - organizatii CDI
- Investitii in infrastructurile proprii ale organizatiilor de CDI / IMM-uri
- Sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare care favorizeaza crearea si maturizarea start-up / spin-off in domenii de specializare inteligenta, inclusiv clustere
- Promovarea antreprenoriatului prin infiintarea, dezvoltarea si operationalizarea incubatoarelor si acceleratoarelor de afaceri, parcurilor tehnologice si stiintifice, inclusiv parcuri smart cu impact la nivel regional

Obiectiv Specific FEDR: Fructificarea avantajelor digitalizarii, in beneficiul cetatenilor, al companiilor si al guvernelor;

Operatiuni orientative

- Securitate cibernetica, interoperabilitate pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local, inclusiv sprijin pentru initierea de start-up-uri / spin-off-uri in domeniul securitatii cibernetice
- Dezvoltarea universitatilor ca poli de digital skills, inclusiv prin dotare tehnica laboratoare
- Digitizarea in mediul universitar prin crearea si dezvoltarea unor platforme digitale, baze de date si biblioteci virtuale pentru studenti, live streaming, echipamente si infrastructura de projection and video mapping

- Adoptarea tehnologiilor si a instrumentelor digitale care conduc la inovarea modelului de afaceri

- Sprijin pentru dezvoltarea Hub-urilor Inovative Digitale (DIH)

Obiectiv Specific FEDR: Impulsionarea cresterii si competitivitatii IMM-urilor;

Operatiuni orientative

- Facilitarea investitiilor tehnologice in IMM-uri, inclusiv tehnologii IT&C, IoT, automatizare, robotica, inteligenta artificiala, customizare de masa

- Investitii pentru servicii si echipamente necesare pentru transformarea digitala a microintreprinderilor si IMM-urilor

- „Inovare bazata pe design” in vederea dezvoltarii de noi produse, precum si transfer tehnologic in vederea generarii noilor linii de productie pentru aceste produse

- Suport pentru dezvoltarea si implementarea de noi modele de afaceri pentru IMM-uri, in special pentru internationalizare

- Investitii in active corporale si necorporale in microintreprinderi si IMM-uri, inclusiv scale-up

Obiectiv Specific FEDR: Dezvoltarea competentelor pentru specializare inteligenta, tranzitie industriala si antreprenariat

Operatiuni orientative

- Dezvoltarea competentelor la nivelul IMM-urilor / organizatiilor de CDI / entitatilor implicate in procesul de descoperire antreprenoriala

Axa Prioritara 2

O regiune cu orase smart

Obiectiv Specific FEDR: Fructificarea avantajelor digitalizarii, in beneficiul cetatenilor, al companiilor si al guvernelor;

Operatiuni orientative

- Sprijin pentru interventii de tip smart-city (siguranta publica, servicii si utilitati publice, monitorizare energie, mediu, retele de trafic si transport public, iluminat public, sisteme GIS, etc.) aplicabile in zone functionale urbane

- Sustinerea digitalizarii serviciilor publice la nivel local

Axa Prioritara 3

O regiune cu orase prietenoase cu mediul

Obiectiv Specific FEDR: Promovarea eficientei energetice si reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera Operatiuni orientative

- Investitii in cladirile rezidentiale in vederea asigurarii/Imbunatatirii eficientei energetice, inclusiv activitati de consolidare in functie de riscurile identificate si masuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie

- Investitii in cladirile publice in vederea asigurarii/Imbunatatirii eficientei energetice, inclusiv activitati de consolidare in functie de riscurile identificate si masuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie

Obiectiv Specific FEDR: Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Operatiuni orientative

- Regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane.
- Reconvertirea funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate
- Modernizarea/ extinderea spațiilor verzi existente
- Achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental

Obiectiv Specific FEDR: Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile

Operatiuni orientative

- Dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi)
- Modernizarea/ extinderea liniilor de tramvai
- Achiziționare/ modernizare material rulant (tramvaie), Achiziționare troleibuze/autobuze
- Dezvoltarea unor culoare de mobilitate
- Infrastructuri pentru combustibili alternativi
- Calitatea aerului și reducerea zgomotului

Axa Prioritară 4

O regiune atractivă

Obiectiv Specific FEDR: Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv Îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

- Operatiuni orientative*
- Investiții destinate infrastructurii rutiere de importanță regională reabilitată și modernizată pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T.
  - Investiții destinate coridoarelor urbane de transport prin crearea/ Îmbunătățirea/ modernizarea infrastructurii urbane de descongestionare/fluidizarea traficului urban.

Axa Prioritară 5

O regiune educată

Obiectiv Specific FEDR: Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii

Operatiuni orientative

- Construire/reabilitare/modernizare/extindere/echipare infrastructura pt. nivel anteprescolar și prescolar, învățământ primar, secundar, terțiar
- Construire/reabilitare/modernizare/dotare centre de educație și formare profesională/învățământ dual, inclusiv pentru accesibilitatea elevilor cu dizabilități (sistem de educație incluzivă)

Axa Prioritară 6

O regiune atractivă

Obiectiv Specific FEDR: Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;

Operatiuni orientative

- Imbunatatirea mediului urban si conservarea, protectia si valorificarea durabila a patrimoniului cultural si servicii culturale
- Imbunatatirea infrastructurii de turism, in special in zone care dispun de un potential turistic valoros;
- Dezvoltarea turismului balnear si balneo-climateric
- Investitii in infrastructura din domeniul cultural, in mediul urban
- Cresterea securitatii spatiilor publice
- Tabere de elevi si prescolari
- Imbunatatirea mediului urban si conservarea, protectia si valorificarea durabila a patrimoniului cultural si servicii culturale

Axa Prioritara 7**Asistenta Tehnica**

Obiectiv 1:

- Cresterea capacitatii beneficiarilor
- Operatiuni orientative
- Dezvoltarea capacitatii administrative a actorilor implicati in elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea si revizuirea strategiilor de specializare inteligenta si a Mecanismului de Descoperire Antreprenoriala (MDA)
  - Crearea unui one-stop-shop regional
  - Dezvoltarea capacitatii de internationalizare a structurilor de cercetare inovare
  - Sprijin pentru intarirea capacitatii administrative de a invata solutii de „smart city”, de a elabora si monitoriza strategii investitionale pentru "smart city”, inclusiv de a elabora/dezvolta proiecte care utilizeaza tehnologii "smart"
  - Sprijin pentru cresterea eficientei operatorilor locali de transport
  - Suport pentru consolidarea relatiilor dintre sistemele de invatamant si mediul economic si social mai larg

Obiectiv 2:

- Asigurarea functionarii sistemului de management
- Operatiuni orientative
- Dezvoltarea capacitatii administrative si asigurarea instrumentelor necesare pentru coordonarea si managementul POR
  - Sprijin pentru structurile de guvernanta ITI

Pe scurt, urmatoarele proiecte importante pot fi finantate prin programele operationale regionale prin urmatoarele axe prioritare:

- Infrastructura verde - Axa prioritara 3
- Eficienta energetica a cladirilor publice si private - Axa prioritara 3
- Sisteme moderne de incalzire centralizata (existente sau noi) - Axa prioritara 3
- Transport ecologic - Axa prioritara 3
- Digitalizare - Axa prioritara 2
- Infrastructura pentru educatie - Axa prioritara 5
- Turism/patrimoniu cultural - Axa prioritara 6
- Infrastructura rutiera - Axa prioritara 4

Alte programe operationale din care pot fi accesate fonduri pentru autoritatile locale si judetene

Aici sunt prezentate doar axele prioritare si obiectivele specifice pentru care autoritatile locale si judetene sunt eligibile.

1. Programul Operational Dezvoltare Durabila (PODD) 2021-2027

Alocare bugetara conform **draftului** acordului de parteneriat 2021-2027:

- Scenariu 1 - contributie UE/contributie buget national - 70% - 30% = 5,604 miliarde EUR

- Scenariu 2 - contributie UE/contributie buget national - 85% - 15% = 4,615 miliarde EUR

Dezvoltarea infrastructurii de apa si apa uzata si tranzitia la o economie circulara:

- 2.23 miliarde EUR - regiuni mai putin dezvoltate - sursa FEDR - axat pe lucrari de apa si de tranzitie catre economia circulara (inclusiv in ceea ce priveste gestiunea corecta a deseurilor - de exemplu, in scop energetic, prin gazeificare)

- 507.8 milioane EUR - fara diferenta de regiune - sursa FC - axat pe lucrari de apa

- 230 milioane EUR - fara diferentiere de regiune - sursa FC - axat pe deseuri EUR

De retinut ca fondurile alocate pentru aceasta axa prioritara reprezinta mai mult de jumatate din fondurile totale PODD, indiferent de scenariul de bugetare. Pe scurt, prin axa prioritara 2 din PODD, pot fi accesate fonduri pentru proiecte ce tin de apa/canalizare si managementul deseurilor.

2. Programul Operational Tranzitie Justa - (POTJ) 2021-2027

POTJ are propusa o alocare indicativa totala de aprox. 1,766 mld de Euro, din care 0,766 mld FTJ (Fondul de Tranzitie Justa) si 1 mld. NGEU (Next Generation EU) la care se adauga cofinantare nationala de 0,264 mld, fiind disponibili in total 2,030 mld euro - din sinteza POTJ scrisa de MFE.

Actiuni:

- Investitii in dezvoltarea de tehnologii pentru o energie verde
- Investitii in realizarea de parcuri fotovoltaice conectate la retea (operationale)-poate fi o solutie finantarea acestor parcuri pe terenurile ce apartin fostelor mine sau uzine astfel realizandu-se proiecte integrate decontaminare/ regenerare/ reconversie

- Investitii in realizare de turbine eoliene (ferme eoliene - conectate la retea)

- Investitii in ferme fotovoltaice pentru promovarea utilizarii energiei din surse regenerabile la nivelul operatorilor industriali

Aceste actiuni sunt destinate in principiu intreprinderilor, inasa pot fi avute in vedere parteneriate intre UAT-uri si firme private cu intentii de a investi in tehnologiile verzi, de ex: UAT-ul pune la dispozitie terenul, racordul la utilitati si facilitati fiscale pe o perioada determinata, iar privatul face investitia generatoare de locuri de munca locale si de taxe si impozite la bugetul UAT-ului.

3. Programul Operational Sanatate (POS) - 2021-2027

Autoritatile publice si judetene pot finanta prin POS proiecte care tin de:

- Serviciile de asistenta medicala primara, comunitara si servicii oferite in regim ambulatorii: infrastructura cabinetelor medicilor de familie, infrastructura pentru servicii de asistenta medicala scolara si comunitara, inclusiv servicii de asistenta stomatologica, unitatile sanitare care furnizeaza asistenta medicala ambulatorie, centre de screening.

- Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii, prin dezvoltarea: sistemului de transport, preluare precum și a unităților dedicate îngrijirii pacienților critici, inclusiv copii, neurologie pediatrică boli rare, sistemului național de transfuzii, rețelei de laboratoare regionale, spitalelor orășenești, rețelei de genetică medicală

- Serviciile de reabilitare/ recuperare/ Serviciile de îngrijire pe termen lung/ Serviciile de îngrijire paliativă

4. Programul Operational Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) 2021-2027

Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea socială a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor în risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban în ceea ce privește sărăcia și excluziunea socială și creșterea accesului la servicii de calitate pentru populația vulnerabilă, urmărind obiectivele generale:

- Creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, cu precădere din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local

- Creșterea calității serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregătit la nivel local și infrastructură adecvată

- Reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport și servicii accesibile pentru depășirea situațiilor de dificultate în care se afla

- Creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publice și private la nivel local

- Creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate.

5. Programul Operational Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027

Obiectivul acestui program este îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, someri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale prin:

- Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii
- Prevenirea parasirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională

- Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor anteprescolari, prescolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți

Exemple relevante de proiecte pentru învățământul primar și gimnazial finanțabile prin axa prioritară 2: „Școala după școală” + „Masa caldă”, măsuri de sprijin pentru revenirea în școală, continuare, finalizare studii Programe „A doua șansă” etc.

6. Programul Operational Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)

Deși este dedicat în mare parte sectorului privat, este discutată în momentul de față ipoteza includerii următoarelor tipuri de acțiuni eligibile pentru autoritățile publice locale:

- Creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice
- Securitate cibernetică, interoperabilitate la nivelul serviciilor publice digitale
- Proiecte care vizează procesul de luare a deciziilor prin sisteme și soluții complexe
- Proiecte care vizează dezvoltarea de platforme informatice alimentate cu datele generate de administrația publică în vederea punerii lor la dispoziția publicului și a reutilizării lor
- Digitalizare și interoperabilitate pentru educație, cultură și ocupare (echipamente și infrastructură).

Granturi

Norvegia, Islanda și Liechtenstein contribuie la dezvoltarea socială și economică a 15 state membre din estul, centrul și sudul Uniunii Europene prin acordarea Granturilor SEE și Norvegiene. Principalul stat donator este Norvegia, care contribuie cu 97% din totalul finanțării. Obiectivele majore ale Granturilor SEE (Spatiului Economic European) și Norvegiene sunt reducerea disparităților sociale și economice în Spatiul Economic European și întărirea relațiilor bilaterale dintre statele donatoare și cele beneficiare.

Norvegia, Islanda și Liechtenstein sunt țări membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb și fac parte din piața internă europeană prin Acordul pentru Spatiul Economic European (SEE). Fondurile sunt distribuite pe programe de finanțare, încadrate în sectoarele prioritare specifice, în timp ce domeniile, obiectivele și rezultatele așteptate sunt stabilite cu fiecare stat beneficiar în parte.

Cooperarea dintre România și țările Spatiului Economic European (SEE) a început ca urmare a aderării la Uniunea Europeană la 01 ianuarie 2007, România devenind parte contractantă la Acordul privind SEE în data de 25 iulie 2007. Astfel, România a beneficiat de o alocare de 906 mil. euro, în trei perioade de finanțare:

- 98,5 mil. euro în perioada 2007-2009, pentru 69 de proiecte în domenii precum protecția mediului, sănătate, patrimoniu cultural. Rata de absorbție a fost de 88%;
- 305,95 mil. euro în perioada 2009-2014, pentru 830 de proiecte finanțate prin 22 de programe, încheiate în decembrie 2017. Mai multe detalii privind rezultatele obținute sunt prezentate aici.
- 502 mil. euro în perioada de finanțare 2014-2021, alocate prin 12 programe de finanțare (în curs de derulare).

În baza Memorandumurilor de înțelegere semnate la data de 13 octombrie 2016 între Guvernul României și Statele donatoare, în perioada 2018-2024 vor fi finanțate proiecte în cadrul celor 12 programe de finanțare stabilite, în domeniile:

- dezvoltare locală, reducerea sărăciei, incluziunea romilor, copii și tineri în situații de risc, drepturile omului;
- energie regenerabilă, eficiența energetică, securitate energetică;
- dezvoltarea afacerilor, inovare și IMM;
- sănătate publică;
- cercetare;
- patrimoniu cultural, antreprenoriat cultural și cooperare culturală;
- justiție, servicii corecționale, combaterea violenței domestice și de gen;
- afaceri interne, cooperare politieniască și combaterea criminalității;
- educație, burse, ucenicie și antreprenoriat pentru tineri;
- dialog social și muncă decentă;
- cetățenie activă – societate civilă;

- mediu si schimbari climatice.

Totodata, din Fondul pentru relatii bilaterale vor fi finantate initiative de dezvoltare a relatiilor bilaterale intre statele donatoare si Romania.

Instituti bancare

In general, toate bancile interne ofera solutii de finantare ce au ca si componenta fondurile europene.

La nivel international, Banca Europeana de Investitii – BEI contracteaza Imprumuturi pe pietele de capital si acorda finantari, in conditii avantajoase, pentru proiecte care sprijina obiectivele UE. Aproximativ 90 % din finantari se acorda in interiorul UE. Aceste fonduri nu provin niciodata de la bugetul UE.

BEI ofera 3 tipuri principale de produse si servicii:

- credite - aproape 90 % din angajamentul financiar. Banca acorda Imprumuturi pentru a sprijini cresterea economica si crearea de locuri de munca, iar acest sprijin contribuie, de multe ori, la atragerea altor investitori.
- finantare mixta - clientii pot combina fondurile acordate de BEI cu investitii aditionale.
- consiliere si asistenta tehnica - pentru a valorifica la maxim fondurile disponibile.

Imprumuturile de peste 25 de milioane de euro sunt acordate direct de BEI. In cazul Imprumuturilor cu o valoare mai mica, BEI deschide linii de credit pentru institutiile financiare care ulterior acorda credite beneficiarilor.

De asemenea, Banca Europeana pentru Reconstructie si Dezvoltare BERD ofera finantari de proiecte pentru banci, intreprinderi industriale si comerciale, adresandu-se atat noilor initiative cat si companiilor deja existente. De asemenea, colaboreaza si cu societati din sectorul public pentru a sprijini privatizarea acestora, restructurarea intreprinderilor de stat si imbunatatirea serviciilor municipale sau comunale. Mandatul BERD stipuleaza ca aceasta trebuie sa colaboreze numai cu tari care respecta principiile democratice. Acordul de infiintare a BERD impune promovarea dezvoltarii durabile si ecologice ca parte integranta a tuturor activitatilor sale.

Planuri de viitor

Administratia locala este una dinamica, la curent cu schimbarile timpurilor noastre, astfel ca trebuie sa tina pasul cu noutatile si, in acelasi timp, fiind un adevarat exponent al locuitorilor comunei. Interesul pentru modernizare, pentru infrastructura, pentru dezvoltarea in general a comunei a fost manifestat prin proiectele deja implementate sau aflate in derulare, iar acest interes se continua prin proiectele urmatoare, ce se doresc a fi realizate repede si cu responsabilitate maxima:

1. Proiecte ale administratiei locale

- Finalizarea investitiilor la introducerea retelele de alimentare cu apa
- Finalizarea investitiilor privind introducerea retelelor de canalizare ape uzate menajere
- Amenajare loc de joaca pentru copii
- Modernizare DC 98
- Modernizare DC 100
- Modernizare drumuri de interes local in Comuna Branistea
- Amenajare trotuare pe raza Comunei Branistea

- Amenajare pista de biciclete in Comuna Branistea
- Infiintare / Extinderea sistemului de alimentare cu apa in Comuna Branistea
- Infiintare / Extinderea sistemului de canalizare in Comuna Branistea
- Realizarea si reabilitarea sistemelor de alimentare cu apa a tuturor gospodariilor
- Realizarea si modernizarea sistemelor de epurare a apelor uzate menajere si industriale
- Infiintare retea distributie gaze naturale
- Extindere retea electrica in Comuna Branistea
- Supraveghere video pe raza Comunei Branistea
- Implementare retea wireless in Comuna Branistea
- Modernizare si dotare aferente pentru gradinita in Comuna Branistea
- Reabilitare Biserica veche
- Construire dispensar uman in Satul Branistea
- Construire cabinet veterinar in Comuna Branistea
- Construire cabinet stomatologic Comuna Branistea
- Construire farmacie Comuna Branistea
- Amenajare sala de sport in Comuna Branistea
- Construire Camin cultural in Comuna Branistea
- Amenajare parc in Sat Goanta
- Amenajare parc in Sat Branistea
- Amenajare locuri de joaca pentru copii in sat Branistea
- Amenajare locuri de joaca pentru copii in sat Goanta
- Achizitie utilaje pentru intretinerea domeniului public
- Amenajarea unui parc cu panouri fotovoltaice pentru a asigura la institutii curentul electric si iluminatul public
- Statii de incarcare pentru masini electrice in Comuna Branistea
- Amenajare platforma pentru colectarea si compostarea deseurilor vegetale
- Centru de zi pentru persoane varstnice in Comuna Branistea
- After-school in Satul Goanta
- Imbunatatirea proceselor administrative in Primaria Branistea prin utilizarea instrumentelor digitale
- Modernizarea drumurilor de acces spre zonele cu potential agricol
- Asigurarea sigurantei traficului rutier
- Construirea si modernizarea infrastructurii rutiere de acces catre potentiala zona turistica a comunei
- Investitia in echipamente de producerea energiei electrice cu eficienta energetica ridicata
- Cresterea accesului la reseaua de telefonie fixa, mobila si internet pentru un numar cat mai mare de locuitori
- Cadastrarea drumurilor comunale, agricole si a intregii comune
- Administrarea apelor pluviale si freatice
- Amenajarea de trasee turistice , amenajarea unui parc de aventura si distractie
- Amenajarea unei parcuri si amplasarea unor spatii comerciale pe domeniul public al comunei

- Finalizarea lucrarilor de decolmatare a raurilor din comuna pentru evitarea inundatiilor pe terenurile agricole si gospodariile cetatenilor.
- lucrari de impadurire pentru asigurarea pe viitor a resurselor de material lemnos
- Achizitia echipamentelor IT specifice pentru o utilizare eficienta si sigura a retelei
- Achizitia si utilizarea unui sistem de back-up, salvari de siguranta si utilizarea unor surse de alimentare de rezerva
- Achizitionarea de aplicatii informatice integrate pentru toate serviciile din cadrul administratiei locale in vederea eficientizarii procesului de furnizare a serviciilor catre populatie
- Crearea unei identitati vizuale a Primariei prin standardizarea elementelor de identitate vizuala – formulare tip, materiale informative, adrese, raspunsuri
- Extinderea procedurilor de informare publica –utilizarea de noi metode pentru informarea populatiei asupra activitatii administratiei publice (ex: infiintarea de puncte de informare de tip info-chiosc, amplasarea de panouri exterioare cu afisaj electronic atat, amplasarea pe panouri informative in statiile de autobuz)
- implementarea unui Sistem de management al calitatii – certificare ISO
- Cresterea nivelului de pregatire profesionala a salariatilor din administratia locala prin realizarea unui program anual de pregatire profesionala si participarea la cursuri de formare profesionala continua
- Constituirea in cadrul primariei a unei Unitati de Implementare a Proiectelor si instruirea membrilor sai pentru atragerea si implementarea de proiecte finantate din fonduri de la Uniunea Europeana
- Realizarea de parteneriate si activitati de infratire cu localitati din tarasi din strainatate in vederea promovarii de proiecte;
- Dezvoltarea unor structuri pentru sustinerea activitatilor agricole si profesionalizarea modului de comercializare a produselor
- Amenajarea unui spatiu de procesare a materiei prime din gospodariile taranilor
- Infiintarea unui centru de colectare a fructelor si legumelor
- Reabilitarea si intretinerea pasunii comunale
- Stimularea infiintarii unor centre de prestari servicii pentru agricultura (mecanizare, reparatii utilaje, furnizare seminte, ingrasaminte, insectofungicide etc.), prin acordarea de facilitati
- Construire / modernizare pod intrare in Satul Goanta
- Construire / modernizare pod intrare in Satul Branistea – zona Toader
- Asigurarea de facilitati pentru infiintarea unui birou de informare si consultanta in domeniul economic si juridic
- Alte proiecte ce pot aparea pe parcursul perioadei 2021-2027 in functiile de necesitatile noi aparute.

CUPRINS

Introducere.....	1
Principiile de abordare a dezvoltarii economico-sociale locale	1
Cadrul conceptual al elaborarii strategiei de dezvoltare locala	2
CONTEXTUL STRATEGIC AL ELABORARII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE.....	2
DEZVOLTAREA REGIONALA SI COEZIUNEA DUPA 2020 NOUL CADRU PE SCURT	4
Propuneri legislative UE	10
Context.....	15
Calendar orientativ de elaborare	15
Modificari si efecte posibile	15
Prioritati nationale de investitii pentru finantarea din Fondurile Europene post 2020.....	17
Arhitectura programelor operationale – politica de coeziune 2021-2027.....	30
ELEMENTELE CADRULUI STRATEGIC COMUN 2021-2027	34
Viitoarea politica agricola comuna – PAC.....	39
Bugetul pe termen lung al UE pentru perioada 2021-2027	42
Contextul national de dezvoltare durabila.....	42
Grafic : Nivelul cheltuielilor cu pensiile publice ca % in PIB luand in calcul legislatia in vigoare.....	45
Contextul international al dezvoltarii durabile	46
Perspectiva Romaniei asupra dezvoltarii durabile.....	47
Politica agricola comuna PAC 2021-2027	64
1. Un nou context.....	64
2. Catre un nou model de a obtine rezultate si o PAC mai simpla	68
3. O PAC mai inteligenta, mai moderna si mai durabila.....	69
3.1. O utilizare mai eficienta a cercetarii si inovarii pentru o mai buna legatura intre ceea ce stim si ceea ce crestem	71
3.2. Promovarea unui sector agricol inteligent si rezilient	72
3.3. Intensificarea griii fata de mediu si a actiunilor climatice si contributia la realizarea obiectivelor UE in domeniul mediului si al climei	76
3.4. Consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale.....	78
3.5. Abordarea preocuparilor cetatenilor cu privire la productia agricola durabila, inclusiv la sanatate, alimentatie, risipa de alimente si bunastarea animalelor.....	81
4. DIMENSIUNEA MONDIALA A PAC.....	82
4.1. Comertul	82
4.2. Migratia	83
Procesul de planificare a dezvoltarii regiunii Sud-Vest Oltenia.....	83

Localizare geografica	86
Context european	88
Relatii transfrontaliere si transnationale - cooperarea transfrontaliera	89
Cooperare transnationala	89
Oportunitati.....	90
Obstacole.....	91
Relieful	91
Clima	93
Vegetatia – Fauna - Rezervatiile naturale	94
Resursele de apa de suprafata si subterane.....	95
Resursele solului	97
Resursele subsolului	97
Oportunitati.....	98
Obstacole.....	100
Structura sistemului de asezari	101
JUDETUL MEHEDINTI	114
Invatamant	123
Sportul	128
Structura demografica	128
Infrastructura	130
1. Infrastructura rutiera	130
2. Infrastructura feroviara.....	131
3. Infrastructura navala.....	132
4. Infrastructura aeriana	135
5. Infrastructura de utilitati.....	135
5.1. Reteaua de apa potabila	136
5.2. Reteaua de canalizare/apa menajera.....	136
6. Infrastructura de gaze naturale	136
7. Energie regenerabila	137
Economia	137
Prezentarea comunei BRANISTEA	139
Suprafata	141
Retrospectiva istorica si traditii.....	142
Repere turistice si monumente istorice.....	142
Populatia si dezvoltarea sociala	142
Infrastructura, organizarea teritoriului, servicii si utilitati publice	143

Alimentare cu apa si canalizare.....	144
Alimentarea cu energie electrica.....	144
Rețelele de internet si de telecomunicatii	144
Rețeaua de alimentare cu gaze naturale	144
Serviciul public de salubritate	145
Lucrarile de administrare si intretinere a domeniului public	145
Transportul public	145
Serviciile pentru situatii de urgenta	145
Educatie.....	146
Cultura, sport si agrement	147
Sanatate si asistenta sociala	148
Economia locala	148
Turismul local si obiective turistice	149
Administratia locala	149
Obiective indeplinite sau in curs de derulare	150
Directii de dezvoltare ale comunei Branistea.....	151
Surse de finantare	151
Planuri de viitor	168

Bibliografie

- *Monografia comunei Branistea*
- *Monografia judetului Mehedinti, BNR*
- *Strategia nationala pentru dezvoltarea durabila a Romaniei 2030*
- *ADR Sud-Vest Oltenia – Planul de dezvoltare regionala 2021 -2027*
<https://www.adroltenia.ro/>
- *Geografia fizica a Romaniei, Grigore Posea, Univ. Spiru Haret*
- *Anuarul Statistic al judetului Mehedinti 2016*
- *Enciclopedia Geografica – Judetele Romaniei, prof. dr. Ioan Marculeț, CN I.L. Caragiale, Buc*
- *Planul Regional de Actiune pentru Invatamant 2016-2025*
- *Ministerul Lucrarilor Publice, Dezvoltarii si Administratiei* <https://www.mlpda.ro/>
- *Ministerul Fondurilor Europene* <https://mfe.gov.ro/>
- *Institutul National de Statistica* <https://insse.ro/cms/>
- *Politica Agricola Comuna, Comisia Europeana* <https://ec.europa.eu/>
- *Programul de Convergenta, Guvernul Romaniei*
- *Anuarul Sportului 2019, Ministerul Tineretului si Sportului* <http://mts.ro/noutati/anuarul-sportului/>
- *Planul de management al Geoparcului Mehedinti*
- *Asociatia GAL Mehedintiul de Sud,* <https://www.galmhsud.ro/>
- *Wikipedia*